

MAO CE TUNG
IZABRANA
DE LA
I

VOJNA BIBLIOTEKA KLASICI

KNJIGA DEVETA

UREĐUJE ODBOR

Odgovorni urednik

pešadiski pukovnik

Milisav Perišić

VOJNOIZDAVAČKI ZAVOD JNA
»VOJNO DELO«
BEOGRAD
1957

MAO CE TUNG

IZABRANA
DE LA
I

NASLOV DELA U ORIGINALU:

毛澤東選集
第一卷

МАО ЦЗЭДУН

ИЗБРАННЫЕ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Sa ruskog prevela

Danica Jakšić

Redigovali prema originalu

Pavle Jakšić, general-pukovnik i Svetozar Matić, prof.

毛泽东

SADRŽAJ

	Strana
Napomene redakcije — — — — —	XII
Predgovor našem izdanju — — — — —	XIII
Napomena ruskom izdanju — — — — —	1
Predgovor kineskom izdanju — — — — —	2
 PERIOD PRVOG GRAĐANSKOG REVOLUCIONARNOG RATA	
O KLASAMA KINESKOG DRUŠTVA (Marta 1926 godine) — — — — —	7
Napomene — — — — —	14
REFERAT O ISPITIVANJU SELJAČKOG POKRETA U PROVINCII HUNAN (Marta 1927 godine) — — — — —	17
Ozbiljnost seljačkog pitanja — — — — —	17
Organizuju se — — — — —	18
Zbacivanje tuhaoa i lešena, prelaz celokupne vlasti na seljačke saveze — — — — —	19
»Vrlo rđavo« i »vrlo dobro« — — — — —	20
Problem takozvanih »krajnosti« — — — — —	21
Takozvani »pokret odrpanaca« — — — — —	23
Revolucionarna avangarda — — — — —	23
Četrnaest krupnih tekovina — — — — —	27
1. — Organizovanje seljaka u seljačke saveze — — — — —	27
2. — Politički udar po zemljoposednicima — — — — —	28
3. — Ekonomski udar po zemljoposednicima — — — — —	31
4. — Zbacivanje feudalne vlasti tuhaoa i lešena — likvidacija starih rejonskih i opštinskih organa vlasti — — — — —	32
5. — Likvidacija zemljoposedničkih oružanih snaga i stvaranje seljačkih oružanih snaga — — — — —	32
6. — Obaranje vlasti gospodina okružnog načelnika i njegovih slugu — — — — —	33
7. — Rušenje rodovske vlasti — vlasti hrana predaka i starešina roda; rušenje vlasti religije — vlasti duha — čuvara grada i mesnih duhova; rušenje vlasti muža — — — — —	35
8. — Širenje političke agitacije — — — — —	38
9. — Zabrane koje stavljujaju seljaci — — — — —	39
10. — Likvidacija banditizma — — — — —	43
11. — Ukipanje velikih poreza i prikeza — — — — —	44
12. — Pokret za kulturu — — — — —	44
13. — Zadružni pokret — — — — —	45
14. — Opravka puteva i nasipa — — — — —	45
Napomene — — — — —	46

PERIOD DRUGOG GRADANSKOG REVOLUCIONARNOG RATA

ZAŠTO U KINI MOŽE DA POSTOJI CRVENA VLAST? (5 oktobra 1928 godine)	53
1. — Politička situacija u zemlji	53
2. — Uzroci nastajanja i postojanja crvene vlasti u Kini	54
3. — Stvaranje revolucionarne baze na granici provincija Hunana i Kjangsija i avgustovski poraz	56
4. — Značaj hunan-kjangsiske revolucionarne baze za provincije Hunan, Hupej i Kjangsi	58
5. — Ekonomsko pitanje	58
6. — Pitanje vojnih baza	59
Napomene	59
BORBA NA ČINGKANGŠANU (25 novembra 1928 godine)	62
Stvaranje revolucionarne baze na granici provincija Hunana i Kjangsija i avgustovski poraz	62
Sadašnji položaj revolucionarne uporišne baze	67
Vojna pitanja	68
Agrarno pitanje	74
Pitanje organa vlasti	77
Stanje u partiskim organizacijama	79
O karakteru revolucije	83
O revolucionarnoj bazi	84
Napomene	87
O ISKORENJVANJU POGREŠNIH POGLEDA U PARTIJI (Decembra 1929 godine)	90
O militarističkoj psihologiji	91
O ultrademokratizmu	93
O pogledima koji idu uraskorak sa organizaciskim principima Partije	94
O tendencijama za apsolutnom jednakošću	95
O subjektivizmu	95
O individualizmu	96
O duhu samovolje i raspuštenosti	98
O ostacima pučizma	98
Napomene	99
IZ ISKRE MOŽE DA BUKNE POŽAR (5 januara 1930 godine)	101
Napomene	110
MI MORAMO OBRATITI PAŽNJU NA PRIVREDU (20 avgusta 1933 godine)	112
Napomene	118
KAKO ODREDITI KLASNU PRIPADNOST NA SELU (Oktobra 1933 godine)	119
1. — Zemljoposednici	119
2. — Kulaci	120
3. — Srednjaci	120
4. — Siromašni seljaci	120

	Strana
5. — Radnici	121
Napomene	121
NAŠA EKONOMSKA POLITIKA (23 januara 1934 godine)	122
Napomene	126
VIŠE BRIGE ZA ŽIVOT NARODA, VIŠE PAŽNJE METODIMA RADA (27 januara 1934 godine)	127
Napomene	131
O TAKTICI BORBE PROTIV JAPANSKOG IMPERIJALIZMA (27 decembra 1935 godine)	132
Karakteristike sadašnje političke situacije	133
Jedinstveni nacionalni front	140
Narodna republika	144
Međunarodna pomoć	148
Napomene	149
STRATEGISKA PITANJA REVOLUCIONARNOG RATA U KINI (Decembra 1936 godine)	156
Glava I. — Kako da se proučava nauka o ratu	156
1. — Zakoni rata podležu razvitku	156
2. — Cilj rata jeste uništenje ratova	159
3. — Strategija proučava zakone vođenja rata kao jedne celine	160
4. — Glavno je da čovek ume učiti	162
Glava II. — Komunistička partija Kine i revolucionarni rat u Kini	167
Glava III. — Osobenosti revolucionarnog rata u Kini	169
1. — Važnost toga pitanja	169
2. — U čemu su te osobnosti revolucionarnog rata u Kini?	170
3. — Tako se stvara naša strategija i taktika	173
Glava IV. — »Pohodi« i kontrapohodi kao osnovni oblici građanskog rata u Kini	174
Glava V. — Strategiska odbrana	178
1. — Aktivna i pasivna odbrana	178
2. — Priprema kontrapohoda	181
3. — Strategisko otstupanje	183
4. — Protivofanziva	194
5. — Početak protivofanzive	195
6. — Koncentracija snaga	202
7. — Manevarska sposobnost u vojnim dejstvima	207
8. — Munjevitost u vojnim dejstvima	212
9. — Dejstva za uništenje	215
Napomene	216
IZJAVA POVODOM ČANG-KAJ ŠEKOVE IZJAVE (28 decembra 1936 godine)	221
Napomene	224
ZADACI KOMUNISTIČKE PARTIJE KINE U PERIODU ANTIJAPANSKOG RATA (3 maja 1937 godine)	228
Savremena etapa razvitka spoljnih i unutrašnjih suprotnosti u Kini	228
Borba za demokratiju i slobodu	231

Naša odgovornost u rukovodenju — — — — —	236
Napomene — — — — —	239
BORBA ZA UVLAČENJE MILIONSKIH MASA U JEDINSTVENI ANTI-JAPANSKI NACIONALNI FRONT (7 maja 1937 godine) — — — — —	247
Pitanje mira — — — — —	247
Pitanje demokratije — — — — —	249
Pitanje o perspektivama revolucije — — — — —	251
Pitanje kadrova — — — — —	252
Pitanje demokratije u samoj Partiji — — — — —	253
Jednodušnost konferencije i monolitnost čitave Partije — — — — —	253
Borba za uvlačenje milionskih masa u jedinstveni antijapanski nacionalni front — — — — —	253
Napomene — — — — —	254
O PRAKSI: O VEZI SAZNANJA I PRAKSE — VEZI SAZNANJA I AKCIJE (Jula 1937 godine) — — — — —	256
Napomene — — — — —	268
O PROTIVREČNOSTIMA (Avgusta 1937 godine) — — — — —	269
1. — Dva pogleda na svet — — — — —	269
2. — Univerzalnost protivrečnosti — — — — —	273
3. — Specifičnost protivrečnosti — — — — —	276
4. — Glavna protivrečnost i glavna strana protivrečnosti — — — — —	285
5. — Identitet i borba suprotnosti — — — — —	290
6. — Mesto antagonizma u nizu protivrečnosti — — — — —	296
7. — Zaključak — — — — —	297
Napomene — — — — —	298
PERIOD RATA PROTIV JAPANSKIH ZAVOJEVAČA	
POLITIČKA LINIJA, PRAKTIČNE MERЕ I PERSPEKTIVE BORBE PROTIV NASTUPANJA JAPANA (23 jula 1937 godine) — — — — —	303
1. — Dve linije — — — — —	304
2. — Dva sistema praktičnih mera — — — — —	306
3. — Dve perspektive — — — — —	310
4. — Zaključci — — — — —	310
Napomene — — — — —	310
ZA MOBILIZACIJU SVIH SNAGA RADI IZVOJEVANJA POBEDE U RATU PROTIV JAPANSKIH ZAVOJEVAČA (25 avgusta 1937 godine) — — — — —	312
I — — — — —	312
II — — — — —	313
III — — — — —	314
IV — — — — —	317
Napomene — — — — —	317
PROTIV LIBERALIZMA (7 septembra 1937 godine) — — — — —	318
NEODLOŽNI ZADACI NASTALI POSLE USPOSTAVLJANJA SARADNJE IZMEĐU KUOMINTANGA I KOMUNISTIČKE PARTIJE (29 septembra 1937 godine) — — — — —	321
Napomene — — — — —	330
RAZGOVOR S ENGLEŠKIM DOPISNIKOM DŽEMSOM BERTRAMOM (25 oktobra 1937 godine) — — — — —	331
Komunistička partija Kine i rat protiv japanskih zavojevača — — — — —	331

Situacija i pouke u ratu protiv japanskih zavojevača — — — — —	332
8-ma armija u ratu protiv japanskih zavojevača — — — — —	335
Kapitulantstvo u ratu protiv japanskih zavojevača — — — — —	338
Demokratski režim i rat protiv japanskih zavojevača — — — — —	339
SITUACIJA STVORENA U RATU PROTIV JAPANSKIH ZAVOJEVAČA	
POSLE PADA ŠANGAJA I TAIJUANA I ZADACI KOJI IZ NJE	
PROISTIČU (12 novembra 1937 godine) — — — — —	343
I. — Današnja situacija — period prelaza od jednostranog rata na	
opšti rat protiv japanskih zavojevača — — — — —	343
II. — Neophodno je boriti se protiv kapitulantstva kako u Partiji	
tako i u zemlji — — — — —	346
U Partiji — boriti se protiv klasnog kapitulantstva — — — — —	346
U zemlji — boriti se protiv nacionalnog kapitulantstva — — — — —	350
Veza između klasnog i nacionalnog kapitulantstva — — — — —	351
Napomene — — — — —	351
SAOPŠTENJE VLADE POGRANIČNOG REJONA ŠENSI — KANSU —	
NINGSIJA I KOMANDE POZADINE 8 ARMije (15 maja 1938 g.)	355
Napomene — — — — —	357
PITANJA STRATEGIJE PARTIZANSKOG RATA PROTIV JAPANSKIH ZAVOJEVAČA (Maja 1938 godine) — — — — —	358
Glava I. — Zašto postavljamo pitanje strategije u partizanskom	
ratu — — — — —	358
Glava II. — Osnovni princip rata — čuvanje svojih i uništenje	
neprijateljskih snaga — — — — —	360
Glava III. — Šest konkretnih pitanja strategije partizanskog rata	
protiv japanskih zavojevača — — — — —	361
Glava IV. — Inicijativno, elastično i plansko izvođenje ofanzivnih	
dejstava u odbranbenom ratu, munjevitih dejstava u dugotrajnom	
ratu, bitaka i bojeva po spoljašnjim pravcima u ratu na unutra-	
šnjim pravcima — — — — —	362
Glava V. — Sadejstvo sa operacijama regularne vojske — — — — —	369
Glava VI. — Stvaranje uporišnih baza — — — — —	371
1. — Vrsće uporišnih baza — — — — —	372
2. — Partizanski rejoni i uporišne baze — — — — —	374
3. — Uslovi za stvaranje uporišnih baza — — — — —	376
4. — Učvršćivanje i proširivanje uporišnih baza — — — — —	378
5. — Vidovi okruženja koje primenjujemo mi i neprijatelj —	379
Glava VII. — Strategiska odbrana i ofanziva u partizanskom ratu	380
1. — Strategiska odbrana u partizanskom ratu — — — — —	380
2. — Ofanziva u partizanskom ratu — — — — —	383
Glava VIII. — Razvijanje partizanskog rata u manevarski rat re-	
gularne vojske — — — — —	384
Glava IX. — Pravilni odnosi u komandovanju — — — — —	386
Napomene — — — — —	388
O DUGOTRAJNOM RATU (Maja 1938 godine) — — — — —	390
Postavljanje pitanja — — — — —	390
Naša argumentacija pri razmatranju ovog pitanja — — — — —	398

Pobijanje teorije o neizbežnom porobljavanju Kine — — — — —	400
Kompromis ili rat? Truljenje ili progres? — — — — —	404
Teorija o neizbežnom porobljavanju Kine pogrešna je, ali isto tako je pogrešna i teorija o brzoj pobedi — — — — —	407
Zašto će rat biti dugotrajan? — — — — —	409
Tri etape dugotrajnog rata — — — — —	412
Uzajamno ukljinjavanje u neprijateljski raspored — — — — —	420
Rat za večiti mir — — — — —	423
Svesna delatnost u ratu — — — — —	425
Rat i politika — — — — —	427
Politička mobilizacija u ratu protiv japanskih zavojevača — — — — —	428
Ciljevi rata — — — — —	430
Ofanzivna dejstva u odbranbenom ratu, munjevita dejstva u dugo-trajnom ratu i dejstva po spoljašnjim pravcima u ratu na unutrašnjim pravcima — — — — —	432
Inicijativa, elastičnost i planiranje — — — — —	435
Manevarska dejstva regularne vojske, partizanski rat, poziciski rat	444
Rat iscrpljivanja i rat uništavanja — — — — —	448
Mogućnost korišćenja grešaka neprijatelja — — — — —	451
Pitanje odlučujućih bitaka u ratu protiv japanskih zavojevača — — — — —	454
Vojska i narod su osnova pobeđe — — — — —	457
Zaključak — — — — —	460
Napomene — — — — —	462
MESTO KOMUNISTIČKE PARTIJE KINE U NACIONALNOM RATU	
(Oktobra 1938 godine) — — — — —	466
Patriotizam i internacionalizam — — — — —	467
Vodeća uloga komunista u nacionalnom ratu — — — — —	468
Okupiti svu naciju i boriti se protiv neprijateljske agenture u njoj sredini — — — — —	469
Širiti redove Partije i ne davati da u njih prodre neprijateljska agentura — — — — —	470
Odlučno sprovoditi politiku jedinstvenog fronta i odlučno braniti nezavisnost Partije — — — — —	470
Voditi računa o interesima celine, voditi računa o većini, raditi zajedno sa Saveznicima — — — — —	471
Politika kadrova — — — — —	472
Partiska disciplina — — — — —	474
Unutarparska demokratija — — — — —	474
Naša Partija je izrasla i očvrsla u borbi na dva fronta — — — — —	475
Dalja borba na dva fronta — — — — —	477
Učenje — — — — —	478
Jedinstvo i pobjeda — — — — —	479
Napomene — — — — —	480
FITANJE NEZAVISNOSTI I SAMOSTALNOSTI U JEDINSTVENOM FRONTU (5 novembra 1938 godine) — — — — —	481
Pomoći i ustupci treba da budu aktivni a ne pasivni — — — — —	482

	Strana
Jedinstvo nacionalne i klasne borbe	482
Parola »Sve treba da se sprovodi kroz jedinstveni front« nije tačna	483
Napomene	484
RAT I PIĆANJA STRATEGIJE (6 novembra 1938 godine)	485
1. — Osobenosti Kine i revolucionarni rat	485
2. — Ratna istorija Kuomintanga	489
3. — Ratna istorija Komunističke partije Kine	491
4. — Promene i preokreti u ratnoj strategiji Partije u građanskom i nacionalnom ratu	492
5. — Strategiska uloga partizanskih dejstava protiv japanskih zavo- jevača	494
6. — Treba posvetiti pažnju izučavanju vojnih pitanja	496
Napomene	497
KINESKE NOVČANE JEDINICE I MERE	500
ALFABETAR IMENA I GEOGRAFSKIH NAZIVA	501
OBJAŠNJENJA	517
PRILOG I — 3 skice	
PRILOG II — karta N.R. Kine	

NAPOMENE REDAKCIJE

IZABRANA DELA Mao Ce Tunga izašla su na kineskom jeziku u 4 knjige. Mi ih objavljujemo u prevodu sa ruskog jezika u 2 knjige u seriji **klasika**.

Pri spremanju teksta za štampu transkripcija kineskih i ostalih istočnoaziskih geografskih naziva i imena ličnosti zadavala nam je posebne teškoće. Poznato je da se mnogi nazivi i imena različito izgovaraju u južnom i severnom kineskom dijalektu, pa su i kod nas preko ruske i zapadne literature različito primljeni, što je otežavalo naša nastojanja da pitanje njihove transkripcije rešimo naučno i dosledno. Posebno je trebalo imati u vidu da mnogi nazivi, kao Mandžurija, Port Artur, itd., potiču iz doba koloniziranja Dalekog Istoka i da danas ustupaju mesto novim nacionalnim imenima. Da bi se čitalac lakše snašao sa pravim kineskim nazivima, Redakcija je u tekstu, gde je to bilo potrebno, pored novih, stavila u zgrade i stare nazive, a sem toga, uz saradnju stručnjaka, sastavila je i poseban Alfabetar geografskih naziva i imena koji će biti otštampan na kraju svake knjige sa transkripcijom na srpskohrvatskom, ruskom i engleskom jeziku.

Uz dela se izdaje posebna karta N. R. Kine koja zahvata Kinu, Japan, Filipine, granične delove SSSR-a, Indije i Indonezije, što će takođe olakšati proučavanje Mao Ce Tungovih dela.

U istom cilju su, pored objašnjenja kineske i sovjetske redakcije, koja su otštampana na kraju svakog poglavlja, data na kraju svake knjige i izvesna dopunska objašnjenja pojedinih istoriskih događaja, ličnosti i geografskih naziva.

PREDGOVOR NAŠEM IZDANJU

Stolećima je trajalo kolonijalno porobljavanje i eksplatacija aziskih i afričkih naroda. Istorija njihovog otpora ropskom ugnjetavanju i eksplataciji svih vrsta, koje su im nametali evropski »civilizatori«, još uvek je nedovoljno poznata ljudskom društvu. Ta krvava i surova borba daje i današnjem dobu izvanredno obeležje, jer uslovljava da se na geografskim kartama javljaju mnoge nove i nezavisne države, i da, nekad moćne imperijalne metropole, domen svoje vlasti svedu samo na nacionalne okvire. Neravnomerni razvitak društva uslovio je neobičnu pojavu koja se manifestovala u činjenici da su dve velike zemlje, u kojima živi polovina ljudskog roda, dve kolevke drevnih kultura i civilizacija — Kina i Indija — postale polukolonije i kolonije vladajućih klasa zemalja sa daleko manjim brojem stanovnika od njih. Literatura u kojoj se opisuju istoriski događaji vezani za kolonijalno-imperijalističke aspiracije metropola i oslobođilačke tendencije naroda Azije i Afrike, razumljivo, nosi obeležje pogleda kolonizatora i imperijalista, i nenaučno prilazi istoriskim zbivanjima. Međutim, najnovije pobede ugnjetenih naroda — među koje u prvom redu dolazi velika победa Kineske revolucije — počinju otvarati tamnička vrata porobljenim ljudima i skidati teški veo sa političke i kulturne istorije Dalekog Istoka, što dovodi do pojave novih, naučnih i literarnih dela koja govore o veličini i stvaralaštvu naroda koje je buržoaska nauka predstavljala kao bezvredne, nemoćne i dostojne samo kolonijalnog jarma.

Među takve naučne radevine spadaju *Izabrana dela Mao Ce Tunga*, u kojima su u vidu autorovih referata i članaka izložene politička i vojna strategija i taktika Kineske revolucije. U njima se govori o Kini, zemlji po prostranstvu približno ravnoj Evropi, na kojoj živi oko 1/4 stanovništva Zemljine kugle; govori se o grandioznim revolucionarnim gibanjima stotina miliona seljaka i desetina miliona radnika, o njihovim privremenim porazima i te-

škoćama, o njihovim iskustvima i pobedama na tlu drevne Kine, koje su na istorisku pozornicu dovele veliku novu progresivnu državu — Narodnu Republiku Kinu.

Rukovodilac te revolucionarne borbe u poslednje tri decenije i organizator pobjeda Kineske revolucije bila je Komunistička partija Kine. Ona je uspjela da ujedini seljačko-agrarnu i antifeudalnu revoluciju sa antikolonijalnom borbom u jedinstven revolucionaran nacionalno-oslobodilački pokret uperen protiv svake eksploatacije, socijalne i nacionalne. Specifična situacija Kine zahtevala je i uslovjavala mnoge specifičnosti u političkoj i vojnoj strategiji i taktici Revolucije, kao i u formama organizacije. U tim specifičnim uslovima probijala se KPK vodeći za sobom revolucionarne snage ka pobjedi, pri čemu je izvanrednu ulogu igrao Mao Ce Tung, koji je i u praksi i u teoriji ispoljio svoje izvanredne tvoračke sposobnosti. Shvatajući suštinu marksizma-lenjinizma kao rukovodstvo za akciju i putokaz pri rešavanju komplikovanih problema kineske revolucionarne borbe, Mao Ce Tung je dugo vremena vodio upornu borbu u Partiji protiv dogmatičara i avanturista, protiv levih i desnih skretanja, pripremajući Partiju za izvršenje pretstojećih zadataka.

*

Mao Ce Tung je rođen 26 decembra 1893 u Šaošanu, u provinciji Hunanu, u seljačkoj porodici. Još u ranoj mладости osetio je tri velika zla kineskog života: surovu radnu eksploataciju, stegu porodičnog autoriteta i krutost školskog sistema. Svemu tome se mladi Mao energično suprotstavljaо, što je uslovilo da se od rane mладости uključi u revolucionarnu borbu kineskog naroda. Za vreme Revolucije 1911 godine učestvovao je kao borac u odredu grada Čangše. Od 1911—1918 godine započinjao je razne škole, počev od škole za pravljenje sapuna, posle čega je jedno vreme studirao pravo, pohađao komercijalnu školu i dr. Pošto mu se režim školanja nigde nije svideo, radio je neko vreme privatno u jednoj hunanskoj biblioteci. Tu je marljivo učio od jutra do mraka, upoznavajući se sa delima Darvina, Stjuarta Mila, Adama Smita, Rusoa, Monteskjea i dr., kao i sa geografijom, istorijom, grčkom mitologijom itd. Pod pritiskom porodice ipak je na kraju, 1918 godine, završio pedagošku školu. U školi je naročitu pažnju posvećivao

društvenim naukama i fiskulturi. Po završetku škole odlazi u Peking, revolucionarni centar onog vremena, gde se odaje izučavanju marksizma-lenjinizma koji počinje usvajati i rukovoditi se njime u svom praktičnom i naučnom radu, izučavajući istovremeno i ostalu naprednu literaturu i istoriju. Ubrzo zatim organizuje revolucionarnu omladinu i rukovodi kružocima za izučavanje marksizma. Ovi kružoci, koje su organizovali Mao Ce Tung, Li Ta Čao i drugi, bili su osnova iz koje se docnije razvila KPK.

Već na I osnivačkom kongresu KPK, 1921 godine, Mao je za stupao marksističko-lenjinističku liniju, boreći se sa svima onima koji su je iskrivljivali. Posle Kongresa postao je sekretar partiskog komiteta u Hunanu. Godine 1922 i 1923 rukovodio je mnogim štrajkovima koji su imali značaj za celu Kinu.

Jula 1923 učestvovao je u radu III kongresa, na kome je bio izabran za člana CK KPK. Na ovom Kongresu on se zalagao za liniju saradnje sa Kuomintangom, u ono vreme revolucionarnom partijom na čijem je čelu bio Sun Jat Sen, i za stvaranje ujedinjenog revolucionarnog fronta, KPK i Kuomintanga.

Kada je obrazovan Ujedinjeni revolucionarni front i počeo Prvi građanski revolucionarni rat (1924—1927), Mao Ce Tung je u ime CK rukovodio mnogobrojnim akcijama i odgovornim poslovima. U zimu 1924 godine organizovao je seljački pokret u Hunanu; 1925 godine rukovodio je partiskim kursevima i bio urednik nedeljnog političkog lista »Čenči Čou bao«; u vreme »Severnog pohoda«, 1926 godine, bio je u Šangaju na čelu Komisije CK za selo, a zatim je u Hunanu bio izabran za pretsednika Svekineskog seljačkog saveza. U ovo vreme vodio je naročito oštru borbu s desnim kuomintangovcima i pretstavnicima desne frakcije u Partiji na čelu sa Čen Tu Siuom, a i protiv levih skretanja čiji je pretstavnik bio Vang Čing Vej. U svojim radovima »O klasama u kineskom društvu« i »Referat o ispitivanju seljačkog pokreta u provinciji Hunanu« Mao Ce Tung je pokazao mogućnost povezivanja borbe radničke klase sa borbom kineskog seljaštva, angažovanog u agrarnoj revoluciji, i neophodnost da se revolucija u Kini odvija pod rukovodstvom proletarijata, čime je suzbio uticaj i levih i desnih skretanja u Partiji. Značaj tih radova je u tome što je u njima data pozitivna ocena uloge seljaštva u Kineskoj revoluciji i ukazano na neophodnost da se u selima organizuju oružane snage i vlast seljaštva; što su posebno istaknuti siromašni seljaci kao najrevolucionarnije snage među se-

Ijaštvom, i što se široko propagiraju revolucionarne ideje o neop-hodnosti da se mobilišu i za borbu organizuju široke narodne mase.

Posle privremenog poraza Kineske demokratske revolucije 1927 godine, CK KPK je održao vanredno savetovanje, na kome je učestvovao i Mao Ce Tung. Na tom savetovanju donesena je odluka da se produži revolucionarna oružana borba protiv feudalizma i imperijalizma, kao i borba za uništenje vlasti Kuomintanga koji se iz partiskog bloka proletarijata, seljaštva i buržoazije transformirao u kontrarevolucionarnu reakcionarnu partiju, oslonjenu na spoljne imperijalističke snage. Tada je iz rukovodstva Partije uklonjen Čen Tu Siu sa svojim pristalicama zbog popuštanja pred reakcionarnim snagama.

Dok je rukovodstvo Partije, na čelu sa Li Li Sanom, forsiralo opšti ustanak i sovjjetizaciju oslobođenih rejona, Mao Ce Tung je rukovodio borbom radnika i seljaka u »Ustanku jesenje žetve« u provincijama Kjangsiju i Hunanu, započetom 1927 godine, i stvorio revolucionarnu bazu na Čingkangšanu. Tu su se, 1928 godine, sje-dinili odredi Mao Ce Tunga i Ču Dea i stvorili prve jedinice kineske Crvene armije u kojoj je Mao Ce Tung postao politkomesar. Ove su jedinice oslobodile velike rejone u provincijama Kjangsiju i Fukienu, koji su postali glavna uporišta revolucionarne baze Dru-gog građanskog revolucionarnog rata (1927—1936). U ovim obla-stima je bila organizovana sovjetska vlast na čelu sa radničko-se-ljačkom vladom pograničnog rejona Hunan — Kjangsi.

Mao Ce Tung je u svojim radovima: »Zašto u Kini može po-stojati crvena vlast«, »Borba na Čingkangšanu«, »O iskorenjivanju pogrešnih pogleda u Partiji« i »Iz iskre može da bukne požar« uka-zivao da je potrebno za duži period preneti težište revolucionarnog rada iz gradova, u kojima je centar kontrarevolucionarnih snaga, na sela, u kojima žive seljaci, spremni za borbu protiv zemljopo-sednika i ostale reakcije.

Mao Ce Tung u tim radovima ističe pet elemenata koji, su, po njegovoј oceni, omogućavali uspešnu revolucionarnu borbu i uspo-stavljanje crvene vlasti u Kini u to vreme: 1) uticaj Prvog građanskog revolucionarnog rata koji se sačuvao u velikom delu Kine, 2) narastanje revolucionarnog pokreta, 3) postojanje kineske Crvene armije koja podržava crvenu vlast, 4) postojanje KP koja ruko-vodi celokupnom revolucionarnom borbom i 5) protivrečnosti između imperijalističke politike eksploracije i podele Kine na interesne

sfere i poljoprivredne ekonomike Kine, što dovodi do cepanja u taboru reakcije. Dokazujući da je nužno široko razvijati vojna dejstva kineske Crvene armije, sprovoditi agrarnu revolucioniju i stvarati revolucionarnu vlast, on je razradio generalnu liniju razvitka revolucije u periodu Drugog građanskog revolucionarnog rata.

U vremenu od 1930—1933 godine Crvena armija Kine i narod oslobođenih rejona odbili su, pod rukovodstvom Mao Ce Tunga, četiri Čang Kaj Šekova »pohoda«. Kada je Čang Kaj Šek otpočeo svoj »Peti pohod« 1933 godine, na čelu KP su bili predstavnici levog skretanja — Li Li San i Vang Ming koji su, pogrešnom političkom i vojnog taktikom, doveli oružane snage Revolucije u težak položaj, Crvena armija je bila prisiljena da kreće iz Južne Kine na sever, da izvrši u toku 1934—36 godine Veliki severozapadni pohod (»Veliki marš«),^{*)} i time izbegne posledice pogrešne politike i posedne rejone najpogodnije za otpor japanskim zavojevačima.

Nova situacija Kine, izazvana japanskom agresijom, iziskivala je i novu ocenu političke situacije i novu liniju borbe. U duhu odluke VII kongresa Kominterne da se stvaraju »narodni frontovi«, Mao Ce Tung je u svom radu »O taktici borbe protiv japanskog imperijalizma« razradio političku liniju jedinstvenog fronta borbe protiv japanskog imperijalizma, a u članku »Strategiska pitanja revolucionarnog rata u Kini« liniju oružane borbe, i time znatno doprineo razbijanju uticaja levih skretanja koja su u to vreme još uvek bila jasno raširena u Partiji.

Na inicijativu KPK i Mao Ce Tunga došlo je ponovo do saradnje sa Kuomintangom, stvoren je Narodnooslobodilački front koji je vodio uspešnu borbu s japanskim zavojevačima pod parolom »Narodna Republika« umesto ranije »Republika radnika i seljaka«. Razlika ovog novog narodnog fronta od onoga iz perioda 1924—1927 bila je, po rečima Mao Ce Tunga, u tome što su se sada u frontu pojavile snažna KP i snažna Crvena armija.

Mao Ce Tung je 1936 godine napisao svoj rad »Strategiska pitanja revolucionarnog rata u Kini« u kome uopštava iskustvo rata od 1927—1936 godine i razjašnjava karakteristike revolucionarnog rata u Kini. Ovaj rad daje analizu zakona Kineske revolucije i zakonitosti rata tako da predstavlja političko i filozofsko delo

^{*)} Detaljnije vidi u objašnjenjima na kraju knjige.

koje Kinezi svrstavaju među najbolje rade o oslobođilačko-revolucionarnim ratovima.

Na Svekineskoj partiskoj konferenciji 1937 godine Mao Ce Tung je podneo referat »O zadacima Partije u periodu antijapanskog rata«. Te iste godine napisao je članke »O praksi« i »O protivrečnostima« koji su bili upereni protiv dogmatizma i vulgarnog empirizma.

Za vreme rata protiv Japana Mao Ce Tung je budno pratilo da se ne umanji rukovodeća uloga radničke klase i KPK u okviru jedinstvenog fronta koji je okupljaо око sebe sve snage voljne da doprinesu porazu Japana. U 1937 i 1938 godini napisao je svoje rade: »Pitanja strategije partizanskog rata protiv japanskih za-vjevača«, »O dugotraјnom ratu«, »Pitanje nezavisnosti i samostalnosti u jedinstvenom frontu« i »Rat i pitanje strategije«. U ovim radovima nalazimo osnovne ideje političke i vojne strategije i tak-tike revolucionarnog rata u Kini, kojima je predviđano da će rat biti dugotrajan i da Kina može izvojevati pobedu samo ako se orijentiše na narodni rat.

U svojim radovima Mao Ce Tung je predviđao tri elementa revolucionarnih oružanih snaga: regularne armije, koje su izvodile velike operativno-strategiske maršmanevre, partizanske odrede i korpuse samoodbrane, jedinice organizovane »na bazi nenapuštanja proizvodnje« u kojima su bili obuhvaćeni svi omladinci, žene, pa čak i starci. On se zalaže za tesnu saradnju i borbeno sadejstvo regularnih trupa i partizanskih odreda čije taktičke principe formuliše u 16 reči: »neprijatelj nastupa — mi otstupamo, neprijatelj stoji — mi uz nemiravamo, neprijatelj iznuren — mi udaramo, neprijatelj otstupa — mi gonimo«.

Mada Mao Ce Tung smatra da se revolucionarni rat mora orijentisati pretežno na ofanzivne operacije, on pokazuje da je defanziva u određenim uslovima nužna i korisna. Polazeći od postavke da »vreme radi za nas«, on razrađuje teoriju dugotraјnog rata u kome treba munjevito izvoditi operacije: »Mi smo protiv dugotraјnih operacija i strategije brzih odluka, a imamo poverenje u strategiju dugotraјnog rata i operacije brzih odluka. Mi smo protiv krutih frontova i pozicionog rata, a imamo poverenje u nestabilne frontove i manevarski rat«.

Mao Ce Tung obraća naročitu pažnju na izučavanje neprijatelja i pronalaženje njegovih slabih mesta. »Upoznajte do detalja

svog neprijatelja, upoznajte njegove slabe tačke i njegova preim秉stva.. »Naša je strategija: jedan naš na deset njihovih; naša je taktika: deset naših na jednog njihovog«. Ističući operacije za uništenje, Mao Ce Tung piše: »Uništenje jednog neprijateljskog puka dejstvuje mnogo efikasnije no pobeda i potiskivanje deset pukova«.

Mao Ce Tung je učio rukovodioce revolucionarne armije Kine da se u borbenim dejstvima služe naučnim metodom, da dubokom analizom elemenata situacije dolaze do zaključaka i odluka i da odbacuju avanturizam. »Nijedna akcija se ne sme preuzeti sve dotle dok nisu obezbeđeni uslovi za uspeh: detaljne pripreme, dobar položaj, povoljan odnos snaga, neprijatelj zamoren, oslabljen ili je učinio grešku... Nama su potrebni umni generali«.

Uopšte uzev, Mao Ce Tung je kroz razradu i primenu markizma-lenjinizma na kineske uslove dao doprinos i teoriji ratne veštine. Poznato je da su neki dogmatičari, posle 1927 godine, uporno nastojali da težište revolucionarnog partiskog rada i borbe zadrže u gradovima sa ciljem podizanja opšteg ustanka sve dok Partija nije zbog toga pretrpela ozbiljne gubitke, kao i da su Crvenoj armiji nametali koncepciju isključivo frontalnog rata i napada na velike gradove. Suprotno ovim koncepcijama, Mao Ce Tung je, na bazi iskustva stečenog posle 1927 godine, razradio strategiju i takтику blokiranja gradova revolucionarnim snagama prikupljenim i organizovanim van njih umesto uobičajenog shvatanja da gradovi rukovode selima. On je takođe razradio teoriju partizanskog rata i teoriju manevarskog rata za kinesku Narodnooslobodilačku vojsku i situaciju kad je brojno i tehničko preim秉stvo bilo na strani protivnika.

Mao Ce Tung je 1940 godine u svom članku »O novoj demokratiji« izneo teze da se Kineska revolucija može uspešno razvijati i pobediti, i da se može izgraditi Nova Kina pod rukovodstvom diktature saveza svih antiimperialističkih i antifeudalnih snaga na čelu sa proletarijatom. U ovom članku Mao Ce Tung govori o dvema etapama Kineske revolucije — novodemokratskoj i socijalističkoj, pri čemu nova demokratija treba da predstavlja i stvara perspektivu socijalizma i prelaz od kapitalizma ka socijalizmu. »... Zemljom će upravljati, po kineskoj formuli, potpuno prilagođenoj Kini, diktatura revolucionarnih partija, ujedinjenih u borbi protiv feudalizma i stranog imperijalizma pod rukovodstvom Komunističke partije. — »Naša polazna tačka je da služimo kineskom narodu

predano i svim našim bićem i da se nikad ne odvojimo od naroda... trebalo bi da svaki drug shvati da mi, sve dotle dok računamo s narodom, verujući čvrsto u beskrajnu stvaralačku moć naroda, možemo savladati sve poteškoće, ma kako one bile ozbiljne, i da nas nijedan neprijatelj neće oboriti, nego će biti oboren od nas«.*)

Pišući u to vreme o delovanju KPK u periodima Prvog i Drugog građanskog revolucionarnog rata i Narodnooslobodilačkog rata protiv Japana, Mao Ce Tung govori o trima etapama istorije kineske Komunističke partije. Prvu etapu on naziva mladošću Partije i karakteriše je nedostatkom iskustva u partiskim redovima pri rešavanju nekih bitnih pitanja, kao što su: jedinstveni front, oružana borba i unutarpartiski rad, što je po njegovom mišljenju bilo uslovljeno nedovoljnim poznavanjem teorije marksizma-lenjinizma i toka istoriskog razvitka Kine. Sve ovo uslovilo je hegemoniju buržoazije, poraz buržoasko-demokratske revolucije (1924—27 godine) i tešku situaciju za KPK. Drugu etapu naziva etapom revolucionarnog agrarnog rata. Ona se karakteriše sve uspešnjom primenom teorije marksizma-lenjinizma od strane KPK u izvođenju Revolucije. Partija, oslanjajući se na radničku klasu i seljaštvo, izgrađuje svoje oružane snage i organe narodne vlasti i tako se uči vođenju rata i upravljanju državom. Treća etapa se karakteriše jedinstvenim antijapanskim frontom u kome je KPK postala velika svekineska partija, koja je za sobom povela široke narodne mase u borbu protiv imperijalizma i unutrašnje reakcije i pokazala se sposobnom da vodi rat širokih razmera i protiv Japanaca i protiv Čang Kaj Šeka i da organizuje vlast na prostranim područjima.

U 1940 godini dolazi do rascepa u redovima Kuomintanga. Projapanski elementi na čelu sa Vang Čing Vejom prelaze na stranu Japanaca i obrazuju u Nankingu marionetsku projapansku vladu, dok grupa Čang Kaj Šeka prekida borbu protiv Japanaca i preduzima napad na jedinice 8 armije koje su držale front prema Japancima.

Rat na Tihom Okeanu sa SAD, započet prepadom na Perl Harbor 6 decembra 1941, otežao je politički i vojni položaj Japana, no u početku se to malo osećalo u Kini. Grupišući gro svojih snaga

*) Kineske oružane snage pod rukovodstvom KPK brojale su u 1939 godini oko 500.000 ljudi i vezivale za sebe skoro polovinu svih japanskih vojnih efektiva u Kini. Broj članova Partije bio je dostigao 800.000, a stanovnika na teritoriji pod kontrolom kineske Crvene armije i partizanskih odreda skoro 100 miliona.

u Severnoj Kini, Japanci su preduzeli, pod parolom »sve pali, sve pljačkaj i sve ubijaj«, svoju »generalnu ofanzivu« protiv snaga kineske Narodnooslobodilačke vojske, naročito onih koje su držale oslobođene teritorije Kine u pozadini japanskog fronta. Uprkos velikim gubitakama, japanske snage su postigle samo delimične uspehe.

Glavni uspeh Japanaca bio je u tome što su postigli da se veliki deo kuomintanške vojske predaju i stavi pod japansku komandu u borbi protiv kineske Narodnooslobodilačke vojske, dok su Čang Kaj Šekovi generali, u sporazumu s njim, takođe prelazili na stranu Japanaca u namjeri da se bore protiv Narodnooslobodilačke vojske. Međutim, Japanci su u 1944 godini preduzeli napad na Kuomintanški front i zauzeli prugu Peking — Kanton i gradove Čangšu, Kuej-ling i dr.

Kada je 9. avgusta 1945 Sovjetska armija prešla u napad na Kvantunšku japansku armiju u Severoistočnoj Kini (Mandžuriji), 8 i Nova 4 kineska armija prešle su u opštu ofanzivu i tako započele treći strategiski period rata protiv Japana — period ofanzive kineske vojske i uništenja japanske vojske, kako je to Mao Ce Tung bio ranije predviđao u svojim tezama o dugotrajnem ratu. 8 i Nova 4 armija oslobostile su od Japanaca skoro svu Severnu i deo Centralne Kine.

14. avgusta 1945 kapitulirao je Japan, čime je bio završen period Narodnooslobodilačkog rata Kine protiv japanskih zavojevača (1937—1945) u kome su se pored savezništva u borbi protiv Japanaca odigrali i oružani sukobi između Kuomintanga i KPK. Taj period bio je period jačanja KPK i oslobođilačke vojske Kine*).

Poraz Japana uslovio je u Kini novu situaciju u kojoj je u prvi plan izbjjala želja naroda za potpunom nacionalnom nezavisnošću i novim socijalnim odnosima. To mu je obećavao Narodnooslobodilački pokret na čelu sa KPK, koji je pod svojom kontrolom imao već dobar deo Kine i veoma snažne političke i oružane organizacije u rejonima pod kontrolom Kuomintanga. Međutim, u zemljama je postojao i Kuomintang, koji je držao vlast nad većim delom

*). Dok je KPK 1937 godine brojala 40.000 članova, sada je u njenim redovima bilo milion i 210 hiljada članova. 8 i Nova 4 armija narasle su od 1937—1945 godine od 90.000 na 910.000 ljudi, a partizanski odredi i narodna teritorijalna vojska na 2.200.000 ljudi. U vremenu od 1937—1945 godine Narodnooslobodilačka vojska Kine izvela je mnogobrojne bojeve i operacije i nanela japanskoj i marionetskoj vojsci velike gubitke (960.000 ubijenih i ranjenih i 280.000 zarobljenika, ne računajući 100.000 koji su se dobровoljno predali).

kineske teritorije sa pretenzijama da je proširi i na područja pod vlašću komunista.

Na inicijativu KPK i pod uticajem saveznika u antihitlerovskoj koaliciji SSSR-a, SAD i Engleske počeli su 28 avgusta 1945 pregovori između Kuomintanga i KPK u cilju mirnog rešenja spornih pitanja i ujedinjenja Kine. Na čelu delegacije KPK bio je Mao Ce Tung.

Pregovori su trajali više od mesec dana. Glavne teze KPK na pregovorima bile su: učvršćenje unutarnjeg jedinstva, demokratizacija zemlje, poboljšanje životnih uslova naroda, stvaranje nezavisne i slobodne Kine; saradnja sa SSSR-om, SAD i Engleskom i svim miroljubivim narodima. Sporazum je postignut o uspostavljanju mira i sazivanju Političko-konsultativnog saveta od predstavnika svih partija. U međuvremenu vojska Čang Kaj Šeka je napala jedinice Narodnooslobodilačke vojske čime je otpočeo Treći građanski rat (1945—1949).

Mao Ce Tung je razradio planove političkih i vojnih dejstava za ovaj rat u kojima je podvlačio da nije cilj držanje gradova i teritorije nego okupljanje naroda i napad grupisanim oružanim snagama na neprijatelja i okružavanje i uništavanje njegove oružane sile.

U prvom periodu rata, do 1947 godine, Čang Kaj Šekove snage su bile ofanzivne, dok je Narodnooslobodilačka vojska Kine defanzivnim dejstvima u strategiskim razmerama, a ofanzivnim u taktičko-operativnim, uz napuštanje izvesne teritorije, iscrpljivala snage napadača i sistematski uništavala protivnika. Sredinom 1947 godine Narodnooslobodilačka vojska je prešla u ofanzivu i do jeseni 1948 oslobođila Severoistočnu Kinu, razbijviš milionsku Čang Kaj Šekovu armiju, posle čega je Narodnooslobodilačka vojska, koja je stalno rasla, postigla brojnu nadmoćnost tako da je 1949 godine Čang Kaj Šekova vojska imala samo 1,5 milion ljudi prema 4 miliona Narodnooslobodilačke vojske. Čang Kaj Šekovu vojsku su počele napuštati mnoge jedinice na čelu sa oficirima, prelazeći na stranu Narodnooslobodilačke vojske. Tako je Narodnooslobodilačka vojska od jula 1946 do juna 1950 razbila Čang Kaj Šekovu vojsku od 8,000.000 vojnika i zaplenila preko 54.000 topova, 300.000 mitraljeza, 1.000 tenkova, 20.000 vozila i mnogo ostalog ratnog materijala.

Kroz čitavo vreme dugotrajnih političkih i oružanih bitaka, Mao Ce Tung, pored praktične delatnosti na raznim odgovornim partiskim i političkim dužnostima, publikuje mnogobrojne naučne rade.

U člancima »Reorganizujmo naš vaspitni rad«, »Za pravilan stil u radu Partije« i »Protiv šablonskih shema u Partiji«, autor se zalaže za kritiku i samokritiku, za usvajanje ideja dijalektičkog materijalizma i za odbacivanje sitnoburžoaske ideologije, subjektivizma i sektaških tendencija. Mao Ce Tung je stalno vodio oštru i dugotrajanu borbu protiv šablonista, što se vidno manifestuje u njegovim delima. On ih je slikovito pretstavljaо kao ljude »koji zatvaraju oči da bi uhvatili vrapca« i kao »slepce koji pokušavaju da uhvate ribu«. Nasuprot dogmatizma, on na mnogo mesta i u raznim formama preporučuje: 1) »sistemsко izučavanje ekonomskih, finansiskih, političkih i kulturnih prilika kod našeg neprijatelja, kod naših prijatelja i kod nas«, 2) »izučavanje kineske istorije poslednjih stoljeća«, 3) »praktično izučavanje aktuelnih problema kineske revolucije« — kako bi »strela marksizma bila odapeta u cilj Kineske revolucije«.

U aprilu 1945 godine održan je VII kongres KPK u Jenanu. Na njemu je Mao Ce Tung podneo referat »O koalicionoj vladи« u kome je razradio liniju dalje revolucionarne borbe kineskog naroda.

Razmatrajući stil u radu KPK, on je podvukao nužnost pozivanja teorije i prakse, veze s narodnim masama i samokritike, a ovakav stil je omogućavaо: stvaralačku primenu marksizma-lenjinizma na osobene kineske uslove i savlađivanje tendencija dogmatizma, s jedne, i empirizma, s druge strane; okupljanjem naroda i stvaranjem masovne narodne armije i narodne vlasti i negovanjem samokritike bilo јe moguće izvlačiti pouke iz grešaka i neuspeha.

U decembru 1947 godine CK KPK održao je savetovanje u Šensiju. Tada je Mao Ce Tung podneo referat »Savremena situacija i naši zadaci«, u kome je izneo da je nastupio prelomni momenat u revolucionarnoj borbi kineskog naroda, koji pretstavlja istovremeno »prelomni momenat u razvitku stoletnog imperijalističkog gospodstva u Kini koje se sada primiče svome kraju«.

Nova situacija je nalagala da se konkretnije odredi karakter Kineske Narodne Republike. Odgovor na ovo pitanje Mao Ce Tung je dao u svojim radovima »O demokratskoj diktaturi naroda« i

»Opštem programu« objavljenom sredinom 1949 godine. On tu piše da je Narodna Republika Kina po svom karakteru »demokratska diktatura naroda«, zasnovana na savezu radnika i seljaka, kojom rukovodi radnička klasa.

Pobede na frontu i političkom polju omogućile su da se u septembru 1949 sastane u Pekingu narodni Političko-konstultativni savet, sastavljen od 662 pretstavnika raznih slojeva kineskog društva, koji je 1. oktobra 1949 objavio odluku o stvaranju NR Kine kao jedinstvene države na čelu sa jedinstvenom vladom, proglašio privremeni ustav i izabrao Mao Ce Tunga za prvog pretdsednika Centralne vlade Kine, čime je obeležena definitivna pobeda Revolucije u Kini.

Tako je KPK, posle dugotrajne i uporne borbe, dovela kineski narod do konačne pobeđe nad snagama imperijalizma i unutrašnje reakcije. Politička i vojna strategija i taktika Kineske revolucije sadržana je u delima Mao Ce Tunga koja su odraz primene ideje marksizma-lenjinizma na konkretne uslove u Kini.

*

Naš čitalac će u *Izabranim delima* Mao Ce Tunga naći mnogo sličnosti sa našom revolucionarnom i oslobodilačkom borbom. No, čitalac će lako uočiti i krupne razlike, uslovljene mnogobrojnim subjektivnim i objektivnim faktorima.

Tretiranje raznih problema iz Kineske revolucije od strane istaknutog teoretičara — marksiste Mao Ce Tunga svakako će privući pažnju svih onih koji se bave društvenom i vojnom delatnošću, i doprineće, nadamo se, učvršćenju veza između naših naroda i naroda Kine, kome istorija, kao ni nama, nije bila baš mnogo blagopljiva i koji je, kao i mi, osvajao svoju slobodu u krvavoj i dugotrajnoj borbi.

General-pukovnik,
Pavle Jakšić

NAPOMENA RUSKOM IZDANJU

Ovo izdanje je prevod zbornika Izabranih dela druga Mao Ce Tunga u četiri toma, koji se izdaje na kineskom jeziku u Pekingu.

Glavni podaci o izdanju koje izlazi u Pekingu navedeni su u predgovoru Komisije CK KPK za izdavanje Izabranih dela druga Mao Ce Tunga.

PREDGOVOR KINESKOM IZDANJU

Uovaj zbornik Izabranih dela druga Mao Ce Tunga ušli su njegovi najvažniji radovi koji se odnose na različite periode Kineske revolucije. Razna izdanja »Izabranih dela Mao Ce Tunga« koja su pre nekoliko godina izašla u mnogim mestima, autor nije pregledao. U izlaganju materijala nije bilo potrebne doslednosti, u tekstu se nailazilo na greške redakciskog karaktera. Izvesni važni radovi nisu bili uključeni u ta izdanja.

Radovi koji su ušli u ovaj zbornik raspoređeni su hronološkim redom, u skladu sa pet perioda istorije Komunističke partije Kine. Ovde su uneti, koliko je to bilo moguće, i oni važniji radovi kojih nije bilo u ranijim izdanjima.

Sve radove u ovom zborniku pregledao je autor i uneo u njih izvesne ispravke stilskog karaktera, a u pojedine radove — dopune i ispravke u sadržini.

U daljem tekstu navode se izvesni podaci o ovom izdanju.

1. — Ovaj zbornik nije potpun. Reakcionarna kuomintanška klika uništavala je dokumenta Kineske revolucije; mnogi dokumenti revolucije u toku dugog rata izgubili su se, i ni do danas još nisu pronađena sva dela druga Mao Ce Tunga; ovo se naročito odnosi na veliki broj pisama i telegrama koje je on napisao (oni sačinjavaju znatan deo rada druga Mao Ce Tunga).

2. — Izvesni radovi, ranije poznati, kao, naprimjer, »O ispitivanju stanja na selu«, prema autorovoј želji, nisu ušli u ovaj zbornik, a iz rada »Ekonomski i finansijski pitanja«, isto tako prema autorovoј želji, u ovaj zbornik ulazi samo prva glava (»O osnovnim rezultatima izvršenog rada«).

3. — Uz radeve koji su ušli u zbornik date su napomene. Jedne od njih su objašnjenja uz teme radeva i date su kao napomene uz naslov rada; druge, političkog i redakciskog karaktera, nalaze se na kraju svakog rada.*)

*) Navedeni red u rasporedu napomena sačuvan je i u ruskom izdanju. Pored toga, u ovom tomu postoje i napomene redakcije ruskog izdanja koje objašnjavaju izvesne reči i izraze nepoznate sovjetskom čitaocu; ove napomene date su pod tekstom. Uz ovo izdanje data je i tabela kineskih novčanih jedinica i jedinica za meru, koja se nalazi na kraju 1-og tuma. — Prim. red. u ruskom izdanju.

4. — Ovaj zbornik izlazi u dva izdanja, jedno u jednom tomu i drugo u četiri toma. U jednotomnom izdanju sakupljeni su radovi koji se odnose na svih pet perioda. U četvorotomnom izdanju ovi radovi su ovako raspoređeni: u prvom tomu sakupljeni su radovi koji se odnose na period Prvog i Drugog građanskog revolucionarnog rata; u drugi i treći tom ulaze radovi napisani u periodu Anti-japanskog rata, a u četvrti tom — radovi koji se odnose na period Trećeg građanskog revolucionarnog rata i dela napisana posle stvaranja Kineske Narodne Republike.

25 avgusta 1951 godine

*Komisija Centralnog komiteta
Komunističke partije Kine
za izdavanje Izabranih dela
Mao Ce Tunga*

PERIOD PRVOG GRAĐANSKOG
REVOLUCIONARNOG RATA

O KLASAMA KINESKOG DRUŠTVA

(Marta 1926 godine)

Ovaj članak druga Mao Ce Tunga bio je uperen protiv dvaju skretanja koja su postojala tada u Partiji. Pristalice prvog skretanja, čiji je predstavnik bio Čen Tu Siu, hteli su da sarađuju samo sa Kuomintangom, a zaboravljale su seljaštvo. To je bio desni oportunizam. Pristalice drugog skretanja, čiji je predstavnik bio Čang Kuo Tao, poklanjale su pažnju samo radničkom pokretu, ali su i one zaboravljale seljaštvo. To je bio levi oportunizam. Pristalice oba ova oportunistička pravca osećale su nedovoljnost snaga koje su se borile na strani revolucije, ali nisu znale gde da traže potrebne snage, gde da nađu masovnog saveznika. Drug Mao Ce Tung je ukazao na to da je najmasovniji i najverniji saveznik kineskog proletarijata — seljaštvo, i na taj način rešio najvažnije pitanje Kineske revolucije — pitanje saveznika. Drug Mao Ce Tung je takođe predvideo da će u redovima nacionalne buržoazije, koja je u tom periodu predstavljala kolebljivu klasu, u trenutku poleta revolucije doći do rascpa, i da će njeno desno krilo otici u imperijalistički tabor. Događaji iz 1927 godine potvrdili su ovo.

Ko su naši neprijatelji, a ko naši prijatelji? Eto, to je pitanje od prvorazrednog značaja za revoluciju. Osnovni uzrok što su kineski revolucionarni ratovi u prošlosti imali beznačajne rezultate bio je neumešnost revolucionara da okupe oko sebe prave prijatelje, kako bi naneli udar pravim neprijateljima. Revolucionarna partija je rukovodilac masa, i nema slučaja u istoriji da revolucija koju je revolucionarna partija povela pogrešnim putem nije pretrpela poraz. Da bismo bili sigurni da revoluciju nećemo povesti pogrešnim putem i da ćemo sigurno uspeti, treba da radimo na okupljanju naših pravih prijatelja da bismo naneli udar našim pravim neprijateljima. Da bismo, međutim, mogli da razlikujemo prave

prijatelje od pravih neprijatelja, treba proučiti, u opštim crtama, ekonomski položaj klase koje sačinjavaju kinesko društvo i njihov odnos prema revoluciji.

Šta karakteriše pojedine klase kineskog društva?

Klase zemljoposednika i kompradorska) buržoazija*

U ekonomski zaostaloj, polukolonijalnoj Kini, zemljoposednici i kompradorska buržoazija su, u punom smislu te reči, vazali međunarodne buržoazije. Postojanje i razvitak tih klasa podređeni su interesima imperijalizma. Te klase su oličenje najzaostalijih i najreakcionarnijih proizvodnih odnosa, i one koče razvitak proizvodnih snaga u Kini. Njihovi interesi su potpuno nespojivi sa ciljevima Kineske revolucije. Ovo naročito vredi za krupne zemljoposednike i krupne kompradore, koji se uvek nalaze na strani imperijalizma i predstavljaju krajnje kontrarevolucionarnu snagu. Njihovi politički predstavnici su nacionalisti¹⁾ i desni kuomintangovci.

Srednja buržoazija

Srednja buržoazija je pravi predstavnik kapitalističkih proizvodnih odnosa u Kini. Njen odnos prema Kineskoj revoluciji je protivrečan. Bolno osećajući na sebi teške udarce stranog kapitala i ugnjetavanje militarista, ona je zainteresovana za revoluciju i sa simpatijom se odnosi prema revolucionarnom pokretu uperenom protiv imperijalizma i militarista. Ali, čim nacionalni proletarijat počne smelo i odlučno učestvovati u revoluciji, čim međunarodni proletarijat počne spolja pružati revoluciji aktivnu podršku, čim srednja buržoazija počne osećati da je ostvarenje njenog zavetnog sna — uzdizanje na položaj krupne buržoazije — ugroženo, nju počnu razdirati sumnje u revoluciju. Srednja buržoazija je takozvana nacionalna buržoazija. Njena politička platforma jeste stvaranje države u kojoj treba da vlada samo jedna klasa, i to nacionalna buržoazija.

Neko ko je sebe nazivao »pravovernim sledbenikom« Taj Či Taoa²⁾ izjavio je u pekinškom listu »Čenbao³⁾: »Podigni levu ruku da srušiš imperijalizam, a desnú da srušiš Komunističku partiju«. Ove reči jasno izražavaju protivrečnu poziciju nacionalne buržoazije i strah koji ona oseća. Ta klasa istupa protiv tumačenja kuomintanškog principa o narodnom blagostanju sa gledišta učenja o klanskoj borbi, protiv ostvarenja kuomintanske politike saveza sa Ru-

*) *Komprador* (šp. comprador) — domaći trgovac, posrednik između stranog kapitala i domaćeg tržišta. — Prim. prev.

¹⁾ Napomene su date na kraju svakog poglavља. — Prim. red.

sjom i primanja u Kuomintang komunista⁴⁾) i levih elemenata. Ali težnja te klase za stvaranjem države u kojoj bi vladala nacionalna buržoazija potpuno je neostvarljiva, zato što savremenu međunarodnu situaciju u svetu karakteriše borba na život i smrt koja se vodi između dve gigantske snage: revolucije i kontrarevolucije. Te dve gigantske snage razvile su dve zastave: jednu — revolucionarnu, crvenu zastavu, visoko je uzdigla III internacionala, koja poziva sve ugnjetene klase u svetu da se ujedine pod njenom zastavom; drugu — kontrarevolucionarnu, belu zastavu, uzdigla je Liga nacija, koja poziva sve kontrarevolucionarne snage u svetu da se ujedine pod njenom zastavom. U srednjim slojevima će vrlo brzo i neizbežno doći do rascepa. Jedni će poći ulevo — ka revoluciji, a drugi udesno — ka kontrarevoluciji. Mogućnost zauzimanja »samostalnog« položaja za njih je isključena. Zbog toga koncepcija kineske srednje buržoazije o »samostalnoj« revoluciji, u kojoj bi toj klasi pripala glavna uloga, pretstavlja potpunu iluziju.

Sitna buržoazija

Sitnoj buržoaziji pripadaju kategorije kao što su: seljaci-sopstvenici⁵⁾, vlasnici zanatskih preduzeća, niži slojevi inteligencije — đaci, studenti, nastavnici srednjih škola, učitelji, sitni činovnici, niži računski službenici, sitni advokati i sitni trgovci. Kako u pogledu broja, tako i u pogledu svoje klasne prirode sitna buržoazija zaslužuje da joj se posveti ozbiljna pažnja. I seljaci-sopstvenici i vlasnici zanatskih preduzeća vode ekonomiju koja se odlikuje proizvodnjom u malim razmerama. Mada se različiti slojevi sitne buržoazije nalaze u jednakom ekonomskom položaju, karakterističnom za sitnu buržoaziju, ipak se oni dele na tri grupe.

Prvu grupu sačinjavaju ljudi koji imaju nekakvo imanje ili, drugim rečima, kojima posle zadovoljenja sopstvenih potreba svake godine ostaju izvesni viškovi prihoda od njihovog fizičkog ili umnog rada. Kod tih je ljudi težnja za bogaćenjem vrlo velika, i oni se najusrdnije klanjaju njegovom »visokoprevashodstvu« Čao Gun Minu⁶⁾. Ne sanjajući o velikom bogatstvu, oni ipak teže da se uzdignu na položaj srednje buržoazije. Posmatrajući imućne gazde koji uživaju poštovanje, često pucaju od zavisti. Ti ljudi su kukavice: boje se vlasti, ali se pribjavaju i revolucije. Kako su po svom ekonomskom položaju vrlo bliski srednjoj buržoaziji, skloni su da veruju u njenu propagandu, a prema revoluciji se odnose sa nepoverenjem. Ova grupa obuhvata neznatan deo sitne buržoazije i pretstavlja njen desno krilo.

Drugu grupu sačinjavaju ljudi kojima njihov ekonomski položaj pruža mogućnost da uglavnom zadovoljavaju svoje potrebe. Ovi ljudi se znatno razlikuju od onih iz prve grupe. I oni sanjaju o bogatstvu, ali im Čao Gun Min to nikako ne dopušta, a u poslednje

vreme su ih znatno pojačano ugnjetavanje i eksplatacija imperijalizma, militarista, zemljoposednika i krupne kompradorske buržoazije primorali da osete kako su stara vremena već prohujala. Oni uviđaju da u današnje vreme, iako rade koliko i ranije, gotovo nisu u stanju čak ni svoj opstanak da obezbede. Zato sad moraju da produžavaju svoj radni dan, da rade od jutra do sutra i da udvostručavaju svoje napore. I tako počinju da grde: strance nazivaju »prekomorskim đavolima«, militariste — »glavnim pljačkašima«, a tuhaoe i lešene*) »gulikožama«. Što se tiče antiimperijalističkog i antimilitarističkog pokreta, oni sumnjaju u njegov konačan uspeh (kao, vele, suviše je velika snaga stranaca i militarista) i više vole da zauzmu neutralan stav nego da rizikuju učestvujući u pokretu; međutim, oni nikako ne istupaju protiv revolucije. Ta grupa je vrlo mnogobrojna; ona obuhvata, otprilike, polovinu celokupne sitne buržoazije.

Trećoj grupi pripadaju ljudi čiji se životni uslovi iz dana u dan pogoršavaju. Većina od njih bili su nekad, uglavnom, materijalno obezbedeni, ali su sve teže sastavljeni kraj s krajem, i sada postepeno propadaju. Na kraju godine, pri svođenju bilansa svoga rada u gazdinstvu, svakiput sa užasom uzvikuju: »Ah, opet gubitak!« I dok su oni ranije još nekako i živeli, a zatim svake godine padali sve niže i niže, zapetljavali se u dugove i najzad počeli samo da životare, sada ih, kako se to kaže, i od »same pomisli na budućnost obliva hladan znoj«. Ti ljudi vrlo mnogo moralno pate, jer su kod njih žive uspomene na bolje dane, koji nikako ne liče na sadašnjicu. Njihova uloga u revolucionarnom pokretu nije beznačajna zato što ih ima prilično mnogo. To je levo krilo sitne buržoazije.

U mirno vreme tri navedene grupe sitne buržoazije odnose se prema revoluciji različito, ali kada nastupi rat, to jest period poleta revolucije, i kad je već zora pobede na vidiku, tada u revoluciji uzimaju učešća ne samo levi elementi sitne buržoazije, već i oni njeni slojevi koji zauzimaju srednju poziciju; štaviše i desni elementi, zahvaćeni talasom revolucionarnih istupanja proletarijata i levih elemenata sitne buržoazije, takođe bivaju primorani da se približe revoluciji. Iskustvo pokreta 30. maja 1925. godine⁷⁾ i isku-

*) Tuhaoi i lešeni, u čiji su sastav ulazili zemljoposednici — despoti i seoski kulaci, bili su najsuroviji eksplataatori i ugnjetači kineskog seljaštva. Služili su se metodama najgrubljeg nasilja i iscrpljivanja.

Eksplatišući seljake — arrendatore i poluarendatore — na svojim lično stečenim i nasleđenim dobrima, tesno vezani sa reakcionarnom mesnom vlašću, tuhaoi i lešeni su faktički gospodarili i vredrili i oblačili u starom kineskom selu.

»Militaristi, birokrati, tuhaoi i lešeni, kao politički pretstavnici zemljoposedničke klase, bili su najsvirepiji zemljoposednici« — piše Mao Ce Tung u svom radu »Kako da se odredi klasna pripadnost na selu«.

Tuhao, na kineskom jeziku doslovno znači lokalni despot (tu — lokalni, hao — despot), a *lešen* zao činovnik (le — zao, rđav, šen — činovnik). Prim. prev.

stvo seljačkog pokreta u raznim mestima dokazuje pravilnost ovoga tvrđenja.

Poluproletariat. — U poluproletariat mi ubrajamo: 1) ogromnu većinu seljaka — poluarendatora⁸⁾; 2) siromašne seljake; 3) sitne zanatlje; 4) trgovačke pomoćnike⁹⁾; 5) ulične prodavce. Ogromna većina seljaka — poluarendatora zajedno sa siromašnim seljacima pretstavlja po broju veliku masu. I kada se govori o seljačkom pitanju, onda se, uglavnom, misli na pitanje ovih slojeva. Gazdinstvo seljaka — poluarendatora, siromašnih seljaka i sitnih zanatlja okarakterisano je još manjim razmerama proizvodnje. Iako i ogromna većina seljaka — poluarendatora, isto kao i siromašni seljaci, pretstavlja poluproletariat, po svom ekonomskom položaju te dve kategorije, zajedno uzete, sa svoje strane, dele se na višu, srednju i nižu grupu. Seljaci — poluarendatori žive teže od seljaka — sopstvenika, pošto žita imaju dovoljno, otprilike, samo za pola godine, i da bi nabavili ostatak, oni su prinuđeni da uzmuh pod zakup tuđu zemlju, ili da povremeno prodaju svoju radnu snagu ili, najzad, da se bave sitnom trgovinom. Krajem proleća i početkom leta, kada je staro žito na izmaku, a novo je još zeleno, oni su primorani da uzimaju novac pod zelenički interes i da kupuju hranu po visokim cenama. Tom delu seljaštva, prirodno, teže je nego seljacima — sopstvenicima, koji ni od koga ne zavise; ali, ipak su poluarendatori bolje obezbeđeni od siromašnih seljaka. Pošto siromašni seljaci nemaju svoje zemlje, oni obrađuju tuđu, dobijajući za svoj rad svega pola, pa čak i manje od polovine prinosa sa te zemlje. Iako i seljaci — poluarendatori dobijaju samo polovinu ili manje od polovine žetve sa zemlje koju su uzeli pod arendu, oni, ipak, sa svoje zemlje dobijaju svu žetvu. Zbog toga su seljaci — poluarendatori revolucionarniji od seljaka — sopstvenika, a manje revolucionarni od siromašnih seljaka.

Siromašni seljaci su napoličari i izloženi su ekploraciji od strane zemljoposednika. Po svom ekonomskom položaju siromašni seljaci se mogu podeliti na dve grupe. Prva grupa raspolaže relativno dovoljnim poljoprivrednim inventarom i izvesnim novčanim sredstvima. Ti seljaci dobijaju deo žetve, koji ponekad dostiže polovinu celokupnih plodova njihovog rada. Ono što im nedostaje dopunjavaju sejanjem različitih drugostepenih kultura, ribolovom, gajenjem živine i svinja ili povremenom prodajom svoje radne snage, i na taj način kako-tako održavaju svoj opstanak. Živeći u teškim materijalnim uslovima, oni samo misle kako bi se provukli do nove žetve. Žive teže od seljaka — poluarendatora, ali ipak lakše od druge grupe siromašnih seljaka. Revolucionarniji su od seljaka — poluarendatora, a manje revolucionarni od siromašnih seljaka koji ulaze u drugu grupu. Što se tiče siromašnih seljaka iz druge grupe, oni nemaju ni dovoljan poljoprivredni inventar, ni novčanih sredstava, nemaju dovoljno gnojiva, žetve su im oskudne, i kad još isplate gazdama napolicu, njima ne ostaje skoro

ništa. Zbog toga oni još češće moraju prodavati svoju radnu snagu. U gladnim godinama i u teškim mesecima oni izmole od rođaka i prijatelja nekoliko merica žita u zajam da bi se makar još koji dan provukli; dugovi im rastu i pretvaraju se u nepodnošljiv teret. Ova grupa seljaka pretstavlja najugnjeteniji deo seljaštva; ona je veoma podložna revolucionarnoj propagandi.

U poluproletarijat ubrajamo i sitne zanatlije, jer su i oni, iako imaju primitivna sredstva za proizvodnju i smatraju se pretstavnicima' »slobodnih« profesija, često primorani da prodaju svoju radnu snagu; njihov ekonomski položaj približno odgovara položaju siromašnih seljaka. Teški teret rashoda za izdržavanje porodice, raskorak između zarade i minimuma neophodnog za život, stalna nemaština i strah da se ne izgubi posao — sve ih to približava siromašnim seljacima.

Trgovački pomoćnici su najamni radnici u trgovačkim preduzećima i izdržavaju svoje porodice skromnim platama, ali kako cene robi skaču iz godine u godinu, a povišice plata se daju često samo jedanput u nekoliko godina, od tih ljudi se mogu slušati beskrajne žalbe na sudbinu. Njihov položaj se ni u čemu ne razlikuje od položaja siromašnih seljaka i sitnih zanatlja, i oni su vrlo podložni revolucionarnoj propagandi.

Ulični prodavci, bez obzira da li idu po ulicama i kućama ili stoje uz svoje sanduče, imaju ništavan kapital i zarađuju neku crkavicu nedovoljnu za život. Oni se nalaze, otprilike, u istom položaju kao i siromašni seljaci, i u istoj su meri zainteresovani za revoluciju koja bi izmenila postojeći poređak stvari.

Proletariat. — Industrijski proletarijat u Kini broji danas oko dva miliona ljudi. Malobrojnost savremenog industrijskog proletarijata posledica je ekomske zaostalosti zemlje. Ti radnici su zaposleni, uglavnom, u pet grana — u železničkom saobraćaju, u rudarskoj industriji, u prekomorskom saobraćaju, u tekstilnoj i brodogradilišnoj industriji, — a znatan deo njih nalazi se u ropskom odnosu kod stranih preduzimaca. Iako je broj industrijskog proletarijata mali, on upravooličava nove proizvodne snage i najprogresivniju klasu savremene Kine, klasu koja je postala rukovođeća snaga revolucionarnog pokreta. Analiza štrajkova koji su se desili u toku poslednje četiri godine, naprimjer, štrajkova mornara¹⁰), železničara¹¹), radnika Kajlanskih rudnika i rudnika Cjaocoa¹²), štrajka u Šamenu¹³), kao i velikih štrajkova u Šangaju i Hongkongu¹⁴), posle događaja od 30. maja 1925. godine, jasno pokazuje kako je velika uloga industrijskog proletarijata u Kineskoj revoluciji. Takvu ulogu industrijski proletarijat može da ima, prvo, zahvaljujući svojoj koncentraciji; nijedna druga grupa ljudi ne može da se uporedi sa njim po stepenu koncentracije. Drugo, on može da ima takvu ulogu zato što se industrijski radnici nalaze u najtežem ekonomskom položaju. Oni su lišeni sredstava za proizvodnju i ostale su im jedino ruke; nikakva nada na obogaćenje ne postoji

kod njih; imperijalisti, militaristi i buržoazija se sa njima najsurovije ophode i zbog toga su oni naročito sposobni za borbu. Snage gradskih kulija takođe zasluzuju da im se posveti ozbiljna pažnja. U toj grupi većinu sačinjavaju lučki nosači i rikši; tu dolaze i čistači kanalizacija i ulični čistači. Ljudi koji pripadaju toj grupi nemaju ničeg drugog osim ruku kojima rade. Po ekonomskom položaju bliski su industriskim radnicima i zaostaju za njima samo po stepenu koncentracije i po svojoj ulozi u proizvodnji.

Savremena kapitalistička poljoprivreda u Kini je još slabo razvijena. U seoski proletarijat spadaju poljoprivredni najamni radnici, koji rade stalno, za mesečnu platu ili na nadnicu. Ti najamnici ne samo da nemaju zemlje niti poljoprivrednog inventara nego ni bilo kakvih novčanih sredstava i mogu da opstanu samo prodajući svoju radnu snagu. Zbog velike dužine radnog dana, bedne zarade, rđavih uslova rada, neobezbeđenosti stalnog posla, oni se nalaze u gorim uslovima od drugih radnika. Ta grupa seoskog stanovništva trpi najtežu nemaštinu, i u seljačkom pokretu zauzima isto tako važan položaj kao i siromašni seljaci.

Osim toga, postoji još dosta brojna grupa deklasiranih elemenata. To su seljaci koji su izgubili zemlju i zanatliski radnici lišeni mogućnosti da nađu posao. Oni spadaju među najnežbrinutije elemente društva.

Svud se nalaze njihove tajne organizacije. Društva: »Trijada« (»Sanhehuej«) u provincijama Fukien i Kuantung, »Društvo braće« (»Gelaohuej«) u provincijama Hunanu, Hupeju, Kuejčou i Sečuanu, »Društvo velikih mačeva« (»Dadaohuej«) u provincijama Anhueju, Honanu i Šantungu, »Društvo morala« (»Cajlihuej«) u provinciji Čili i trima istočnim provincijama, »Plavi klan«*) (»Cinban«) u Šangaju i drugim mestima¹⁵), bile su organizacije uzajamne pomoći u političkoj i ekonomskoj borbi. Organizacija te grupe ljudi pretstavlja jedan od teških problema koji se postavlja pred Kinu. Ti ljudi su sposobni za najtežu borbu, ali pate od sklonosti ka rušilačkim akcijama; ako se pravilno rukovodi njima, mogu postati revolucionarna snaga.

Iz svega napred rečenog vidi se da svi militaristi, birokrati, kompradori i krupni zemljoposednici, koji su u tajnom dogovoru sa imperijalistima, kao i reakcionarni deo inteligencije koji od njih zavisi, pretstavljaju naše neprijatelje. Industriski proletarijat je rukovodeća snaga naše Revolucije. Ceo poluproletarijat i sitna buržoazija jesu naši najbliži prijatelji. Desno krilo kolebljive

*) *Klan* (clann) — rodovska opština. Grupa saplemenika na čijem se čelu nalazi starešina plemena. (Pretežno kod Škotlandana.) — Prim. prev.

srednje buržoazije može da bude naš neprijatelj, a njeno levo krilo — naš prijatelj. Ali, mi moramo uvek da budemo na oprezi i da srednjoj buržoaziji ne damo prilike da dezorganizuje naš front.

NAPOMENE

1. — Reč je o šaćici podlih fašističkih politikanata koji su organizovali Savez nacionalističke omladine Kine, kasnije nazvan Mladokineska partija. Dobijajući finansisku pomoć od različitih reakcionarnih grupa koje su se nalazile na vlasti, a i od imperijalista, nacionalisti su se specijalizirali za kontrarevolucionarne istupe protiv Komunističke partije Kine i protiv Sovjetskog Saveza.

2. — Taj Či Tao — jedan od starih članova Kuomintanga — zajedno sa Čang Kaj Šekom bavio se špekulacijom na berzi. Posle smrti Sun Jat Sena 1925 godine vodio je hajku protiv Komunističke partije Kine i na taj način moralno pripremao Čang Kaj Šekov kontrarevolucionarni prevrat 1927 godine. Dugo vremena bio je verni Čang Kaj Šekov sluga, njegov pomagač u kontrarevolucionarnoj delatnosti. U februaru 1949 godine, videvši neizbežni slom vladavine Čang Kaj Šeka i potpunu bezizlaznost svoga položaja, završio je život samoubistvom.

3. — »Čenbao« — organ takozvane »Istraživačke grupe«, jedne od političkih grupa koje su podržavale vladavinu bejanskih (severnih) militara. Izlazio je u Pekingu.

4. — 1923 godine Sun Jat Sen, u saradnji sa Komunističkom partijom Kine, doneo je odluku o reorganizaciji Kuomintanga, o saradnji Kuomintanga sa Komunističkom partijom i primanju komunista u Kuomintang, a januara 1924 godine, na I-om kongresu Kuomintanga, sazvanom u Kantonu, on je formulisao tri osnovna politička načela: savez sa Rusijom, savez sa Komunističkom partijom, podrška seljaka i radnika. U radu toga kongresa uzeli su učešće i drug Mao Ce Tung i drugovi Li Tao Čao, Lin Po Ču i Ču Čin Paj. Njihovo učešće u radu kongresa odigralo je važnu ulogu u tom smislu što je pomoglo Kuomintangu da, u tom periodu, stane na revolucionaran put. Tada su oni bili izabrani za članove ili kandidate za članove CIK-a Kuomintanga.

5. — Drug Mao Ce Tung ovde misli na seljaštvo koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom na vlastitoj zemlji.

6. — Čao Gun Min — bog bogatstva u kineskoj narodnoj mitologiji.

7. — Ovde se misli na antiimperijalistički pokret u celoj zemlji, koji je buknuo u znak protesta protiv divljačkog razračunavanja engleske policije sa kineskim stanovništvom u Šangaju 30. maja 1925 godine. U maju 1925 štrajkačka borba se razvila i proširila na niz japanskih tekstilnih fabrika u Cingtaou i Šangaju, uzela ogromne razmere i bila ugušena od strane japanskih imperijalista i njihovih trabanata — bejanskih militarista. Posledica razračunavanja poslodavaca sa radnicima japanskih tekstilnih fabrika u Šangaju bila je ta da je 15. maja ubijen radnik Ku Čeng Hung i ranjeno više od 10 radnika. 28. maja, po naređenju reakcionarnih vlasti, ubijeno je 8 radnika u Cingtaou. 30.-og maja je više od dve hiljade šangajskih studenata poveleno, na teritoriji stranih koncesija, agitaciju za pomoć štrajkačima i za vraćanje koncesija Kini. Odmah zatim, pred zgradom Uprave engleske policije Setlmenta*)

*) Setlment (settlement — eng.) — deo grada ili oblasti u Kini gde žive stranci, uživa posebne privilegije (strana uprava, policija i dr.). — Prim. prev.

okupilo se oko 10 hiljada stanovnika Šangaja. Demonstranti su što je moguće glasnije uzvikivali parole: »Dole imperijalizam!«, »Ujedini se, kineski narode!« i tome slično. Engleska policija otvorila je paljbu, te je mnogo studenata ubijeno i ranjeno. Ti događaji postali su poznati pod imenom »krvavi događaji 30 maja«. Ovo zversko razračunavanje izazvalo je gnev čitavog kineskog naroda. Širom zemlje prošao je talas demonstracija, štrajkova radnika, studenata i trgovaca pretvarajući se u najširi antiimperijalistički pokret.

8. — Drug Mao Ce Tung ovde misli na seljake koji su zbog nemanja sopstvene zemlje primorani da uzimaju tuđu zemlju u napolicu.

9. — Trgovački pomoćnici u Kini dele se na kategorije koje se ne nalaze u jednakom položaju. Drug Mao Ce Tung misli ovde na većinu trgovačkih pomoćnika; što se tiče ostalih — trgovačkih pomoćnika niže kategorije — oni se nalaze u istom materijalnom položaju kao i proleteri.

10. — Misli se na štrajk mornara u Hongkongu i štrajk transportnih radnika na reci Jangceu početkom 1922 godine. Štrajk hongkonških mornara trajao je 8 nedelja; posle njihove žestoke i krvave borbe engleske imperijalističke vlasti u Hongkongu bile su primorane da zadovolje zahteve štrajkača za povećanje nadnica, uspostavljanje sindikata, oslobođenje zatvorenih radnika i давање помоћи nastrandalim radnicima i porodicama poginulih. Odmah zatim su mornari i lučki radnici na reci Jangcejkangu počeli štrajk koji je trajao dve nedelje i koji se takođe završio pobedom štrajkača.

11. — Komunistička partija Kine posle svog osnivanja 1921 godine razvila je organizovani rad među železničkim radnicima. 1922—1923 godine na glavnim železničkim prugama počela je borba štrajkovima kojom je rukovodila Komunistička partija. Najpoznatiji je generalni štrajk radnika železničke pruge Peking — Hankou, koji je počeo 4 februara 1923 u znaku borbe za slobodu organizovanja Ujedinjenih sindikata. 7 februara sluge engleskog imperijalizma — bejanski militaristi Vu Pej Pu i Sjao Jao Nan su ugušili štrajk, što je u istoriji Kine poznato kao »krvavi događaj 7 februara«.

12. — Kajlanski ugljeni rudnici — opšti naziv za rudnike uglja u Kajpingu i Luančouu u provinciji Hopeju, koji obrazuju veliki rudarski ugljeni bazen u kome je zaposleno više od 50 hiljada radnika. Posle zauzimanja Kajpinških rudnika od strane engleskih imperijalista za vreme Bokserskog ustanka 1900 godine kineski preduzimači stvorili su Luančousku kompaniju rudnika uglja. Kasnije je bila stvorena opšta uprava rudnika u Kajpingu i Luančouu, i na taj način su i jedni i drugi rudnici postali potpuna svojina engleskih imperijalista. Štrajk rudara tih rudnika bio je u oktobru 1922 godine.

Rudnici uglja Cjaocoa — poznati ugljeni rudarski bazen, koji je ranije pripadao provinciji Honanu, a danas pripada zapadnom delu provincije Pinjuana. Štrajk u Cjaocou vodio se od 1 jula do 9 avgusta 1925 godine.

13. — Šamen (Šamin) — bivša koncesija engleskih imperijalista u Kantonu. Jula 1924 godine engleski imperijalisti, koji su gospodarili u Šamenu, uveli su novu policisku naredbu, prema kojoj su kineski građani iz Šamena bili dužni da pri ulasku i izlasku sa koncesije pokazuju legitimaciju sa fotografijom. Ovaj propis nije važio za strance. 15. jula šamsenski radnici objavili su štrajk, protestujući protiv ovakve diskriminacije. Posle ovoga engleski imperijalisti su bili primorani da ukinu tu naredbu.

14. — Posle šangajskih događaja od 30 maja 1925 godine, u Šangaju je 1. juna buknuo generalni štrajk, a 19. juna počeo je generalni štrajk u Hongkongu. U šangajskom štrajku učestvovalo je više od 200 hiljada ljudi, a u hongkonškom 250 hiljada. Generalni štrajk u Hongkongu imao je podršku čitavog kineskog naroda i trajao je godinu i četiri meseca. To je bio najduži štrajk u istoriji svetskog radničkog pokreta.

15. — Društvo »Trijada« (»Sanhehuej«), »Društvo braće« (»Gelaohuej«), »Društvo velikih mačeva« (»Dadaohuej«), »Društvo morala« (»Cajlihuej«),

»Plavi klan« (»Cinban«) jesu primitivne tajne organizacije raširene u masi stanovništva. Te organizacije su se sastojale, uglavnom, od propalih seljaka, nezaposlenih zanatlija, lumpenproletera. U feudalizmu su često za sve te elemente ujedinjujuća načela bile religiozne predrasude. U tim društvima, koja su nosila razna imena, postojala je stroga hijerarhija; neka od tih društava imala su oružje. Članovi su težili da pomoći takvih društava obezbede uザjamnu pomoć u različitim slučajevima u životu, a u određenim momentima koristili su ta društva za organizaciju borbe protiv ugnjetачa — birokrata i zemljoposednika. Jasno je, ipak, da učešće u takvim organizacijama, primitivnim po svom karakteru, nije moglo doneti seljacima i zanatlijama izlaz iz njihovog teškog položaja. Često su zemljoposednici i drugi reakcionarni elementi bez muke uvodili svoju kontrolu nad takvim primitivnim organizacijama i iskorisćivali ih za svoje sebične ciljeve. Osim toga, kod tih društava postojala je sklonost ka slepom rušenju, usled čega su se neka od njih pretvorila u reakcionarnu snagu. 1927 godine, izvršujući svoj kontrarevolucionarni prevrat, Čang Kaj Šek je iskoristio te primitivne organizacije kao oruđe za razbijanje jedinstva radnog naroda i podrivanje revolucije. Otkako je počeo snažan porast snaga savremenog industriskog proletarijata, seljaštvo je, vođeno od radničke klase, postepeno stvorilo svoje potpuno nove organizacije, i postojanje sličnih primitivnih i zaostalih organizacija izgubilo je smisao.

* * *

REFERAT O ISPITIVANJU SELJAČKOG POKRETA U PROVINCIJI HUNAN

(Marta 1927 godine)

Ovaj članak druga Mao Ce Tunga je odgovor na one prekore i napade na revolucionarnu borbu seljaštva, koji su se širili u samoj Partiji i izvan nje.

Da bi pobio te prekore i napade, drug Mao Ce Tung je posetio provinciju Hunan, ispitivao trideset i dva dana situaciju na terenu i napisao ovaj referat. U to vreme desni oportunisti u redovima Partije, na čelu sa Čen Tu Siuom, nisu hteli da prihvate gledište druga Mao Ce Tunga i uporno su ostajali pri svom pogrešnom mišljenju. Njihova pogreška sastojala se uglavnom u tome što se oni, zastrašeni talasom kuomintanške reakcije, nisu usuđivali da pomognu seljaštvo u njegovoј velikoj revolucionarnoј borbi, i to ni u jednoj akciji, ni ranijoj ni docnijoj. Da bi ugodili Kuomintangu, više su voleli da odgurnu svoga glavnog saveznika — seljaštvo, te su na taj način doveli radničku klasu i Komunističku partiju u položaj izolacije. Što se uletio 1927 godine Kuomintang rešio na izdaju, na podizanje kampanje za »čistku« u Partiji, na ulazak u antinarodni rat, desilo se, pre svega, zato što je mogao da iskoristi upravo to slabo mesto Komunističke partije.

OZBILJNOST SELJAČKOG PITANJA

Za vreme nedavnog puta po provinciji Hunanu¹), na terenu sam ispitao situaciju u pet okruga — Sjangtanu, Sjangjanu, Hengšanu, Lilingu i Čangši. U toku 32 dana — od 4. januara do 5 februara zaključno — ja sam u selima i okružnim mestima sazivao na razgovor seljake sa velikim životnim iskustvom i aktiviste seljačkog pokreta, i pažljivo sam slušao njihova saopštavanja; to mi je omogućilo da sakupim dosta materijala. Mnogo štošta u seljačkom

pokretu pokazalo se ovde kao potpuno suprotno onome što sam imao prilike da slušam od šenši*) u Hankou i Čangši. Video sam i čuo mnogo čudnih stvari, takvih kakve ranije nisam imao prilike ni da vidim ni da čujem. Mislim da se na slične pojave može naići u vrlo mnogo mesta.

Preko je potrebno da što pre prekinemo svakojaka rasuđivanja uperena protiv seljačkog pokreta, što je mogućno pre da ispravimo sve pogrešne mere revolucionarnih vlasti u odnosu na taj pokret. Samo se na taj način može pomoći daljem razvoju revolucije, pošto u ovom trenutku napredovanje seljačkog pokreta dobija najveći značaj. Neće proći mnogo vremena — a u svim provincijama Centralne, Južne i Severne Kine podići će se stotine miliona seljaka; oni će biti nagli i neodoljivi kao uragan i nikakva sila ih neće za-držati; raskinuće sve okove koji ih sputavaju, stremeći ka svome oslobođenju; iskopaće grob svima mogućim imperialistima, mili-taristima, činovnicima — pljačkašima i podmitljivcima, tuhaoima i lešenima. Oni će proveriti sve revolucionarne partije i grupe, sve revolucionare, s tim da bi ih prihvatili ili odbacili.

Da li treba stati pred njih i voditi ih? Da li treba stati iza njih i, mašući rukama, kritikovati ih? Ili im stati na put i boriti se protiv njih?

Svaki Kinez je sloboden da izabere jedan od ta tri puta, ali će razvoj događaja primorati svakoga da ubrza sa izborom.

ORGANIZUJU SE

Razvitak seljačkog pokreta u provinciji Hunanu, ako je reč o njenim centralnim i južnim okruzima, gde se pokret već razvio, može se uglavnom podeliti na dve etape. Prva, koja je trajala od januara do septembra prošle godine, bila je etapa organizovanja. Ova etapa se deli na ilegalan period — od januara do juna — i na period javne delatnosti — od jula do septembra — kada je revolucionarna armija proterala generala Čao Heng Tia²). U to vreme seljački savezi su brojali svega 300—400 hiljada članova, a masa koja se nalazila pod njihovim neposrednim rukovodstvom brojala je svega nešto više od milion ljudi. Borba na selu još nije bila po-

*) Šenši — naročit stalež, nastao u feudalnoj Kini. Šenši (doslovno »ljudi koji su nosili činovnički pojas«), »ugledni ljudi« — onaj deo seoskih bogataša koji su, imajući zemlju, često imali i »učena« zvanja, dobijena na naročitim državnim ispitima, a kako su zauzimali činovničke dužnosti prestatvili su vladajući sloj u starom kineskom selu.

Stalež šenši nije bio jednorodan; sastojao se od najsurovijih eksploata-tora seljaštva — lešena (doslovno »rđavi šenši«; v. napomenu na str. 10 — tuhaoi i lešeni), srednjih zemljoposednika i bogataša, okupljenih oko lešena i okružnih vlasti, sitnih ili osiromašenih posednika i stare kineske inteligen-cije. Ranije je bilo uobičajeno da se termin »šenši« prevodi engleskom rečju »džentri« (gentry).

čela, i zato seljački savezi nisu još bili izloženi kritici od strane različitih slojeva društva. Pošto su članovi seljačkih saveza pomagali armiji koja je učestvovala u Severnom pohodu, radeći kao vodiči, izviđači i nosači, to su se pokatkad i oficiri armije izražavali povoljno o njima.

Period od oktobra prošle godine do januara ove godine predstavlja drugu etapu u razvitku revolucionarnog pokreta — etapu revolucionarnog delovanja. Broj članova seljačkih saveza brzo je narastao na 2 miliona, a broj kojim su savezi neposredno rukovodili — na 10 miliona ljudi. Kako se pri stupanju u seljačke saveze, u većini slučajeva, registrovao samo jedan čovek iz porodice, to je, pored 2 miliona članova saveza, opšta masa obuhvaćena savezima brojala oko 10 miliona ljudi. U savezima je bila organizovana skoro polovina seljaka provincije Hunana; a u okruzima Sjangtanu, Sjangsjangu, Likjangu, Čangši, Lilingu, Ningsjangu, Pingkjangu, Sjangjinu, Hengšanu, Hengjangu, Lejangu, Čenu i Anhuau skoro svi seljaci su ušli u seljačke saveze i nalaze se pod njihovim rukovodstvom. Pošto su bili obuhvaćeni širokom mrežom organizacija, seljaci su odmah počeli da dejstvuju, i eto, za 4 meseca u Hunanu se razvila na selu revolucija nevidena po svojoj širini.

ZBACIVANJE TUHAOA I LEŠENA, PRELAZ CELOKUPNE VLASTI NA SELJAČKE SAVEZE

Udar seljaka usmeren je, pre svega, protiv tuhaoa i lešena, protiv bezdušnih zemljoposednika, a usput pod taj udar padaju i razne patrijarhalne ideologije i patrijarhalni odnosi, činovnici — pljačkaši i podmitljivi u gradu i rđavi običaji na selu. Ovaj udar ima snagu uragana, pred kojim mora sve ili da se ukloni ili da propadne. Rezultat je da se hiljadugodišnje privilegije feudalnih zemljoposednika razbijaju u paramparčad. Njihov raniji prestiž i moć pretvaraju se u prah i pepeo. Svrgavanjem vlasti zemljoposednika, seljački savezi postali su jedini organi vlasti; oni na delu ostvaruju parolu: »Sva vlast seljačkim savezima!« Sad u seljačke saveze dolaze čak i sa takvim sitnicama, kao što je svada između muža i žene. Nijedna stvar ne rešava se bez predstavnika seljačkog saveza. Seljački savezi na selu bukvalno imaju svu vlast, kod njih je zaista, kako se to kaže, »rečeno — učinjeno«. I posmatrači mogu samo reći da su savezi dobri, a ništa rđavo ne mogu reći o njima. A tuhaoi, lešeni i bezdušni zemljoposednici sasvim su lišeni prava glasa, niko od njih ne sme ni da pisne. Iz straha od seljačkih saveza najkrupniji tuhaoi i lešeni pobegli su u Šangaj, manje krupni — u Hankou, sitniji — u Čangšu, još sitniji — u okružne centre, a ona sasvim sitna riba te vrste što je ostala na selu predala se na milost i nemisli.

lost seljačkim savezima. Sitni lešen moli: »Spreman sam da uplatim deset juana*), samo mi dajte da stupim u savez!«.

»A kome su potrebne tvoje šugave pare!« — odgovaraju mu na to seljaci.

Mnogi srednji i sitni zemljoposednici, kulaci i srednjaci koji su ranije bili protiv seljačkih saveza, sad bi bili srećni da uđu u savez. U raznim mestima često sam imao prilike da se susrećem sa takvim ljudima i oni su mi se obraćali molbom: »Molimo vas kao punomoćnika iz centra provincije, jemčite za nas.«

Pod Manču dinastijom**) u vreme popisa stanovništva sastavljala su se po dva spiska — osnovni i posebni. Pouzdani ljudi unošeni su u osnovni spisak, a banditi i razni sumnjivi elementi — u posebni. I eto, sada, po ugledu na to vreme, seljaci u izvesnim krajevima zastrašuju one koji su ranije istupali protiv seljačkih saveza: »Treba ih uvesti u posebni spisak!«

Oni koji se plaše da se ne nađu u »posebnom spisku«, na sve načine pokušavaju da uđu u seljački savez i umiruju se tek kad ih uvedu u spisak članova saveza. Ali, nije retko da im seljački savezi to oštro odbijaju i oni žive u stalnom strahu; kad ostanu izvan seljačkog saveza, oni se osećaju kao otpadnici i beskućnici; u selima ih zato zovu »šugavci«. Jednom rečju, oni isti seljački savezi koje su mnogi još pre četiri meseca potcenjivali, sada uživaju najveće poštovanje. Svi oni koji su se ranije duboko klanjali pred vlašću šenši, sada se klanjaju pred vlašću seljaka. Nema nikoga ko ne priznaje da je oktobar prošle godine postao granica između dva sveta.

»VRLO RĐAVO« I »VRLO DOBRO«

Seljačke bune na selu narušile su sladak san šenšija. Čim su izveštaji iz sela doprli do grada, gradski šenši su se uplašili. Stigavši u Čangšu, sreo sam se тамо са raznim ljudima i čuo sam mnoga različita mišljenja. Pretstavnici srednjih i viših društvenih slojeva i desni kuomintangovci svi u jedan glas okarakterisali su stanje ovim rečima: »Vrlo rđavo!« Pod uticajem atmosfere stvorene u gradu pričanjem onih koji su govorili »vrlo rđavo«, čak su se i veoma revolucionarno raspoloženi ljudi, ali zatvorenih očiju zamišljajući stanje na selu, demoralisali i smatrali da se ne može ni osporavati da stvari stoje »rđavo«. Čak i vrlo napredni ljudi nisu umeli ništa više reći osim: »U revoluciji je to neizbežno, iako je rđavo«. Uopšte, niko nije smatrao da se može u potpunosti negirati to »rđavo«.

*) Juan je osnovna novčana jedinica u Kini (takozvani kineski dolar). — Prim. prev.

**) Manču (mandžurska) dinastija vladala je u Kini od 1644 do 1911 godine.

U suštini, stvar se sastoji u tome što su, kako je već napred rečeno, široke seljačke mase ustale da izvrše svoju istorisku misiju; ustale su demokratske snage sela da zbace feudalne snage. Feudalno-patrijarhalni tuhaoi i lešeni, bezdušni zemljoposednici — oni su osnova apsoluzizma koji je živeo vekovima, oni su oslonac imperijalista, militarista i činovnika-pljačkaša i podmitljivaca. Rušenje tih feudalnih snaga jeste pravi cilj nacionalne revolucije. Sun Jat Sen je četrdeset godina svu svoju snagu davao nacionalnoj revoluciji, ali ono što je on želeo, a što nije mogao da izvrši, seljaci su ostvarili za nekoliko meseci. To je besprimerno delo, delo kakvo ranije nije moglo biti izvedeno ni za četrdeset godina, čak ni za hiljade godina. To je vrlo dobro. I u tome nema ničeg »rđavog«, nema uopšte ničeg »vrlo rđavog«.

Očigledno da je »vrlo rđavo« — mišljenje i sud ljudi koji se bore za interes zemljoposednika protiv seljaka koji su digli glavu; očigledno da je to sud zemljoposedničke klase koja pokušava da sačuva stari feudalni poredak i da omete uvođenje novog demokratskog poretka; očigledno da je to kontrarevolucionarni sud i mišljenje. Nijedan drug revolucionar ne treba da ponavlja tu besmislicu. Ako imate utvrđene revolucionarne poglede i ako vam se bar samo jedanput desilo da budete na selu i vidite šta se тамо događa, vi, naravno, treba da osećate neobičnu radost: milionske mase porobljenih seljaka obračunavaju se, eto, sa svojim ljutim neprijateljima — krvopijama. Seljaci rade potpuno ispravno, oni postupaju vrlo dobro! »Vrlo dobro« — to je sud i mišljenje seljaka i drugih pristalica revolucije. Svi drugovi revolucionari treba da shvate da nacionalna revolucija zahteva veliki preokret na selu. Taj preokret nije bio izvršen za vreme Singajske revolucije⁸⁾, i zato je ona pretrpela poraz. Sada se taj preokret dešava, i to je važan faktor, neophodan za uspešno završavanje revolucije. Svi drugovi revolucionari treba da podržavaju taj preokret, u protivnom slučaju naći će se u taboru kontrarevolucije.

PROBLEM TAKOZVANIH »KRAJNOSTI«

Neki govore: »Treba stvarati seljačke saveze; ali sada oni, bogami, idu u krajnost«. Tako misle pristalice »srednje« linije. Šta se događa ustvari? Seljaci po selima doista i postupaju prilično »bezobzirno«. Postavši vrhovna vlast, seljački savezi ne daju zemljoposednicima ni usta da otvore; oni su uništili njihov raniji prestiž, baš kao da su oborili zemljoposednika na zemlju pa ga još pritisli i nogom. Preteći tuhaoima i lešenima unošenjem u »posebni spisak«, seljaci ih novčano kažnjavaju, oporezuju, ne dopuštaju im da upotrebljavaju palankine⁹⁾). U domove tuhaoa i lešena, koji su protivnici

⁸⁾ Palankini — vrsta zatvorenih nosiljki na Istoku, kojima se obično koriste bogati ljudi. — Prim. prev.

seljačkih saveza, upadaju gomile ljudi: kolju svinje, oduzimaju žito. Ponekad seljaci dolaze u kuće tuhao ili lešena i šire se po lepo nameštenim posteljama njihovih kćeri i žena. Često hvataju tuhaoe i lešene, natiču im visoke kape i vodaju ih po selima; seljaci im čine svašta govoreći: »A, sad ćeš videti, lešene, ko smo mi!« Sve se sada okrenulo tumbe. Tako se na selu stvara atmosfera terora. A to i jeste ono što neki nazivaju »krajnostima«, »preterivanjem«, »gadostima«.

Na prvi pogled njihova mišljenja imaju rezona, ali u suštini i ona su pogrešna.

Prvo, seljake su na slične postupke naveli sami tuhaoi, lešeni i bezdušni zemljoposednici. Odlučan otpor seljaci su počeli davati samo zato što su tuhaoi, lešeni i bezdušni zemljoposednici odvajkada, oslanjajući se na snagu, vladali selom i kinjili seljake. Postupci seljaka imaju najodlučniji karakter, a pobune uzimaju najveći mah upravo tamo gde su tuhaoi, lešeni i bezdušni zemljoposednici pokazivali najveću surovost. Seljačko oko se ne varu. Seljaci izvanredno jasno vide ko je rđav, a ko nije, ko je bio naročito surov, a ko — malko mekši, koga treba surovo kazniti, a koga — blaže; retko se dešava da kazna ne odgovara krivici.

Drugo, revolucija — nije gozba, niti poezija, niti slikanje ili vez; ona se ne može odvijati tako otmeno, tako mirno i fino, tako pristojno i učtivo. Revolucija je nasilni akt, to je nepoštredna akcija jedne klase kojom se ruši vlast druge klase. Revolucija na selu jeste zbacivanje feudalno-zemljoposedničke vlasti od strane seljaštva. Bez ulaganja najvećih napora, seljaštvo neće moći da zbaci zemljoposedničku vlast koja se čvrsto korenila vekovima. Samo veliko revolucionarno oduševljenje na selu u stanju je da uskomeša milionske mase seljaka i da izazove te najveće napore. »Krajnosti«, o kojima je napred bilo reči, stvorene su upravo tim naporima seljaka, koje je izazvalo veliko revolucionarno oduševljenje na selu. U drugom periodu seljačkog pokreta (periodu revolucionarnih akcija) one su preko potrebne. U tom periodu neophodno je uspostaviti neograničenu vlast seljaka, ne dopuštati pakosne napade na seljačke saveze, u potpunosti zbaciti vlast šenši, a same šenše oboriti na zemlju i čak ih pritisnuti nogom. U drugom periodu sve »krajnosti« imaju revolucionarni značaj. Prosto rečeno, u svakom selu preko je potreban kratkotrajan period terora. U protivnom slučaju biće potpuno nemoguće ugušiti delatnost kontrarevolucionarnih elemenata na selu, zbaciti vlast šenši. Ako hoćeš da ispraviš, treba da saviješ; ako ne saviješ — nećeš ispraviti⁴.

Mada se rasuđivanja onih koji kritikuju »krajnosti« po izgledu razlikuju od rasuđivanja prve grupe, u suštini oni polaze sa jednog istog gledišta: to je ista zemljoposednička teorija koja stoji na straži interesa privilegisanih klasa. Sa tom teorijom, koja sprečava uspon seljačkog pokreta i u krajnjoj liniji podriva revoluciju, mi treba da povedemo odlučnu borbu.

TAKOZVANI »POKRET ODRPANACA«

Desni kuomintangovci jednako govore: »Seljački pokret je pokret odrpanaca, pokret besposličara«. Slične priče prilično su raširene u Čangši. U selima sam imao prilike da slušam od šenši: »Seljački savezi mogu se stvarati, ali ljudi koji sada rade u njima nisu dobri; ljudi treba smeniti!« Između ovog mišljenja i napada desnih kuomintangovaca nema nikakve razlike, i jedno i drugo svodi se na to da se seljački pokret, kažu, može organizovati (pošto je to već počelo, niko se ne usuđuje da kaže da ga ne treba organizovati), ali da ne valjaju ljudi koji su sada na čelu seljačkog pokreta. Sa naročitom mržnjom govore šenši o aktivistima nižih seljačkih saveza, nazivajući ih sve »odrpancima«. Dakle, svi oni koje su šenši ranije prezirali, koje su nogom gurali u blato, kojima nije bilo mesta u društvu, koji nisu imali prava nijednu reč da prozbore, sad su odjednom digli glave — i ne samo što su digli glave, nego su i uzeli vlast u svoje ruke. U opštinskim seljačkim savezima (to je najniža karika) oni su gospodari situacije. U njihovim rukama savezi su se pretvorili u strahovitu snagu. Oni su pružili svoje od rada ogrubele ruke na glave šenši. Oni vezuju konopcima lešene, natiču im visoke kape i vodaju ih po opštini (u Sjangtanu i Sjangsjanu to se zove »vodati po selima«, a u Lilingu — »vodati po međama«). Glasne, neumoljive optužbe koje iznose seljaci svakodnevno dolaze do ušiju šenši. Seljaci raspolažu i komanduju svima. Pre su oni bili niži od svih, a sada su postali viši od svih. Zato se i govori da se sve okrenulo tumbe.

REVOLUCIONARNA AVANGARDA

Iz suprotnih pogleda na neku pojavu ili čoveka proističu i odgovarajuće suprotne ocene o njima. Kao primer za to mogu da posluže takve ocene kao »vrlo rđavo« i »vrlo dobro«, »odrpenci« i »revolucionarna avangarda«.

Napred je već bilo reči o tome da su seljaci izvršili revolucionarno delo koje se mnogo godina nije moglo ostvariti, da su seljaci izveli važan posao u sprovođenju nacionalne revolucije. Ali, da li je sve seljaštvo uzimalo učešća u tom velikom revolucionarnom delu, u tom važnom revolucionarnom poslu? Ne. Seljaci se dele na kulake, srednjake i sirotinju. Razlikujući se jedna od druge po svom položaju, te tri grupe se na razne načine drže i prema revoluciji. U prvom periodu kulaci, kad su čuli da je armija Severnog pohoda, tobože, pretrpela potpuni poraz u Kjangsiju, da je Čang Kaj Šek, tobože, ranjen u nogu⁵) i da je odleteo natrag u provinciju Kuangtung⁶), da je Vu Pej Pu⁷), tobože, ponovo zauzeo grad Jočou, došli su do zaključka da se seljački savezi, nesumnjivo, neće dugo održati i da od tri narodna principa⁸) takođe ništa neće biti, jer

nečeg sličnog nikad nije ni bilo. I kad su aktivisti seljačkih saveza (u većini svojoj takozvani »odrpanci«) dolazili sa spiskom članova saveza u dvorište kod kulaka i govorili mu: »Pozivamo vas da stupite u seljački savez«, — šta im je na to odgovarao kulak? »Seljački savez? Ja ovde živim ne od juče, tolike godine obrađujem zemlju, nikakve seljačke saveze nikad nisam video i, eto, živim. Ja bih i vama savetovao da ne gubite vreme oko toga«. Tako su odgovarali kulaci, raspoloženi pomirljivije. A kulaci, neprijateljski raspoloženi, govorili su: »Ta kakav seljački savez? Savez onih kojima će skidati glave! Ne upropošćujte ljude!«

Ali čudna stvar — seljački savezi su ipak proživili još mnogo meseci i čak se usuđuju da ustanu protiv šenši. One mesne šenše koje nisu hteli predati lule za pušenje opijuma, seljački savezi hapse i vodaju po selima da ih izlože potsmehu; u okružnim centrima najbogatije šenše su čak i pogubili, kao, naprimer, šenše Jan Jung Čiu u Sjangtanu i Jan Či Cea u Ningsjanu. U svakoj je opštini do desetak hiljada seljaka sa zastavama, obramicama i motikama organizovano išlo, kao neprekidna i bučna bujica, na masovne demonstracije o godišnjici Oktobarske revolucije, učestvovalo u anti-englenskim mitinzima i svečanostima povodom uspeha Severnog pohoda. Tek tada su se kulaci uz nemirili. Na svečanostima povodom uspeha Severnog pohoda oni su saznali da je i Kjukjang zauzet, da Čang Kaj Šek nije ranjen, i da je Vu Pej Pu na kraju krajeva razbijen. Štaviše, oni su videli jasno ispisane na crvenoj i zelenoj hartiji parole: »Vansuj*) tri narodna principa!«, »Vansuj seljački savezi!«, »Vansuj seljaci!« itd. Tad su se kulaci strašno uz nemirili: »Vansuj seljaci? Sad su i ovi postali vansuj?«

I, eto, seljački savezi su se osetili gospodarima situacije. Aktivisti seljačkih saveza počeli su govoriti kulacima: »Mi ćemo vas uneti u poseban spisak« ili: »Još mesec dana pa ćete za ulazak u savez plaćati i po 10 juana!« Tek tada su kulaci počeli polako da stupaju u seljačke saveze⁹), neki od njih davali su kao upisninu po pola juana, pa čak i 1 juan (tada kada se zahtevalo samo 100 vena**), drugi su tražili dozvolu za stupanje u savez preko svojih poznanika. Ima mnogo i tvrdoglavih kulaka koji ni do danas nisu stupili u savez. Većina kulaka koji stupaju u seljačke saveze plaši se mobilizacije za armiju i zbog toga šalje iz svojih porodica 60—70-togodišnje starce da se upisuju u savez. Kad uđu u savez, kulaci ne pokazuju želju da učestvuju u radu saveza, i uvek se drže pasivno.

A srednjaci? Oni su neodlučni, jer smatraju da im revolucija neće doneti naročitu korist. U loncu oni uvek imaju pirinča, niko

*) »Vansuj« doslovno znači »10 hiljada godina«. Upotrebljava se kao uzvik »živeo«, »ura!«. Ova se reč ranije upotrebljavala kao obraćanje caru, slično ruskom »vaše veličanstvo«; otud igra reči: »seljaci vansuj?«, to jest »i seljaci su sada postali carevi?«

**) Ven — sitna bakarna moneta. U juanu je bilo oko 2800 vena. — Prim. prev.

im ne lupa noću na vrata zbog duga. Oni takođe razmišljaju o tome da li je ranije bilo nečeg sličnog, i nasamo, mršteći se, pogađaju: »Hoće li se zaista održati taj seljački savez? Hoće li biti vajde od ta tri narodna principa?« — »Sumnjivo!« — zaključuju oni. Smatrajući da sve zavisi od volje neba, oni misle: »Stvaraju se seljački savezi... ali, ko zna je li to po volji nebu?« U početku, kad su aktivisti seljačkih saveza dolazili sa spiskovima kod srednjaka i govorili: »Pozivamo vas da stupite u seljački savez«, ovi su odgovarali: »Nemojte se žuriti!« Počeli su da stupaju u seljačke saveze tek docnije, kad su se savezi već pretvorili u veliku snagu. U savezima oni se drže bolje od kulaka, ali zasada nisu mnogo aktivni i još uvek zaziru. Preko je potrebno da se seljački savezi bore za pridobijanje srednjaka i da pojačaju među njima agitaciju.

Glavnu snagu u toj surovoj i istrajnoj borbi što se vodi na selu uvek pretstavlja sirotinja. I u toku ilegalnog perioda i u periodu otvorene delatnosti ona je vodila aktivnu borbu. Ona, radije od svih, ide za Partijom. Ona je — smrtni neprijatelj tuhaoa i lešena i bez ikakvog kolebanja juriša na njihov tabor. Ona govorи kulacima: »Mi smo već odavno stupili u seljačke saveze, zašto vi još odugovlačite?« A ovi potsmešljivo odgovaraju: »Dabogme, vi morate stupati u seljački savez! Ta vi nad glavom nemate — ni komadić crepa, a pod nogama nemate zemlje ni toliko da iglu zabodete!« I zaista, sirotinja nema šta da izgubi. Mnogi od njih doista nemaju nad glavom ni komadić crepa, a pod nogama ni toliko zemlje da iglu zabodu. Zašto onda da ne stupaju u seljačke saveze?

Po podacima ispitivanja situacije na terenu u okrugu Čangši sirotinja sačinjava 70% seoskog stanovništva, srednjaci — 20%, zemljoposednici i kulaci — 10%. Sirotinja koja sačinjava 70% deli se na dve grupe — puku sirotinju¹⁰⁾ i sirotinju¹¹⁾. Puka sirotinja, koju sačinjava 20% seoskog stanovništva, jesu ljudi koji nemaju nikakvog zanimanja, to jest nemaju ni zemlje, ni para, ni bilo kakvih sredstava za izdržavanje i prinuđeni su da stupaju u vojsku, da odlaze na pečalbu, ili da prose. U sirotinju koja sačinjava 50% seoskog stanovništva spadaju zanatliki radnici, seljaci — arrendatori (izuzimajući imućne arrendatore) i seljaci — poluarendatori; njima je rad siguran samo delimično; drugim rečima, oni imaju malo zemlje i mala sredstva, ali im plodovi njihovog rada nisu dovoljni za ishranu: oni provode čitavu godinu u teškim brigama. Ogromna masa sirotinje, koja sačinjava 70% seoskog stanovništva, pretstavlja osnovno jezgro seljačkih saveza, avanguardu u borbi za svrgavanje feudalnih snaga i slavnog pionira u velikom revolucionarnom delu koje je tolike godine bilo nesvršeno. Bez sirotinje (»odrpanaca«, kako ih nazivaju šenši) revolucija na selu nikad ne bi mogla dobiti maha kao sad, bez njih se ne mogu zbaciti tuhaoi i lešeni niti izvršiti demokratska revolucija. Kao najrevolucionarniji elemenat, sirotinja je zauzela rukovodeće mesto u seljačkim savezima. U prvom i drugom periodu skoro sva mesta pretsednika i

članova uprave nižih seljačkih saveza zauzimala je sirotinja (u okrugu Hengšanu među aktivistima opštinskih seljačkih saveza 50% sačinjavaju puki siromasi, 40% — sirotinja i 10% siromašna inteligencija). Ta rukovodeća uloga sirotinje u seljačkim savezima nužna je. Bez seoske sirotinje ne bi bilo ni revolucije. Ne priznavati sirotinju, znači ne priznavati revoluciju, udarati po sirotinji, znači udarati po revoluciji.

Opšti revolucionarni kurs, koji vodi sirotinja, uvek je bio pravilan. Ona je podrila prestiž tuhaoa i lešena, oborila na zemlju velike i male tuhaoe i lešene i pritisla ih nogom. Čitav niz njenih takozvanih »krajnosti« u periodu revolucionarnih akcija bio je, u suštini, upravo revolucionarna nužnost. Okružne vlasti, partiski komiteti¹²⁾ i seljački savezi u izvesnim okruzima provincije Hunana već su počinili mnogo grešaka; neki su otisli toliko daleko da su na molbu zemljoposednika slali vojнике da hapse aktiviste nižih seljačkih saveza. U okruzima Hengšanu i Sjangsjangu bačeni su u tamnica mnogi pretdsednici i članovi uprave opštinskih seljačkih saveza. To je već izvanredno ozbiljna greška; ona ide na ruku reakcionarima. Da se uvidi da je to greška, treba samo pogledati kako su se oduševili oni obesni zemljoposednici iz tih mesta i kako se zgušnjava atmosfera reakcije kada hapse pretdsednika ili člana uprave seljačkog saveza. Mi se moramo boriti protiv kontrarevolucionarnog komentarisanja i pričanja o »pokretu odrpanaca«, o »pokretu besposličara« i naročito paziti da se ne prave neke pogrešne akcije koje bi išle na ruku tuhaoima i lešenima u njihovoј borbi protiv seoske sirotinje.

Istina je, među ljudima iz seoske sirotinje, koji su bili na rukovodećim položajima u seljačkim savezima, bilo je ljudi sa nedostacima, ali sad se većina popravila. Oni se i sami energično bore protiv kocke i likvidiraju banditizam. Porast moći seljačkih saveza doveo je u izvesnim mestima do likvidacije kocke i iskorenjenja banditizma. Ima mesta gde se već, kako se to kaže, »na putu ne dira u izgubljeno, a noću se ne zaključavaju vrata«. Po podacima ispitivanja stanja u okrugu Hengšanu, tamo su 85% siromašnih seljaka, koji zauzimaju rukovodeće položaje u seljačkim savezima, postali veoma pozitivni ljudi, sposobni i energični rukovodioci, a samo 15% njih nisu se još potpuno oslobodili od izvesnih rđavih navika. Ove poslednje treba ubrojati u kategoriju malobrojnih nezdravih elemenata, ali je sasvim nedopustivo ponavljati ono što govore tuhaoi i lešeni i sve odreda nazivati »odrpancima«. Da se reši pitanje tih »malobrojnih nezdravih elemenata« ima samo jedan način: pod parolom učvršćivanja discipline u seljačkim savezima organizovati masovni rad, vaspitavati takve ljude, zavesti disciplinu u seljačkim savezima, ali nipošto ne slati po sopstvenom nahođenju vojнике da hapse te ljude, ne obarati autoritet seoske sirotinje, ne navraćati vodu na vodenicu tuhaoa i lešena. Na ovo treba obratiti osobitu pažnju.

ČETRNAEST KRUPNIH TEKOVINA

Ljudi koji osuđuju seljačke saveze govore da su ti savezi učinili mnogo zla. Napred sam već izložio da seljaci, kad udaraju po tuhaoima i lešenima, stvaraju pravo revolucionarno delo, i tu nema ničeg što zasluzuje osudu. Seljaci su vrlo mnogo učinili i, ako hoćemo da odgovorimo onima koji ih osuđuju, treba detaljno da razmotrimo čitavo njihovo delovanje i da vidimo kuda to delovanje vodi. Ja će sumirati rezultate delatnosti seljaka u različitim oblastima za poslednjih nekoliko meseci; pod rukovodstvom seljačkih saveza seljaci su postigli 14 sledećih krupnih tekovina.

1. — Organizovanje seljaka u seljačke saveze

To je prva krupna tekovina seljaka. Na prvom mestu u tom pogledu nalaze se okruzi Sjangtan, Sjangsjang, Hengšan, gde su skoro svi seljaci organizovani i gde, po svoj prilici, nema takvih »zabačenih mesta« u kojima se seljaci još nisu podigli. Drugo mesto zauzimaju okruzi Bao Jijang i Huajung, gde je većina seljaka organizovana, ali ima i mali broj neorganizovanih. Na trećem mestu nalaze se okruzi Čenpu i Lingling, gde je organizovana manjina seljaka, a većina, zasad, još nije organizovana. Četvrto mesto zauzima rejon u zapadnom delu provincije Hunana, koji se nalazi pod vlašću Juan Cu Minga,¹³⁾ gde agitacija seljačkih saveza još nije prodrla i gde seljaštvo u mnogim okruzima uopšte još nije organizovano. Uopšte uzev, po organizovanosti ispred svih nalaze se okruzi centralnog dela provincije Hunana sa centrom u Čangši, potom dolaze okruzi južnog dela Hunana; u zapadnom delu organizovanje tek počinje.

Po podacima provinciskog seljačkog saveza za novembar prošle godine od 75 okruga provincije Hunana u 37 okruga organizovani su seljački savezi, čiji opšti broj članova iznosi 1,367.727 ljudi. Od njih je oko milion stupilo u saveze u oktobru i novembru prošle godine, u periodu naglog porasta moći seljačkih saveza, dok je do septembra broj organizovanih seljaka iznosio svega 300—400 hiljada. U decembru i januaru zapažen je snažan porast seljačkog pokreta, i pred kraj januara broj članova seljačkih saveza popeo se, najmanje, na 2 miliona. Pošto se u većini slučajeva pri stupanju u savez iz svake seljačke porodice registruje samo jedan čovek, to kod prosečne porodice od 5 ljudi, masa obuhvaćena savezima, broji oko 10 miliona ljudi. Upravo taj zadivljujući, sve brži porast seljačkih saveza uzrok je tome što su se tuhaoi i lešeni, činovnici-pričaćaši i podmitljivci našli izolovani, a začuđena javnost uvidela je da kao smena starom dolazi novi svet, da je na selu otpočela velika revolucija. To je prva krupna tekovina seljaka pod rukovodstvom seljačkih saveza.

2. — Politički udar po zemljoposednicima

Stvorivši svoje organizacije, seljaci svoje prve akcije usmeravaju na podrivanje političkog prestiža klase zemljoposednika, a naročito tuhaoa i lešena, tojest na obaranje vlasti zemljoposednika zasnovane na njihovom društvenom položaju na selu, i na uvođenje vlasti seljaka. To je najozbiljniji i najvažniji oblik borbe, koji zauzima glavno mesto u drugom periodu, tojest u periodu revolucionarnih akcija. Bez pobeđe u toj borbi nemogućna je i pobjeda u ekonomskoj borbi — borbi za smanjivanje zakupnine i interesa na dugove, za zemlju, za druga sredstva za proizvodnju itd. Nema nikakve sumnje da je u mnogim delovima provincije Hunana, naprimjer, u okruzima Sjangsjangu, Hengšanu i Sjangtanu, uvedena apsolutna vlast seljaka, a da je zemljoposednička vlast potpuno zbacena. Ali u okrugu Lilingu i nekim drugim okruzima ima još mesta (naprimjer, u zapadnim i južnim rejonima okruga Lilinga) gde vlast zemljoposednika, mada, naizgled, priznaje vlast seljaka, u stvarnosti joj se potajno suprotstavlja zato što politička borba tamo nije dovoljno zaoštrena. Ne može se reći da su seljaci u tim mestima već dobili političku pobjedu; ovde političku borbu treba voditi s udvostručenom energijom sve dotle dok seljaci konačno ne zbace zemljoposedničku vlast.

Metodi, pomoću kojih seljaci nanose zemljoposednicima političke udare, uglavnom se svode na sledeće:

R e v i z i j e. — Upravljujući lokalnim društvenim sredstvima, tuhaoi i lešeni su ih veoma često krišom pljačkali i to vešto prikrivali pomoću knjigovodstva. Seljaci sada sprovode reviziju i tako se svete mnogim tuhaoima i lešenima. U mnogim mestima stvorene su revizione komisije specijalno za pozivanje na odgovornost tuhaoa i lešena. Ako tuhaoi i lešeni samo ugledaju takvu komisiju, odmah ih hvata groznica. Kampanja za reviziju uzela je veliki mah u svim okruzima gde se proširio seljački pokret; njen smisao ne sastoji se toliko u naplaćivanju suma koje nedostaju, koliko u iznošenju na javnost prestupa tuhaoa i lešena, da bi im se na taj način oduzeo politički i društveni uticaj.

G l o b e. — Revizijama su bile otkrivene zloupotrebe, zversko ophodenje sa seljacima u prošlosti, podrivačka delatnost protiv seljačkih saveza u sadašnjosti, kršenje propisa o zabrani hazardnih igara i naredbe o predaji lula za pušenje opijuma. Krivcima za ove prestupe seljaci objavljaju svoju presudu: tog i tog tuhaoa kazniti novčano sa toliko i toliko, tog i tog lešena — sa toliko i toliko. Kazežjava se sumama od nekoliko desetina do nekoliko hiljada juana. Razume se, tuhaoi i lešeni koje su kaznili seljaci konačno su diskreditovani na selu.

N o v č a n o o p o r e z i v a n j e. — Na gramzive i svirepe zemljoposednike primenjuje se novčano oporezivanje; novac sakupljen na taj način ide na pružanje pomoći siromašnima, na orga-

nizovanje zadruga, seljačkih kreditnih kasa i na druge potrebe. Novčano oporezivanje je takođe kaznena mera svoje vrste, samo nešto blaža od globe. Nije mali broj zemljoposednika koji, da bi izbegli neprijatnosti, dobrovoljno uplaćuju novac u seljačke saveze.

»S a s l u š a n j a«. — Što se tiče lica koja nisu tako ozbiljno skrivila u podrivanju seljačkih saveza rečju ili delom, seljaci u grupama upadaju u njihove kuće, saslušavaju ih i to ne čine u suviše strogoj formi. Rezultat toga je da većina tih lica piše »pokajanje« u kome daje obavezu da će prekinuti sve istupe protiv seljačkih saveza i delatnost uperenu na podrivanje njihovog autoriteta.

»D e m o n s t r a c i j e s n a g e«. — Prilično često se u domovima tuhaoa i lešena, koji ispoljavaju neprijateljski stav prema seljačkim savezima, organizuju masovne demonstracije snage. Seljaci se u organizovanom redu javljaju tim ljudima i zahtevaju da budu ugošćeni. U takvim slučajevima ne prođe bez klanja svinja i pretresanja rezervi. Skoro je bilo: u selu Macjaheu okruga Sjantana gomila od 15 hiljada ljudi obračunala se na taj način sa 6 lešena. Za četiri dana kod njih je bilo poklano više od 130 svinja. Slične demonstracije u većini slučajeva završavaju se još i globom.

»V o d a n j e u v i s o k i m k a p a m a o d h a r t i j e«. — Ova mera svuda se primenjuje vrlo često. Na tuhaoa i lešena stavljaju visoku kapu od hartije s natpisom: taj i taj tuhao ili taj i taj lešen — i vodaju ga na konopcu u pravnji velike gomile naroda. Da privuku pažnju na takvu povorku, udaraju u gongove i nose zastave. Tuhaoi i lešeni se više od svega plaše slične kazne. Onaj na koga su makar jednom stavili takvu kapu, konačno gubi svako poštovanje, prestaju da ga smatraju čovekom. Zato bogataši više vole da plate novčanu kaznu nego da ponesu kapu od hartije. Ali kada im seljaci to odbiju, oni su, hteli ne hteli, primorani da stave tu kapu na glavu. Vrlo oštroumno je postupio jedan opštinski seljački savez: nekog lešena su zadržali i izjavili da će mu danas staviti kapu od hartije na glavu. Lešen je prebledeo od straha. Zatim su odlučili da mu se ne stavi kapa toga dana, pretpostavljajući da će, ako mu se odmah stavi kapa, postati neosetljiv, a onda će prestati i da se boji kazne, i da je zato bolje pustiti ga kući i odložiti kaznu. Ne znajući kad će mu upravo staviti kapu, ovaj lešen nije mogao nikako naći mira ni pokoja.

Z a t v a r a n j e u o k r u ž n e z a t v o r e. — Ova mera kažnjavanja još je teža nego kapa od hartije. Uhapšene tuhaoe i lešene upućuju u zatvore pri okružnim upravama i obavezuju okružnog načelnika da ih stavi pod stražu i kazni. Sada sa bacanjem u tamnicu stvar stoji drugačije nego u prošlosti; nekad su šenši slali seljake u tamnicu, a sada seljaci šalju šenše.

P r o g o n s t v o. — Seljaci nisu skloni da proteruju tuhaoe i lešene koji su izvršili teške prestupe, već više vole da ih uhapse ili pogube. Plašeći se zatvora ili smrtne kazne, takvi tuhaoi i lešeni

spasavaju se bekstvom. Iz okruga gde se razvio seljački pokret skoro svi krupni tuhaoi i lešeni su pobegli, što je ravno progonstvu. Najkrupniji tuhaoi i lešeni pobegli su u Šangaj, sitniji — u Hankou, još sitniji — u Čangšu, a oni najsitniji — u okružne centre. Od svih tih tuhaoa i lešena najsigurniji su oni koji su pobegli u Šangaj. U Hankouu, naprimer, bila su uhapšena i vraćena u svoj kraj tri lešena koja su pobegla iz okruga Huajunga. Onima koji su pobegli u Čangšu još je teže: oni sve vreme žive u opasnosti da će biti uhvaćeni od studenata iz svojih okruga koji uče u Čangši. Kada sam bio u Čangši, svojim očima sam video kako su uhvatili dva lešena. U okružnim centrima sakrili su se najsitniji tuhaoi i lešeni. Sasvim ih je lako otkriti, jer tamo ima mnogo seljačkih očiju i ušiju. O tome da seljaci ne trpe da tuhaoi i lešeni ostanu na selu svedoče i žalbe finansiskih organa provincije Hunana na teškoće koje oni osećaju pri sakupljanju finansiskih sredstava zbog toga što su seljaci proterali bogataše iz sela.

S t r e l j a n j e . — Ovu meru primenjuju seljaci zajedno s ostatim stanovništвом samo prema vrlo krupnim tuhaoima i lešenima. Tako su, naprimer, pod pritiskom seljaka i ostalih slojeva stanovništva, vlasti streljale: Jang Čih Cea (okrug Ningsjang); Cou Cija Kana (okrug Jojang); Fu Tao Nana i Sun Po Šua (okrug Huajung). U okrugu Sjangtanu okružni načelnik je, pod pritiskom seljaka i drugih slojeva stanovništva, izdao seljacima zatvorenog Jan Jung Ciua, i ovi su ga sami streljali. U okrugu Ningsjangu seljaci su sami ubili Lju Čaoa. Peng Čih Fan (okrug Liling), Cou Tjen Ču, Cao Jun (okrug Jijang) sada očekuju presudu »specijalnog suda za dela tuhaoa i lešena«. Streljanje jednog takvog krupnog lešena ili tuhaoa uzneniruje čitav okrug i pomaže iskorenjivanju feudalnog gada. U svakom okrugu može se nabrojati nekoliko takvih tuhaoa i lešena, a ponegde i po nekoliko desetina. Treba u svakom okrugu streljati makar nekoliko tuhaoa i lešena od onih najsurovijih i najgorih. Samo to pretstavlja efikasno sredstvo za ugušivanje reakcije. Kad je sila bila na strani tuhaoa i lešena, oni su mogli ubijati seljake a da ne trepnu okom. U opštini Sinkangu (okrug Čangša) načelnik mintuana*) Ho Maj Čuan komandovao je odredima mintuana deset godina. Od njegove ruke poginulo je oko hiljadu siromašnih seljaka — a ubijali su ih pod zgodnim izgovorom »istrebljivanja bandita«. Načelnici mintuana u opštini Jintjenu u mom rođnom okrugu Sjangtanu — Tang Čun Jen i Lo Šu Lin — za 14 godina, od 1913 godine, ubili su više od 50 ljudi i još četvoricu živih zakopali. Prvo su bila ubijena dva prosjaka koji nisu bili ništa krivi. Tang Čun Jen je rekao: »Sa ova dva odrpanca otvaramo račun!« Tako su se dva čoveka rastala sa životom. Ako su tuhaoi i lešeni

*) Mintuanii su oružani odredi koji su se izdržavali od sredstava zemljoposednika i koje su oni koristili za odbranu svojih interesa i ugušivanje seljačkog pokreta.

u prošlosti pokazivali takvu surovost, ako su oni na selu sprovodili beli teror, kako se onda mogu osudivati seljaci zato što su oni sada streljali nekoliko tuhaoa i lešena i što sprovode u vrlo malim razmerama teror u cilju ugušivanja kontrarevolucije?

3. — *Ekonomski udar po zemljoposednicima*

Zabranu izvoza pirinča i velikog podizanja cene pirinču, zabranu nagomilavanja i sakrivanja pirinča u cilju špekulacije. — To je krupna tekovina seljaka Hunana u toku ekonomске borbe poslednjih meseci. Počev od oktobra prošle godine sirotinja ne dopušta zemljoposednicima i kulacima da izvoze pirinča, ona zabranjuje da mu se podiže cena i da se sakriva u cilju špekulacije. Sirotinja je time u potpunosti postigla cilj: iznošenje pirinča iz sela sasvim je prestalo, cene su se znatno snizile, sakrivanju pirinča došao je kraj.

Zabranu povećavanja zakupnine i kaucije na zemlju i agitacija za njihovo snižavanje. — U julu i avgustu prošle godine, kada su seljački savezi još bili slabi, zemljoposednici su, služeći se starim metodom srove eksploracije, jedan za drugim opominjali arendatore na to da će oni neizostavno povisiti zakupninu i kauciju na zemlju. Ali, počev od oktobra, kada je uticaj seljačkih saveza znatno porastao i kada su seljaci počeli jednoglasno istupati protiv povećanja zakupnine i kaucije, zemljoposednici ne smeju više ni da prozbore o tome. Posle novembra, kada su seljaci postali jači od zemljoposednika, oni su pošli još dalje i počeli su agitaciju za sniženje zakupnine i kaucije. Seljaci govore: »Kolika šteta što prošle jeseni, kada se plaćala zakupnina, seljački savezi još nisu bili tako jaki, jer bi ona već tada bila snižena«. Sada oni vode široku agitaciju za sniženje zakupnine koja treba da se uplati u jesen ove godine; zemljoposednici, sa svoje strane, pokušavaju da saznađu kako će se sprovoditi snižavanje zakupnine. Što se tiče smanjenja kaucije na zemlju, ono se u okrugu Hengšanu i nekim drugim okruzima danas već sprovodi.

Zabranu oduzimanja arendatoru zemlje koju je on uzeo pod zakup. — U julu i avgustu prošle godine zemljoposednici su često oduzimali zemlju od jednih arendatora i davali je drugima. Posle oktobra нико од njih ne sme tako da postupa. Sada o oduzimanju zemlje i ustupanju drugim arendatorima ne može biti ni govora; teškoće se pojavljuju samo u slučajevima kada zemljoposednik otkazuje arendatoru zato što hoće da obrađuje zemlju sam. U nekim mestima seljaci zabranjuju zemljoposedniku da oduzme zemlju od arendatora, čak i ako zemljoposednik namerava da je obrađuje sam. U drugim mestima seljaci dozvoljavaju to ako zemljoposednik stvarno sam obrađuje svoju zemlju, ali tada se po-

javljuje opasnost besposlice među arendatorima. Ovo pitanje zasada još nema jedinstvenog rešenja.

Smanjenje interesa na dugove. — U okrugu An-huai interes na dugove već je svuda snižen, a snižavanje se sprovodi i u drugim okruzima. Ali tamo gde su seljački savezi veoma jaki, zemljoposednici, bojeći se »nacionalizacije imovine«, sasvim odbijaju da pozajmljuju seljacima, i u selima skoro nema slučajeva davanja pozajmica. Danas snižavanje interesa na dugove vredi samo za stare dugove. I ne samo da je na njih snižen interes, nego se zajmodavcima zabranjuje da prisiljavaju dužnike na vraćanje duga. Siromah govori: »Ništa, ništa, mnogo si godina čekao, pričekaćeš i do iduće godine.«

4. — Zbacivanje feudalne vlasti tuhaoa i lešena — likvidacija starih rejonskih i opštinskih organa vlasti

Stari organi vlasti u rejonu (»tu«) i opštini (»tuan«)¹⁴⁾, naročito u rejonu — administrativnoj jedinici, koja po veličini dolazi iza okruga, — skoro sasvim su se nalazili u rukama tuhaoa i lešena. Pod upravom rejonskih organa vlasti bilo je od 10 do 50—60 hiljada stanovnika. Rejoni su imali svoje oružane snage — mintuan, imali su pravo da samostalno razrežu porez, naprimjer, porez na zemlju¹⁵⁾ itd., imali su svoje sopstveno pravosuđe: oni su mogli, naprimjer, po svom nahođenju da hapse seljake, da ih bacaju u zatvor, saslušavaju i kažnjavaju. Lešeni, koji su sedeli u tim organima vlasti, bili su bukvalno carevi na selu. Seljaci su manje računali sa pretsednikom republike, ducjunima¹⁶⁾ i okružnim načelnicima nego sa ovim mesnim vladarima; samo su oni bili prava »vlast«, od koje su seljaci uvek zazirali i bili na oprezi. Sada, posle ustanka na selu, svuda je došao kraj moći zemljoposednika; naravno, uklonjeni su i svi administrativni organi na selu koji su se nalazili u rukama tuhaoa i lešena. Načelnici rejona i opština posakrivali su se i ne usuđuju se da pomole nos; ljude koji im se obraćaju po bilo kojoj lokalnoj stvari, takvi načelnici šalju u seljački savez, govoreći: »To nije moja stvar.«

Kad se u razgovorima zapodene reč o tim načelnicima, seljaci sa gnevom govore: »Ah ti prirepc? Njima je već odzvonilo!«

Taj izraz — »njima je već odzvonilo« — tačnije od svega karakteriše položaj starih administrativnih organa u onim seoskim krajevima kroz koje je prošao revolucionarni talas.

5. — Likvidacija zemljoposedničkih oružanih snaga i stvaranje seljačkih oružanih snaga

Zemljoposedničke oružane snage u centralnom delu provincije Hunana relativno su malobrojne, u zapadnom i južnom delu

ima ih više; računajući prosečno po 600 pušaka na okrug, u 75 okruga nakupiće se 45 hiljada; ali će verovatno biti i više. U centralnom i južnom delu provincije Hunana, tojest u rejonima sa razvijenim seljačkim pokretom, kao, naprimer, u okruzima Ningsjangu, Pingkjangu, Ljujangu, Čangši, Lilingu, Sjangtanu, Sjangsjangu, Anhuau, Hengšanu, Hengjangu, seljaštvo je ustalo s takvom ogromnom snagom da zemljoposednici nisu bili u stanju da ga savladaju, a zemljoposednički oružani odredi u većini su prešli na stranu seljačkih saveza i stali u odbranu njihovih interesa. Jedan manji deo zemljoposedničkih odreda drži se neutralno, ali je blizu kapitulacija pred seljacima, naprimer, u okrugu Paokingu i dr. Drugi, mali deo tih odreda zauzima prema seljačkim savezima neprijateljski stav (okruzi Ičang, Linvu, Kjaoho), ali u ovo vreme trpi osetne udarce od strane seljaka i, po svoj prilici, u najkraćem vremenu biće uništen. Oružane snage, isčupane iz ruku reakcionarnih zemljoposednika, biće reorganizovane u stalne odrede kućne narodne milicije¹⁷⁾, koji će se nalaziti pod rukovodstvom novih organa samouprave na selu — seoskih organa uprave, koji ostvaruju vlast seljaštva. Privlačenje starih oružanih snaga na stranu seljaka pretstavlja jednu stranu rada na stvaranju seljačkih oružanih snaga.

Drugu novu stranu toga rada pretstavlja organizacija »sobjadaju« — kopljima naoružanih odreda pri seljačkim savezima. Koplje, »sobjao«, je dugačka motka na čijem je kraju pričvršćen nož sa dve oštice. Samo u okrugu Sjangsjangu ima 100 hiljada takvih kopalja. U drugim okruzima (Sjangtanu, Hengšanu, Lilingu, Čangši) njihov broj varira od 30—40 do 70—80 hiljada na okrug. U svim okruzima, koje je obuhvatio seljački pokret, broj odreda »sobjadaju« brzo raste. Seljački odredi naoružani kopljima pretvorice se u nestalne odrede kućne narodne milicije. Ti ogromni odredi, naoružani kopljima, jači su od napred pomenutih starih oružanih odreda; i ta nova snaga koja se rađa zadaje već strah i trepet svima tuhaoima i lešenima. Revolucionarne vlasti provincije Hunana treba na pogodan način da prošire taj oblik organizacije oružanih snaga na više od 20 miliona stanovnika svih 75 okruga; svaki mladić i svaki odrastao séljak treba da ima koplje. Ne treba ograničavati brojnost odreda iz bojazni da to može nekoga da uplaši. Treba biti isuviše velika kukavica pa se uplašiti kad se ugledaju takvi odredi. Njih se boje samo tuhaoi i lešeni; revolucionari nemaju zašto da ih se boje.

6. — *Obaranje vlasti gospodina okružnog načelnika i njegovih slugu*

Okružna administracija može se očistiti samo pod uslovom ako se podignu sami seljaci. To je već pokazao primer okruga Hajfenga u provinciji Kuangtungu, a još očiglednije pokazuje današnji primer Hunana. U okruzima gde su vlast usurpirali tuhaoi i lešeni,

svako ko postane okružni načelnik skoro uvek se pokaže kao pljačkaš i podmitljivac; u okruzima gde su se seljaci već digli, bilo ko da je načelnik, radi pošteno. U nekoliko okruga, gde sam boravio, okružni načelnici uvek traže savet za sva pitanja pre svega od seljačkih saveza. U onim okruzima gde je seljački pokret naročito snažan, reč seljačkog saveza ima upravo čarobnu moć. Ako savez ujutru zahteva da se uhapsi tuhao ili lešen, okružni načelnik se ne usuđuje da to odgodi do podne; ako savez zahteva hapšenje u podne, načelnik se ne usuđuje da ga odgodi do večeri.

U početnom stadijumu uvođenja vlasti seljaka na selu okružni načelnici su bili u dogovoru sa tuhaoima i lešenima i zajedno su istupali protiv seljaka. Kad se vlast seljaka po snazi izjednačila sa zemljoposedničkom, okružni načelnici su zauzeli neodređen stav: poneku odluku seljačkih saveza prihvatali su, a poneku odbacivali. To što sam napred govorio o čarobnoj moći reći seljačkog saveza odnosi se već na period kad je zemljoposedička vlast bila sasvim oborenata i zamjenjena vlašću seljaka. Sad je situacija sa organima vlasti u okruzima Sjangsjangu, Sjangtanu, Lilingu i Hengšanu ovakva:

1) Sve stvari rešavaju se na sastancima i konferencijama okružnog načelnika sa pretstavnicima revolucionarnih masovnih organizacija. Ovi sastanci koje saziva okružni načelnik drže se u okružnoj upravi. U nekim okruzima oni se nazivaju »zajednički sastanci društvenih i administrativnih organa«, u drugim — »konferencije o okružnim problemima«. Na tim sastancima i konferencijama, pored okružnog načelnika, prisustvuju pretstavnici raznih društvenih organizacija — okružnog seljačkog saveza, okružnog veća sindikata, okružnog saveza trgovaca, okružnog saveza žena, okružnog saveza učitelja i prosvetnih radnika, okružnog saveza učenika i okružnog komiteta Kuomintanga¹⁸⁾. U toku tih savetovanja pretstavnici masovnih društvenih organizacija, izražavajući svoje mišljenje, vrše pritisak na okružnog načelnika i ovaj se stalno potiče njihovoj volji. Na taj način, nema sumnje, u provinciji Hunanu kod okružnih organa vlasti može se ostvariti demokratski sistem upravljanja kolegijalnog tipa. I po formi i po suštini današnji okružni organi vlasti su već znatno demokratizovani. Takvo stanje stvoreno je za poslednja dvatri meseca, to jest pošto je seljaštvo, koje se diglo svuda po selima, zbacio vlast tuhaoa i lešena. Čim su opazili da gube oslonac i da se neće održati na položajima ako ne nađu nov oslonac, okružni načelnici su počeli da se ulagaju masovnim organizacijama, i tako se i stvorila gore opisana situacija.

2) Došlo je do toga da sudije nemaju posla. Sudski sistem u provinciji Hunanu organizovan je tako da pravosuđe još uvek, uzgredno, pored drugih dužnosti, vodi okružni načelnik, kome sudija samo pomaže da vodi sudske poslove. Okružni načelnici i njihovi pomoćnici zarađivali su zloupotrebljama pri sakupljanju poreza i dažbina, raznim mahinacijama pri pozivanju stanovništva na oba-

veze prema armiji, kao i prevarama i ucenjivanjem pri ispitivanju građanskih i krivičnih stvari. Ovo poslednje bilo je za njih najstalniji i najsigurniji izvor zarade. Poslednjih meseci, padom tuhaoa i lešena, nestali su i profesionalni posrednici za sudske stvari. A pošto se svi poslovi seljaka — i veliki i mali — rešavaju u seljačkim savezima, došlo je do toga da sudije okružne uprave bukvalno nemaju posla. Sudija okruga Sjangsjanga rekao mi je: »Kad nije bilo seljačkih saveza u kancelariju okružnog načelnika dolazilo je prosečno do 60 građanskih i krivičnih predmeta za jedan dan, a otkako su došli savezi — svega 4—5«. Okružni načelnici i njihovi pomoćnici moraju da se mire s tim da im više ništa ne pada u kesu.

3) Svi stražari, policajci i služitelji okružnih uprava pritajili su se i ne usuđuju se više da idu po selima i da se bave ucenama. Ranije su se stanovnici sela bojali građana, a sada se gradski stanovnici boje seljaka; naročito ih se boji odvratna banda policajaca, stražara i služitelja dobro hranjenih od opštinskih vlasti. Oni se boje da idu po selima, a ako i odu tam, ne usuđuju se više da se bave ucenama: drhte od straha kad vide seljačka koplja.

7. — Rušenje rodovske vlasti — vlasti hrama predaka i starešina roda; rušenje vlasti religije — vlasti duha — čuvara grada i mesnih duhova; rušenje vlasti muža

Muškarci se u Kini obično nalaze pod vlašću tri sile, koje predstavljaju čitave hijerarhiske sisteme, a to su: 1) državni sistem — opštedržavni, provinciski, okružni i opštinski organi vlasti (politička vlast); 2) rodovski sistem — opšterodovski hram predaka, hram predaka rodovskog ogranka, glava porodice (rodovska vlast); 3) religiozni sistem, koji sačinjavaju: a) podzemne snage: vrhovni gospodar pakla, duhovi čuvari gradova i mesni duhovi i b) nebeske sile: bogovi i sveci, od vrhovnog gospodara neba do svemogućih duhova. Svi oni zajedno sačinjavaju sistem nezemaljskih sila (vlast religije). Žena se, pored svega toga, nalazi još i pod vlašću muškarca (vlast muža). Ova četiri oblika vlasti — politička, rodovska, vlast religije i vlast muža — jesu izraz feudalno-patrijarhalne ideologije i poretka i predstavljaju najstrašnije okove koji sputavaju kineski narod, a naročito seljaštvo.

Napred smo već videli kako seljaci svrgavaju na selu vlast zemljoposednika. Zemljoposednička vlast je ona osnova na kojoj se drže sve nabrojane sile. Svrgavanjem vlasti zemljoposednika popušta i rodovska vlast, i vlast religije i vlast muža. Tamo, gde je uticaj seljačkih saveza jak, starešine roda i naredbodavci nad sredstvima hrama predaka ne smeju više da ugnjetavaju mlađe članove roda i da pljačkaju sredstva hrama predaka. Najgori od njih već su zbačeni zajedno sa tuhaoom i lešenom. Oni se više ne usuđuju da

primenjuju surove telesne i smrtnе kazne koje su postojale ranije: da tuku ljude, da ih dave i žive sahranjuju. Odbačen je i stari običaj po kome žene i siromasi nisu imali prava da učestvuju u trpezama rodovskog hrama. U mestu Pajkuou, u okrugu Hengšanu, žene su u gomili ušle u hram, slobodno i ne libeći se zauzele mesta za trpezom, a poštovanim rodovskim starešinama nije ništa drugo ostalo nego da im dadu potpunu slobodu. U drugom mestu, u znak protesta protiv te zabrane, sirotinja je u gomili provalila u hram i napravila тамо takvu gozbu, da su se tuhaoi i lešeni — sva velika gospoda u dugim haljinama — razbežali od straha.

Razvitkom seljačkog pokreta vlast religije svuda popušta. U vrlo mnogo mesta seljački savezi zauzimaju hramove i koriste ih kao prostorije saveza. Mesni seljački savezi svuda nastoje da oduzmu imovinu hrama za organizovanje seljačkih škola i pokrivanje rashoda seljačkih saveza, nazivajući ta sredstva »prihodima od sujeverja«. U okrugu Lilingu prilično se jako razvio pokret koji zahteva zabranu sujevernih obreda i uništavanje likova božanstava; u severnim rejonima ovoga okruga seljaci zabranjuju da se od kuće do kuće nose likovi božanstava i da se tom prilikom sakupljaju prilozi. U rejonu Lukouu u hramu mestanceta Fupohilu zbog nedostatka mesta za prostorije rejkonskog komiteta Kuomintanga bili su svi likovi božanstava natrpani na gomilu u ugao hrama i to nije izazvalo никакve prigovore seljaka. Posle toga se broj ljudi koji su održavali obrede prilikom smrti rođaka (klanjaњe duhovima, molitve, ispraćaj duše) znatno smanjio. Inicijator u toj stvari bio je pretsednik seljačkog saveza Sun Sjao Šan, koga je sada mesno sveštenstvo strašno omrzlo. U 3-em severnom rejonu seljaci i učitelji osnovne škole mestanceta Lunfengua iscepali su za gorivo drvene figure božanstava. U Južnom rejonu u hramu Tunkfuu učenici su zajedno sa seljacima spalili više od trideset drvenih statua. Samo dve male figure »poštovanog Pao Čenga«*) ostale su cele — njih je zgradio starac — seljak. »Ne vredajte bogove« — rekao je on. U mestima gde su seljaci uzeli vlast, samo starci i žene veruju; omladina i muškarci srednjih godina prestali su verovati. A kako se seljački savezi nalaze baš u rukama omladine i odraslih muškaraca, to oni i rade svuda da se likvidira moć religije i sujeverja.

Što se tiče vlasti muža, ona je uvek u sirotinjskim porodicama bila slabija, pošto su žene u takvim porodicama zbog ekonomskog položaja sirotinje prinuđene da uzimaju više učešća u radu nego žene imućnijih klasa i zato one češće dobijaju pravo glasa — čak i odlučujuće — u svojoj porodici. Poslednjih godina u vezi sa sve većim propadanjem poljoprivrede popustila je i sama osnova potčinjenosti žene muškarцу. U poslednje vreme, pojavom današnjeg seljačkog pokreta, žene su u mnogim mestima stvorile saveze se-

*) Pao Čeng — sudija koji je živeo u XI veku i koji se proslavio svojim nepodmitljivim poštenjem; smatrao se kao bog pravde.

Ijanki; došlo je i za njih vreme da dignu glavu, i vlast muža iz dana u dan slabi. Jednom rečju, jačanjem vlasti seljaka pokolebali su se svi feudalno-patrijarhalni principi i navike. Ali sada su osnovni naporji seljaka usmereni na uništenje političke vlasti zemljoposednika. Tamo gde je taj zadatak već rešen, seljaci su počeli napad i na rodovski sistem, i na religiju, i na postojeće odnose između muškarca i žene u porodici; ali se njihova borba zasada nalazi još u početnom stadijumu, jer se ta tri zla mogu ukloniti tek posle potpune pobeđe seljaka u ekonomskoj borbi. Zato mi sada treba da uputimo seljake na odlučnu političku borbu za konačno obaranje zemljoposedničke vlasti. Naporedo s tim treba odmah početi ekonomsku borbu, da bi se korenito rešilo pitanje zemlje kao i drugi ekonomski problemi sirotinje.

Što se tiče rodovskog sistema, religioznog sujeverja i nepravilnih odnosa između muškarca i žene u porodici, oni će sami po sebi nestati pobedom u političkoj i ekonomskoj borbi. Ako počnemo rušiti sve to suviše uporno, grubo, ni na šta se ne osvrćući, onda će tuhaoi i lešeni sigurno iskoristiti takvu akciju za podrivanje seljačkog pokreta, i vodeći kontrarevolucionarnu agitaciju, povikaće da »seljački savezi ne poštuju pretke«, da se »seljački savezi pot-smevaju bogovima i uništavaju religiju«, da »seljački savezi hoće da žene budu zajedničke«. Kao jasan primer za ovo mogu da posluže nedavni događaji kad su zemljoposednici iskoristili seljake u borbi protiv uništavanja likova božanstava u okrugu Sjangsjangu u provinciji Hunanu i u okrugu Jangsinu u provinciji Hupeju. Te su kipove podigli sami seljaci, a doći će vreme kad će ih oni svojim rukama pobacati, — prevremeno mešanje sa strane ničemu ne vodi. U svojoj agitaciji u vezi s ovim pitanjem komunisti treba da se drže ove linije: »Zategnuti luk, ali ne puštati strelu¹⁰⁾. Sami seljaci treba da izbace figure božanstava i da sruše hramove vernih udovica koje idu za mužem u grob, i slavoluke podignute u čast čednih i smernih žena, a gurati seljake u taj posao — nije pravilno.

Meni se takođe dešavalо da agitujem u selu protiv sujeverja. Ja sam govorio:

»Verujući u horoskope,* ljudi se nadaju boljom sudbini; verujući u geomantiju**), ljudi se nadaju sreći koju će im doneti grobovi predaka. Ove godine seljaci su za nekoliko meseci oborili vlast tuhaoa, i lešena i činovnika-pljačkaša i podmitljivaca. Zar su poslednjih nekoliko meseci sve tuhaoe, lešene i prodane činovnike odjednom izneverili sudbina i grobovi njihovih predaka i iznenada prestali da im donose sreću, kad ih je dotle sudbina štitila, a grobovi

*) Horoskopija — proricanje sudbine po položaju zvezda u času rođenja čoveka. — Prim. prev.

**) Geomantija — sistem sujevernih pretstava o uticaju okoline i strana sveta na život i sudbinu čoveka. Za usluge geomantima su se u Kini obraćali pri izboru mesta za grob, za zidanje kuće itd.

im donosili sreću? O vašim seljačkim savezima tuhaoi i lešeni govore ovako: »Divna stvar! Sad je svet postao svet članova odbora. Zamisli: kud god hoćeš da pljuneš — naiđeš na člana odbora. I doista, u gradu, na selu, u sindikatu, u seljačkom savezu, u Kuomintangu, u Komunističkoj partiji — svuda su članovi izvršnih odbora. Zaista, svet je postao svet članova odbora. A zar su sve to doneli sudbina i grobovi predaka? Čudnovato! Sudbina je odjednom počela da štiti seoske golje, a grobovi predaka isto tako su odjednom počeli da im donose sreću. Bogovi — pa neka, možete ih poštovati, ali zar su se tuhaoi i lešeni mogli zbaciti bez seljačkih saveza, samo sa bogom ratničke hrabrosti i boginjom milosrda? Jadni su to bogovi i jadne su to boginje. Vi ste im odavali poštu stotinama godina, a oni nisu zbog vas zbacili nijednog tuhaoa, nijednog lešena! Sad vi hoćete da sprovedete sniženje zakupnine, ali molim vas kažite mi kako se spremate da to postignete — verom u bogove ili verom u seljačke saveze?«

Ove reči primorale su seljake da se smeju.

8. — Širenje političke agitacije

Zar bi bilo moguće, makar otvorili i deset hiljada političkih škola, u tako kratkom roku politički prosvetiti sve muškarce i žene, i malo i veliko, u najudaljenijim selima, u najzabačenijim krajevima, kao što su to sada učinili seljački savezi? Mislim, ne. Političke parole: »Dole imperijalizam!«, »Dole militaristi!«, »Dole činovnici-pljačkaši i podmitljivci«, »Dole tuhaoi i lešeni!« zaista lete bez krila; kroz bezbrojne mase seoske omladine, odraslih, staraca, dece i žena, usađuju se u njihovu svest, a potom im dolaze i na usta. Ako vidite grupu dece da se igraju i jedan od njih iskolačenih očiju, udarajući nogama i mašući rukama ljutito napada drugog, sigurno ćete čuti prodoran uzvik: »Dole imperijalizam!«

Jedanput su u rejonu Sjangtana deca, koja su čuvala krave, počela da se igraju rata. Jedan od njih pretstavlja je Tang Šeng Čiha, drugi — Jeh Kaj Hsina²⁰). I jedan od njih pretrpeo je poraz, a drugi je počeo da ga goni. Gonjen je bio Tang Šeng Čih, a gonilac — Jeh Kaj Hsin. Pesmu »Dole imperijalističke države!« pevaju kao što je poznato, skoro sva gradska deca, pa čak i vrlo mnogo dece na selu.

Na selu ima seljaka koji znaju napamet zaveštanje Sun Jat Sena. Oni i kad treba i kad ne treba primenjuju u svakodnevnom životu razne izraze iz zaveštanja, kao: »sloboda«, »ravnopravnost«, »tri narodna principa«, »neravnopravni ugovori«. Jednom se neki čovek, po izgledu šenša, susreo na stazi sa seljakom i praveći se važan nije htio da mu se skloni s puta. Seljak je ljutito rekao: »Ti, tuhao, lešen! Jesi li čuo za tri narodna principa?« Vozeći povrće na prodaju u grad Čangšu baštovani iz okoline uvek su trpeli uvrede

od policije. A sada su oni našli sredstvo za zaštitu: to sredstvo su tri narodna principa. Kad policajci stanu tući i psovati baštovane, ovi odmah puste u promet radi svoje odbrane tri narodna principa, i policajci nemaju šta da odgovore. U okrugu Sjangtanu jedan rejonski seljački savez nije se složio zbog nečega sa opštinskim seljačkim savezom i tada je pretdsednik poslednjeg rekao: »Mi smo protiv neravnopravnih ugovora koje nam nameće rejonski seljački savez!«

Sirenje političke agitacije u selima je isključivo zasluga Komunističke partije i seljačkih saveza. Svakom poznate i pristupačne proste plakate, crteži, kao i držanje govora, imaju na seljake isto takvo vaspitno dejstvo kao i da uče političku školu. Po izjavama drugova koji rade na selu, široka politička agitacija vodila se u toku tri masovne kampanje — protivengleskih demonstracija, praznovanja dana Oktobarske revolucije i svečanosti povodom uspeha Severnog pohoda. U tim kampanjama je politička agitacija, koja se vodila svuda gde postoje seljački savezi, pokretala čitava sela i dala velike rezultate. U budućnosti treba obratiti pažnju na korišćenje svakog povoda da se proste parole, o kojima sam napred govorio, ispunjavaju sve više i više konkretnom sadržinom, da se učine jasnijim i pristupačnijim.

9. — Zabrane koje stavljači seljaci

Čim su seljački savezi, pod rukovodstvom Komunističke partije, učvrstili svoju vlast na selu, seljaci su počeli stavljati zabrane i ograničenja na sve što oni ne odobravaju. Najstrože se zabranjuju kartanje i druge hazardne igre, kao i pušenje opijuma.

Kartanje. U mestima gde su seljački savezi stekli veliku moć potpuno je zabranjeno igranje karata, macjana i domina. U 14-om rejonu okruga Sjangjanga jedan rejonski seljački savez spalio je dve korpe kockica za macjan.

U selima se više ne karta, a ko prekrši ovu zabranu kažnjava se odmah i bez ikakvih obzira.

Druge hazardne igre. Bivši strasni kockari sada sami zabranjuju hazardne igre; tamo gde je vlast seljačkih saveza jaka, sve hazardne igre, kao i kartanje, sasvim su iskorenjene.

Pušenje opijuma. Ovo je najstrože zabranjeno. Kad su seljački savezi izdali naredbu o predaji lula za pušenje opijuma, niko se nije usudio da ne posluša. U okrugu Lilingu bio je uhapšen jedan lešen zato što nije predao lulu i za kaznu su ga vodali po selima.

Kampanja koju su sprovodili seljaci za »razoružavanje« pušača opijuma po odlučnosti svojoj nije zaostajala za kampanjom armije Severnog pohoda za razoružavanje vojske Vu Pej Pua i Sun Čuan Fana²¹⁾. »Vansuj« (tako iz potsmeha lešeni zovu seljake) su

»razoružali« u porodicama oficira revolucionarne armije mnoge uvažene starine, nepopravljive pušače opijuma koji se čitavog života nisu razdvajali od lule. »Vansuj« zabranjuju ne samo da se seje mak i puši opijum, nego i da se prevozi. U okruzima Paokingu, Sjangsjangu, Jusjanu, Lilingu u provinciji Hunanu zadržano je i spaljeno dosta opijuma, koji je prevožen iz provincije Kuejčoua u provinciju Kjangsi. Ovo nije u skladu s interesima finansiskih organa vlade. Ovo se završilo tako da je provincijski seljački savez, uzimajući u obzir potrebu da se armija Severnog pohoda obezbedi hranom, izdao nižim seljačkim savezima naređenje da »privremeno odlože sprovođenje zabrane prevoza opijuma«. Ali su seljaci ovim bili jako nezadovoljni.

Pored navedenih, ima još mnogo drugih zabrana i ograničenja. Navešćemo samo neke od njih.

»H u a g u« — nepristojne pozorišne pretstave. One su zabranjene u mnogim mestima.

P a l a n k i n i. U mnogim mestima zabeleženi su slučajevi napada na palankine; to naročito vredi za okrug Sjangsjang. Seljaci duboko mrze ljude koji se koriste palankinima, i uvek su spremni da ih premlate, ali seljački savezi zabranjuju to. Aktivisti seljačkih saveza objašnjavaju seljacima: »Kad napadate palankine, vi samo pomažete bogatašima da sačuvaju novac, a nosačima oduzimate posao. Kome štetite, ako ne samima sebi?« Seljaci su to vrlo dobro shvatili i izmislili su drugi način kažnjavanja bogataša: znatno su povisili platu nosačima palankina.

S p r a v l j a n j e r a k i j e i t a f i j e*). Seljaci su svuda zabranili da se od pirinča peče rakija i da se kuva tafija; to je izazvalo beskrajne žalbe preduzeća za pečenje rakije i za spravljanje tafije. A u mestancetu Futjenpu (okrug Hengšan) nije bilo zabranjeno peći rakiju, ali je za nju bila utvrđena tako niska cena, da su proizvođači rakije, nemajući koristi, bili prinuđeni da prekinu rad.

S v i n j o g o j s t v o. Broj svinja na domaćinstvo ograničen je, pošto je za njihovo hranjenje potrebno trošiti žito.

Z i v i n a r s t v o. U okrugu Sjangsjangu zabranjeno je gajiti kokoške i patke, ali to je izazvalo protivljenje žena. U Jangstangu (okrug Hengšan) dopušteno je da se drže samo po tri kokoške na domaćinstvo, a u Futjanpu — pet. U mnogim mestima potpuno je zabranjeno gajiti patke, pošto je od njih još više štete nego od kokošiju: one ne samo da pojedu žito, nego i uništavaju pirinač koji tek što je iznikao.

G o z b e. Bogate gozbe svuda su zabranjene. U mestancetu Šaošanu (okrug Sjangtan) odredili su da se gostima daju samo jela spravljena od živinskog mesa, ribe i svinjetine. Zabranjeno je sprav-

*) Vrsta šećerne rakije koja se dobija iz melase. — Prim. prev.

ljanje jela od bambusovih mladica morskog kupusa i »južnih« rezanaca*). U okrugu Hengšanu ručak ne sme da sadrži više od 8 jela. U 3-em istočnom rejonu okruga Lilinga dopušta se da se na sto iznosi samo 5 jela; u 2-om severnom rejonu — 3 jela od mesa i 3 od povrća; u 3-em zapadnom rejonu zabranjeno je praviti gozbe na Novu godinu. U okrugu Sjangsjangu zabranjeno je davati gostima rezance sa jajima, iako to nikako nije suviše raskošno posluženje. Kad su u 2-om rejonu okruga Sjangsjanga na jednoj svadbi tim jelom služili, gomila seljaka provalila je u kuću narušioca zabrane i napravila od toga jela običnu meću za stoku. U Kjamou (okrug Sjangsjang) uzdržavaju se od finih jela, a za prinošenje žrtve precima upotrebljavaju samo voće.

T e g l e ē a s t o k a. Bivo ili krava su čitavo blago za seljaka. Izreka »Ko ubije kravu i sam će kasnije postati krava«, postala je bukvalno religiozna zapovest, i zbog toga se tegleća stoka ne može klati. Dok seljaci nisu došli na vlast, oni su mogli da dejstvuju samo religioznim argumentima i nisu mogli zabraniti klanje tegleće stoke. Kad su seljački savezi ojačali, uzeli su pod svoju kontrolu i stoku za rad, zabranjujući njeno klanje i u gradu. U gradu Sjangtanu, gde se govedina ranije prodavala u 6 radnji, sada je 5 zatvoreno, a u onoj jednoj što je ostala prodaje se meso priklanih mršavih ili za rad neupotrebljivih bivola i krava. U čitavom okrugu Hengšanu klanje tegleće stoke kategorički je zabranjeno. Kad je krava jednoga seljaka slomila nogu, taj seljak se nije usudio da je zakolje dok nije dobio dozvolu seljačkog saveza. Kad je u gradu Čučou trgovačko udruženje, ne misleći na posledice, zaklalo kravu, seljaci su došli u grad i zahtevali da se krivci kazne; trgovačko udruženje je moralno platiti novčanu kaznu, izviniti se i prirediti vatromet sa pucaljkama**).

S k i t n i a. U okrugu Lilingu zabranjeno je ići po kućama i slaviti praznik proleća, slaviti mesne duhove, pevati pesme uz pratnju kastanjeta proseći milostinju. U raznim okruzima ovi oblici

*) *Bambusove mladice*. Na jugu Kine, gde bambusa ima u izobilju, sekut se mladi bambusovi izdanci i izvoze u svežem stanju ili konzervirani u ostale provincije Kine. Jelo spravljenod bambusovih mladica je veoma omiljeno u Kini. — Prim. prev.

Morski kupus, raste u moru, uz obalu. Ima duguljasto sabljasto lišće, tamnozelene boje. Upotrebljava se u svežem i u sušenom stanju. — Prim. prev.

Južna rezanca spravljuju se od pirinčanog brašna u provincijama Kuejčou i Sečuanu.

S obzirom da svega ovoga u provinciji Hunanu nije bilo, nego se moralno posredstvom trgovaca uvoziti, zabrana spravljanja ovih jela pretstavljalaa je čisto ekonomsku meru da bi se sprečila eksploracijia seljaka od strane trgovaca. — Prim. prev.

**) U Kini je od davnina običaj da se, o narodnim praznicima, religioznim ceremonijama i povodom izvesnih događaja društvenog značaja, pale pucaljke napunjene barutom.

prosjačenja ili su zabranjeni ili su iščezli sami od sebe, pošto se niko više njima ne bavi. Ranije je bilo i takozvanih »prosjaka-uce-njivača« ili »skitnica«, koji su pravili svakojake nerede i ispade, ali sada i oni moraju da slušaju seljačke saveze. U Šaošanu (okrug Sjangtan) postoji hram boga kiše, u kome su se odavno sakupljale skitnice koje nisu priznavale nikakvu vlast, ali otkako su stvoreni seljački savezi, svi su se oni nekud sakrili. U istom rejonu je seljački savez opštine Huti zadržao tri skitnice i primorao ih da vuku zemlju i peku cigle.

Zabranjeni su isto tako i nepotrebni izdaci za vreme novogodišnjih poseta.

Pored toga, u raznim mestima stavljene su mnoge sitne zabrane, naprimjer: u okrugu Lilingu zabranjeno je organizovati procesije i paliti kandila u čast duhova, davati poznanicima skupe darove i posluživati ih poslasticama, spaljivati papirna odela na dan pomena predaka i za Novu godinu lepiti na vrata slike svetaca koji štite dom od zlih duhova. U mestu Kušiu u okrugu Sjangsjangu zabranjeno je pušenje nargila (kaljana)*; u 2-om rejonu istog okruga zabranjeno je paliti pucaljke i pucati iz trometnih raketa: za prvo se plaća kazna od 1 juana i 2 cjaoa,** a za drugo 2 juana i 4 cjaoa. U 7-om i 20-om rejonu zabranjene su tradicionalne skupe daće, a u 18-om rejonu zabranjeno je posluživanje na sahrani. Sve se to naziva seljačkim zabranama, a njih je tako mnogo, da ih je nemoguće nabrojati.

Ovim zabranama ide se na to da se postignu dva važna cilja: 1) borba protiv štetnih društvenih navika — kao što su igranje karata i druge hazardne igre, pušenje opijuma — koje su se pojavile u uslovima gnušne političke vladavine zemljoposednika i koje nestaju padom zemljoposedničke vlasti; 2) odbrana od eksploracije koju vrše gradski trgovci.

Takva odbrana izvodi se, naprimjer, zabranom da se priređuju gozbe, da se kupuju skupi proizvodi i poslastice itd. U uslovima skupoće industrijske robe i niskih cena poljoprivrednih proizvoda seljaci se lišavaju svega i njih nemilostivo eksploratišu trgovci; u samoodbrani seljaci su prinuđeni da sebe ograničavaju u svemu. Što se tiče već pomenute zabrane izvoza pirinča, do nje je došlo zato što siromašni seljaci nemaju dovoljno svoga pirinča i primorani su da ga kupuju na pijaci i zato ne dopuštaju dizanje cena hrani. Sve je to izazvano osiromašenjem seljaka i suprotnostima između grada i sela, ali to nikako ne znači da seljaci bojkotuju industrijsku robu ili odbijaju da trguju sa gradom iz privrženosti teoriji o »izuzetnosti kulture Istoka«²²). Da bi zaštitili svoje ekonomiske

* Nargile (pers. kaljān) — istočnački pribor za pušenje kod koga se dim od duvana naročitom gumenom cevi propušta kroz vodu i hlađi. — Prim. prev.

**) Cjao ili mao — novčana jedinica jednaka 0,1 juana. — Prim. prev.

interese, potrebno je da seljaci osnivaju potrošačke zadruge radi organizovanja kolektivnog kupovanja robe. Isto tako seljačkim savezima je potrebna pomoć za osnivanje kreditnih (*pozajmnih*) zadruga. Tada seljaci, naravno, neće morati da pribegavaju zabrani izvoženja pirinča radi ograničavanja cena namirnicama, niti će morati da se radi zaštite svojih ekonomskih interesa bore protiv prodiranja izvesne industrijske robe u selo.

10. — Likvidacija banditizma

Ja mislim da od Jua i Tanga, Ven Vana i Vu Vana*) pa sve do imperatora mandžurske dinastije i pretdsednika Kineske republike u Kini nije postojao nijedan vladar koji bi imao tako veliku snagu kakvu pokazuju sada seljački savezi u likvidaciji banditizma. Tamo, gde su jaki seljački savezi, banditima nema ni traga ni glasa. Zanimljivo je da u mnogim mestima nema ni sitnih lopova koji se bave krađom povrća iz bašta. Ponegde sitnih lopova još ima, ali banditizam je likvidiran u svim okruzima u kojima sam imao prilike da boravim, — čak i tamo gde je ranije bilo vrlo mnogo bandita. Ovo se objašnjava sledećim uzrocima:

1) Banditi nemaju više gde da se sakrivaju, jer svuda ima članova seljačkih saveza; »dugačka kopljja« i »kratke tojage« na stotine se skupljaju na prvi poziv.

2) Sa razvitkom seljačkog pokreta cene pirinču su se osetno smanjile: uproleće prošle godine 1 dan**) pirinča (nečišćenog) koštalo je 6 juana, a uzimu — svega 2 juana; stanje u pogledu ishrane stanovništva postalo je znatno lakše.

3) Članovi tajnih društava²³⁾ ušli su u seljačke saveze i tamo otvoreno i zakonskim putevima pokazuju svoju odvažnost i izražavaju nezadovoljstvo koje se nakupilo kod njih; na taj način nema više potrebe za postojanjem tajnih organizacija »planina, hramova, tamjana i voda«²⁴⁾. Seljaci su već dovoljno iskalili svoj gnev na tuhaoina i lešenima koji su ih ugnjetavali, namećući im velike prireze i globe i koljući im svinje i ovce.

4) Kad se vrbovalo za armiju, mnoge »usijane glave« stupile su u vojnike.

Zbog svega toga je pojmom seljačkog pokreta banditizam potpuno isčezao. Ovu stranu delatnosti seljačkih saveza odobravaju čak i šenše i bogataši. Oni govore: »Seljački savezi? Ruku na srce, i od njih ima nekakve vajde.«

*) Ju i Tang — legendarni vladari Kine u III i II veku pre naše ere. Ven Van se u kineskoj istoriskoj književnosti uzima kao vladar kneževine Čou, a njegov sin Vu Van — osvajač države In i prvi vladar čouske dinastije (1122—1255 godine pre n.e.).

**) Dan = 59,68 kg. Isto tako = 103,54 l. — Prim. prev.

Zabranom hazardnih igara i pušenja opijuma, a tako isto i likvidacijom banditizma, seljački savezi su osvojili sveopštu simpatiju.

11. — Ukipanje velikih poreza i priteza

Sve dok je zemlja još neujedinjena, dok još nisu srušene snage imperijalizma i militarista, nemoguće je oslobođiti seljake od teškog bremena državnih poreza ili, drugim rečima, od bremena vojnih rashoda za revolucionarnu armiju. Ali jačanjem seljačkog pokreta i padom vlasti tuhaoa i lešena, teški porezi, — kao što je, naprimjer, porez na zemlju, — kojima su seljaci oporezivani dok se seoska uprava nalazila u rukama tuhaoa i lešena, likvidirani su ili su, u najmanju ruku, sniženi. To takođe treba smatrati jednom od zasluga seljačkih saveza.

12. — Pokret za kulturu

U Kini je kultura odvajkada bila svojina zemljoposednika; za seljake je ona bila nedostupna. Ali sva ta zemljoposednička kultura za svoje postojanje duguje seljacima, pošto je sve ono od čega je sazdana stvoreno krvlju i znojem seljaka. Oko 90 procenata stanovništva Kine još nije steklo kulturu, nije dobilo nikakvo obrazovanje. Ogorčnu većinu tih ljudi sačinjavaju seljaci.

Padom zemljoposedničke vlasti na selu počeo je pokret seljaka za kulturu. Pogledajte sa kakvim entuzijazmom seljaci, koji su uvek mrzeli škole, otvaraju sada večernje škole. Ranije seljaci nikako nisu mogli da se priviknu na »inostrane škole«. Još dok sam ja učio i dolazio u zavičaj, imao sam prilike da opazim nezadovoljstvo seljaka »inostranim školama«, ali tada sam ja svirao u jedne gajde sa svim »inostranim« đacima i »inostranim« nastavnicima, pa sam i ja branio te škole; meni je izgledalo da seljaci nisu sasvim u pravu. Tek 1925 godine, posle pola godine provedene na selu i pošto sam već bio komunista i imao marksistički pogled na svet, shvatio sam da sam grešio i da su seljaci bili u pravu. Uđžbenici koji su upotrebljavani u seoskim osnovnim školama bili su izrađeni u potpunosti na gradskoj tematiki i nisu odgovarali potrebama sela. Učitelji osnovnih škola ponašali su se prema seljacima vrlo rđavo; oni ne samo da nisu pomagali seljacima, nego su, naprotiv, svojim držanjem dizali seljake protiv sebe. Zbog toga su seljaci više voleli privatne škole staroga tipa (oni su te škole nazivali »kinеским«) nego državne škole (koje su nazivali »inostranim«), a privatne učitelje su više voleli od učitelja državnih osnovnih škola.

Sada seljaci svuda osnivaju svoje večernje škole, nazivajući ih seljačkim školama. U nekim mestima su takve škole već otvorene, a u drugim se priprema njihovo otvaranje. Prosečno na svaku op-

štinu dolazi po jedna škola. Seljaci ih osnivaju sa velikim entuzijazmom, i tek na te škole oni gledaju kao na zaista svoje. Sredstva za izdržavanje večernjih škola uzimaju se iz »prihoda od sujeverja«, iz sredstava hramova predaka i iz slobodnih prihoda od društvene zemlje i drugih imanja. Okružna odeljenja za prosvetu računala su da ta sredstva ulože na državne, to jest na »inostrane škole«, koje nisu odgovarale potrebama seljaka; seljaci su, opet, želeli da ih iskoriste za seljačke škole. Zbog toga neslaganja sredstva su dodeljivana i jednima i drugima, a u nekim mestima su u potpunosti predavana seljacima. Sa razvitkom seljačkog pokreta brzo se digao kulturni nivo seljaka. Nije daleko vreme kada će se svuda u provincijama pojaviti desetine hiljada seoskih škola. To sad nije brbljanje inteligenata i takozvanih »prosvetnih radnika« o »sveopštoj nastavi«, koja je, ma koliko oni pričali, ostajala prazna reč.

13. — Zadružni pokret

Seljaci osećaju najveću potrebu za organizovanjem zadruga, naročito potrošačkih, prodajnih i kreditnih. Kad seljak kupuje robu, njega eksplatiše trgovac, kad prodaje proizvode svoga gazdinstva, njega davi isti taj trgovac, a kad uzima u zajam pirinač ili novac, nemilosrdno ga eksplatiše zelenić. Zbog toga je za seljaka životno pitanje kako će rešiti problem kupovine, prodaje i kredita. Uzimu prošle godine, kada su, zbog vojnih operacija na reci Jangceu, trgovачke veze bile prekinute i u provinciji Hunanu poskupela so, seljaci su organizovali mnoge zadruge da bi zadovoljili svoje potrebe u soli.

U vezi sa tim što zemljoposednici odbijaju zajmove seljacima, u mnogim mestima čine se pokušaji da se organizuju pozajmne kase. Glavnu teškoću sada pretstavlja nedostatak razrađenog statuta uobičajenog za takve organizacije. Organizacije osnovane u izvesnim mestima na inicijativu samih seljaka često ne odgovaraju principima zadružarstva i zbog toga aktivisti seljačkog pokreta sve ovo vreme uporno zahtevaju da se doneše statut. Zadružni pokret, ako se njime rukovodi kako treba, može se jačanjem seljačkih saveza razviti svuda.

14. — Opravka puteva i nasipa

Ovi radovi pretstavljaju takođe zaslugu seljačkih saveza. Do pojave seljačkih saveza putevi su u selima bili jako zapušteni. Oni se nisu mogli opravljati bez sredstava, a bogataši nisu davali novac, te su putevi bili osuđeni na propadanje. Ako se negde i vršila izvensna opravka, to se radilo na bazi dobročinstva: od ljudi koji su želeli da »učine dobročinstvo koje će im se uračunati na onom

svetu« prikupljane su pare i za te pare prosecani uski i rđavi putevi. Seljački savezi, kad su ojačali, izdali su naredbu da svaki zemljoposrednik, čije se imanje nalazi pored puta, mora da opravi svoju deonicu puta, i još se, prema lokalnim potrebama, u svakom slučaju određivala širina puta — tri čia*), pet čia, sedam čia ili jedan čang**). Kad je naredba izdata, ko će se usuditi da joj se ne povinuje? Uskoro se pojavilo mnogo dobrih puteva. To već nije dobročinstvo, nego prinuda, ali tom malom prinudom postignuto je nešto što zaista nije nimalo rđavo.

Isto tako su stvari stajale i sa nasipima; bezdušni zemljoposrednik je samo mislio kako bi što više ogulio arendatora, i nije htio da potroši ništa za opravku nasipa, tako da su zagrađene vode bile izložene isušivanju, a arendatori osuđeni na smrt od gladi. On je gledao samo da pokupi zakupninu. Ali, pojavili su se seljački savezi i počeli su, bez ustezanja, da izdaju naredbe koje su primoravale zemljoposednike da vrše opravku nasipa. Ako zemljoposednik odabi, seljački savez mu mirno odgovara: »Dobro! Kad nećete sami da opravite, onda dajte pirinač, po jedan tou***) za svaki radni dan jednog čoveka!« Ali, pošto se to zemljoposedniku ne isplati, on žuri da opravi nasip sâm. Tako su mnogi, ranije zapušteni nasipi doveđeni u ispravno stanje.

To su 14 tekovina koje su postigli seljaci pod rukovodstvom seljačkih saveza. Razmislite sami, čitaoče, ima li makar u jednoj od njih nešto rđavo po svome duhu, po revolucionarnom značaju? Ja mislim da će se negativno odnositi prema njima samo tuhaoi i lešeni! Vrlo čudno izgleda saopštenje iz Nančanga,²⁵⁾ koje glasi da gospoda Čang Kaj Šek i Čang Čing Čjang²⁶⁾ pokazuju veliko nezadovoljstvo prema akcijama seljaka iz provincije Hunana, a lider desnih u provinciji Hunanu Lju Jo Čih²⁷⁾ i njegova kompanija, solidarno s njima, izjavljuju: »Pa to je prava boljševizacija!« A ja mislim ovako: zar se može govoriti o nacionalnoj revoluciji ako nema nimalo boljševizacije? Ne potsećaju li svakodnevni verbalni pozivi na »buđenje narodnih masa« i samrtni strah od toga kad se te mase zaista podignu na poznatu istoriju o ljubavi E Guna prema zmajevima²⁸⁾?

NAPOMENE

1. — Provincija Hunan je u tom periodu bila glavno ognjište seljačkog pokreta u zemlji.

2. — Cao Hen Ti bio je agent bejanske klike militarista i upravljaо je provincijom Hunanom. 1926 godine njegova vlast je bila oborenа zahvaljujući dejstvima armije Severnog pohoda.

*) Či = 32 cm. — Prim. prev.

**) Čang = 10 čia = 3,2 m. — Prim. prev.

***) Tou = 10,35 l. — Prim. prev.

3. — Singajska revolucija, to jest revolucija 1911. godine, dovela je do zbacivanja despotske Manču (Mandžurske) dinastije. 10. oktobra 1911. godine deo Nove armije, koja se nalazila pod uticajem buržoaskih i sitnoburžoaskih revolucionarnih organizacija, digao je ustank u gradu Vučangu. Ustanak se proširio iz jedne provincije u drugu i ubrzo je mandžurska dinastija Manču pala. 1. januara 1912. godine, u gradu Nankingu, bila je stvorena Privremena vlada Kineske Republike; za privremenog pretdsednika Republike bio je izabran Sun Jat Sen. Revolucija 1911. godine postigla je pobedu zahvaljujući savezu buržoazije sa seljaštvom, radnicima i gradskom sitnom buržoazijom. Ali, usled toga što, po svom karakteru, sporazumaški blok, koji se nalazio na čelu revolucije, nije dao seljacima ništa stvarno, i što je popustio pod pritiskom imperijalizma i feudalnih snaga, vlast se našla u rukama bejanskog miltarista Juan Ših Kaja, i revolucija je, na kraju krajeva, pretrpela poraz.

4. — Poslovica »Ispravljajući, saviti...« znači da ljudi u ispravljanju grešaka idu suviše daleko; ranije se ova poslovica često koristila da se ljudima vežu i ruke i noge, dozvoljavajući im samo da ispravljaju stare društvene norme, a nikako da ih lome. Akcije u granicama ispravljanja starih normi nazivale su se pravilne, »prave«, a akcije koje su sasvim lomile stare norme nazivale su se »presavijanje«. To je teorija reformista, oportuniste u revolucionarnim redovima. Drug Mao Ce Tung ovde osuđuje reformističke teorije slične vrste. »Da bi se ispravilo, treba saviti; ako ne saviješ — nećeš ispraviti« ima u ovom tekstu sledeće značenje: da se završi sa starim, feudalnim poretkom, treba primeniti metode revolucionarne akcije masa, a ne reformističke metode ispravljanja.

5. — Uzimu 1926. godine i uproleće 1927. godine, kad je armija Severnog pohoda došla do bazena reke Jangcea, kontrarevolucionarni lik Čang Kaj Šeka nije još bio dovoljno otkriven i seljačke mase su ga još uvek smatrале za revolucionara; zemljoposednici i kulaci su bili sa njim nezadovoljni i širili su glasove da armija Severnog pohoda, tobož, trpi poraze, a da je Čang Kaj Šek ranjen u nogu.

Kao kontrarevolucionar Čang Kaj Šek je bio potpuno demaskiran tek kad se, izvršivši 12 aprila 1927. godine kontrarevolucionarni prevrat u Šangaju i drugim mestima, stao obračunavati sa radnicima, gušiti seljački pokret i proganjati Komunističku partiju. Od toga trenutka su zemljoposednici i kulaci počeli pružati pomoć Čang Kaj Šeku.

6. — Provincija Kuangtung je bila prva baza Revolucije u periodu Prvog građanskog revolucionarnog rata.

7. — Vu Pej Pu je jedan od poznatih pretstavnika bejanske klike miltarista. Kao i Cao Kun, koji je 1923. godine potkupljivanjem i mitom postigao da bude izabran za pretdsednika, Vu Pej Pu je pripadao čiliskoj klike bejanskih miltarista; on je isticao Cao Kuna kao lidera te klike. Savremenici su ih nazivali jednim imenom »Cao Vu«. Pošto je 1920. godine porazio Tuan Či Juija, koji je pripadao anhuejskoj klike miltarista, Vu Pej Pu je zauzeo rukovodeći položaj u vlasti bejanskih miltarista, radeći kao agent anglo-američkog imperijalizma. 7. februara 1923. godine on se divljački obračunao sa radnicima železničke pruge Peking — Hankou, koji su štrajkovali. 1924. godine pretrpeo je poraz u Čili — mukdenskom međusobnom ratu protiv Čang Co Lina i izgubio je vlast u Pekingu. Ali, 1926. godine je, pod pritiskom japanskih i engleskih imperijalista, stupio u savez sa Čang Co Linom, što mu je omogućilo da se ponovo pojavi na pozornici. Vu Pej Pu je bio prvi neprijatelj koga je porazila armija Severnog pohoda posle izlaska iz provincije Kuangtunga 1926. godine.

8. — Tri narodna principa jesu osnovni principi programa koji je istakao Sun Jat Sen za Kinesku buržoasko-demokratsku revoluciju: nacionalizam, vlast naroda i narodno blagostanje. 1924. godine u »Manifestu I svekineskog kongresa Kuomintanga«, Sun Jat Sen je dao novo tumačenje tih principa, objasnivši da je nacionalizam — borba protiv imperijalizma. Takođe je izjavio

da je neophodno aktivno podržati pokret radnika i seljaka. Na taj način, tri ranija narodna principa pretvorila su se u nova tri narodna principa, koji su izražavali tri osnovna politička načela: savez sa Rusijom, savez sa Komunističkom partijom i podršku seljaka i radnika. Ta tri nova narodna principa, koji su izražavali tri osnovna politička načela, postala su politička osnova saradnje Komunističke partije Kine sa Kuomintangom u periodu Prvog građanskog revolucionarnog rata. Podrobno o tome vidi »O novoj demokratiji«, glava 10.

9. — Nije trebalo puštati kulake u seljačke saveze. U periodu 1927 godine seljačke mase još nisu to znale.

10. — U kategoriju »puke sirotinje«, o kojoj govori drug Mao Ce Tung, ulaze nadničari (seoski proletarijat) i deklasirani elementi sa sela.

11. — Ovde se misli na seoski poluproletarijat.

12. — Reč je o okružnim komitetima Kuomintanga u ono vreme.

13. — Juan Cu Min — kuejčouski militarista, koji je gospodario u to vreme u zapadnom delu provincije Hunana.

14. — »Tu« i »tuan« u provinciji Hunanu označavaju i odgovaraju »rejonu« i »opštini«. Stari administrativni organi u »tuu« i »tuanu« bili su orude zemljoposednika, koji su ih koristili za učvršćenje svoje vlasti nad seljacima.

Upravljači »tua« i »tuana« nazivali su se »glava tua« (»ducun«) i »glava tuana« (»tuancun«).

15. — Reč je o tome što se organi vlasti, koji su se nalazili u rukama tuhaoa i lešena, surovo eksplatišući seljake nisu zaustavljali na ubiranju određenih poreza na zemlju, nego su dopunskom zemljarinom oporezivali svaki mu*) zemlje.

16. — »Ducunima« su se nazivale vojne starešine koje je postavila vladajuća klika bajanskih militarista u svakoj provinciji. Ducun je imao potpunu vojnu i političku vlast u provinciji i stvarno je bio diktator provincije. Radeći u dogovoru s imperijalistima, ducuni su u svojim posedima održavali vojno-feudalni poredak.

17. — Stalni odredi kućne narodne milicije su jedna od mnogobrojnih seoskih oružanih organizacija toga vremena. Reč »kućna« označava da je skoro svaka kuća morala učestvovati u narodnoj miliciji. Posle poraza Revolucije 1927 godine kućna narodna milicija je u mnogim mestima pala u ruke zemljoposednika i pretvorila se u kontrarevolucionarne oružane organizacije.

18. — U mnogim mestima okružni komiteti Kuomintanga radili su u to vreme pod rukovodstvom Vuhanskog CIK Kuomintanga; mnogi od njih prestavljali su organizacije koje su sprovodile u život tri osnovna politička načela Sun Jat Sena: savez sa Rusijom, savez sa Komunističkom partijom i podršku seljaka i radnika, i bili su organi revolucionarnog bloka komunista, levih kuomintangovaca i drugih revolucionarnih elemenata.

19. — Ova izreka pripada Min Ciu (kineski filozof IV veka pre n.e.). Njen opšti smisao sastoji se u ovome: iskusan lovac, učeći druge, ne pušta strelu iz luka nego samo zateže tetivu, mada izgleda kao da tek što je nije pustio. Ovaj citat autor koristi da pokaže komunistima da su oni dužni najpre da probude političku svest seljaka pa onda treba da čekaju dok seljaci sami, dobrovoljno i na sopstvenu inicijativu, ne odbace religiozno sujeverje i druge štetne običaje i predrasude, a ne da to postižu putem naredaba i direktiva. Komunisti ne smiju ovde da zamene seljake.

20. — Tang Seng Cih, general, u vreme Severnog pohoda borio se na strani revolucionara; E Kaj Sin, general iz klike bajanskih militarista, borio se protiv Revolucije.

21. — Sun Čuan Fan, militarista koji je u to vreme upravljao u pet provincija Jugoistočne Kine, dželat koji je ugušio ustanak šangajskih radnika.

*) Mu = 0,06 hektara. — Prim. prev.

Osnovne njegove snage uništila je, uzimu 1926 godine, armija Severnog pohoda u rejonu Nančang — Kjukjan (provincija Kjangsi).

22. — Teorija o »izuzetnosti kulture Istoka« jeste reakcionarna teorija, čije pristalice uporno teže da sačuvaju zaostali sistem poljoprivredne proizvodnje i feudalne kulture Istoka i protive se korišćenju tekovina savremene nauke.

23. — Vidi napomenu 15 uz članak »O klasama kineskog društva«.

24. — »Šan« (planina), »tan« (hram), »sjan« (tamjan) i »šuj« (voda), — reči koje su figurirale u imenima nekih sekta, koje su ulazile u razna tajna društva.

25. — Grad Nančang zauzela je armija Severnog pohoda novembra 1926 godine. U Nančangu je Čang Kaj Šek, iskoristivši povoljan momenat, osnovao svoj Glavni štab. Sakupivši desne kuomintangovce i neke politikante iz bejanske klike militarista, on je zajedno sa njima stupio u dogovor s imperijalistima i pripremao u Nančangu kontrarevolucionarnu zaveru protiv, tada revolucionarnog, Vuhana. Na kraju krajeva, Čang Kaj Šek je 12 aprila 1927 godine izvršio u Šangaju kontrarevolucionarni prevrat, praćen talasom represalija, i na taj način izdao Revoluciju.

26. — Čang Čing Čjang, jedan od voda desnih kuomintangovaca i glavni savetnik Čang Kaj Šeka.

27. — Lju Jo Čih, lider društva »Coše«, glavne antikomunističke organizacije u to vreme u provinciji Hunanu.

28. — U knjizi Lju Sjanga »Sin Su«, napisanoj u eposi hanske dinastije, ima priča o E Gunu, koji je voleo zmajeve:

»E Gun je voleo zmajeve: njegovo oružje, alati i rezbarije u kući, sve je bilo načinjeno u obliku zmajeva. To je saznao jedan pravi zmaj, spustio se sa nebesa i provirio kroz prozor E Guna, a rep je proturio kroz vrata. Opativši zmaja, E Gun je ostavio sve i stao bežati van sebe od straha, ne videći ništa. I tako, dakle, E Gun uopšte nije voleo zmajeve, nego je voleo samo ono što je ličilo na zmaja.«

Drug Mao Ce Tung uporeduje ovde sa E Gunom čangkajšekovce koji su brbljali o revoluciji, a ustvari su se bojali revolucije, bili protiv nje.

* * *

PERIOD DRUGOG GRAĐANSKOG
REVOLUCIONARNOG RATA

ZAŠTO U KINI MOŽE DA POSTOJI CRVENA VLAST?

(5. oktobra 1928 godine)

Iz rezolucije Druge partiske konferencije Hunansko-kjangsiskog pograničnog rejona koju je napisao drug Mao Ce Tung. Naslov te rezolucije glasio je: »Politička pitanja i zadaci partijskih organizacija Pograničnog rejona«.

1. — POLITIČKA SITUACIJA U ZEMLJI

Sadašnja vladavina novih, kuomintanških militarista jeste, kao i ranije, vladavina kompradorske buržoazije u gradu, i tuhaoa i lešena na selu; u spoljnoj politici to znači kapitulaciju pred imperijalizmom, u unutrašnjoj — zamenu starih militarista novima i dalje jačanje ekonomске eksploracije i političkog ugnjetavanja radnika i seljaka. Kompradori, tuhaoi i lešeni su, kad je revolucija bila na polovini puta, prigrabili voćstvo buržoasko-demokratskom revolucijom, koja je počela u provinciji Kuangtungu, i smesta je okrenuli na put kontrarevolucije; a radnici i seljaci, čitav narod Kine, pa čak i buržoazija,¹⁾ trpe kao i ranije ugnjetavanje kontrarevolucionarnog režima, ne postigavši ni u najmanjoj meri političko i ekonomsko oslobođenje od ropstva.

Pre zauzeća Pekinga i Tjencina, između četiri klike novih, kuomintanških militarista — Čang Kaj Šeka, kuangsijaca, Feng Ju Sjanga i Jen Si Šana²⁾ — postojao je privremeni savez protiv Čang Co Lina³⁾. Posle zauzimanja Pekinga i Tjencina njihov savez se odmah raspao, i između te četiri klike počela je ogorčena borba, a sprema se čak i rat između Čang Kaj Šekove i kuangsiške klike. Suprotnosti i borba između raznih klika militarista u Kini jesu odraz suprotnosti i borbe raznih imperijalističkih država. Zbog toga, sve dok Kina, usled borbi između imperijalista raznih zemalja, bude bila pocepana, mogućnost dogovora između militarističkih klika potpuno je isključena, a svi kompromisi između njih imaju samo privremeni karakter. Privremeni kompromis, koji je sada postignut, bremenit je novim i još većim ratom.

Za Kinu je nasušna potreba jedna buržoasko-demokratska revolucija, a ona se može ostvariti samo pod rukovodstvom proletarijata. Pošto proletariat nije pokazao dosta odlučnosti u ostvarivanju svje hegemonije, rukovodstvo u revoluciji, koja se proširila 1926—1927 godine iz provincije Kuangtunga na bazen reke Jangcea, prigrabili su kompradori, tuhaoi i lešeni, i kontrarevolucija je smenila revoluciju. Buržoasko-demokratska revolucija je pretrpela privremeni poraz. Ovaj poraz naneo je ozbiljan udarac kineskom proletarijatu i seljaštву; udarac je bio nanesen i kineskoj buržoaziji (ali ne kompradorima, tuhaoima i lešenima). Ipak, poslednjih meseci se u Južnoj i Severnoj Kini šire organizovani štrajkovi radnika po gradovima i ustanci seljaka po selima pod rukovodstvom Komunističke partije. Među vojnicima militarističkih armija u izgledu su ozbiljni nemiri zbog gladi. Istovremeno, buržoazija, inspirisana od grupe Vang Čing Veja i Čeng Kung Poa, spremna u primorskim rejonima i bazenu reke Jangcea širok pokret za reformu.⁴⁾ Razvitak toga pokreta pretstavlja novu pojavu.

Prema uputstvima Kominterne i Centralnog komiteta Komunističke partije Kine, ciljevi demokratske revolucije u Kini jesu: zbacivanje vladavine imperijalizma i njegovog oruđa — militarista, završetak nacionalne revolucije i sprovodenje agrarne revolucije koja će likvidirati feudalnu eksploraciju seljaštva od strane tuhaoa i lešena. U praksi se takav revolucionarni pokret počeo širiti iz dana u dan posle krvavih događaja u maju 1928 godine u Cinanu^{5).}

2. — UZROCI NASTAJANJA I POSTOJANJA CRVENE VLASTI⁶⁾ U KINI

Trajno postojanje u zemlji jednog ili nekoliko manjih rejona crvene vlasti, okruženih sa svih strana teritorijom pod belom vlašću, pretstavlja pojavu neviđenu u svetskoj istoriji. Da bi se ta neobična pojava mogla javiti, potrebni su naročiti uzroci, i samo u tim odgovarajućim uslovima ona može postojati i dalje se razvijati.

1. Ona ne može da se javi ni u jednoj imperijalističkoj državi, a isto tako ni u jednoj kolonijalnoj zemlji⁷⁾ koja se nalazi pod direktnom vlašću neke imperijalističke države. Ona može da se pojavi samo u takvoj zemlji kao što je ekonomski zaostala, polukolonijalna Kina, koja se nalazi pod indirektnom vlašću imperijalizma, pošto se slična, neobična pojava može pojaviti samo kao saputnik druge neobične pojave — rata između različitih grupa pretstavnika bele vlasti. Jedna od specifičnosti polukolonijalne Kine jesu ratovi između različitih klika novih i starih militarista, podržavanih od strane imperijalista, kao i kompradora, tuhaoa i lešena, ratovi koji traju neprekidno od prve godine postojanja republike^{8).} Na sličnu pojavu nećemo naići ne samo ni u jednoj imperijalističkoj državi sveta, nego čak ni u jednoj koloniji koja se nalazi pod neposrednom vlašću impe-

⁴⁾ 1912 godine.

rijalizma; ona se nalazi samo u takvoj zemlji kao što je Kina, koja je pod indirektnom vlašću imperijalizma. Ova pojava ima dva uzroka: prvo, podeljenost zemlje na zatvorene rejone s poljoprivrednom ekonomikom (kapitalističku ekonomiku, jedinstvenu za čitavu zemlju, mi nemamo) i, drugo, imperijalistička politika cestanja i eksploatacije Kine putem njene podele na uticajne sfere. Dugotrajan razdor i ratovi u taboru bele vlasti stvorili su uslove za nastajanje i postojanje jednog ili nekoliko manjih crvenih rejona, kojima rukovodi Komunistička partija, iako su okruženi sa svih strana teritorijom pod belom vlašću. Oteći rejon*) na granici provincije Hunana i Kjangsija jeste jedan od mnogih takvih rejona. Kod nekih drugova, u teškim i opasnim trenucima, često se pojavljuje sumnja u mogućnost postojanja takve crvene vlasti, i oni klonu duhom. To se dešava zato što oni nisu umeli da nađu pravilno objašnjenje uzroka nastajanja i postojanja te crvene vlasti. Dovoljno je uvideti da nesuglasice i ratovi u taboru belih u Kini imaju stalni karakter, i tada mogućnost nastajanja, postojanja i neprestanog razvijanja crvene vlasti neće izazivati nikakvu sumnju.

2. Crvena vlast u Kini javlja se i može duže da se održi, u prvom redu, ne u onim rejonima koji na sebi nisu osetili uticaj demokratske revolucije, naprimjer, u provincijama Sečuanu, Kuejčouu, Junanu ili u provincijama Severa, nego tamo gde je 1926—1927 godine, u toku buržoasko-demokratske revolucije, postojao snažan polet širokih masa radnika, seljaka i vojnika, naprimjer, u provincijama Hunanu, Kuangtungu, Hupeju, Kjangsiju i dr. U mnogim rejonima tih provincija postojala je, u svoje vreme, široka mreža sindikalnih organizacija i seljačkih saveza, bila je široko razvijena politička i ekomska borba radnika i seljaka protiv zemljoposednika, tuhaoa, lešena i buržoazije⁸). Zbog toga se u Kantonu mogla stvoriti i tri dana trajati narodna vlast, a u okruzima Hajfengu i Lufengu, provincije Kuangtunga, u istočnim i južnim rejonima provincije Hunana, na granici provincija Hunana i Kjangsija, u okrugu Huanganu provincije Hupeja postojale su revolucionarne baze koje su stvorili seljaci. Što se tiče Crvene armije, ona se izdvojila iz nacionalno-revolucionarne armije, koja je politički bila vaspitana u demokratskom duhu i nalazila se pod uticajem radničkih i seljačkih masa. Vojske, kao što su armija Jen Si Šana i Čang Co Lina, koje uopšte nisu bile politički vaspitane u demokratskom duhu niti su osetile na sebi uticaj radničko-seljačkih masa, danas nikako ne mogu dati ljudi kakvi su potrebni za formiranje jedinica Crvene armije.

3. Pitanje da li se može vlast narodnih masa u manjim rejonima dugo održati, rešava se prema tome da li se revolucionarna situacija razvija u celoj zemlji. Ako se revolucionarna situacija razvija u čitavoj zemlji, mogućnost dužeg opstanka manjih crvenih rejona je van sumnje; štaviše, oni će, neminovno, postati jedna od

*) Vidi napomenu 10 uz članak »Iz iskre može da bukne požar«.

mnogih snaga koje će obezbediti osvajanje vlasti u čitavoj zemlji. Ako se revolucionarna situacija ne razvija u čitavoj zemlji, nego, naprotiv, nastupi relativno duži period zastoja, tada opstanak manjih crvenih rejona za izvestan duži period vremena postaje nemoguć. Danas se, usled toga što i dalje traju razdor i ratovi u taboru kompradora, tuhaoa i lešena, kao i u taboru međunarodne buržoazije, revolucionarna situacija u Kini i dalje razvija. Zato je mogućnost dužeg postojanja manjih crvenih rejona van sumnje; štaviše, oni će se širiti, postepeno približavajući dan našeg osvajanja vlasti u čitavoj zemlji.

4. Neophodan uslov za održavanje crvene vlasti jeste postojanje dovoljno snažne regularne Crvene armije. Samo sa mesnim odredima Crvene garde,⁹⁾ bez regularne Crvene armije, mogu se savladati jedino zemljoposednički mali odredi, ali ne i regularna bela vojska. Zbog toga se, čak i ako postoje aktivne radničko-seljačke mase, ali bez dovoljno snažnih regularnih oružanih snaga, nikako ne mogu stvoriti revolucionarne baze, a tim pre se ne može obezbediti njihovo trajnije održavanje i neprekidan razvitak. Zbog toga je ideja o stvaranju i učvršćivanju pojedinih revolucionarnih baza oružanim snagama radnika i seljaka vrlo važna, i ta ideja treba da obuzme sve komuniste, a isto tako i radničke i seljačke mase na teritoriji revolucionarnih baza.

5. Mogućnost trajnijeg održavanja i razvitka crvene vlasti zavisi, pored napred navedenih uslova, još od jednog važnog uslova: potrebno je da organizacija Komunističke partije bude snažna, a njena politika — pravilna.

3. — STVARANJE REVOLUCIONARNE BAZE NA GRANICI PROVINCIIA HUNANA I KJANGSIJA I AVGUSTOVSKI PORAZ

Razdor i ratovi među militaristima doveli su do slabljenja bele vlasti. Usled toga se pojavila mogućnost stvaranja crvene vlasti u manjim rejonima u za to povoljnem momentu. Ali, u ratovima između militarista dolazi i do prekida. Svaki put kad u jednoj ili u nekoliko provincija nastupi privremena stabilizacija bele vlasti, onda se vladajuće klase te provincije ili tih provincija redovno ujedinjuju i sve svoje snage bacaju na uništenje crvene vlasti. I tamo gde još ne postoje svi potrebni uslovi za stvaranje i učvršćenje crvene vlasti, pojavljuje se opasnost da je neprijatelji obore. Upravo zbog toga su crvenu vlast, stvorenu u povoljnim trenucima do aprila ove godine, u mestima kao što su: Kanton, Hajfeng i Lufeng, granica provincija Hunana i Kjangsija, južni deo Hunana, okruzi Liling i Huang'an, uništile snage bele vlasti. Stvaranje revolucionarne baze na granici provincija Hunana i Kjangsija, posle aprila, dogodilo se u vreme privremene stabilizacije vlasti vladajućih klasa na jugu; »kaznene ekspedicije«, slate iz provincija Hunana i Kjangsija,

po pravilu su brojale ne manje od 8—9 pukova, a ponekad i do 18 pukova. Ali naše oružane snage, koje nisu imale ni 4 puka, borile su se sa protivnikom četiri meseca, iz dana u dan proširujući teritoriju revolucionarne baze, produbljujući agrarnu revoluciju, šireći organizaciju vlasti narodnih masa, povećavajući brojnost Crvene armije i Crvene garde. Sve je to bio rezultat pravilne politike partiskih organizacija (mesnih i armiskih) u Hunan-kjangsiskom graničnom rejonu. Politika Posebnog komiteta*) Partije i Armiskog komiteta Partije sastojala se tada u ovome: odlučna borba sa neprijateljima; stvaranje organa vlasti u centralnom delu planinskog grebena Losjaošana¹⁰⁾; borba protiv širenja panike; produbljavanje agrarne revolucije na teritoriji revolucionarne baze; pružanje pomoći od strane armiskih partiskih organizacija mesnim partiskim organizacijama u njihovom razvoju; potpomaganje razvitka mesnih oružanih snaga od strane regularne vojske; koncentracija jedinica Crvene armije radi nanošenja, u povoljnem momentu, udara protivniku koji napada; borba protiv rasturanja vojske da je protivnik ne bi počesno razbio; primena taktike napredovanja u vidu talasa radi proširivanja uporišne baze; borba protiv taktike probaja, itd. Samo pravilnost tih taktičkih načela u vezi sa reljefom zemljišta povoljnim za borbu i otsustvom potpunog jedinstva u protivničkoj vojsci, koja je napadala iz provincije Hunana i Kjangsija, obezbeđila nam je za četiri meseca — od aprila do jula — niz vojničkih pobeda. Mada su snage protivnika bile nekoliko puta veće nego naše, on ne samo što nije bio u stanju da uništi revolucionarnu bazu, nego nije mogao ni da omete njen dalji razvoj, i uticaj te baze na provincije Hunan i Kjangsi rastao je iz dana u dan. Jedini uzrok avgustovskog poraza sastojao se u tome što je jedan deo drugova, ne shvatajući da je u to vreme nastupila privremena stabilizacija u taboru vladajućih klasa, primenjivao strategiju koju treba primenjivati u periodu političkog rascepa među vladajućim klasama, i što je preuzeo probaj dekoncentrisanim snagama; to je dovelo do poraza i u Pograničnom rejonu i na jugu provincije Hunana. Pretstavnik partiskog Komiteta Hunanske provincije, drug Tu Siu Čing, ne udubljujući se u postojeću situaciju i ignorisanje odluku zajedničke konferencije Posebnog komiteta, Armiskog komiteta i Junsinskog okružnog partiskog komiteta, nije htio ništa da sluša, nego je bukvalno sprovodio direktive komiteta Hunanske provincije i poveo se za raspoloženjem 29-og puka Crvene armije koji je išao za tim da izbegne borbu i da se vrati u rodni kraj. To je bila vrlo teška pogreška. Opasno stanje stvoreno posle poraza bilo je

*) Posebni rejoni — naziv za crvene rejone kada su u njima delimično uspostavili svoju vlast beli. Komiteti u njima nazvani su »posebni komiteti«.

Tako su nazvani i svi sovjetski rejoni posle sporazuma KP Kine i Kuomintanga 1937 godine o zajedničkoj borbi protiv japanskih agresora, kada je u njima bila obustavljena konfiskacija veleposedničke zemlje i dato pravo glasa svima građanima, uključujući i veleposednike. — Prim. prev.

popravljeno samo zahvaljujući merama koje su Posebni i Armiski komitet preduzeli posle septembra radi ispravljanja učinjene greške.

4. — ZNAČAJ HUNAN-KJANGSISKE REVOLUCIONARNE BAZE ZA PROVINCije HUNAN, HUPEJ I KJANGSI

Stvaranje i učvršćivanje revolucionarne baze oružanom snagom radnika i seljaka Hunan-kjangsiskog pograničnog rejona, sa centrom u Ningkangu, nema značaja samo za nekoliko pograničnih okruga. Ova činjenica ima ogroman značaj i za širenje ustanka radnika i seljaka u provincijama Hunanu, Hupeju i Kjangsiju u cilju osvajanja vlasti u te tri provincije. Potrebno je proširiti uticaj agrarne revolucije i narodne vlasti Pograničnog rejona na severne rejone provincija Hunana i Kjangsija, pa čak i na provinciju Hupej, neprekidno povećavati brojnost Crvene armije i podizati joj kvalitet u toku borbe, tako da bi ona mogla da izvrši postavljeni joj zadatak u pretstojećem opštem ustanku u tri pomenute provincije; povećavati broj i podizati kvalitet mesnih oružanih snaga u okruzima — Crvenu gardu i ustaničke odrede radnika i seljaka, tako da se oni danas mogu boriti sa zemljoposredničkim odredima i manjim vojnim jedinicama, a u budućnosti — čuvati vlast u Pograničnom rejону; postepeno slabiti zavisnost mesnih kadrova od pomoći radnika Crvene armije, tako da ti kadrovi mogu raditi i potpuno samostalno voditi poslove u Pograničnom rejону, a kasnije popunjavati kadrove Crvene armije i izdvajati radnike za nove teritorije revolucionarne baze. To su najvažniji zadaci partiske organizacije Pograničnog rejona u razvijanju ustanka u provincijama Hunanu, Hupeju i Kjangsiju.

5. — EKONOMSKO PITANJE

Nedostatak najneophodnijih stvari i novca i u armiji i kod stanovništva postao je najozbiljniji problem u uslovima potpune okruženosti belim snagama. Stalna velika nestashačica i znatno poskupljenje u Pograničnom rejону crvene vlasti, i to najneophodnijih predmeta, naprimjer, soli, tkanina i lekova, usled pojačane neprijateljske blokade za poslednju godinu dana, doveli su do toga da je neobezbeđenost života radničkih i seljačkih masa i sitne buržoazije¹¹⁾, a takođe i boraca Crvene armije, ponekad dolazila do krajnjih granica. Crvena armija vodi borbu i primorana je da istovremeno nabavlja sebi hrani. Nedostaju čak sredstva da se borcima svakodnevno da po 5 fina^{*)} na obrok kao dodatak pirinču; hrane nema dovoljno; u armiji ima mnogo bolesnih; naročito se muče ranjeni borci po bolnicama. Dok ne osvojimo vlast u čitavoj zemlji,

^{*)} Fin — novčana jedinica jednaka 0,01 juana. — Prim. prev.

te su teškoće, razume se, neizbežne, ali je preko potrebno težiti, prema mogućnostima, da se one savlađuju i da se poboljšavaju životni uslovi, a naročito da se poboljšava, koliko je moguće, snabdijevanje Crvene armije. Ako partiska organizacija Pograničnog rejona ne nađe potrebno rešenje ekonomskog problema, i ako period stabilizacije neprijateljskih snaga potraje relativno dugo, onda će učvršćivanje toga rejona naići na veoma velike teškoće. Svaki komunista mora kako treba usretstviti svoju pažnju na pravilno rešenje tog ekonomskog pitanja.

6. — PITANJE VOJNIH BAZA

Pred partiskom organizacijom Pograničnog rejona nalazi se još jedan zadatak — učvršćivanje vojnih baza u rejonima Ucinu¹²⁾ i Kjulungu. Planinski rejон Ucin, na granici okruga Jungsina, Linga, Ningkanga i Suičuana, kao i planinski rejон Kjulung na granici okruga Jungsina, Čalinga i Ljenhuua, imaju izvanredan reljef, naročito Ucin, gde je zemljište teško prohodno i gde je pored toga već osigurana podrška narodnih masa. Oni nisu samo važne vojne baze u današnje vreme, kad je reč o Pograničnom rejonom, nego će ostati važne vojne baze i ubuduće, kada se bude razvio ustank u tri provincije — Hunanu, Hupeju i Kjangsiju. Za učvršćivanje tih baza treba: 1) izgraditi jaka odbrambena utvrđenja; 2) pripremiti dovoljnu količinu hrane; 3) osnovati dobru bolnicu za Crvenu armiju.

Partiska organizacija Pograničnog rejona mora da uloži sve napore da taj zadatak kako treba izvrši.

NAPOMENE

1. — Drug Mao Ce Tung ovde misli na nacionalnu buržoaziju. Razliku između nacionalne buržoazije i krupne kompradorske buržoazije drug Mao Ce Tung je detaljno objasnio u svojim člancima: »O taktici borbe protiv japanskog imperializma« (decembar 1935 godine) i »Kineska revolucija i Komunistička partija Kine« (decembar 1939 godine).

2. — Klike: Čang Kaj Šekova, kuangiskska (na čelu sa militaristima Li Cung Jenom i Baj Cun Siom), Feng Ju Sjangova i šansiskog militariste Jen Si Šana, vodile su zajednički rat protiv Čang Co Lina i juna 1928 godine zauzele Peking i Tjencin.

3. — Čang Co Lin, vođa fintjanske (mukdenske) klike militarista, bio je poslušno oruđe u rukama japanskih imperialista. Posle poraza Vu Pej Pua u drugom ratu između fintjanskih i čiliskih militarista (1924 godine), Čang Co Lin je postao najjači militarista Severne Kine. 1926 godine on je u savezu sa Vu Pej Puom zauzeo Peking. Juna 1928 godine bio je primoran da napusti Peking i uputio se natrag, na severoistok, ali su ga na putu ubili japanski imperialisti, koji su digli u vazduh njegov voz.

4. — Posle okupacije grada Cinana, 3. maja 1928 godine, od strane japanskih zavojevača, kada je Čang Kaj Šek otvoreno i bezovočno stupio u sporazum sa Japancima, jedan deo nacionalne buržoazije koji je, u svoje vreme, podržavao kontrarevolucionarni prevrat 1927 godine, počeo je postepeno zva-

nično voditi opoziciju Čang Kaj Šekovoj vlasti, misleći pritom samo na svoje sebične interese. U toj kompaniji radila je kontrarevolucionarna grupa političkih špekulanata Vang Čing Veja, Čen Kung Poa i njima sličnih, i stvorila u Kuomintangu kliku »reorganizatora«.

5. — 1928 godine Čang Kaj Šek je uz podršku anglo-američkih imperijalista izbio u Severnu Kinu radi napada na Čang Co Lina. Pokušavajući da spreči anglo-američki uticaj na Severnu Kinu, japanski imperijalisti su oružanom snagom zauzeli glavni grad provincije Santunga, grad Cinan, i presekli su železničku prugu Tjencin — Pukou. 3 maja japanski okupatori su organizovali u Cinanu veliki pokolj, u kome je poginulo mnogo kineskih građana. Ovaj pokolj dobio je naziv »krvavi događaji u Cinanu«.

6. — Po svojoj organizacionoj formi crvena vlast u Kini bila je bliska sovjetskoj vlasti. Sovjete, tojest skupštine delegata, kao oblik političke vlasti prvi put je stvorila radnička klasa Rusije za vreme Revolucije 1905 godine. Na osnovu marksističke teorije Lenjin i Staljin su došli do zaključka da sovjetska republika predstavlja najbolji društveni oblik političke organizacije u periodu prelaza iz kapitalizma u socijalizam. 1917 godine je, kao rezultat Oktobarske socijalističke revolucije u Rusiji, pod rukovodstvom boljševičke partije Lenjina — Staljina bila prvi put u svetu stvorena diktatura proletarijata, Sovjetska socijalistička republika. Otkako je Kineska revolucija doživela poraz 1927 godine, kada su se u raznim mestima dizali revolucionarni ustanci narodnih masa pod rukovodstvom Komunističke partije Kine na čelu sa drugom Mao Ce Tungom, politička vlast narodnih masa dobila je oblik skupštine delegata. Ali u datoј etapi revolucije u Kini ta vlast po svom karakteru predstavlja demokratsku diktaturu naroda koji ostvaruje antiimperijalistički i antifeudalnu, novodemokratsku revoluciju pod rukovodstvom proletarijata; u tome je njena razlika od vlasti u SSSR-u, koja po svom karakteru predstavlja diktaturu proletarijata.

7. — Za vreme Drugog svetskog rata mnoge kolonijalne zemlje Dalekog Istoka, koje su se ranije nalazile pod vlašću engleskog, američkog, francuskog i holandskog imperijalizma, okupirali su japanski imperijalisti. Radnici, seljaci, gradska sitna buržoazija i jedan deo nacionalne buržoazije tih zemalja, pod rukovodstvom komunističkih partija, koristeći se suprotnostima između engleskog, američkog, francuskog i holanskog imperijalizma s jedne strane, i japanskog imperijalizma — s druge strane, organizovali su širok i jedinstven front borbe protiv fašističke agresije, stvorili su antijapanske baze i poveli uporan antijapanski partizanski rat. To je bio početak promene političke situacije koja je postojala do Drugog svetskog rata. Po završetku Drugog svetskog rata japanski imperijalisti su bili isterani iz tih kolonija, ali američki, engleski, francuski i holandski imperijalisti pokušavaju da održe tamo svoju raniju kolonijalnu vladavinu. Samo, narodi kolonija već su stvorili u toku antijapanskog rata dovoljno velike oružane snage i ne žele više da žive na stari način. Pored toga, zbog učvršćenja moći Sovjetskog Saveza i zbog pada ili slabljenja u ratu svih imperijalističkih država, osim SAD, a takođe i usled pobeđe Kineske revolucije, koja je dovela do probroja imperijalističkog fronta u Kini, čitav svetski imperijalistički sistem ozbiljno se poljuljao. Na taj način narodi kolonijalnih zemalja Istoka, bar neki od njih, mogli su, skoro isto kao što je to bilo i u Kini, da drže u toku dužeg perioda revolucionarne baze različite veličine i revolucionarnu vlast, da uporno vode dugotrajni revolucionarni rat, da okružuju gradove ustaničkim selima i da postepeno prelaze na osvajanje gradova i postizavanje potpune pobeđe u svojim zemljama. U vezi s tom novom situacijom pretprela je izmenju ocena koju je drug Mao Ce Tung dao 1928 godine o mogućnosti pojave revolucionarne vlasti u kolonijama koje se nalaze pod neposrednom vladavinom imperijalista.

8. — Misli se na kontraudare koje su 1927 godine narodne mase pod rukovodstvom Komunističke partije nanele na raznim mestima kontrarevolucionarnim snagama u prvom periodu posle izdaje Čang Kaj Šeka, a za njim

i Vang Čing Veja. 11 decembra 1927 godine radnici i revolucionarni vojnici digli su ustanak u Kantonu, uveli narodnu vlast i poveli ogorčenu borbu sa kontrarevolucionarnom vojskom koja se koristila neposrednom podrškom imperialista. Ali, zbog suviše velike nejednakosti snaga, taj narodni ustanak pretrpeo je poraz. Još u periodu od 1923—1925 godine seljaci okruga Hajfenga i Lufenga, u primorskom pojusu istočnog dela provincije Kuangtunga, poveli su, pod rukovodstvom komuniste druga Peng Paja, snažan pokret, koji je pružio Kantonskoj nacionalno-revolucionarnoj armiji veoma značajnu pomoć za vreme njena dva pohoda protiv kontrarevolucionarne klike Čen Čjung Minga. Posle Čang Kaj Šekovog kontrarevolucionarnog prevrata, 12 aprila 1927 godine, seljaci tih rejona tri puta su se dizali — aprila, septembra i oktobra — i stvorili su u okruzima Hajfengu i Lufengu revolucionarnu vlast, koja se održala do aprila 1928 godine. Seljaci iz istočnog dela provincije Hunana, koji su se digli septembra 1927 godine, zauzeli su rejon okruga Ljujanga, Ping-kjanga, Lilinga i Čućoua. Istovremeno su nekoliko desetina hiljada seljaka podigli oružani ustanak u okruzima Sjankanu, Mačengu i Huananu, u severoistočnom delu provincije Hupeja, i držali su u svojim rukama okružni centar Huanan više od 30 dana. U južnom delu provincije Hunana seljaci okruga Ičanga, Čenčoua, Lejanga, Jungsina i Cehinga, koji su se digli na ustanak, zaveli su januara 1928 godine revolucionarnu vlast koja se održala tri meseca.

9. — Crvena garda — oružane narodne snage na teritoriji revolucionarnih baza. Crveni gardisti služili su ne napuštajući svoj rad u domaćinstvu.

10. — Losjaošan je veliki planinski greben na granici provincija Kjangsija i Hunana; centralni njegov deo su planine Čingkangšan.

11. — Pod sitnom buržoazijom, o kojoj govori drug Mao Ce Tung, podrazumevaju se, pored seljaštva, još i zanatlije, sitni trgovci, lica slobodnih profesija i pretstavnici inteligencije poreklom iz sitne buržoazije. U Kini pretstavnici tih srednjih društvenih slojeva žive, uglavnom, po gradovima, ali se priličan broj njih može naći i po selima. Vidi članak »O klasama kineskog društva«.

12. — Pod planinskim rejonom Ucin — Čingkangšan podrazumeva se rejon Dacin — Sjaocin — Šancin — Čuncin — Sjacin, koji se prostire između četiri okruga: Jungsina, Ningkanga i Suičuana u zapadnom delu provincije Kjangsija i Linga u istočnom delu provincije Hunana.

* * *

BORBA NA ČINGKANGŠANU

(25 novembra 1928 godine)

Referat koji je drug Mao Ce Tung, podneo Centralnom komitetu Komunističke partije Kine.

STVARANJE REVOLUCIONARNE BAZE NA GRANIČI PROVINCIIA HUNANA I KJANGSIJA I AVGUSTOVSKI PORAZ

Trajno održavanje u zemlji jednog ili nekoliko manjih rejona crvene vlasti, okruženih sa svih strana rejonima bele vlasti, postoji u savremenom svetu samo u Kini. Jedan od uzroka tome, kako se nama čini, sastoji se u neprekidnom razdoru i rato-vima u taboru kompradora, tuhaoa i lešena. Sve dok razdor i ratoi budu trajali, u tom taboru mogu se održavati i razvijati revolucionarne baze stvorene pomoću oružanih snaga radnika i seljaka. Osim toga, za postojanje i razvitak tih baza potrebne su još: 1) aktivne narodne mase; 2) čvrsta partiska organizacija; 3) dovoljno jaka Crvena armija; 4) zemljište pogodno za izvođenje vojnih dejstava; 5) dovoljno ekonomskih izvora za snabdevanje.

Strategiska orientacija revolucionarnih baza prema vladajućim klasama u rejonima koji okružuju te baze ne treba da bude ista u periodu privremene stabilizacije vlasti vladajućih klasa i u periodu rascepa među njima.

U vreme rascepa među vladajućim klasama, naprimer, u ratu između Li Cung Jena i Tan Šen Čija u provincijama Hupeju i Hunanu¹), ratu između Čang Fa Kueja i Li Či Šena u provinciji Kuantungu²), mi možemo u svojoj strategiji da se orijentišemo na brže napredovanje; širenje teritorije revolucionarnih baza angažovanjem oružanih snaga može da se sprovodi u relativno krupnim razmerama. Ali i u to vreme mi treba da obratimo pažnju na stvaranje čvrste baze u Centralnom rejonu da bismo potpuno spremni dočekali beli teror. U vreme relativne stabilizacije vlasti vladajućih klasa, kao što je to bilo, naprimer, u južnim provincijama posle aprila ove godine, mi u svojoj strategiji treba da se orijentišemo na postupno napredovanje. U ratnim dejstvima u to vreme treba se, više od svega, čuvati rasturanja snaga i dejstava po svaku cenu. U oblasti

rada na terenu (podela zemlje, stvaranje organa vlasti, širenje partiskih organizacija i formiranje mesnih oružanih snaga) najveću opasnost pretstavlja rasturanje snaga i zapostavljanje zadatka stvaranja čvrste baze u Centralnom crvenom rejonu.

Porazi koje su pretrpeli pojedini manji rejoni crvene vlasti bili su ili uslovljeni otsustvom povoljnih objektivnih uslova ili su bili posledica subjektivnih taktičkih grešaka. Taktika je bila pogrešna zbog toga što mi nismo jasno shvatili razliku između dva perioda — perioda privremene stabilizacije vlasti vladajućih klasa i perioda rascepa u njihovoј sredini. Izvesni drugovi su i u vreme privremene stabilizacije vlasti vladajućih klasa bili za dekoncentraciju snaga, za munjevito napredovanje, pa čak i za organizaciju odbrane velikih rejona samo snagama Crvene garde, kao da im uopšte nije bilo poznato da je protivnik, pored zemljoposedičkih malih odreda, bio koncentrisao za napad i regularne vojne jedinice. U oblasti rada na terenu drugovi su potpuno zanemarivali zadatak stvaranja čvrste baze u Centralnom rejonu i, ne vodeći računa o subjektivnim mogućnostima, radili su samo na beskrajnom proširivanju teritorije. Oni su prišivali naziv »Konzervativaca« svima onima koji su predlagali da se u vojnim dejstvima sprovodi linija postupnog razvoja operacija, a u radu na terenu da se koncentrišu snage za stvaranje čvrste baze u Centralnom rejonu da bismo se sačuvali od mogućnog poraza. Ti pogrešni pogledi bili su osnovni uzrok poraza pretrpljenog u avgustu ove godine u Pograničnom rejonu Hunan — Kjangsi i istovremenog poraza 4-tog korpusa Crvene armije u južnom delu provincije Hunana.

Rad u Pograničnom rejonu Hunan — Kjangsi počeо je u oktobru prošle godine. U to vreme u okruzima uopšte nije ostala nijedna partiska organizacija, a od mesnih oružanih snaga samo su odredi Juan Ven Caja i Vang Coa, raspoređeni u blizini Čingkangšana, imali po 60 pušaka, i to starih; u četiri okruga — Jungsingu, Ljenhuau, Čalingu i Lingsjanu — tuhaoi i lešeni su oduzeli seljačkim odredima samoodbrane sve njihovo oružje; revolucionarno raspoloženje narodnih masa bilo je ugušeno. Ali već februara ove godine u okruzima Ningkangu, Jungsingu, Čalingu i Suičuanu bili su stvoreni okružni partiski komiteti, u Lingsjanu — komitet Posebnog rejona, a u Ljenhuau su pristupili stvaranju partiske organizacije i bila je uspostavljena veza s okružnim komitetom Partije u Vananu. U svim okruzima, izuzev Lingsjana, organizovani su mali mesni oružani odredi. U okruzima Ningkangu, Čalingu, Suičuanu i Jungsingu, naročito u dva poslednja, često su preduzimane prilično uspešne partizanske oružane akcije, koje su bile postavile sebi za cilj da zbace tuhaoe i lešene i da podignu mase. U to vreme agrarna revolucija nije još imala dovoljno širok zamah. Organi vlasti zvali su se »vlade radnika, seljaka i vojnika«. U armiji su bili organizovani vojnički komiteti³⁾. Kada su vojne jedinice dejstvovalе dekoncentrisano, za rukovođenje njima stvarali su se pohodni ratni ko-

miteti. Viši rukovodeći partiski organ u tom periodu bio je Frontovski komitet (sekretar komiteta bio je Mao Ce Tung), postavljen od partiskog komiteta Hunanske provincije za vreme »Ustanka jesenje žetve«. Početkom marta taj Frontovski komitet, na zahtev Posebnog komiteta Partije južnog dela Hunana, bio je reorganizovan u diviziski komitet (sekretar komiteta postao je Ho Ting Jing) — partiski organ koji je rukovodio samo armiskim partijskim organizacijama i nije imao prava da se meša u poslove mesnih partiskih organizacija. Istovremeno, na zahtev Južnohunanskog posebnog komiteta Partije, vojne jedinice, koje su se nalazile pod komandom Mao Ce Tunga, bile su prebačene u južni deo Hunana, usled čega je Pogranični rejon bio zauzet i više od mesec dana ostao u rukama neprijatelja. Krajem marta naša vojska je u južnom delu Hunana pretrpela poraz, a u aprilu su jedinice Ču Dea i Mao Ce Tunga, kao i seljački odredi Južnog Hunana, prešle u okrug Ningkang i pristupile ponovnom stvaranju i učvršćivanju revolucionarne uporišne baze na granici provincija Hunana i Kjangsija.

Stvaranje revolucionarne baze na granici provincija Hunana i Kjangsija posle aprila dogodilo se u periodu privremene stabilizacije vlasti vladajućih klasa na jugu; »kaznene ekspedicije« reakcionarske vojske, slate iz provincija Hunana i Kjangsija, nisu brojale manje od 8—9 pukova, a ponekad i do 18 pukova. Ali naše oružane snage, koje nisu imale ni 4 puka, borile su se sa protivnikom četiri meseca, iz dana u dan proširujući teritoriju revolucionarne baze, produbljujući agrarnu revoluciju, šireći organizaciju vlasti narodnih masa, povećavajući brojnost Crvene armije i Crvene garde; sve je to bio rezultat pravilne politike partiskih organizacija (mesnih i armiskih) u Hunan-kjangsiskom pograničnom rejonu. Politika Posebnog komiteta Partije Pograničnog rejona (sekretar Mao Ce Tung) i Armiskog komiteta Partije (sekretar Čen Ji) sastojala se tada u ovome: odlučna borba sa neprijateljima; stvaranje organa vlasti u centralnom delu planinskog grebena Losjaošana; borba protiv pačarstva; produbljivanje agrarne revolucije na teritoriji revolucionarne baze; pružanje pomoći armiskih partijskih organizacija mesnim partiskim organizacijama u njihovom razvoju; potpomaganje razvijanja mesnih oružanih snaga od strane regularne vojske; primenjivanje odbrambene taklike prema provinciji Hunanu, gde je vlast vladajućih klasa relativno jaka, i ofanzivne taklike prema provinciji Kjangsiju, gde je njihova vlast slabija; na svaki način osvajanje rejona Jungsina, i učvršćenje uporišne baze u Jungsingu angažovanjem narodnih masa; pripremanje uslova za dugotrajnu borbu; koncentracija jedinica Crvene armije za nanošenje, u pogodnom momentu, udara protivniku koji napada; borba protiv dekoncentracije snaga da nas protivnik ne bi počesno razbio; primenjivanje taklike napredovanja u vidu talasa radi širenja uporišne baze; borba protiv taklike probaja. Samo pravilnost tih taktičkih načela u vezi sa reljefom zemljišta Pograničnog rejona povoljnog za borbu i ot-

sustvo potpunog jedinstva u protivničkoj vojsci, koja je napadala iz provincija Hunana i Kjangsija, obezbedili su nam za četiri meseca — od aprila do jula — niz vojničkih pobeda i širenje revolucionarne uporišne baze snagama narodnih masa.

Iako su snage protivnika bile nekoliko puta jače od naših, on ne samo što nije bio u stanju da uništi tu revolucionarnu bazu, nego nije bio u stanju ni da omete njen dalji razvoj, i uticaj te baze na provincije Hunan i Kjangsi rastao je iz dana u dan. Jedini uzrok avgustovskog poraza sastojao se u tome što je jedan deo drugova, ne shvatajući da je u to vreme nastupila privremena stabilizacija u taboru vladajućih klasa, primenjivao strategiju koju treba primenjivati u periodu političkog rascepa među vladajućim klasama, pa je preduzeo nastupanje dekoncentrisanim snagama radi probaja u južni deo Hunana; to je dovelo do poraza kako u Pograničnom rejonu, tako i na jugu provincije Hunana. Pretstavnik partiskog komiteta Hunanske provincije Tu Siu Čing i sekretar posebnog komiteta Partije Pograničnog rejona Jang Kaj Ming, koga je komitet Hunanske provincije postavio na taj položaj, iskoristili su momenat kad su se Mao Ce Tung, Van Hsi Hsien i ostali drugovi, koji su energično branili drugo gledište, nalazili daleko, u Jungsingu. Ne udubljujući se u datu situaciju i ignorišući odluku zajedničke konferencije posebnog komiteta, armiskog komiteta i Jungsinskog okružnog komiteta Partije (koji se nije slagao sa mišljenjem Komiteta Hunanske provincije), Tu Siu Čing i Jang Kaj Ming nisu hteli ništa da slušaju, nego su bukvalno sprovodili direktive Komiteta Hunanske provincije o odlasku u južni deo Hunana. Oni su se poveli za raspoloženjem 29 puka Crvene armije (sastavljenog od seljaka okruga Ičanga), koji je htio da se izvuče iz borbe i da se vrati u rodni kraj; to je dovelo do poraza i u Pograničnom rejonu i u južnom delu Hunana.

Još ranije, oko 10. jula, 8 korpus hunanske neprijateljske vojske pod komandom Vu Šana upao je u okrug Ningkang, a zatim je krenuo u okrug Jungsing, ali pošto nije umeo da zapodene borbu (u to vreme naša se vojska kretala zaobilaznim putevima i mimošla se sa neprijateljem) i plašeći se stanovništva našega rejona, žurno je otstupio preko Ljenuha u Čaling. Za to vreme glavne snage Crvene armije, koje su napadale iz Ningkanga na okruge Lingsjan i Čaling, promenile su u Lingsjanu svoj plan i uputile se u južni deo Hunana, a pet pukova 3 korpusa kjangsiske neprijateljske vojske pod komandom generala Vang Čuna i Čin Han Tinga, kao i šest pukova 6 korpusa pod komandom generala Hu Ven Toua, zajednički su otpočeli napad na Jungsing. Mi smo u to vreme u Jungsingu imali samo jedan puk, koji je, uz podršku širokih masa i koristeći partizanske metode nanošenja udara sa svih strana, tokom 25 dana vezivao i držao u okolini okružnog grada Jungsina, u rejonu poluprečnika 30 liga, 11 neprijateljskih pukova. Tek posle ogorčenog pritiska neprijatelja pali su, prvo Jungsing, a zatim Ljenuh i Ningkang. U to vreme u kjangsiskoj neprijateljskoj vojsci iznenada su buknuli

unutrašnji nemiri, 6 korpus Hu Ven Toua hitno je otišao i kod Čanghua zapodenuo borbu sa 3 korpusom Vang Čuna. Pet kjang-siskih pukova koji su bili ostali takođe su hitno otstupili u grad Jungsin. Da naše glavne snage nisu bile ranije bačene iz Kjangsija u južni deo Hunana, mi smo mogli razbiti toga neprijatelja, proširiti teritoriju uporišne baze toliko da bi u nju ušli okruzi Kjan, Anfu i Pingsjan, i sjediniti tu teritoriju sa okruzima Pingkjangom i Ljujangom. Ali naše glavne snage nisu više bile tu, jedini puk koji nam je ostao bio je iznuren do krajinje mere, i zbog toga je bilo odlučeno da se jedan deo vojske ostavi zajedno s odredima Juan Ven Caja i Vang Coa radi odbrane Čingkangšana, a da se ja sa svojim jedinicama uputim u okrug Kuejtung, da se nađem sa našim glavnim snagama i da ih vratim natrag. U to vreme naše glavne snage već su otstupale iz južnog dela Hunana u Kuejtung i 23 avgusta mi smo se spojili sa njima u Kuejtungu.

Već sredinom jula, kad su glavne snage Crvene armije taman stigle u Ling, sve ljudstvo 29 puka, koji je bio politički kolebljiv, počelo je zahtevati da se vrati kući, u Južni Hunan, ali, želeći da se uputi na jug Kjangsija, isto tako nije htelo da se vraća u Jungsin. Tu Siu Čing potpirivao je opasno raspoloženje 29 puka, a armiški komitet Partije nije umeo to da spreči, i glavne snage Crvene armije su 17 jula izašle iz Linga u pravcu Čenčoua. 24 jula one su kod Čenčoua stupile u borbu sa neprijateljskom vojskom Fan Ših Šenga. Ova borba je počela uspešno, a završila se porazom naših glavnih snaga koje su se zatim izvukle iz borbe. Odmah iza toga, 29 puk se samovoljno uputio u svoj zavičaj, u Ičang, usled čega je jedan njegov deo uništila banda Ku Feng Čanga kod Lečana, a drugi deo raštrkao se po okruzima Čenčoua i Ičanga, i njegova dalja sudbina nije poznata; toga dana u stroj se vratilo ne više od sto ljudi. Na sreću, 28 puk, koji je sačinjavao naše glavne snage, nije imao velike gubitke, i 18 avgusta naša vojska zauzela je Kuejtung. 23 avgusta glavne snage spojile su se sa jedinicama koje su stigle iz Čingkangšana i bilo je odlučeno da se ponovo vrate preko Čungjija i Šangjua u Čingkangšan. Po dolasku u Čungji, komandant bataljona Juan Čung Čuan izdao nas je i odveo sa sobom jednu četu i artiljerisku bateriju; mi smo stigli i vratili obe jedinice, no pritom je poginuo komandant puka Vang Erh Čo. 30 avgusta jedinice hunanske i kjangsiske neprijateljske vojske, iskoristivši to što naša vojska još nije bila stigla da se vrati, napale su Čingkangšan. Naše snage, manje od jednog bataljona, iskoristivši teško prohodan teren, pružile su im otpor i razbile neprijatelja, odbranivši na taj način bazu.

Avgustovski poraz izazvali su ovi uzroci: 1) gubitak borbene sposobnosti komandanata i boraca jedne naše jedinice zbog kolebljivosti i težnje da se vrati kući; nedovoljna aktivnost komandanata i boraca druge jedinice, koji nisu hteli da idu u južni deo Hunana; 2) iznurenost naših boraca od dugog marša po najvećoj

vrućini; 3) izolacija naše vojske izazvana time što je preduzela brzo napredovanje na stotine lija od Linga i izgubila vezu sa Pograničnim rejonom; 4) pretvaranje napada u potpunu ratnu avanturu, pošto se narodne mase u južnom delu Hunana nisu bile podigle; 5) neobaveštenost o stanju kod neprijatelja; 6) neshvatanje značaja operacija od strane komandanata i boraca zato što je pripremni rad sproveden rđavo.

SADAŠNJI POLOŽAJ REVOLUCIONARNE UPORIŠNE BAZE

Od aprila ove godine crveni rejon postepeno se širio. Pošto smo 23. juna u boju kod Lungjuankoua (na granici okruga Jungsina i Ningkanga) četvrti put razbili kjangsisku neprijateljsku vojsku, za naš Pogranični rejon nastupio je period najvećeg procvata; u to vreme u njega su ulazila u potpunosti tri okruga — Ningkang, Jungsin i Ljenhua, manji delovi okruga Kjana i Anfua, a takođe i severni deo okruga Suičuana i jugoistočni deo okruga Linga; veći deo zemlje bio je već podeljen i vršena je podela preostale zemlje; svuda su bili stvoreni rejonski i opštinski organi vlasti; u okruzima Ningkangu, Jungsinu, Ljenhuau i Suičuanu postojali su okružni organi vlasti i bila je obrazovana vlada Pograničnog rejona; svuda po selima bili su organizovani ustanički odredi radnika i seljaka, a u rejonima i okruzima — odredi Crvene garde. Jula je počeo napad kjangsiske neprijateljske vojske, a avgusta su hunanska i kjangsiska vojska ujedinjenim snagama napadale Čingkangšan. Okružne gradove i ravničarske predele svih okruga Pograničnog rejona neprijatelj je bio sasvim zauzeo. Odredi »čuvara mira« i zemljoposednički odredi, saradnici neprijatelja, vršili su neobuzdana i svi-repa nedela; po gradovima i selima zavladao je beli teror. Većina partiskih organizacija i vlasti bila je razbijena. Kulaci i slični elementi, koji su se bili prilepili uz Partiju, sad su jedan za drugim prelazili na stranu neprijatelja. Hunanska neprijateljska vojska počela se povlačiti prema Lingu tek posle Čingkangšanske borbe 30. avgusta, ali je kjangsiska vojska kao i ranije držala okružne gradove i veći deo sela. Ali neprijatelju nije pošlo za rukom da zauzme planinske rejone, i u našim rukama ostali su zapadni i severni rejoni okruga Ningkanga, rejon Tjenlung na severu, rejon Sjaosijan na zapadu i rejon Vanjanšan na jugu okruga Jungsina, rejon Šangsi u okrugu Ljenhuau, rejon Čingkangšan u okrugu Suičuanu, rejoni Cinšigan i Dajuan u okrugu Lingu. U julu i avgustu jedan puk Crvene armije u sadejstvu sa mesnim odredima Crvene garde desetinu puta se sukobljavao sa neprijateljem i na kraju se povukao u planinski rejon, izgubivši samo 30 pušaka.

Kad su se naše jedinice vraćale u Čingkangšan preko okruga Cungjija i Šangjua, 7 samostalna divizija Lju Ših Jia, koja se nalazila u južnom delu Kjangsija, gonila nas je do Suičuana. 13. sep-

tembra naša vojska, pošto je razbila Lju Ših Jia i zaplenila nekoliko stotina pušaka, zauzela je Suičuan i 26 septembra vratila se u Čingkangšan. 1 oktobra, pobedivši u borbi kod Ningkanga brigadu Čou Hun Juana iz divizije Sjung Ših Huja, mi smo povratili čitav okrug Ningkang. Tada je iz jedinice Jen Čung Jua, koja je ulazila u sastav hunanske neprijateljske vojske i nalazila se u okrugu Kuejtungu, na našu stranu prešlo 126 ljudi i od njih je bio formiran bataljon sa posebnim zadatkom, kome je za komandanta bio postavljen Pi Čan Jun. 9 novembra naša vojska je kod Ningkanga i Lungjuankoua razbila jedan puk iz brigade Čou Hun Juana. Sledeceg dana mi smo zauzeli Jungsin, a zatim smo ponovo otstupili u Ningkang. Danas naš rejon pretstavlja kompaktну teritoriju koja se proteže kao uski pojas sa juga na sever, od južnih padina Čingkangšana u okrugu Suičuanu do granice okruga Ljenhua na severu, uključujući čitav okrug Ningkang i delove okruga Suičuana, Linga i Jungsina. Osim toga, u našim rukama je rejon Šangsi okruga Ljenhua, rejoni Tjenlung i Vanjanšan okruga Jungsina, iako ovi poslednji nisu dovoljno čvrsto vezani sa glavnom teritorijom. Neprijatelj pokušava da uništi našu bazu oružanim napadom i ekonomskom blokadom, a mi se pripremamo da razbijemo njegovu ofanzivu.

VOJNA PITANJA

Borba Pograničnog rejona dobila je čisto vojne oblike, te su Partija i mase morale da se vojnički organizuju. Pitanje kako da se odbije neprijatelj, kako da se ratuje, postalo je osnovno pitanje našeg svakodnevnog života. Stvaranje i održavanje revolucionarne baze zahteva postojanje oružane snage. Gde nema oružanih snaga, ili ih nema dovoljno, ili gde se u borbi sa neprijateljem primenjuje pogrešna taktika, tamo neprijatelj odmah zauzima teritoriju. Ova borba zaoštrava se iz dana u dan sve više, i pred nama se pojavljuju izvanredno složena i ozbiljna pitanja.

Crvena armija Pograničnog rejona formirala se: 1) od starih jedinica Jeh Tinga i Ho Lunga, koje su došle iz Čaočoua i Svatoua⁴⁾; 2) od bivšeg puka za obezbeđenje nacionalne vlade u Vučangu⁵⁾; 3) od seljaka okruga Pingkjanga i Ljujanga⁶⁾; 4) od seljaka iz južnog dela Hunana⁷⁾ i radnika iz Šuikoušaua⁸⁾; 5) od zarobljenih vojnika iz jedinica generala Su Ke Sjanga, Tang Šeng Čiha, Baj Čun Sia, Šu Pej Teha, Vu Šanga, Sjung Ših Huja; 6) od seljaka iz raznih oblasti Pograničnog rejona. Ali, posle nešto više od godinu dana borbe, od starih jedinica Jeh Tinga i Ho Lunga, puka za obezbeđenje i seljačkih odreda iz okruga Pingkjanga i Ljujanga ostala je svega trećina prvobitnog broja. Gubici u poginulima i ranjenima kod seljaka, koji su došli u Armiju iz Južnog Hunana, takođe su bili veliki. Stoga, iako prve četiri kategorije još uvek čine glavninu 4-og korpusa Crvene armije, ipak one po broju mnogo zaostajuiza

poslednje dve kategorije. U ove dve kategorije većinu čine zarođeni neprijateljski vojnici; da nema te popune, pitanje ljudstva postavilo bi se kod nas vrlo oštro. Ali, i pored toga, kod nas postoji nesklad između povećanja broja ljudi i povećanja količine pušaka: pušaka se gubi relativno malo, a u ljudstvu se trpe veliki gubici — u ranjenima, poginulima, bolesnima i deserterima. Mi se nadamo da će partiski komitet Hunanske provincije ispuniti svoje obećanje i da će nam uputiti radnike iz Anjuana⁹⁾.

Crvena armija sastavljena je delom od radnika i seljaka, delom od deklasiranih elemenata. Suviše veliki broj deklasiranih elemenata u sastavu Crvene armije, razume se, negativna je pojava. Ali ti ljudi umeju da se tuku, i u uslovima svakodnevnih borbi i velikih gubitaka u poginulima i ranjenima nimalo neće biti rđavo ako nam bude polazilo za rukom da se i na taj način popunjavamo. Jedini izlaz iz takve situacije jeste jačanje političko-vaspitnog rada.

Većina vojnika došla nam je iz najamničkih armija, ali stupanjem u Crvenu armiju oni se odmah prepoređaju. Pre svega, ukidanje sistema najamnine u Crvenoj armiji rađa kod vojnika svest da oni ne ratuju za druge, nego za sebe, za narod. U Crvenoj armiji do danas nema urednog davanja plate; izdaje se samo obrok pirinča, novac za kuvani obrok i neznatne sume za sitne rashode. Sve starešine i borci Crvene armije iz Pograničnog rejona dobijaju komad zemlje; izvesnih teškoća ima samo sa dodeljivanjem zemlje ljudima iz dalekih rejona.

Zahvaljujući radu na političkom vaspitavanju, borci Crvene armije postali su klasno svesni, shvataju potrebu podele zemlje, stvaranja organa vlasti, naoružavanja radnika i seljaka; oni znaju da se bore za same sebe, za radnike i seljake; i zato, bez obzira na teške uslove borbe, oni ne gundaju. U četama, bataljonima i pukovima postoje vojnički komiteti, koji zastupaju interes boraca i sprovode politički rad u svojim jedinicama i među mesnim stanovništvom.

Ustanovu partiskih komesara¹⁰⁾, kako je pokazalo iskustvo, ne treba ukidati, naročito u četama, jer se partiska ćelija stvara baš u četi i partiski komesar igra ovde vrlo važnu ulogu. On mora da usmerava političko-vaspitni rad vojničkog komiteta, da rukovodi radom među mesnim stanovništvom i istovremeno da bude na dužnosti sekretara partiske ćelije. Kao što je iskustvo pokazalo, tamo gde je bolji četni partiski komesar, tamo je i četa zdravija. Komandir čete teško bi izlazio na kraj sa tim velikim političkim zadacima. Pošto su gubici u mlađem komandnom sastavu vrlo veliki, često se moraju i neki bivši neprijateljski vojnici, nedavno zarođeni, postavljati za komandire vodova i četa; neki vojnici, zarođeni februara i marta ove godine, već su postali komandanti bataljona. Na prvi pogled može izgledati da bismo mogli, kad se već zovemo Crvena armija, i bez komesara. Ali to je najgrublja greška. U 28 puku, kad se nalazio na južnom delu Hunana, bila je ukinuta usta-

nova partiskih komesara, ali su je posle opet vratili. Promeniti naziv komesara u instruktore — značilo bi dati povoda da ih mešaju sa kuomintanškim instruktorima, koje tako mrze zarobljeni vojnici. Osim toga, promenom naziva ne menja se suština sistema. Zato smo odlučili da im ne menjamo ime. Uzimajući u obzir da su gubici u peginulima i ranjenima među partiskim komesarima vrlo veliki, mi smo formirali kurseve za pripremu komesara. Ali, pored toga, mi očekujemo od Centralnog komiteta i od partiskih komiteta obeju provinciju da nam upute najmanje po 30 drugova koji bi se mogli postaviti za partiske komesare.

Običan vojnik može da ratuje tek pošto je pola godine ili godinu dana učio, a naš vojnik, tek što je juče ušao u stroj, danas već mora u borbu — bukvalno bez ikakve pripreme. Ratnom tehnikom naši vojnici vrlo slabo vladaju, i u borbi ih spasava samo hrabrost. Duži odmor između borbi nemoguće je za organizovanje obuke; ostaje jedino mogućnost da se pronalaze načini kako da se izbegnu neke borbe te da se tako otkine vreme za obuku, ali hoće li to uspeti, zasada je teško reći. Za pripremu mlađih starešina sada je formiran nastavni odred od 150 ljudi; nameravamo da na taj način sprovodimo obuku i dalje. Očekujemo od Centralnog komiteta i od partiskih komiteta obeju provinciju da nam upute što je moguće veći broj komandnog sastava — komandira vodova, četa i komandanata viših jedinica.

Partiski komitet Hunanske provincije traži da obratimo pažnju na materijalne uslove života vojnika, da nivo njihovog života bude makar malo viši od nivoa života običnih radnika i seljaka. Međutim, sada se može videti obrnuta slika: povrh obroka pirinča na svakog čoveka dolazi svega 5 fina na dan za topli obrok, pa je čak i tu normu teško održati. Samo za taj dodatak mesto toplog obroka nama je potrebno više od 10 hiljada juana mesečno, a mi ih dobijamo isključivo isterujući ih od tuhaoa¹¹). Što se tiče snabdevanja čitave vojske od pet hiljada vojnika zimskim odelom, vate imamo, ali nam nedostaje platna. Iako je nastupila hladnoća, mnogi borci još uvek idu u letnjem odelu, oblačeći čitavu jednu uniformu preko druge. Dobro je što smo navikli na teškoće i što, usto, svi trpe istu nemaštinu: svako, od komandanta korpusa do kuvara, kao dodatak uz obrok pirinča, dobija po 5 fina za topli obrok; ako se za sitne rashode izdaje po 20 fina, onda svi dobijaju po 20, ako 40 — onda svi dobijaju po 40¹²). Zbog toga borci ni protiv koga ne gundaju.

Posle svake borbe ima ranjenih. Zbog nedovoljne ishrane, hladnoće i iz drugih razloga mnogo se starešina i boraca razboljeva. Bolnica Crvene armije smeštena je u planini, tamo se leči sistemom kineske i evropske medicine, ali nema dovoljno lekara ni lekova. Sad se u bolnici na lečenju nalazi više od 800 ljudi. Partiski komitet Hunanske provincije obećao nam je pomoć u lekovima, ali ih do danas nije poslao. Mi opet molimo Centralni komitet i partiske ko-

mitete iz obe provincije da nam pošalju nekoliko lekara koji poznaju evropsku medicinu i izvesnu količinu joda u tabletama.

Bez obzira na oskudna materijalna sredstva i stalne borbe, mi se kao i ranije čvrsto držimo, a to je rezultat ne samo uloge partiskog rukovodstva nego i demokratskih principa koji su ostvareni u Armiji. Starešine ne tuku borce; borci i starešine snabdevaju se podjednako; vojnici se koriste slobodom zbora i reči; ukinute su nepotrebne ceremonije; ekonomija se vodi svima pred očima. Borci sami upravljaju svojom ishranom i dovijaju se kako će od 5 fina koji se svakodnevno izdaju za topli obrok uštedeti malo novaca za sitne rashode; ta takozvana »ekonomija hrane« iznosi oko 60—70 vena dnevno na čoveka. Sve se to borcima mnogo sviđa, naročito novajlijama — zarobljenicima koji osećaju da su kuomintanška vojska i naša vojska dva različita sveta. Iako znaju da su materijalni uslovi u Crvenoj armiji teži nego u beloj, oni vide da su ovde duhovno oslobođeni. Uticaj demokratskih principa doveo je dотле da se vojnik, koji do juče, boreći se na strani neprijatelja, nije bio hrabar, danas junački bori u redovima Crvene armije. Crvena armija slična je kovačnici u kojoj se zarobljeni vojnici odmah prekaljuju. U Kini demokratija nije potrebna samo narodu, ona je potrebna i Armiji. Demokratski režim u Armiji biće glavno oruđe u razbijanju feudalne najamničke vojske¹³⁾.

Sada u partiskoj organizaciji postoje četiri karike — četne ćelije, bataljonski komiteti, pukovski komiteti i korpusni komitet. U četi se stvara ćelija, a u odeljenju — partiska grupa. Jedan od osnovnih uzroka tome što Crvena armija, boreći se u najtežim uslovima, ostaje nepobediva jeste princip organizacije ćelije u četi. Pre dve godine naše organizacije u kuomintanškoj armiji uopšte nisu obuhvatale svojim uticajem vojničku masu; čak i u jedinicama Jeh Tinga¹⁴⁾ ćelija je postojala samo u puku; zbog toga i nismo mogli da izdržimo ozbiljnu probu. Sada odnos članova Partije i vanpartijaca u Crvenoj armiji iznosi približno 1 : 3, to jest na četiri čoveka prosečno je jedan član Partije. Nedavno je doneta odluka da se poveća broj članova Partije u operativnim jedinicama, tako da u njima bude koliko komunista toliko i vanpartijaca¹⁵⁾. Sad nam nedostaju dobri sekretari četnih ćelija, i mi molimo Centralni komitet da nam uputi za taj rad što više ljudi iz redova aktivista za koje je opasno da ostanu tamo gde sada rade. Skoro svi radnici koji su nam došli iz južnog dela Hunana vode partiski rad u Armiji. Ali se u Južnom Hunanu avgusta meseca jedan deo naših ljudi razišao i sad nemamo koga da odvojimo.

Naše mesne oružane snage dele se na odrede Crvene garde i radničko-seljačke ustaničke odrede. Ustanički odredi naoružani su kopljima i lovačkim puškama. Opština pretstavlja organizacionu jedinicu; u svakoj opštini postoji jedan odred, čija veličina zavisi od veličine opštine. Zadatak tih odreda je gušenje kontrarevolucije, zaštita opštinskih organa vlasti, a kada se pojavi neprijatelj — pomoć

jedinicama Crvene armije i odredima Crvene garde u borbi. Ustašički odredi bili su stvoreni prvo u Jungsingu, ispočetka kao ilegalna, a posle uzimanja vlasti u čitavom okrugu — kao legalna organizacija. Ovaj sistem proširen je sada na sve okruge Pograničnog rejona, a raniji nazivi odreda ostali su nepromenjeni. Odredi Crvene garde naoružani su, uglavnom, puškama petometkama, ali ima i devetometki, a i jednometki. Broj pušaka po okruzima je sledeći: okrug Ningkang — 140, Jungsing — 220, Ljenhua — 43, Čaling — 50, Ling — 90, Suičuan — 130, Vanan — 10; ukupno 683. Veći deo pušaka dobijen je od Crvene armije, manji otet od neprijatelja. Odredi Crvene garde u svim okruzima velikim delom stalno vode borbe sa odredima »čuvara mira« i družinama koje su stvorili tuhaoi i lešeni, i borbena sposobnost Crvene garde raste iz dana u dan.

Do »prevrata 21 maja«¹⁶⁾ u svim okruzima postojali su odredi seljačke samoodbrane. Oni su imali pušaka: Ju — 300, Čaling — 300, Ling — 60, Suičuan — 50, Jungsing — 80, Ljenhua — 60, Ningkang — 60 (odredi Juan Ven Caja), Čingkangšan — 60 (odredi Vang Coa); ukupno — 970. Posle »prevrata 21 maja« samo su odredi Juan Ven Caja i Vang Coa sačuvali svoje oružje, a ostalo je još 6 pušaka u okrugu Suičuan i jedna u okrugu Ljenhua, dok su sve ostalo oružje oteli tuhaoi i lešeni. Činjenica da su se odredi seljačke samoodbrane pokazali nemoćni da sačuvaju svoje oružje, rezultat je oportunističke linije. Sada odredi Crvene garde u okruzima još uvek osećaju veliku oskudicu u oružju; pušaka imaju mnogo manje nego tuhaoi i lešeni; zbog toga Crvena armija mora, kao i ranije, da pruža pomoć Crvenoj gardi u oružju. Crvena armija mora u najvećoj mogućoj meri pomagati stanovništvu da se naoružava, ali to ne sme smanjivati njenu vlastitu borbenu sposobnost.

Prema uredbi koju smo doneli, svaki bataljon Crvene armije sastoji se iz štaba bataljona i četiri čete, sa po 75 pušaka u četi, a puk iz tri bataljona, čete sa posebnim zadatkom, mitraljeske čete, minobacačke čete i štaba puka i ima 1.075 pušaka. Puške, zaplenjene u borbi, po mogućnosti se daju za naoružanje mesnih odreda. Komandiri Crvene garde postavljaju se iz redova ljudi koje su okruzi poslali u Nastavni odred za obuku Crvene armije, i koji su tako prošli kroz obuku. Postepeno treba smanjivati postavljanje ljudi Crvene armije rodom iz udaljenih oblasti na položaje rukovodilaca mesnih odreda. Šu Pej Teh, sa svoje strane, naoružava svoje odrede »čuvara mira« i zemljoposedničke kućne družine; po svojoj brojnosti i borbenoj sposobnosti oružani odredi tuhaoa i lešena u svim okruzima Pograničnog rejona pretstavljaju prilično jaku snagu, te tim pre povećanje naših mesnih crvenih oružanih snaga ne dozvoljava ni najmanje odlaganje.

Princip Crvene armije jeste koncentracija snaga, a princip Crvene garde — dekoncentracija. U sadašnjem periodu privremene stabilizacije reakcionarne vlasti, kad je protivnik u stanju da skupi

i baci protiv Crvene armije znatne oružane snage, dekoncentracija snaga Crvene armije nije korisna. Naše iskustvo pokazuje da smo pri dekoncentraciji snaga skoro uvek trpeli poraz, dok smo pri koncentraciji snaga protiv neprijatelja, koji je raspolagao manjim, jednakim ili ne mnogo većim snagama od naših, obično postizavali pobeđe. Rejon koji nam, po uputstvu Centralnog komiteta, pretstoji da obuhvatimo dejstvima partizanskih odreda, prostire se na nekoliko hiljada lija*), i za nas je suviše velik; mislimo da je takva direktiva Centralnog komiteta posledica precenjivanja naših snaga. Za odrede Crvene garde, međutim, korisnije je da dekoncentrišu svoje snage, i sada oni u svim okruzima primenjuju metod izvođenja operacija dekoncentrisanim snagama.

Kao najefikasnije forme naše propagande u vojsci neprijatelja pokazali su se oslobođenje zarobljenika i lečenje ranjenih neprijateljskih vojnika. Među zarobljenim neprijateljskim vojnicima, komandantima bataljona, komandirima četa i vodova mi odmah sprovodimo agitaciju i delimo ih na dve grupe: u jednu grupu odvajamo one koji žele da ostanu, u drugu — one koji žele da idu; poslednje otpuštamo snabdevši ih novcem za put. To odmah pobija lažnu neprijateljsku propagandu koja tvrdi da tobože »komunistički banditi ubijaju sve bez razlike«. Eto zbog čega organ Jang Čih Šenga — časopis »9-ta divizija«, govoreći o našim metodama, sa žalošću primećuje: »Kakva podmuklost!« Borci Crvene armije okružavaju zarobljenike negom i toplo ih ispraćaju, a zarobljeni vojnici, odlazeći, na »ispraćaju nove braće« u svojim izjavama izražavaju nam svoju toplu zahvalnost.

Lečenje ranjenih neprijateljskih vojnika takođe je veoma efikasna mera. Pametniji neprijatelji, kao Li Ven Pin, u poslednje vreme počeli su nam podražavati: oni više ne ubijaju zarobljenike i počeli su lečiti ranjenike koji su pali u ropstvo. Štaviše, u poslednjim borbama dešava se da se naši ljudi vraćaju natrag donoseći sa sobom oružje; takvi slučajevi zabeleženi su već dva puta.

Osim toga, u velikoj meri primenjujemo očigledna sredstva propagande — plakate itd. Čim dođemo u bilo kakvo naseljeno mesto, njegovi zidovi pokrivaju se našim parolama. Ali nemamo ljudi koji znaju da crtaju i molimo Centralni komitet i partiske komitete u obe provincije da nam upute nekoliko umetnika.

Vojne baze. Prvu bazu pretstavljaju planine Čingkangšana, koje se prostiru na granici četiri okruga — Ningkanga, Linga, Suičuana i Jungsina. Na severnim padinama tih planina nalazi se selo Maopin u okrugu Ningkangu, na južnim padinama — selo Huan-gao okruga Suičuana; rastojanje između ta dva mesta iznosi 90 lija. Na istočnim padinama nalazi se selo Nušan okruga Jungsina, na zapadnim — selo Šukou okruga Linga; rastojanje između poslednja dva mesta iznosi 80 lija. Obim baze ima 550 lija počev od Nušana

*) Li = 576 m. — Prim. prev.

preko Lingjuankoua (okrug Jungsing), Sinčenga, Maopina, Talunga (okrug Ningkang), Šihtua, Šuikoua, Sjacuna (okrug Ling), Jingpanjua, Tajkjavua, Tafena, Tuicečiena, Huangaoa, Vutoukjanga, Česoa (okrug Suičuan) pa do Nušana. U planinama, u krajevima Dacinu, Sjaocinu, Šancinu, Čuncinu, Sjacinu, Cepingu, Sjačuangu, Singčouu, Caopingu, Pajnihuu, Lofuu postoje navodnjena polja i sela u močvarama; tu su se nekad sakrivali razbojnici i razbijene vojske; sada je ta oblast postala naša baza. Ali tu ima manje od 2.000 stanovnika, a žito se sakuplja manje od 10 hiljada dana; zato snabdevanje armije hranom potpuno zavisi od lifieracija iz okruga Ningkanga, Jungsina i Suičuana. Na mestima važnim u vojnom pogledu, u planinama, podignuta su utvrđenja. Tamo se nalaze naše armiske bolnice, krojačke radionice, skladišta oružja i pozadine pukova. Sad se vrši prebacivanje hrane u planine iz okruga Ningkanga. Ako samo snabdevanje bude dobro organizovano, neprijatelj se neće ovamo probiti. Drugu bazu pretstavljuju planine Kjulungšana na granici okruga Ningkanga, Jungsina, Ljenhua i Čalinga. Po svome značaju ova baza zaostaje za čingkangšanskom, ali ona pretstavlja najdublju pozadinsku bazu mесnih oružanih snaga iz navedena četiri okruga, i tamo su takođe izgrađena utvrđenja. Za crvene uporišne baze, okružene sa svih strana teritorijama bele vlasti, korišćenje teško-pristupačnih planinskih predela pretstavlja nasušnu potrebu.

AGRARNO PITANJE

Imovinski odnosi u Pograničnom rejonom. — Otprilike više od 60% čitave zemlje nalazi se u rukama zemljoposednika, a manje od 40% — u rukama seljaka. U provinciji Kjangsiju najveća je koncentracija zemljišnih poseda u okrugu Suičuanu, gde zemljoposednicima pripada oko 80% zemlje. Za njim dolazi okrug Jungsin, gde je u rukama zemljoposednika koncentrisano približno 70% zemlje. U okruzima Vananu, Ningkangu i Ljenhuau ima nešto više seljaka — sopstvenika, ali ipak i tamo zemljoposednicima pripada veći deo zemlje — oko 60%, a seljacima samo 40%. U okruzima Čalingu i Lingu u provinciji Hunanu u rukama zemljoposednika nalazi se oko 70% zemlje.

O srednjim slojevima. — Kad tako stoje stvari sa zemljom, velika većina stanovništva može da pomogne konfiskaciju i podelu čitave zemlje¹⁷⁾. Ali, seosko se stanovništvo, uglavnom, deli na tri klasne kategorije, naime: klasu krupnih i srednjih zemljoposednika, srednji sloj sitnih zemljoposednika i kulaka i klasu srednjaka i sirotinje. Interesi kulaka često se poklapaju sa interesima sitnih zemljoposednika. Zemlja koja pripada kulacima čini mali deo čitave zemlje, ali zajedno sa zemljom sitnih zemljoposednika ima je prilično mnogo. Verovatno da slično stoje stvari i u čitavoj zemlji. U Pograničnom rejonom sprovodi se politika potpune konfiskacije i korenite raspodele zemlje, zato tamo pod udar dolaze kako tuhaoi

i lešeni tako i srednji slojevi. Takva je naša politika; ali praktična njena primena nailazi na ozbiljne prepreke od strane srednjih slojeva. U početnom periodu revolucije srednji slojevi naizgled kaptuliraju pred sirotinjom, ali ustvari oni koriste svoj raniji društveni položaj i rodbinske veze da bi zaplašili sirotinju i odugovlačili sa podelom zemlje. Kad se više ne može odugovlačiti, sitni zemljoposednici i kulaci ili kriju pravu veličinu svojih imanja ili ostavljaju sebi bolju zemlju a predaju slabiju. U tom periodu sirotinja, nalažeći se pod uticajem vekovnog ugnjetavanja i nemajući vere u pobedu revolucije, često se daje nagovoriti od srednjih slojeva i ne odlučuje se da aktivno istupi. Aktivna istupanja protiv srednjih slojeva na selu počinju tek sa plimom revolucije, posle uzimanja vlasti u jednom, pa čak i u nekoliko okruga, posle više poraza reakcionarne vojske i više puta pokazane snage Crvene armije. Naprimjer, u južnom delu okruga Jungsina, gde je srednji sloj najmnogobrojniji, odugovlačenje sa podelom zemlje, kao i sakrivanje veličine zemljišnih poseda, najviše se proširilo. Stvarna podela zemlje tamo je počela tek pošto je Crvena armija 23. juna postigla veliku pobedu kod Lungjuankoua, a rejonski organi vlasti kaznili nekoliko ljudi koji su odugovlačili sa podelom zemlje. Ali u svim okruzima jako su rašireni feudalno-rodovski odnosi; često se dešava da čitavo selo, pa čak i nekoliko sela, ima isto prezime, i proces konačnog razgraničenja klasnih snaga i oslobođenja od rodovskih odnosa ne može se završiti u kratkom roku.

Izdaja srednjih slojeva u uslovima belog terora. — U periodu plime revolucije srednji slojevi padaju pod udar i kada nastupi beli teror odmah prelaze na stranu neprijatelja. U okruzima Jungsina i Ningkangu sitni zemljoposednici i kulaci upravo su služili kao pratioci reakcionarne vojske koja je palila kuće revolucionarno nastrojenih seljaka. Po naređenju reakcionara sitni zemljoposednici i kulaci su i sami palili kuće i hvatali ljude pokazujući tada neobičnu hrabrost.

Kada se Crvena armija vraćala u Ningkang, Sinčeng, Kučeng, Lunghih, nekoliko hiljada seljaka, poverovavši agitaciji reakcionara, koji su govorili da će ih »Komunistička partija pobiti«, pobegli su zajedno sa reakcionarima u Jungsin. I tek kad smo mi razvili propagandu, objašnjavajući da mi ne ubijamo seljake koji su pobegli neprijatelju i da pozdravljamo njihov povratak radi sakupljanja žetve, jedan deo seljaka postepeno se vratio.

U periodu oseke revolucije u čitavoj zemlji najveću teškoću u revolucionarnim bazama pretstavlja nemogućnost da se zadrže u rukama srednji slojevi. Glavni uzrok njihovog prelaska na stranu neprijatelja pretstavljalju preteški udari koje revolucija nanosi tim slojevima. Ali u periodu plime revolucije, u čitavoj zemlji seoska sirotinja, osetivši se dovoljno čvrstom, počinje smeliju akciju, a srednji slojevi se iz straha ne odlučuju na neprijateljska dela. Kada se rat između Li Cung Jena i Tang Šeng Čiha preneo u Hunan,

sitni zemljoposednici okruga Čalinga obratili su se seljacima sa ponudom za mir, a poneko je za Novu godinu poklonio seljacima i svinjetinu (mada je u to vreme Crvena armija već otišla iz Čalinga u Suičuan). Ali po svršetku rata između Li Cung Jena i Tang Šeng Čiha sve se to prekinulo. Sada, kada se u zemlji podiže talas kontrarevolucije, srednji slojevi, koji su osećali na sebi udarce revolucije, skoro svi su se u belim rejonima priključili tuhaoima i lešenima, a seoska sirotinja našla se izolovana. To je zaista vrlo ozbiljno pitanje.¹⁸⁾

Izdaja srednjih slojeva pod uticajem materijalne bede. — Crveni i beli rejeni koji se međusobno bore nalik su na dve neprijateljske države. Usled vrlo jake blokade koju sprovodi neprijatelj i našeg nepravilnog prilaženja sitnoj buržoaziji, trgovina između tih rejona skoro je sasvim prekinuta: nedostaju najnužnije stvari — so, tekstil, lekovi, i one su poskupele; postalo je nemoguće izvoziti drvo, čaj, maslo i druge proizvode seoske privrede; priliv novca u selo prestao je, — i sve to utiče na stanovništvo u celini. Sirotinja još može i da izdrži takve teškoće, ali srednji slojevi ne mogu i kapituliraju pred tuhaoima i lešenima. Ako se u taboru tuhaoa, lešena i militarista prekinu razdor i ratovi, ako se revolucionarna situacija ne bude razvijala u čitavoj zemlji, onda će manje crvene uporišne baze revolucije pasti pod najjači ekonomski pritisak, i doći će u pitanje mogućnost njihovog daljeg postojanja. Takav ekonomski pritisak ne samo da neće moći da izdrže srednji slojevi, nego nije isključena mogućnost da će doći čas kada to neće moći izdržati ni radnici ni sirotinja, pa čak ni Crvena armija. U okruzima Jungsina i Ningkangu nije bilo soli, potpuno je nestalo tekstila i lekova, a o ostalom i da se ne govori. Sada već ima soli u prodaji, ali je ona jako skupa; tekstila i lekova nema kao i ranije. Drvo, čaj i maslo, koji se najviše proizvode u zapadnom delu okruga Ningkanga i Jungsina i u severnom delu okruga Suičuana (svi ti okruzi sada ulaze u teritoriju revolucionarne baze), kao i ranije ne mogu se izvoziti^{19).}

Kriterijum koji se primenjivao pri raspodeli zemlje. — Pri raspodeli zemlje za jedinicu se uzima opština, a u planinskim rejonima, gde je malo obradive zemlje, kao, naprimjer, u rejonu Sjaokjangu okruga Jungsina, za jedinicu se uzimaju 3—4 opštine; istina, takvih slučajeva ima vrlo malo. Zemlja se deli podjednako svima stanovnicima svakog sela — mušarcima, ženama, starima i mladima. Sada smo, prema uputstvu Centralnog komiteta, prihvatali kriterijum sposobnosti za rad: sposobnima za rad daje se dvaput više zemlje nego nesposobnim za rad^{20).}

Pitanje o ustupcima seljacima-sopstvenicima. — Ovo pitanje se još nije podrobno raspravljalo. Kulaci, koji su seljaci-sopstvenici, postavljaju zahtev da se kao kriterijum pri raspodeli zemlje uzmu proizvodne mogućnosti, to jest da se više zemlje daje onom ko ima više radne snage i kapitala (poljoprivrednog inventara i dr.). Kulaci

osećaju da je podela zemlje na ravne delove ili prema broju sposobnih za rad podjednako nepovoljna za njih. Oni smatraju da, kad marljivo rade i imaju kapital, mogu imati i veće prinose. Zato su oni protiv podjednake raspodele zemlje svima, u kojoj se njihova velika vrednoća i veći kapital ne uzimaju u obzir. U tom se pitanju mi kao i ranije pridržavamo linije koju nam je dao Centralni komitet. Ali o ovom pitanju još uvek treba diskutovati, a o rezultatima diskusije naknadno ćemo referisati, kada budemo napravili određene zaključke.

Porez na zemlju. — Porez na zemlju koji se ubira u okrugu Ningkangu iznosi 20% žetve, što prebacuje za 5% normu predviđenu uputstvom Centralnog komiteta. Unositi izmene sada, kada je već sabiranje poreza u toku, bilo bi necelishodno; norma će biti snižena iduće godine. Osim toga, u onim delovima okruga Suičuana, Linga, Jungsina, koji ulaze u teritoriju revolucionarne baze, zemljište je potpuno brdovito, seljaci žive u krajnjoj bedi, i od njih ne treba ubirati porez. Sredstva, potrebna za pokrivanje rashoda vlade i Crvene garde, isterujemo od tuhaoa u belim rejonima. Što se pak tiče snabdevanja Crvene armije, to se zasada pirinač može uzimati iz prihoda od poreza na zemlju u okrugu Ningkangu, a novac — sav uzimati od tuhaoa. U oktobru, za vreme partizanskog naleta u okrug Suičuan, mi smo na taj način dobili više od 10 hiljada juana. Za izvesno vreme će biti toga novca, a dalje ćemo videti.

PITANJE ORGANA VLASTI

Okružni, rejonski i opštinski organi narodne vlasti stvoreni su svuda, ali njihovi nazivi ne odgovaraju njihovoј suštini. U mnogim mestima skupštine radničkih, seljačkih i vojničkih delegata ne postoje. Opštinski, rejonski pa čak i okružni izvršni odbori biraju se na naročitim masovnim mitinzima. Na sličnim masovnim mitinzima, sazivanim bez pripreme, nemoguća je diskusija o problemima, i oni ne mogu biti sredstvo političkog vaspitavanja masa. Pored toga, na takvim mitinzima lako mogu uzeti maha inteligencija ili elementi koji su se prilepili uz revoluciju. U nekim mestima na skupštine delegata gleda se kao na privremene organe, čija se osnovna funkcija sastoji u biranju izvršnih odbora; posle izbora sva vlast se koncentriše u odboru i na skupštine se zaboravlja. Ne može se reći da mi uopšte nemamo takvih skupština radničkih, seljačkih i vojničkih delegata čija suština odgovara njihovom nazivu; njih imaju, ali vrlo malo. To dolazi upravo zbog nedovoljne propagande novog sistema upravljanja i nedovoljnog odgovarajućeg vaspitnog rada. Rđave tradicije feudalne epohe sa njenim diktatorskim metodama duboko su se ukorenile u svest narodnih masa, pa čak i članova Partije, i ne mogu da se izive odmah; rešavajući razna

pitanja ljudi gledaju da se što manje opterete; nije im po volji demokratski sistem u kome se »vazdan oteže«.

Sistem demokratskog centralizma ukoreniće se u masovnim organizacijama svuda i kako treba tek kada pokaže svoju vrednost u praksi revolucionarne borbe i kada mase shvate da će on bolje od svega mobilisati narodne snage i više nego išta pomagati njihovu borbu. Mi sada razrađujemo detaljna organizaciona pravila o radu skupština delegata svih stepena (u skladu sa opštim direktivama Centralnog komiteta) i postepeno ispravljamo greške iz prošlosti. U Crvenoj armiji skupštine vojničkih delegata svih stepena sada se takođe pretvaraju u organe koji redovno rade; mi ispravljamo raniju grešku koja se sastojala u tome što su kod nas postojali samo vojnički komiteti, a nije bilo skupština vojničkih delegata.

Pod nazivom »vlada radnika, seljaka i vojnika«, koji je sada postao toliko poznat u narodu, podrazumeva se odbor, zato što ljudi još ne znaju o vlasti skupštine delegata, i smatraju da pravu vlast pretstavljuju samo odbori. Izvršni odbori, koji se ne oslanjaju na skupštinu delegata, često rešavaju pitanja odvojeno od masa, pokazuju neodlučnost i sporazumaštvo u pitanjima konfiskacije i raspodele zemlje. U takvim izvršnim odborima postoji rasipništvo i podmićivanje; plašeći se belih, oni izbegavaju borbu sa njima ili u toj borbi pokazuju neodlučnost. Pa i plenumi izvršnih odbora sastaju se vrlo retko, a sve stvari rešava biro odbora. U rejonskim i opštinskim odborima čak se i biro retko sastaje — poslovima upravlju lično presednik, sekretar, načelnik finansiskog odeljenja i komandant odreda Crvene garde (ili ustaničkog odreda); ta četiri čoveka su stalni aktivisti odbora. Na taj način, princip demokratskog centralizma nije uobičajen čak ni u radu upravnih organa.

U početku se sitni zemljoposednici i kulaci na svaki način trude da prodru u izvršne odbore, naročito opštinske. Stavljajući crvene trake i pretvarajući se da su oduševljeni, oni se na prevaru uvlače u izvršne odbore i uzimaju sve u svoje ruke, pretvarajući članove odbora koji pretstavljuju sirotinju u obične statiste. I takvi se ljudi mogu ukloniti iz odbora samo ako im se u toku borbe zdere s lica lažna maska i podigne protiv njih sirotinja. Mada se slične pojave ne dešavaju svuda, ipak su one otkrivene u mnogim mestima.

Partija uživa u masama ogroman autoritet, ali autoritet upravnih organa nije na potrebnoj visini. To dolazi otuda što partiski organi, težeći da upuste svoj rad, mnoga pitanja rešavaju sami, mimo organa vlasti. Takvi slučajevi su vrlo česti. Komunistički aktivni u organima vlasti ne postoje još svuda, a tamo gde ih ima, ne iskorišćuju se dovoljno. U budućnosti Partija treba da ostvaruje i taj zadatak: da rukovodi organima vlasti; planovi i mere Partije, pored propagande, treba da se sprovode u život kroz upravne organe. Potrebno je izbegavati rđavu praksu Kuomintanga koji neposredno diktira svoje naredbe upravnim organima.

STANJE U PARTISKIM ORGANIZACIJAMA

Tok borbe s oportunizmom. — Do »prevrata 21 maja« 1927 godine i posle njega može se reći da su okružne partiske organizacije Pograničnog rejona bile potpuno u rukama oportunistika. U trenutku nastupanja kontrarevolucije samo se u retkim slučajevima vodila sa njom odlučna borba. Oktobra prošle godine, kad je Crvena armija (1 puk 1 divizije 1 korpusa Radničko-seljačke revolucionarne armije) stigla u okruge Pograničnog rejona, tamo su bili ostali samo pojedini članovi Partije koji su se sakrivali od proganjanja, a partiske organizacije neprijatelj je bio potpuno razbio. Od novembra prošle pa do aprila ove godine obnavljale su se partiske organizacije, a posle maja počeo je njihov brzi razvoj. Za poslednju godinu dana u Partiji su se pojave oportunizma svuda opažale kao i ranije: neki članovi Partije nisu pokazivali odvažnost u borbi i kad se neprijatelj približavao povlačili su se daleko u planine, što se nazivalo »zauzeti busiju«; drugi su se u svojoj težnji za aktivnom delatnošću srozavali na put pučizma. Sve su to pojave sitnoburžoaske ideologije. U procesu dugog prekaljivanja u borbi i partiskog vaspitavanja, sličnih pojava biva postepeno sve manje. Tih znakova sitnoburžoaske ideologije ima i u Crvenoj armiji. Pri napadu neprijatelja predlagalo se da se ide ili na krajnji rizik ili da se spasava bekstvom. I često je i jedno i drugo mišljenje jedno isto lice iznosilo u diskusiji o pitanjima vođenja borbenih operacija. Tek u toku duge unutarpartiske borbe i sticanja pouka iz objektivnih činjenica — kad je, naprimjer, krajnji rizik dovodio do velikih gubitaka, a bekstvo do poraza — stanje se postepeno popravljalо.

Lokalne tendencije. — Ekonomika Pograničnog rejona ima agrarni karakter, a u izvesnim mestima nalazi se još u patrijarhalnom stadijumu »stupe i tučka« (u planinskim rejonima za mlevenje pirinča uglavnom upotrebljavaju stupu i tučak, a samo u ravnicama postoje ručni žrvnjevi). U društvenom životu svuda vlada rodovska organizacija, u kojoj ljudi sa istim prezimenom čine posebnu celinu. Često se susreće da u seoskim partiskim organizacijama, organizovanim na teritorijalnom principu, svi članovi čelije imaju isto prezime, i sastanak čelije ustvari je rodovski skup. U tim uslovima je zaista teško stvarati »borbenu boljševičku partiju! Ljudi ne shvataju sasvim jasno da za Komunističku partiju ne postoje državne i provinciske granice; oni nemaju jasnú pretstavu ni o tome da za nju ne postoje ni okružne, ni rejonske ni opštinske granice. Pocepanost između okruga, uslovljena lokalnim težnjama, veoma je jaka; ona postoji i između rejona, pa čak i između opština jednog istog okruga. Pouke i razjašnjenja usmereni protiv tih raspoloženja u najboljem slučaju postižu beznačajne rezultate; uglavnom, tu nam objektivno pomaže pritisak belih snaga koje ne računaju ni sa kakvim granicama. Naprimjer, »ujedinjene kaznene ekspedicije« kontrarevolucionarnih snaga dveju provincija čvrsto sjedinjuju naše

ljude u borbi protiv njih, i samo se na taj način postepeno gube lokalističke težnje. Zahvaljujući čitavom nizu sličnih lekcija lokalistička raspoloženja se počinju iživljavati.

Pitanje starosedelaca i doseljenika. — U okruzima Pograničnog rejona postoji još i jedno posebno pitanje: to je — pitanje antagonizma između starosedelaca i doseljenika. Između starosedelaca i doseljenika iz drugih provincija, koji su se doselili ovamo sa severa pre nekoliko stotina godina, postoji dubok jaz i veliko neprijateljstvo, koje ima istoriske korene i koje se s vremena na vreme pretvara u ogorčenu borbu. Takvih doseljenika, koji su se raselili od granice provincije Fukiena i Kuangtunga duž granice provincije Hunana i Kjangsija sve do južnog dela provincije Hupeja, ima nekoliko miliona. Doseljenici, koji su se naselili po planinama, bili su potiskivani od strane starosedelaca, nastanjenih po ravnicama, i odavno nisu imali nikakva politička prava. Nacionalnu revoluciju u prošloj i pretprešloj godini radosno su primili doseljenici, koji su smatrali da nastupaju bolji dani. Ali revolucija je doživela poraz, i doseljenici, kao i ranije, trpe ugnjetavanje od strane starosedelaca.

U našem rejonu — u okruzima Ningkangu, Suičuanu, Lingu i Čalingu — svuda se sukobljavamo sa pitanjem o odnosima između starosedelaca i doseljenika, a naročito se oštro to pitanje postavlja u okrugu Ningkangu. Pretprešle i prešle godine jedan deo revolucionarno nastrojenih starosedelaca iz okruga Ningkanga, ujedinivši se sa doseljenicima, pod rukovodstvom Komunističke partije zbacio je vlast tuhaoa i lešena, koji su pripadali starosedecima, i uzeo u svoje ruke čitav okrug. Juna prešle godine vlada Šu Pej Teha u provinciji Kjangsiju istupila je protiv revolucije, a septembra su tuhaoi i lešeni poveli vojsku Šu Pej Teha u »kazneni pohod« na Ningkang i ponovo su izazvali borbu između starosedelaca i doseljenika. Takav razdor između starosedelaca i doseljenika u suštini ne bi trebalo da postoji u redovima eksplorativnih masa radnika i seljaka, a još manje bi smeо da se oseti u odnosima u samoj Komunističkoj partiji. Ali, ustvari, taj razdor, kao ostatak prošlosti, još postoji. Naprimjer, u avgustu, kada smo pretrpeli poraz u Pograničnom rejonu, a starosedeci tuhaoi i lešeni doveli reakcionaru vojsku u Ningkang i proneli vest da će tobože doseljenici pobiti starosedeoce, znatan broj seljaka starosedelaca prešao je na stranu neprijatelja, stavio bele trake i poveo belu vojsku da pali kuće i da vrši raciju po planinama. Kad je Crvena armija u oktobru-novembru razbila bele, seljaci starosedeci bežali su zajedno sa reakcionarima, i onda su već seljaci doseljenici uzeli imanje begunaca. Takvo stanje stvari odražavalo se i na život partiskih organizacija, i to je često dovodilo do besmislene borbe. Naš metod rada svodi se na sledeće: mi, s jedne strane, vodimo propagandu, objašnjavajući da mi ne ubijamo seljake koji su pobegli neprijatelju, i da će prebegli seljak, ako se vrati, dobiti zemlju isto kao i drugi; na taj način mi pomažemo prebeglim seljacima da se izbave uticaja tuhaoa i lešena i da se mirno vrate

svojim kućama. S druge strane, okružne vlasti primorale su seljake doseljenike da vrati ranijim vlasnicima njihova imanja i objavile da seljake starosedeoce vlašt uzima pod svoju zaštitu. U partiskim organizacijama pojačavamo vaspitni rad, radeći na sve moguće načine na zblžavanju članova Partije koji pripadaju obema grupama.

Izdaja elemenata koji su se prikačili uz revoluciju iz političke špekulacije. — U periodu plime revolucije (jun) mnogi elementi koji su se prikačili uz revoluciju, koristeći se širokim primanjem u Partiju, prodrli su u naše redove: broj članova Partije u Pograničnom rejonu brzo je prešao 10 hiljada. U rukovodstvima čelija i rejonskih komiteta preovladali su novi članovi Partije i zato nije bilo moguće uspešno organizovati rad na političkom vaspitanju. Kad je nastupio beli teror, tuđi elementi koji su se uvukli u Partiju napustili su nas i počeli su da izdaju naše drugove reakcionarima, što je dovelo do provale velikog broja partiskih organizacija u belim rejonima.

Posle septembra energično smo se latili čišćenja Partije i počeli strogo da regulišemo njen sastav. U okruzima Jungsinu i Ningkangu partiske organizacije su bile potpuno raspuštene i sproveden je ponovan upis. Broj članova Partije mnogo se smanjio, ali je zato borbena spremnost partiskih organizacija porasla. Ranije su sve partiske organizacije bile legalne, ali posle septembra počeli smo stvarati ilegalnu organizaciju koja bi mogla raditi čak i posle dolaska reakcionarnih snaga. Istovremeno se na sve moguće načine staramo da prodremo u bele rejone i da radimo tako u samom taboru neprijatelja. Ali još nemamo čvrste pozicije u obližnjim gradovima, prvo, zato što je u gradovima neprijatelj relativno jak i, drugo, zato što je, u svoje vreme, naša vojska pri zauzimanju tih gradova suviše oštetila interes buržoazije, zbog čega član Partije тамо teško može da se učvrsti. Sad ispravljamo te greške i na sve načine radimo na tome da stvorimo svoje organizacije u gradovima, ali zasada nismo mnogo postigli.

Rukovodeći partiski organi. — Biroi čelija promenili su ime, i sad su komiteti. Iznad čelije nalazi se rejonski komitet, a iznad rejonskog komiteta — okružni. U posebnim okolnostima se kao srednja karika između rejonskog i okružnog komiteta stvaraju komiteti posebnih rejona; takvi su, naprimjer, komiteti posebnih rejona koji obuhvataju, jedan severni, a drugi jugoistočni deo okruga Jungsina. U Pograničnom rejonu ima svega pet okružnih komiteta — u Ningkangu, Jungsinu, Ljenhuau, Suičuanu i Lingu. Postojaо je ranije okružni komitet i u Čalingu, ali pošto nije umeo pravilno da organizuje rad, veći deo organizacija stvorenih prošle zime i ovoga proleća razbili su beli, i za poslednjih pola godine rad komiteta ograničio se samo na planinske rejone koji se prostiru u blizini okruga Ningkanga i Jungsina; eto zato je okružni komitet u Čalingu bio pretvoren u komitet posebnog rejona. U okrugu Ju i Anjuan dolazi se preko Čalinga. Što se tiče Vananskog okružnog

komiteta, sa kojim smo januara ove godine održali zajedničku konferenciju u Suičuanu, njega su pola godine bili otsekli od nas beli, i mi smo uspeli da se povežemo sa njime samo jedanput, septembra, za vreme partizanskih akcija jedinica Crvene armije kod Vanana. Zajedno sa našim jedinicama odande je u Čingkangšan otišlo 86 revolucionarno raspoloženih seljaka, i od njih je sada obrazovan Vananski odred Crvene garde. U okrugu Anfuu nema partiskih organizacija. Okrug Kjan prostire se uz okrug Jungsin, ali, i pored toga, partiski Komitet okruga Kjana povezao se sa nama samo dva puta i nije pružio nikakvu pomoć. To je vrlo čudnovato. U rejonu Šatjen okruga Kuejtunga podela zemlje vršena je dva puta — marta i avgusta — i stvorene su partiske organizacije koje su podređene Južnohunganskom posebnom komitetu sa centrom u Šihertungu (rejon Lungki). Okružni komiteti su podređeni Posebnom komitetu pograničnog rejona Hunan-Kjangsi. 20-og maja u selu Maopinu (okrug Ningkang) bila je održana prva partiska konferencija Pograničnog rejona, koja je izabrala Posebni komitet prvog saziva od 23 člana, na čelu sa Mao Ce Tungom kao sekretarom. U julu je Komitet Hunanske provincije poslao Jang Kaj Minga, kome je bila poverena dužnost sekretara. Septembra se Jang Kaj Ming razboleo, i dužnost sekretara poverena je Tan Čen Linu. U avgustu, kada su se glavne snage Crvene armije uputile u južni deo Hunana, a beli počeli da vrše jak pritisak na Pogranični rejon, mi smo održali vanredno savetovanje u Jungsinu. A kad se Crvena armija u oktobru vratila u Ningkang, u Maopinu je bila sazvana 2-ja partiska konferencija Pograničnog rejona. Na toj konferenciji, koja je bila otvorena 14. oktobra i trajala tri dana, bila je doneta rezolucija »Politička pitanja i zadaci partiskih organizacija Pograničnog rejona« i druge neke odluke. Na konferenciji je bio izabran Posebni komitet drugog saziva od 19 članova. U njega su ušli: Tan Čen Lin, Ču De, Čen Ji, Lung Čao Čing, Ču Čang Čjeh, Lju Tjen Čjen, Juan Pan Ču, Tan Su Cung, Tan Ping, Li Čueh Fej, Sung Ji Jo, Juan Ven Caj, Vang Co Nung, Čen Čeng Jen, Mao Ce Tung, Van Si Sien, Vang Co, Jang Kaj Ming i Ho Ting Jing. U biro je bilo izabrano pet ljudi na čelu sa sekretarom Tan Čen Linom (radnik) i zamenikom sekretara Čen Čeng Jenom (intelektualac). 14. novembra bila je sazvana 6-ta svearmiska partiska konferencija koja je izabrala Armiski komitet od 23 člana i biro od 5 članova na čelu sa sekretarom Ču Deom. Posebni komitet i Armiski komitet podređeni su Frontovskom komitetu. U Frontovski komitet, ponovo formiran 6. novembra, ušli su, prema direktivi Centralnog komiteta Partije, Mao Ce Tung, Ču De, sekretar mesnog komiteta Partije (Tan Čen Lin), jedan drug iz redova radnika (Sung Cjao Šeng) i jedan drug pretstavnik seljaka (Mao Ke Ven) — svega pet ljudi; za sekretara je bio izabran Mao Ce Tung. U Frontovskom komitetu privremeno su obrazovani: Sekretarijat, Propagandno odeljenje, Organizaciono odeljenje, Komisija za sindikalni pokret i Vojna komisija. Frontovski komitet rukovodi me-

snim partiskim organizacijama. Potreba za posebnim partiskim komitetom nije otpala, pošto je Frontovski komitet ponekad primoran da se premešta zajedno sa vojskom.

Mi smo svesni da je pitanje o rukovodećoj ulozi proleterske ideologije neobično važno. Partiske organizacije u okruzima Pograničnog rejona skoro su sasvim sastavljene od seljaka, i bez proleterskog idejnog rukovodstva mogu poći pogrešnim putem. Potrebno je pokloniti maksimalnu pažnju sindikalnom pokretu u okružnim gradovima i u većim naseljenim mestima; osim toga, treba povećati procenat pretstavnika radnika u organima vlasti. Treba, isto tako, povećati ulogu radnika i siromašnih seljaka u svim rukovodećim partiskim organima.

O KARAKTERU REVOLUCIJE

Mi se potpuno slažemo sa odlukom Komunističke internacionale o kineskom pitanju. Danas Kina zaista još uvek preživljava etapu buržoasko-demokratske revolucije. Program dosledne demokratske revolucije u Kini predviđa: u oblasti spoljne politike — zbacivanje vladavine imperijalista i potpuno nacionalno oslobođenje; u oblasti unutrašnje politike — likvidaciju kompradorske buržoazije u gradu, dovršavanje agrarne revolucije i uništenje feudalnih odnosa na selu i zbacivanje vlade militarista. Samo se preko takve demokratske revolucije može stvoriti prava osnova za prelaz u socijalizam. Ratujući u raznim rejonima za poslednjih godinu dana, mi smo duboko osetili slabljenje revolucionarnog talasa u celoj zemlji. S jedne strane, u nekoliko manjih rejona postoji crvena vlast, a s druge — čitav narod, u celini posmatrano, ne uživa još obična demokratska prava; radnici, seljaci i demokratski krugovi buržoazije nemaju slobodu reči i zbora, a pripadnost Komunističkoj partiji smatra se za najteži prestup. Kud god Crvena armija dođe, nailazi na hladan prijem masa, i tek posle sprovođenja agitacije stanovništvo postepeno postaje ljubaznije. Sa kojom se god neprijateljskom jedinicom susretнемo, mi smo primorani da se uporno tučemo sa njome; zasad nije bilo slučajeva prelaska na našu stranu ili pobuna u neprijateljskoj vojsci. Tako stoji stvar čak i sa 6 neprijateljskim korpusom, bez obzira na to što je on za vreme »prevrata 21 maja« prikupio najviše »buntovnika«. Mi vrlo duboko osećamo svoju usamljenost i očekujemo sa najvećim nestrpljenjem kada će joj doći kraj. Put koji vodi snažnom usponu revolucije u čitavoj zemlji obavezno prolazi kroz etapu širenja političke i ekonomskog borbe za demokratiju sa uvlačenjem u tu borbu gradske sitne buržoazije.

Što se tiče politike prema sitnoj buržoaziji, mi smo je do februara ove godine vodili relativno pravilno. U martu je u Ningkang stigao pretstavnik Južnohunanskog posebnog komiteta Partije, koji

nas je kritikovao što smo, tobože, suviše skrenuli udesno, što suviše malo palimo i ubijamo, i ne sprovodimo takozvanu politiku »prevaranja sitnih buržuja u proletere, s tim da ih posle primoramo da se približe revoluciji«. Zbog toga je rukovodstvo Frontovskog komiteta bilo smenjeno i naša politika kruto izmenjena. U aprilu, kada je cela Armija stigla u Pogranični rejon, mi, kao i ranije, nismo palili ni ubijali mnogo, ali smo sa izvanrednom surovošću sprovedili konfiskaciju imanja srednjih trgovaca po gradovima i novčano oporezivanje sitnih zemljoposednika i kulaka po selima. Parola Južnohungarskog posebnog komiteta Partije »sva preduzeća — radnicima« isto je tako bila široko primenjena. Ta levičarska politika udara po sitnoj buržoaziji gurnula je veći njen deo u tabor tuhaoa i lešena. Taj deo sitne buržoazije stavio je bele trake i poveo borbu protiv nas. U poslednje vreme, u vezi sa postepenim menjanjem politike, stanje se donekle popravilo. Naročito su dobri rezultati postignuti u okrugu Suičuanu, gde se trgovci u okružnom gradu i opštinskim centrima ne plaše nas i ne kriju se, a neki govore sa poхvalom o Crvenoj armiji. U mestancima Caolinu i Šanfinu (gde se pijaca održava svakog trećeg dana) na pijaci se sakuplja do 20 hiljada ljudi — cifra nečuvena. Ova činjenica svedoči da je naša politika krenula pravilnim putem. Porezi i nameti koje su tuhaoi i lešeni uzimali od stanovništva bili su vrlo teški; na 70-om liju puta između Huangaoa i Caolina suičuanski »odred umiritelja«²¹⁾ pet puta je naplaćivao prirez na celokupnu poljoprivrednu proizvodnju. Mi smo uništili taj »odred umiritelja«, ukinuli taj prirez i samim tim zadobili podršku svih seljaka, srednjih i sitnih trgovaca.

U vezi s tim što nam Centralni komitet predlaže da objavimo politički program koji vodi računa i o interesima sitne buržoazije, mi, sa svoje strane, molimo Centralni komitet da izradi za rukovodstva na terenu opšti politički program demokratske revolucije, koji bi vodio računa o interesima radnika, agrarnoj revoluciji i nacionalnom oslobođenju.

Specifična crta revolucije koja se odvija u Kini, zemlji u kojoj preovlađuje poljoprivredna ekonomika, jeste širenje ustanka oružanim snagama. Mi predlažemo da se Centralni komitet enerгиčno pozabavi vojnim pitanjima.

O REVOLUCIONARNOJ BAZI

Planinski lanac Losjaošan prolazi kroz severni deo provincije Kuangtunga, duž granice provincija Hunana i Kjangsija i dopire do samog južnog dela provincije Hupeja. Mi smo obišli čitav taj planinski lanac i, ako se uporede razni njegovi delovi, onda se može reći da je srednji njegov deo sa centrom u Ningkangu najpogodniji za stvaranje naše vojne baze. U severnom delu toga lanca uslovi zemljišta su manje pogodni za napad i odbranu, nego u centralnom

delu; osim toga, severni deo se nalazi suviše blizu velikih političkih centara i bilo bi veoma riskantno smestiti veći deo naših vojnih snaga u rejone okruga Lujanga, Lilinga, Pingsjanga i Tungkua, sem ako se ima u planu brzo zauzimanje gradova Čangše ili Vuhana. U južnom delu ovoga planinskog lanca zemljište je pogodnije za nas nego u severnom delu, ali je masovna baza ovde slabija nego u centralnom delu; ovde su ograničenije mogućnosti da se vrši politički uticaj na provincije Hunan i Kjangsi nego u centralnom delu, gde svaka naša akcija može da ima uticaja na severne rejone obeju provinciju. Preim秉stva centralnog dela lanca Losjaošana su sledeća: 1) oslonac u narodnim masama sa kojima smo radili više od godinu dana; 2) relativno jake partiske organizacije; 3) mesne oružane snage koje imaju bogato borbeno iskustvo, — na čije je stvaranje utrošeno više od godinu dana, — to je najdragocenije što imamo; zajedno sa 4 korpusom Crvene armije one čine takvu snagu koju nijedan neprijatelj neće moći uništiti; 4) divna vojna baza — Čingkangšan — i baze mesnih oružanih snaga u svim okruzima; 5) mogućnost da se vrši uticaj na dve provincije, upravo na njihove severne rejone; u poređenju sa južnim delom Hunana ili južnim delom Kjangsija, odakle se može uticati samo na jednu provinciju, i to samo na njen južni deo i na zabačene rejone, rejon centralnog dela planinskog lanca Losjaošana ima neuporedivo veći politički značaj. Nedostatak toga rejona jesu izvanredne ekonomski teškoće, naročito u pogledu novca; to je posledica dugotrajne borbe za stvaranje i učvršćivanje revolucionarne baze na tom mestu, kao i koncentracije velikih neprijateljskih snaga oko baze.

U toku nekoliko nedelja u junu i julu partiski komitet Hunanske provincije tri puta je menjao svoje planove dejstava u našem rejonu. Prvi put, kad nam je došao Juan Te Šeng, on je odobrio plan stvaranja vlasti u centralnom delu planine Losjaošana. Drugi put su došli Tu Siu Čing i Jang Kaj Ming i predložili da Crvena armija bez oklevanja krene u južni deo Hunana, a da za zaštitu Pograničnog rejona ostavi samo 200 bajoneta i odrede Crvene garde, izjavljujući da je to »apsolutno pravilan kurs«. Treći put, svega posle 10 dana, opet je stigao Juan Te Šeng; ovog puta u pismu, u kome su nas obasuli grdnjama, predlagano nam je da krenemo Crvenu armiju u istočni deo Hunana, i opet se tvrdilo da je to »apsolutno pravilan kurs« i predlagalo da se dejstvuje »bez oklevanja«. Dobijajući takve kategoričke naredbe, mi smo se stvarno našli u teškom položaju: ne povinovati se — znači prekršiti direktivu, povinovati se — znači nasigurno pretrpeti poraz. Po prijemu drugoga pisma bila je sazvana zajednička konferencija Armiskog komiteta, Posebnog komiteta i Jungsinskog okružnog komiteta Partije. Ova konferencija ocenila je marš u južni deo Hunana kao opasan i odlučila da ne ispuni direktivu provinciskog komiteta.

Posle nekoliko dana Tu Siu Čing i Jang Kaj Ming, uporno sprovodeći gledište provinciskog komiteta i koristeći se raspolože-

njem boraca 29-tog puka, koji su želeli da idu u svoja sela, uvukli su Crvenu armiju u napad na Čengčou; to je dovelo do gubitaka u teritoriji Pograničnog rejona i do poraza Crvene armije. Crvena armija je izgubila oko polovinu svoga brojnog stanja; u Pograničnom rejonu bilo je popaljeno bezbroj kuća i pobijeno mnogo ljudi; neprijatelj je zauzimao okrug za okrugom, i mi ni dosada nismo mogli da ih sve povratimo.

Što se tiče marša u istočni deo Hunana, to, dokle god u vladajućim krugovima tuhaoa i lešena u provincijama Hunanu, Hupeju i Kjangsiju ne dođe do rascepa, tamo isto tako ni u kom slučaju ne treba slati glavne snage Crvene armije. Da nije bilo julskog marša na jug Hunana, mi bismo uspeli ne samo da izbegnemo avgustovski poraz u Pograničnom rejonu, nego i da iskoristimo sukob između kuomintanškog 6-tog korpusa i vojske Vang Čuna kod Čangše u provinciji Kjangsiju, pa da razbijemo jedinice neprijatelja u Jungsinu i zauzmemo okruge Kjan i Anfu; a to bi dalo mogućnosti našim prednjim delovima da pridu Pingsjangu i uspostave vezu sa 5-tim korpusom Crvene armije, koji je dejstvovao na severnom delu planine. Ali, čak i u tom slučaju trebalo bi čuvati Ningkang kao osnovnu bazu, a u istočni deo Hunana slati samo partizanske jedinice. Pošto sukob u taboru tuhaoa i lešena nije počeo, a znatne neprijateljske snage još se nalaze u okruzima Pingsjangu, Čalingu i Juu na granici provincija Hunana i Kjangsija, to bi prebacivanje naših glavnih snaga na sever sigurno iskoristio neprijatelj. Centralni komitet nas poziva da razmislimo o prebacivanju u istočni ili južni deo Hunana, ali je sprovođenje toga plana u život izvanredno opasno. Istina, varijantu sa Istočnim Hunanom nismo pokušali da izvedemo, ali se zato iskustvo sa varijantom Južnog Hunana pokazalo veoma ubedljivo. Treba uvek da se sećamo toga gorkog iskustva.

Danas još nije došlo do rascepa u taboru tuhaoa i lešena, a neprijateljska vojska, koja je okružila Pogranični rejon i preduzima protiv nas »kaznene« operacije, još uvek ima više od 10 pukova. Ali, ako nama podje za rukom da i ubuduće pronalazimo gotov novac (hrana i odeća već ne pretstavljaju za nas veliki problem), onda ćemo, oslanjajući se na bazu u Pograničnom rejonu, umeti da izademo na kraj s ovim, pa čak i većim snagama neprijatelja. Odlazak Crvene armije može u Pograničnom rejonu odmah da dovede do ponavljanja avgustovskog poraza. Iako odredi Crvene garde ne bi bili potpuno uništeni, ipak bi partiske i masovne organizacije bile bez milosti razbijene i, osim izvesnih planinskih delova revolucionarne baze, mi bismo morali svuda da predemo u ilegalnost, kao što je to bilo u avgustu i septembru. Ako, pak, Crvena armija ne ode, onda će biti mogućno, oslanjajući se na osnove koje smo već postavili, postepeno proširivati teritoriju našeg rejona u svima pravcima, i perspektive su u tom smislu vrlo ohrabrujuće.

Što se tiče Crvene armije, njen razvoj je moguć samo ako ona bude vodila dugotrajnu borbu sa neprijateljem u rejonu koji okru-

žava Čingkangšan, gde postoji masovna baza, to jest u okruzima Ningkangu, Jungsinu, Lingu i Suičuanu, koristeći u toj borbi okolnost da se interesu hunanske i kjangsiske grupe neprijatelja razilaze, da je neprijatelj primoran da se obezbeđuje od napada sa svih strana i da nema mogućnosti da koncentriše svoje snage. Primenujući pravilnu taktiku, to jest ili se ne upuštati u borbu, ili dejstvovati nasigurno i obavezno zarobljavati i uzimati trofeje, mi ćemo biti u stanju da postepeno povećamo snage Crvene armije. Uzimajući u obzir ono iskustvo koje su narodne mase Pograničnog rejona stekle u periodu od aprila do jula, nema sumnje da bi se naše snage u avgustu znatno povećale da nisu glavne jedinice Crvene armije bile otišle u južni deo Hunana. Bez obzira na tu grešku, Crvena armija je uspela da se opet vrati u Pogranični rejон, koji je pogodan za nas sa gledišta geografskih uslova i raspoloženja masa; na taj način, naše perspektive nisu već tako loše. Samo ako se tvrdo odluči na borbu i sakupi hrabrost za dugotrajne borbe na mestu kao što je Pogranični rejон, Crvena armija će moći da pojača svoje naoružanje i da vaspita dobre borce.

Ima već godina dana kako se nad Pograničnim rejonom vije crvena zastava; ona izaziva mržnju kod tuhaoa i lešena provincije Hunana, Hupeja i Kjangsija i čitave zemlje; ali ona postaje i nada radnika, seljaka i vojnika u okolnim provincijama. Pošto militaristi daju veliki značaj »kaznenim pohodima« na Pogranični rejон i pošto neke njihove izjave, kao naprimjer: »Bandite godinama kažnjavamo, na to milione bacamo« (Lu Ti Ping) i »Oni imaju mnogo boraca i dobro su naoružani« (Vang Čun) — postepeno privlače na nas pažnju vojnika i onih mlađih oficira neprijateljske vojske koji su izgubili perspektivu; to će broj onih koji nam se dobровoljno predaju rastti iz dana u dan, i to će postati još jedan izvor za popunjavanje Crvene armije. Nepobedivost crvene zastave Pograničnog rejona svedoči ne samo o snazi Komunističke partije, nego i o bankrotstvu vladajućih klasa, a to ima ogromnog uticaja na političku situaciju u čitavoj zemlji. Zato smo mi uvek smatrali i smatramo da je linija stvaranja vlasti u centralnom delu planinskog lanca Losjaošana i dalje širenje te vlasti sasvim potrebna i potpuno pravilna linija.

NAPOMENE

1. — Ovaj rat vodio se oktobra 1927 godine.
2. — Ovaj rat vodio se novembra-decemбра 1927 godine.
3. — Sistem skupština vojničkih delegata i vojničkih komiteta u Crvenoj armiji bio je kasnije ukinut. Od 1947 godine ponovo je uveden sistem konferencija vojnih obveznika i vojničkih komiteta na čelu sa komandnim kadrom.
4. — Ovde se misli na vojske drugova Jeh Tinga i Ho Lunga, koje su digle ustanak u Nančangu 1 avgusta 1927 godine (vidi napomenu 14). Posle poraza tih vojski pri napadu na Čaočou i Svatou, jedan njihov deo pod ko-

mandom drugova Ču Dea, Lin Pjaoa i Čen Jia otstupio je iz Kuangtunga preko Kjangsija u južni deo Hunana radi vođenja partizanskog rata. Aprila 1928 godine te jedinice stigle su u Čingkangšan i spojile se sa jedinicama druga Mao Ce Tunga.

5. — Komandni kadar zaštitnog puka Nacionalne vlade u Vučangu u vreme revolucije, 1927 godine, većim delom se sastojao od komunista. Kad su Van Čing Vej i drugi izdali revoluciju, ovaj zaštitni puk je 3. avgusta 1927 godine napustio Vučang u nameri da se spoji sa jedinicama koje su podigle ustank u Nančangu. Doznavši na pola puta da su ustanice nančanske jedinice krenule na jug, ovaj puk se uputio u okrug Sjušju, gde se spojio sa seljačkim odredima iz okruga Pingkjanga i Ljutanga.

6. — Uproleće 1927 godine u rejonu okruga Pingkjanga i Ljutanga provincije Hunana bili su formirani prilično jaki seljački oružani odredi. 21. maja 1927 godine Su Ke Sjang podigao je kontrarevolucionarnu bunu u Čangši (»prevarat 21. maja«) i obračunao se sa revolucionarnim masama. 31. maja seljački odredi rejona u okruzima Pingkjangu i Ljutangu krenuli su u pravcu Čangše, pripremajući se da pruže otpor kontrarevolucionarima, ali je njihovo kretanje zaustavio oportunist Čen Tu Siu i oni su se vratili natrag. Od delova seljačkih odreda uskoro je bio formiran poseban puk koji je izvodio partizanska dejstva. Posle Nančanskog ustanka 1. avgusta 1927 godine ti seljački odredi spojili su se u rejonu okruga Sjušju, Tungkua, Pingkjanga i Ljutanga sa bivšim zaštitnim pukom Nacionalne vlade u Vučangu i zajedno s oružanim snagama pingkjanških rudara podigli »Ustanak jesenje žetve«. Oktobra su ti ustanički odredi pod komandom druga Mao Ce Tunga stigli u Čingkangšan.

7. — Početkom 1928 godine, u vreme kada je drug Ču De rukovodio revolucionarnim partizanskim dejstvima na jugu Hunana, u okruzima Ičangu, Čengčou, Lejangu, Jungsinu i Cehingu, gde se već bio raširio seljački pokret, formirani su seljački odredi. Kasnije su ti seljački odredi pod komandom druga Ču Dea stigli u Čingkangšan i spojili se sa jedinicama druga Mao Ce Tunga.

8. — Šuikoušan — planinski rejon u okrugu Čangningu provincije Hunana; u tom rejonu nalaze se važna nalazišta olovnih ruda. Rudari Šuikoušana su još 1922 godine pod rukovodstvom Komunističke partije organizovali sindikat i više godina vodili borbu sa kontrarevolucijom. Posle »Ustanaka jesenje žetve« 1927 godine mnogi rudari stupili su u Crvenu armiju.

9. — Anjuanski ugljeni rudnici koji se nalaze u okrugu Pingsjangu provincije Kjangsija pripadaju Hanjehpinškom metalurgiskom kombinatu. U to vreme u Anjuanu radilo je 12 hiljada rudara. Hunanski provincijski komitet Komunističke partije Kine slao je od 1921 godine svoje predstavnike u Anjuan da rade sa rudarima i stvorio je tamo partisku i sindikalnu organizaciju.

10. — Od 1929 godine partiski komesari u Crvenoj armiji počeli su da se zovu politički komesari, a od 1931 godine politički komesari četa zovu se politički instruktori (politruk).

11. — Metod »isterivanja« od tuhaoa novca za izdržavanje vojske putem razrezivanja novčanih kazni mogao je da dâ samo privremeno i delimično rešenje pitanja. Kad se Armija povećala i teritorija proširila, postalo je i potrebno i mogućno primenjivanje metoda ubiranja poreza za dobijanje sredstava za izdržavanje Armije.

12. — Takav red postojao je u Crvenoj armiji vrlo dugo i bio je tada neophodan; kasnije su uvedene izvesne razlike u vezi sa položajem koji se zauzima.

13. — Drug Mao Ce Tung ovde naročito podvlači potrebu izvesnog demokratskog načina života u revolucionarnoj vojsci, pošto u početnom periodu stvaranja Crvene armije bez upornog usađivanja demokratskih principa nije bilo moguće pokrenuti na revolucionarnu aktivnost seljake koji ponovo stupaju u redove Armije i zarobljene vojnike bele armije; nije bilo moguće iskoriteni rđave militarističke navike donete u naš komandni kadar iz reakcije

narnih vojski. Razume se, demokratski način života u vojsci bio je prihvatljiv samo u okvirima koje je dopuštala vojna disciplina, i trebalo je da bude usmeren na učvršćenje, a ne na slabljenje discipline; zbog toga je, potstičući potreban demokratizam u vojsci, trebalo istovremeno voditi borbu protiv narušavanja discipline koje je bilo posledica težnje ka ultrademokratizmu. Te pojave pretstavljale su ozbiljnu opasnost za Crvenu armiju u početnom periodu. Vidi rad »O iskorenjivanju pogrešnih pogleda u Partiji«, u kome je pokazana borba druga Mao Ce Tunga protiv ultrademokratizma u Armiji.

14. — Jedinice druga Jeh Tinga, koje su u vreme Severnog pohoda 1926 godine činile zaseban puk, čije su jezgro sačinjavali komunisti, proslavile su se u borbama za vreme Severnog pohoda. Posle zauzeća Vučanga od strane revolucionarne vojske puk je bio preformiran u 24 diviziju, a posle Nančanškog ustanka — u 11 korpus.

15. — Stvarno se pokazalo da je dovoljno imati u Crvenoj armiji partisku grupu koja sačinjava približno trećinu opšte brojnosi Armije; kasnije je u Crvenoj armiji i Narodnooslobodilačkoj vojsci i bio postignut približno takav odnos.

16. — 21 maja 1927 godine hunanski kuomintanški kontrarevolucionarni generali Su Ke Sjang, Ho Čjen i drugi, radeći po naredenju Čang Kaj Šeka i Vang Čing Veja, izvršili su u gradu Čangši napad na hunansko provincisko Veće sindikata, na provinciski komitet seljačkog saveza i na sve revolucionarne organizacije, razračunavajući se sa komunistima i revolucionarnim masama radnika i seljaka. Ti događaji, poznati pod imenom »prevrata 21 maja«, poslužili su kao signal za otvoreno ujedinjavanje kuomintanških kontrarevolucionara u Vuhanu, na čelu sa Vang Čing Vejem, i kontrarevolucionarima u Nankingu na čelu sa Čang Kaj Šekom.

17. — Misli se na jednu odredbu agrarnog zakona uvedenog u pograđnom rejonu Hunan — Kjangsi godine 1928. Drug Mao Ce Tung je docnije ukazivao na to da je tendencija za konfiskaciju sve, a ne samo zemljoposedičke zemlje bila pogrešna, a do te pogreške je došlo zbog toga što se u tom periodu nije imalo iskustva u borbi za zemlju. U aprilu 1929 godine u agrarnom zakonu, donetom u okrugu Singkuou, formulacija »konfiskacija sve zemlje« bila je zamjenjena formulacijom »konfiskacija društvene i zemljoposedičke zemlje«.

18. — Uzimajući u obzir od kolikog je značaja privući na stranu Partije srednje slojeve sela u tom periodu revolucije, drug Mao Ce Tung je ubrzo ispravio pogrešnu politiku koja je nanosila srednjim slojevima suviše teške udarce. Stanovište druga Mao Ce Tunga u odnosu na srednje slojeve vidi se, pored ovoga članka, i iz njegovih teza na 6 partiskoj konferenciji Crvene armije, koja se sastala novembra 1928 godine, u kojima su se mogla čitati i ovakva mesta: »zabranu bezrazložnog paljenja i ubijanja«, »zaštita interesa srednjih i sitnih trgovaca« itd.; iz njegovog govora 4 korpusu Crvene armije, januara 1929 godine, u kome se, između ostalog, govorilo: »Neka se gradski trgovci bave svojim poslom, i ako budu poslušni, mi ih nećemo dirati«; iz zakona o zemlji donetog u okrugu Singkuou, aprila 1929 godine (vidi napomenu 17), itd.

19. — U skladu sa razvijanjem revolucionarnog rata i širenjem revolucionarnih uporišnih baza, a isto tako i kao posledica politike pomaganja razvitka industrije i trgovine od strane revolucionarne vlade, opisano stanje moglo se izmeniti; ono je kasnije i bilo izmenjeno. Ovde je glavno — odlučno potpomaganje razvoja nacionalne industrije i trgovine i borba protiv levicaških tendencija.

20. — Metod podele zemlje po principu radne sposobnosti pogrešan je. Faktički, na teritoriji crvenih rejona već se dugo vremena primenjuje princip ravnomerne raspodele zemlje prema broju članova porodice.

21. — »Odredi umiritelja« su lokalne kontrarevolucionarne snage.

O ISKORENVANJU POGREŠNIH POGLEDA U PARTIJI

(Decembra 1929 godine)

Ovaj članak je rezolucija 9-te partiske konferencije 4 korpusa kineske Crvene armije koju je pripremio drug Mao Ce Tung. Narodna armija Kine je u svojoj izgradnji prošla težak put. Crvena armija Kine (u vreme antijapanskog rata — 8 armija i Nova 4 armija, a danas Narodnooslobodilačka armija) rodila se za vreme Nančanškog ustanka 1 avgusta 1927 godine. Otada pa do decembra 1929 godine prošlo je više od dve godine. U tom periodu partiske organizacije Crvene armije, vodeći borbu protiv raznih pogrešnih pogleda, naučile su mnogo i stekle prilično bogato iskuštvo. Rezolucija koju je pripremio drug Mao Ce Tung rezimira to iskustvo. Ova rezolucija je celokupan rad na izgradnji Crvene armije postavila na marksističko-lenjinističku osnovu i očistila Crvenu armiju od svakog uticaja starih armija. Ona je bila sprovedena u život ne samo u 4 korpusu, već postepeno i u drugim višim jedinicama Crvene armije, što je uslovilo da se cela kineska Crvena armija pretvorи u pravu narodnu armiju. Za proteklih 20 i nešto više godina partiski i politički rad u jedinicama Narodne armije Kine stalno se razvijao, i u njega je uneto mnogo novoga. Danas se on izvodi na sasvim drugi način, ali, ipak, osnovna njegova linija ostaje ona koja je bila određena ovom rezolucijom.

U partiskoj organizaciji 4 korpusa Crvene armije ima raznih neproleterskih pogleda. To mnogo smeta sprovođenju pravilne linije Partije. Ako se ti pogledi potpuno ne iskorene, zadaci koje velika revolucionarna borba u Kini stavlja pred 4 korpus Crvene armije nesumnjivo će prevazići njegove snage. Uzrok pojавljivanja pogrešnih pogleda u partiskoj organizaciji 4 korpusa jeste, razume se, činjenica da se ta partiska organizacija sastoji, uglavnom, od seljaka i raznih sitnoburžoaskih elemenata; ali okolnost da ru-

kovodeći partiski organi nisu vodili jednodušnu i nepomirljivu borbu protiv tih nepravilnih pogleda, da su nedovoljno vaspitavali članove Partije u duhu pravilne linije Partije, takođe je dosta do prinela postojanju i širenju nepravilnih pogleda. Partiska konferencija u duhu septembarskog pisma Centralnog komiteta, uočavajući pojave raznih neproleterskih pogleda u partiskoj organizaciji 4 korpusa, ukazuje na njihove uzroke i metode kojim se oni mogu iskoreniti, i poziva drugove u borbu za potpunu likvidaciju tih pogrešnih pogleda.

O MILITARISTIČKOJ PSIHOLOGIJI

Kod jednog dela drugova u Crvenoj armiji neobično je raširena militaristička psihologija. Ona se manifestuje u sledećem:

1. — Suprotstavlja se rat politici i ne priznaje se da je rat samo jedno od oruđa za izvršenje političkih zadataka. Štaviše, neki uporno tvrde da »kad ratne operacije teku povoljno, onda, razume se, i u politici ide dobro; kada pak ratne operacije idu rđavo, onda i u politici stvari stoje rđavo«. Time se još jasnije podvlači misao o vodećoj ulozi rata u odnosu na politiku.

2. — Tvrdi se da su tobože zadaci Crvene armije slični zadaćima bele armije i da se sastoje samo u ratovanju; ne shvata se da kineska Crvena armija pretstavlja oružanu organizaciju koja izvršava političke zadatke revolucije. Pogotovo danas Crvena armija ni u kom slučaju ne može samo da ratuje; pored borbene aktivnosti u cilju uništenja oružanih snaga protivnika, pred nju su postavljeni i važni zadaci u oblasti propagande u masama, organizovanja masa, naoružanja masa, pomoći masama u stvaranju revolucionarne vlasti, pa čak i u stvaranju organizacija Komunističke partije. Rat koji vodi Crvena armija nije samo rat radi rata, nego rat radi propagande u masama, da se mase organizuju, da se naoružaju i da im se pruži pomoć u stvaranju revolucionarne vlasti; odbacivanje tih ciljeva — propagande u masama, organizovanja i naoružavanja masa i stvaranja revolucionarne vlasti — oduzelo bi smisao i samom ratu i samom postojanju Crvene armije.

3. — Zato se i u oblasti organizacije politički organi u Crvenoj armiji potčinjavaju vojnim organima, i ističe se parola »proširenje vojne vlasti i na vanarmisku delatnost«. Dalji razvitak sličnih ideja sadrži veliku opasnost udaljavanja od masa, uvođenja kontrole vojske nad organima vlasti, izmicanje ispod proleterskog rukovodstva i, u krajnjoj liniji, vodi na onaj militaristički put kojim ide kuomin-tanška armija.

4. — U oblasti agitaciono-propagandnog rada — ignoriše se značaj agitprop-brigada. U oblasti organizovanja masa — potcenjuje se organizacija vojničkih komiteta u vojsci i mesnih radničkih i se-

Ijačkih masovnih organizacija, usled čega se sužava agitaciono-propagandni i organizacioni rad.

5. — Uobraženost u slučaju pobeđe, potištenost u slučaju neuspela.

6. — Uskogrudo se gleda, to jest vodi se briga u svakoj situaciji samo o 4 korpusu; ne shvata se da je jedan od najvažnijih zadataka Crvene armije naoružavanje masa na terenu. To je grupašenje, samo u većim razmerama.

7. — Činjenica je da izvesni drugovi, zatvorivši se samo u uske okvire 4 korpusa, smatraju kao da osim 4 korpusa uopšte ne postoje druge revolucionarne snage. Otud neobično jaka tendencija da se čuvaju snage i izbegavaju borbena dejstva. To su — ostaci oportunitizma.

8. — Ne uzimaju se u obzir subjektivni i objektivni uslovi, podaje se revolucionarnoj maniji, sa masama se ne radi istrajno, taktično i brižljivo, sanja se samo o velikim delima, zanosi se iluzijama. To su — ostaci pučizma.¹⁾

Uzroci pojavljivanja militarističke psihologije:

1. — Nizak politički nivo. Otuda dolazi do nerazumevanja uloge političkog rukovodstva u vojsci, do neshvatanja korenite razlike između Crvene armije i bele armije.

2. — Najamnički duh. Zbog toga što je u Crvenu armiju stupio veliki broj zarobljenika, zarobljenih u nizu borbi, koji su sa sobom doneli duboko ukorenjena najamnička shvatanja, u nižim redovima stvorena je osnova za pojavljivanje militarističke psihologije.

3. — Iz ova dva uzroka proističe treći: preterana vera u vojne snage i nepoverenje u snage narodnih masa.

4. — Otsustvo stalnog praćenja rada na vojnem sektoru i aktivne analize toga rada u Partiji isto tako je bilo uzrok pojavljivanja militarističke psihologije kod jednog dela drugova.

Metodi iskorenjivanja:

1. — Vaspitnim radom podići politički nivo članova Partije, uništiti idejne izvore militarističke psihologije, objašnjavati korenitu razliku između Crvene armije i bele armije. Potrebno je isto vremeno likvidirati ostatke oportunizma i pučizma i okončati sa uskogrudim shvatanjima u 4 korpusu.

2. — Pojačati rad na političkom vaspitanju komandnog i boračkog sastava, a naročito bivših zarobljenika koji se nalaze u redovima Crvene armije. Uporedo s tim učiniti sve što je moguće da mesni organi vlasti odabiraju predstavnike radnika i seljaka koji imaju borbeno iskustvo i da ih upućuju u redove Crvene armije, što će već samo od sebe organizacijski oslabiti uzroke militarističke psihologije pa će ih najzad potpuno i uništiti.

3. — Razviti kritiku partiskih organizacija Crvene armije od strane mesnih partiskih organizacija i kritiku Crvene armije od strane organa narodne vlasti, da bi se na taj način uticalo na partiske organizacije Crvene armije i na njene starešine i borce.

4. — Partija treba budno da prati rad na vojnom sektoru i da ga aktivno analizira. Svaku odluku koju partiska organizacija donese posle takve analize treba sprovoditi u život kroz mase.

5. — Razraditi osnovne postavke o Crvenoj armiji i u njima jasno odrediti zadatke Crvene armije, odnose između vojnih i političkih organa, odnose Crvene armije i stanovništva, kompetenciju vojničkih komiteta, a isto tako njihov odnos prema vojnim i političkim organima.

O ULTRADEMOKRATIZMU

Posle dobijenog uputstva Centralnog komiteta bilo je znatno manje pojava ultrademokratizma u 4 korpusu Crvene armije. Tako su se, naprimer, počele lakše sprovoditi u život odluke Partije, više se ne ističu pogrešni zahtevi da se u Crvenoj armiji sproveđe takozvani »sistem demokratskog centralizma odozdo naviše«, »da se prvo stvari prodiskutuju dole, a tek posle toga da se odluke donose gore« itd. Ali je, ustvari, to slabljenje ultrademokratizma samo privremeno i spoljašnje, a nikako ne i iskorenjivanje sličnih shvatanja. To znači da se koreni ultrademokratizma nalaze još duboko u svesti mnogih drugova. Dokaz za ovo može se naći, naprimer, u tome što se nerado izvršavaju odluke Partije.

Metodi iskorenjivanja:

I. — Treba pokazati teoretsku neosnovanost ultrademokratizma i likvidirati u korenu slične poglede. Pre svega treba objašnjavati da ultrademokratizam nosi u sebi opasnost podrivanja, pa čak i potpunog razbijanja partiskih organizacija, opasnost slabljenja, čak i potpunog uništenja borbene sposobnosti Partije, što bi Partiju lišilo mogućnosti da izvršava borbene zadatke, i što bi, prema tome, dovelo revoluciju do poraza. Dalje, treba objašnjavati da ultrademokratizam vuče korene iz sitnoburžoaske razlabavljenosti. Prodrevši u Partiju, ta sitnoburžoaska razlabavljenost pothranjuje ultrademokratske poglede u oblasti politike i organizacije. Ti pogledi su potpuno nespojivi sa borbenim zadacima proletarijata.

II. — U organizacionom smislu — strogo sprovoditi principe demokratskog načina života pri centralizovanom rukovođenju. Putevi za sprovođenje toga su ovi:

1. — Rukovodeći organi Partije moraju u svom radu sprovoditi pravilnu liniju, moraju naći pravilno rešenje svakog pitanja, i na taj način postati pravi rukovodeći centri.

2. — Viši organi moraju imati jasnou pretstavu o stanju kod nižih organa i o životu masa, što će stvoriti objektivnu osnovu za pravilno rukovođenje.

3. — Nijedan partiski organ ne sme da donosi nepomišljene odluke. A kad je odluka doneta, ona se mora čvrsto sprovoditi u život.

4. — O svim važnim odlukama viših partiskih organa treba brzo obaveštavati niže organe i mase članova Partije šaljući predstavnike koji će podnositi referate na konferencijama aktivna, ili na opštim sastancima čelija, ili na sastancima komunista u odredima koji su u pokretu (prema situaciji).

5. — Niži partiski organi i svi članovi Partije dužni su da brižljivo prouče uputstva viših organa, da potpuno shvate smisao tih uputstava i da određuju metode za njihovo sprovodenje.

O POGLEDIMA KOJI IDU URASKORAK SA ORGANIZACISKIM PRINCIPIMA PARTIJE

Pogledi koji postoje u partiskoj organizaciji 4 korpusa i koji idu uraskorak sa organizaciskim principima Partije pokazuju se u ovome:

A. — Nepokoravanje manjine većini.

Naprimjer, kad se predlog manjine odbacuje, tada njene pristalice neće pošteno da ispunjavaju odluku partiske organizacije.

Metodi iskorenjivanja:

1. — Na sastancima se truditi da svi učesnici sastanka imaju punu mogućnost da iznesu svoje mišljenje. Objasnjavati sva sporna pitanja i ne dopuštati pomirljivost i površnost. Ako pitanje nije rešeno, treba ga prodiskutovati ponovo (ako to neće smetati radu) da bi se došlo do jasnog rešenja.

2. — Jedna od osnova partiske discipline jeste pokoravanje manjine većini. Manjina, ako je njeno stanovište odbačeno, dužna je da podržava odluku koju je donela većina. U slučaju potrebe pitanje može biti ponovo postavljeno na sledećem sastanku, ali se ne mogu dopustiti nikakvi postupci koji bi išli uraskorak sa donetom odlukom.

B. — Kritizerstvo.

1. — Unutarpartiska kritika je oružje koje služi učvršćenju partiske organizacije i povećanju borbene sposobnosti Partije. Ali kritika u partiskim organizacijama Crvene armije u izvesnim slučajevima dobija drugačiji karakter, to jest pretvara se u lične napade. To upropasćuje ne samo pojedince, nego i partiske organizacije. To je pojava sitnoburžoaskog individualizma. Da se to iskoreni, treba se boriti da članovi Partije shvate da se cilj kritike sastoji u učvršćenju borbene sposobnosti Partije za postizavanje pobeđe u klanskoj borbi, i da ne dopuštaju da se kritika koristi kao oruđe za lični napad.

2. — Mnogi članovi Partije bave se kritikom ne u Partiji, nego van nje. To dolazi otuda što svi članovi Partije nisu shvatili značaj partiske organizacije (sastanaka itd.) i prepostavljaju da nema razlike između kritike u organizaciji i kritike izvan nje.

Metodi iskorenjivanja: treba vaspitavati članove Partije tako da shvate ulogu partiske organizacije i da shvate da se partiski komiteti ili pojedini drugovi kritikuju na partiskim sastancima.

O TENDENCIJAMA ZA APSOLUTNOM JEDNAKOŠĆU

Jedno vreme su se tendencije za absolutnom jednakošću bile veoma raširile u Crvenoj armiji. Tako, naprimjer, kad se izdaje novac ranjenim borcima za njihove lične troškove, neki ljudi zahtevaju da se ne pravi razlika između lakših i težih ranjenika i da se svima daje podjednako. Ako komandant jaše, onda oni ne uzimaju u obzir da je to potrebno radi posla, nego to tretiraju kao pojavu nejednakosti. Pri raspodeli hrane zahtevaju potpunu jednakost, ne vodeći računa da izvesnim ljudima koji se nalaze u posebnim uslovima treba davati nešto više. Pri prenošenju pirinča zahtevaju da svi podjednako nose, ne vodeći računa o tome ko nosi, ődrastao ili dete, jak ili slab. Pri razmeštaju jedinice zahtevaju da se svima dodeljuju jednakaka mesta, i ako se štab malo bolje smesti, počinju da gundaju. U službi zahtevaju jednakake zadatke za sve, a oni kojima u deo padne više, ne žele to da izvrše. Dešava se čak da ranjenici, ako na dvojicu dolaze samo jedna nosila, više vole da nikoga ne odnesu, nego da odnesu jednog od njih. Sve to svedoči da su tendencije za absolutnom jednakošću među starešinama i borcima Crvene armije još uvek veoma jake.

Koreni tendencije za absolutnom jednakošću, kao i koreni ultrademokratizma u politici, nalaze se u primitivnom, sitnoseljačkom gazdinstvu, a razlika između tih pojava sastoји se samo u tome što se jedna pojava opaža u oblasti političkog života, a druga — u oblasti materijalnog života.

Metodi iskorenjivanja: treba objašnjavati da absolutna jednakošć predstavlja samo seljačku sitnosopstveničku iluziju, i da ne samo u periodu kad kapitalizam još nije uništen, nego čak ni u socijalizmu, kad se podela materijalnih dobara vrši po principu »od svakoga prema sposobnostima — svakome prema radu« i u skladu sa zahtevima posla, ne može biti reči o takozvanoj potpunoj jednakosti. Materijalna dobra moraju se raspoređivati među ljudstvom Crvene armije uglavnom podjednako (naprimjer, jednakost u snabdevanju starešina i boraca), zato što tako zahteva sadašnja ratna situacija. Ali treba se boriti protiv besmislenih zahteva jednakosti, zato što ona nije izazvana potreбama borbe, nego, naprotiv, smeta borbi.

O SUBJEKTIVIZMU

Izvesni članovi Partije jako su zaraženi subjektivizmom. To im mnogo smeta da pravilno procenjuju političku situaciju i da

rukovode radom. Subjektivističke ocene političke situacije i subjektivizam u rukovođenju radom neizbežno vode ili oportunizmu ili pučizmu. Lična kritika u Partiji, neosnovano brbljanje i uzajamno podmetanje često dovode do neprincipijelnih svađa i raspada partiskih organizacija.

Dodirujući se pitanja o unutarpartijskoj kritici, treba navesti još jednu okolnost: ona se sastoјi u tome da izvesni drugovi u svojoj kritici ne obraćaju pažnju na glavne, nego samo na beznačajne stvari. Oni ne shvataju da je glavni zadatak kritike ukazivanje na političke i organizacijske greške ljudi. Što se tiče ličnih nedostataka, ako oni nisu vezani za političke i organizacijske greške, ne treba ih kritikovati suviše strogo da ne bi drugovi izgubili pouzdanje u radu. Osim toga, ako se samo dozvoli da se takva kritika razvije, pažnja partiske organizacije usretstvediće se isključivo na sitne nedostatke, ljudi će se pretvoriti u pedante koji čeprkaju po sitnicama, zaboravljujući na političke zadatke Partije; to je vrlo opasno.

Metodi iskorenjivanja: glavno je vaspitavati članove Partije tako da se njihovi pogledi i unutarpartijski život usmere političkim i naučnim pravcem. Za to treba: 1) vaspitavati članove Partije tako da oni nauče primenjivati marksističko-lenjinistički metod analize političke situacije i ocene klasnih snaga i da odbace subjektivističku analizu i ocenu; 2) obraćati pažnju članova Partije na potrebu ispitivanja i izučavanja socijalno-ekonomskih uslova, na osnovu kojih se moraju određivati taktika borbe i metodi rada; primorati drugove da shvate da odbijanje izučavanja realne stvarnosti neizbežno gura u blato fantazerstva i avanturizma; 3) razvijajući kritiku u Partiji treba se čuvati kategoričkih subjektivističkih sudova i vulgarizovanja kritike; istupanja treba da budu zasnovana na činjenicama, a kritika — usmerena političkom cilju.

O INDIVIDUALIZMU

Individualističke tendencije u partiskim organizacijama Crvene armije manifestuju se u ovome:

1. — Osvetoljubivost. Član Partije, koga je u partiskoj organizaciji kritikovao njegov drug — borac, traži priliku izvan partiske organizacije da mu se osveti; tuča i grdnje jesu jedno od sredstava osvete. Neki traže mogućnosti za osvetu i u partiskoj organizaciji: »Ti si me kritikovao na tom i tom sastanku — na sledećem ču ja takođe naći povoda da bih se za tebe zakačio i osvetio ti se«. Takva osvetoljubivost rađa se samo iz individualističkih pogleda. Ona ne priznaje ni klasne interese, ni interese Partije. Ona nije uperena protiv neprijateljskih klasa, već protiv drugova u našim redovima. Ona, kao otrov, razjeda organizaciju i smanjuje njenu borbenu sposobnost.

2. — Grupašenje. To je briga o interesima samo svoje male grupe, zanemarivanje opštih interesa. Iako spolja izgleda da se to ne čini zbog interesa pojedine ličnosti, ustvari to je taj isti krajnji individualizam. Grupašenje deluje isto toliko destruktivno i isto tako unosi razdor u organizaciju kao i individualizam. Dugo vremena je zaraza grupašenja bila vrlo raširena u Crvenoj armiji; posle kritike stanje se sada donekle poboljšalo, ali ostaci grupašenja još postoje, i da bi se ono suzbilo, potrebni su dalji napori.

3. — Najamnička psihologija. Izvesni ljudi ne shvataju da su Partija i Crvena armija oruđa za ostvarivanje revolucionarnih zadataka i da svako od njih pretstavlja česticu u tim kolektivima, ne shvataju da su oni sami pozvani da ostvaruju revoluciju i da snose odgovornost pred revolucijom, a ne samo, kako se to njima čini, pred svojim starešinama. Sličan pasivni, najamnički odnos prema revoluciji isto tako pretstavlja pojavu individualizma. Ta psihologija objašnjava činjenicu da mi još nemamo dovoljno aktivnih radnika koji bez pogovora daju sve svoje snage revoluciji. Ako ne likvidiramo najamničku psihologiju, neće nam se povećavati redovi aktivista, i teški zadaci revolucije svaliće se na leđa nekolicine, što će uticati vrlo nepovoljno na našu borbu.

4. — Težnja za uživanjima. U Crvenoj armiji nije mali broj ljudi kod kojih se individualizam ispoljava u težnji za uživanjima. Oni bi uvek hteli da se vojska upućuje u velike gradove. Oni tamo teže ne zbog rada, već zbog uživanja. Oni najmanje vole da rade u crvenim rejonima, gde su uslovi za život teški.

5. — Pasivnost i izvlačenje od posla. Neki ljudi, ako im samo nešto nije po volji, postaju pasivni i neće da rade. Uzrok tome uglavnom leži u nedovoljnem vaspitnom radu, ali ponekad takve se stvari događaju i zbog nepravilnog stava rukovodilaca pri rešavanju raznih pitanja, pri raspoređivanju rada i primenjivanju disciplinskih mera.

6. — Težnja da se izvuče iz armije. Iz dana u dan raste broj slučajeva da pripadnici Crvene armije mole da se otpuste iz armije i da se prebace na civilni sektor rada. To se ne dešava uvek samo iz ličnih razloga, nego isto tako i zbog toga što su: a) materijalni uslovi života u Crvenoj armiji veoma teški; b) ljudi umorni od dugotrajne borbe; c) neki rukovodioci nepravilno prilaze rešavanju raznih pitanja, rasporedu rada ili primenjivanju disciplinskih mera.

Metodi iskorenjivanja: pre svega, treba pojačati vaspitni rad da bi se idejno savladao individualizam. Zatim, potrebno je boriti se da se sva pitanja reše kako treba, da se pravilno rasporedi rad i pravilno primenjuju disciplinske mere. Pored toga, treba preduzimati mere za poboljšanje materijalnih uslova života u Crvenoj armiji, koristiti svaku mogućnost da se vojska odmori i ljudi dovedu sebe u red, da se na taj način poboljšavaju njihovi materijalni uslovi

za život. Analizirajući socijalne korene individualizma, treba naglasiti da je on odraz sitnoburžoaske i buržoaske ideologije u Partiji. To je neophodno objasnjavati u našem vaspitnom radu.

O DUHU SAMOVOLJE I RASPUŠTENOSTI

Zbog prisustva velikog broja deklasiranih elemenata u redovima Crvene armije, a i zato što postoji ogromna masa takvih elemenata u samoj zemlji, naročito u južnim provincijama, u Crvenoj armiji pojavila su se politička raspoloženja koja su izraz samovolje i raspuštenosti. Ova se raspoloženja manifestuju: 1) u težnji da se naš politički uticaj ne širi putem upornog rada na stvaranju revolucionarnih baza i uspostavljanju vlasti narodnih masa, nego isključivo metodima letećih partizanskih akcija; 2) u težnji da se brojni sastav Crvene armije povećava ne povećanjem brojnosti mesnih odreda Crvene garde i mesnih jedinica Crvene armije, na osnovu čega mogu rasti i glavne snage Crvene armije, nego putem vrbovanja koga stigneš, pa makar »s koca i konopca«; 3) u odbijanju da se strpljivo vodi teška borba zajedno sa masama i u težnji da se što pre dočepa velikog grada da bi se tamo lumpovalo do mile volje. Sve te pojave samovolje i raspuštenosti jako sprečavaju izvršenje velikih zadataka koji se postavljaju pred Crvenu armiju, i zato je iskorenjivanje takvih tendencija jedan od glavnih zadataka ideo-loške borbe u partiskim organizacijama. Potrebno je shvatiti da je i postojanje takvih družina hajduka i samovoljaca, kao za vreme Huang Čaoa² i Li Čuanga³), nedopustivo u današnjoj situaciji.

Metodi iskorenjivanja:

1. — Likvidirati samovolju i raspuštenost putem jačanja vaspitnog rada i kritike pogrešnih pogleda.
2. — Kod osnovnog sastava jedinica Crvene armije i novih zabilježenika pojačati vaspitni rad, usmeren na savladavanje skitničkog duha.
3. — Uvoditi u redove Crvene armije aktiviste iz redova radnika i seljaka, koji imaju borbeno iskustvo, i na taj način menjati sastav Crvene armije.
4. — Formirati nove jedinice Crvene armije od radnika i seljaka boraca.

O OSTACIMA PUČIZMA

U partiskim organizacijama Crvene armije već je vođena borba protiv pučizma, ali još uvek ne dovoljno. Zbog toga u Crvenoj armiji još ima ostataka pučističkog raspoloženja. Oni se vide: 1) u akcijama nasumce, bez uzimanja u obzir subjektivnih i objektivnih uslova; 2) u nepotpunom i neodlučnom sprovođenju naše politike

u gradovima; 3) u slabljenju vojničke discipline, naročito posle ratnih neuspeha; 4) u paljenju kuća, što još uvek praktikuju izvesne jedinice; 5) u praksi streljanja dezertera i telesnog kažnjavanja, što isto tako pretstavlja neku vrstu pojave pučizma. Socijalni korenji pučizma leže u kombinaciji dveju ideologija, lumpenproleterske i sitnoburžoaske.

Metodi iskorenjivanja:

1. — Likvidirati pučizam sredstvima idejne borbe.
2. — Izvesti pučistički rad uvođenjem potrebnih pravila i sproveđenjem odgovarajućih političkih mera.

NAPOMENE

1. — Posle poraza Revolucije 1927 godine, u Komunističkoj partiji Kine izvesno vreme ispoljavale su se levičarske pučističke tendencije. Pristalice pučizma smatrale su da je Kineska revolucija, po svom karakteru, »permanentna revolucija«, i da se ona nalazi u stanju »neprekidnog uspona«. Zbog toga su oni odbacivali organizovano otstupanje i pokušavali putem nepravilnih metoda čistog administriranja, oslanjajući se samo na mali broj članova Partije i na podršku neznatnog dela stanovništva, da dignu u zemlji čitav niz lokalnih ustanaka, koji nisu imali ni najmanje izgleda na uspeh. Krajam 1927 godine pučistički pokušaji te vrste jako su se umnožili, ali početkom 1928 godine postepeno su prestali. Ipak, slična raspoloženja postoje još uvek kod pojedinih članova Partije. Pučizam je, ustvari,isto što i avanturizam.

2. — Huang Čao, rodom iz okruga Caočoua u provinciji Šantungu, — vođa seljačkog ustanka koji se digao pri kraju vladavine Tanške dinastije. 875 godine, to jest druge godine vladavine cara Si Cuna, Huang Čao je, sakupivši uz sebe narod, pomagao ustanak koji je podigao njegov zemljak Van Sjan Či. Posle pogibije Van Sjan Čija, Huang Čao je združio ostatke njegovih odreda sa svojim snagama i proglašio se za »velikog vojskovodu koji juriša i na nebo«. Huang Čao je sa svojim ustaničkim snagama izveo dva pohoda izvan granica provincije Šantunga. U prvom pohodu prešao je iz provincije Šantunga u Honan, odatle u provincije Anhuej i Hupej, a zatim se vratio u Šantung. U drugom pohodu izišao je iz provincije Šantunga preko Honana u Kiangsi. Prošavši zatim kroz istočni deo provincije Čekjanga, ušao je u provinciju Fukien i Kuangtung, a odatle je preko Kuangsija i Hunana prešao u provinciju Hupej i ponovo se okrenuo na istok u provincije Anhuej i Čekjang. Posle toga, prešavši preko reke Hvajhoa, prodro je u provinciju Honan, zauzeo grad Lojan, borbom osvojio prolaz Tunguan i, najzad, osvojio grad Čangan. Posle zauzimanja Čangana, Huang Čao je objavio stvaranje carstva Či i proglašio sebe za cara. Zatim, usled razdora u zemlji (njegov vojskovod Cu Ven predao se tanškom caru) i nastupanja vojske Li Ke Juna, vode plemena Šato, Huang Čao je izgubio Čangan, prešao u provinciju Honan i odatle se vratio u Šantung. Naposletku je Huang Čao doživeo poraz i završio život samoubistvom. Rat, koji je Huang Čao vodio deset godina, ušao je u istoriju Kine kao jedan od najpoznatijih seljačkih ratova. Zvanični letopisi, čiji su autori pripadali vladajućim klasama, o Huang Čaugovore da su u to vreme »svi ljudi koji su patili od teških nameta, išli rado njemu«. Ali Huang Čao se ograničavao samo na »leteće« operacije i nije stvarao manje ili više čvrste uporišne baze. Zato su njegovi ustanici bili prozvani »samovoljci i hajduci«.

3. — Li Čuang ili Li Cu Čeng, rodom iz okruga Mičeha u provinciji Sensi, vođa seljačkog ustanka koji se digao krajem vladavine Minske dina-

stije. 1628 godine, tojest u prvoj godini vladavine cara Si Cuna, preko severnog dela provincije Šensijsa prošao je talas seljačkih ustanaka. Li Cu Čeng pridružio se odredu ustanika pod voćtvom Kao Jing Sjanga, koji je iz provincije Šensi prešao u Honan, a potom u Anhuej i odatle se ponovo vratio u Šensi. 1636 godine Kao Jing Sjang je umro i Li Cu Čeng je proglašen za kneza pod imenom Čuanga. Glavna parola kojom se Li Cu Čeng obraćao narodnim masama bila je: »Ko je za Čuanga, taj neće plaćati dažbine«.

Li Cu Čeng je u svojoj vojsci zaveo surovu disciplinu. On je proglašio: »Ako neko ubije muškarca, ja će ga smatrati kao ubicu mog oca. Ako neko siluje ženu, ja će ga smatrati kao da je silovao moju majku«. Zato je Li Cu Čeng imao mnogo pristalica i njegovi odredi su postali glavna snaga seljačkog pokreta u to vreme. Ali ni on nije stvarao manje ili više čvrste baze i prelazio je iz mesta u mesto. Posle svog proglašenja za kneza, Li Cu Čeng se uputio sa svojom vojskom u provinciju Sečuan, odatle u južni deo provincije Šensi, a zatim je prošao provinciju Hupej i ušao u Honan. Ubrzo je zauzeo grad Sjanjan u provinciji Hupej, a zatim, prošavši kroz Honan, ponovo se vratio u Šensi, gde je zauzeo grad Sijan. 1644 godine prošao je kroz provinciju Šansi i osvojio Peking, ali je ubrzo bio razbijen od ujedinjenih snaga minškog vojskovođe Vu San Kueja i Mandžuraca koje je Vu San Kuej pozvao u pomoć.

* * *

IZ ISKRE MOŽE DA BUKNE POŽAR

(5 januara 1930 godine)

Pismo koje je drug Mao Ce Tung napisao kritikujući izvesna pesimistička raspoloženja kojih je bilo tada u Partiji.

Neki naši drugovi komunisti ne ocenuju još sasvim pravilno današnju situaciju i ne shvataju sasvim pravilno liniju našeg rada koja iz te situacije proističe. Oni veruju da će neminovno nastupiti plima revolucije, ali ne veruju da ona može doći brzo. Zato oni ne odobravaju plan osvajanja provincije Kjangsija i pristaju samo na leteće partizanske akcije u tri rejona na granici provincija Fukiena, Kuantunga i Kjangsija. Pored toga, oni nisu duboko ubedeni u potrebu stvaranja crvene vlasti u partizanskim rejonima. Zbog toga oni nisu duboko ubedeni ni u potrebu da se ubrza plima revolucije u čitavoj zemlji učvršćivanjem crvene vlasti i proširivanjem njene teritorije. Očevidno, oni smatraju da je, u periodu kada je plima revolucije još daleko, uzaludno zalagati se na izvanredno teškom poslu oko stvaranja vlasti; oni smatraju da treba prvo proširiti naš politički uticaj, koristeći se za taj cilj lakšim sredstvom — letećim partizanskim akcijama; a kad, vele oni, posao na zadobijanju masa u okviru čitave zemlje bude završen, potpuno ili do izvesne mere, onda treba organizovati u čitavoj Kini oružani ustank i baciti na terazije snagu Crvene armije, što će i dovesti do velike revolucije koja će obuhvatiti čitavu zemlju.

Ta njihova teorija po kojoj treba prethodno zadobiti mase u čitavoj zemlji (to jest u svim njenim i najzabačenijim mestima), a tek posle toga uvoditi novu vlast, ne odgovara stvarnim uslovima u kojima se razvija Kineska revolucija. Izvor te teorije, pre svega, jeste neshvatanje da je Kina — polukolonijalna zemlja oko koje vodi međusobnu borbu više imperijalističkih država. Međutim, treba samo shvatiti da je Kina polukolonijalna zemlja oko koje se međusobno bore mnoge imperijalističke države, i tada će sve postati jasno: 1) postaće jasno zašto od svih zemalja sveta samo u Kini postoji takva neobična pojava kao što su dugotrajni unutrašnji sukobi u taboru vladajućih klasa; zbog čega se ti unutrašnji sukobi iz dana

u dan šire i zaoštravaju; zbog čega nikome u Kini nije polazilo i ne polazi za rukom da uspostavi jedinstvenu vlast; 2) postaće jasna ozbiljnost seljačkog pitanja, pa će se onda moći razumeti zašto ustanci na selu uzimaju takav zamah kao što je to sada kad su obuhvatili čitavu zemlju; 3) postaće jasna pravilnost parole radničko-seljačke demokratske vlasti; 4) postaće razumljiva i druga neobična pojava do koje je došlo u vezi sa dugotrajnim unutrašnjim sukobima u taboru vladajućih klasa, ta neobična pojava koje nema ni u jednoj zemlji na svetu osim u Kini, — naime, postojanje i razvoj Crvene armije i partizanskih odreda, i u vezi s time postojanje i razvoj manjih crvenih rejona, izraslih u okruženju od snaga bele vlasti (slične neobične pojave nigde nema, osim u Kini); 5) postaće isto tako jasno da stvaranje i razvoj Crvene armije, partizanskih odreda i crvenih rejona pretstavlja u polukolonijalnoj Kini višu formu borbe seljaštva pod rukovodstvom proletarijata, neizbežan rezultat razvijanja seljačke borbe u polukolonijalnoj zemlji i, nesumnjivo, najvažniji faktor koji ubrzava nastupanje plime revolucije u čitavoj zemlji; 6) najzad, postaće jasno da politika izvođenja isključivo letičih partizanskih akcija ne može da reši zadatak ubrzavanja revolucionarne plime u čitavoj zemlji i da je, van svake sumnje, pravilna politika Ču De — Mao Ce Tunga, politika Fang Čih Mina¹), koja predviđa osnivanje baza, plansko stvaranje organa vlasti, produbljivanje agrarne revolucije, razvijanje oružanih snaga naroda putem organizovanja opštinskih, rejonskih i okružnih odreda Crvene garde i stvaranje regularne Crvene armije iz lokalnih jedinica, nepokolebljivo širenje rejona crvene vlasti u vidu talasa itd. Samo se na taj način može uliti revolucionarno raspoloženim masama čitave zemlje ista onakva vera kakvu Sovjetski Savez uliva čitavom svetu. Samo se na taj način mogu vladajuće klase dovesti pred ogromne teškoće, uzdrmati tle pod njihovim nogama i ubrzati njihov unutrašnji rascep. I samo se na taj način može na delu stvoriti Crvena armija, koja će se pretvoriti u najmoćnije oruđe buduće velike revolucije. Jednom rečju, samo se na taj način može ubrzati nastupanje revolucionarne plime.

Drugovi koji pate od ultrarevolucionarnosti čine grešku: oni precenjuju subjektivne snage revolucije²) i potcenjuju snage kontrarevolucije. Takva procena uglavnom je posledica subjektivnog shvatanja i besumnje može odvesti na put pučizma. S druge strane, bilo bi isto tako nepravilno umanjivati u proceni subjektivne snage revolucije i preveličavati snage kontrarevolucije, pošto bi i takva nepravilna ocena takođe neizbežno dovila do negativnih rezultata, iako druge vrste. Zato u proceni političke situacije u Kini treba uzimati u obzir ove osnovne momente:

1. — Ako su danas subjektivne snage Kineske revolucije slabe, slaba je, s druge strane, i čitava organizacija reakcionarnih vladajućih klasa (vlast, oružane snage, partija itd.), zasnovana na zao-stalom i labilnom socijalno-ekonomskom sistemu Kine. Upravo time

se i objašnjava sledeća situacija: iako su danas subjektivne snage revolucije u zemljama Zapadne Evrope možda i moćnije od subjektivnih snaga Kineske revolucije, ipak, zato što u tim zemljama snage reakcionarnih vladajućih klasa mnogo puta prevazilaze snage reakcionarnih vladajućih klasa Kine, u Zapadnoj Evropi revolucija ne može sada da izbije. Iako su subjektivne snage Kineske revolucije danas slabe, ipak, s obzirom da su i snage kontrarevolucije takođe relativno slabe, plima revolucije u Kini, nema sumnje, nastupiće brže nego u Zapadnoj Evropi.

2. — Posle poraza Revolucije 1927 godine subjektivne snage revolucije zaista su mnogo oslabile. Neznatan broj preostalih snaga, ako se o njima sudi samo po izvesnim spoljnim manifestacijama, razume se, može da izazove kod drugova (koji prilaze pitanju upravo tako) pesimistička raspoloženja, ali ako se polazi od suštine, onda će stvar izgledati sasvim drugačije. Ovde se u potpunosti može primeniti stara kineska izreka: »Iz iskre može da bukne požar«. To znači, iako sada snage revolucije nisu velike, one će se izvanredno brzo razvijati. U kineskim uslovima taj razvoj ne samo da je moguć, nego je i neizbežan; ovo je u celini potvrđeno iskustvom pokreta 30 maja 1925 godine i velikom revolucijom koja je za njim usledila. Svakom pitanju treba prilaziti sa gledišta njegove suštine, a spoljne pojave razmatrati samo kao putokaze koji upućuju onom pragu koji treba prekoračiti da se uđe u suštinu pitanja. To je jedini siguran naučni metod u analizi pojava.

3. — Ova postavka ostaje tačna i za procenu snaga kontrarevolucije: treba razmatrati njihovu suštinu, a nikako samo spoljne pojave. Kada smo mi tek počeli stvarati revolucionarnu bazu na granici provincija Hunana i Kjangsija, izvesni drugovi, koji su ozbiljno poverovali u pogrešnu ocenu koju je dao tadašnji partiski komitet Hunanske provincije, nisu računali klasnog neprijatelja ni u šta; i do danas se još kod nas s osmehom sećaju izraza »staprocentno su popustili« i »potpuna panika«, u kojima je partiski komitet Hunanske provincije u to vreme (maj-jun 1928 godine) bio tako izdašan ocenjujući snagu guvernera provincije Hunana Lu Ti Ping³). U politici slične ocene neizbežno vode u pučizam. Ali, još u periodu između novembra 1928 godine i februara 1929 godine, kad se neprijatelj u svojoj trećoj »kaznenoj ekspediciji⁴) približavao Čingkangšanu (a rat između Čang Kaj Šeka i kuangsiške klike još nije izbio⁵), izvesni naši drugovi izražavali su sumnju: »Da li ćemo još dugo moći držati crvenu zastavu?« Doista, u to vreme borba između Engleske, SAD i Japana u Kini bila je uzela već potpuno otvorenu formu, a približavao se i rat između Čang Kaj Šeka, kuangsiške klike i Feng Ju Sjanga. U suštini, to je bio početak oseke kontrarevolucije i nove plime revolucije. Staviše, pesimistička raspoloženja postojala su tada ne samo u Crvenoj armiji i u mesnim partiskim organizacijama, nego čak i u Centralnom komitetu Komunističke partije Kine, koji je u to vreme bio doveden u zabludu spolašnjom stranom

događaja i u čijim se izjavama bila osetila pesimistička nota. Potvrda ovoga je februarsko pismo Centralnog komiteta⁶⁾, koje je sadržavalo pesimističku ocenu tadašnje situacije u Partiji.

4. — Sadašnja objektivna situacija još uvek lako može dovesti u zabludu drugove koji vide samo spoljnu stranu pojave a ne prodiru u njihovu suštinu. Ovo se naročito odnosi na naše ljude koji rade u Crvenoj armiji: ako neka jedinica pretrpi neuspeh u borbi, ili se nađe u okruženju ili bude progonjena od jakog neprijatelja, ti drugovi počinju često nesvesno da uopštavaju specifičnu lokalnu situaciju stvorenu za kratko vreme i preuveličavaju njen značaj, kao da stanje u celoj zemlji i u čitavom svetu ne obećava ništa dobro, i kao da je perspektiva pobede Revolucije otisla vrlo daleko i izgubila se u magli. Takva površna ocena koja uzima u obzir samo spoljnu stranu pojave i koja ignoriše njihovu suštinu, dolazi otuda što ti drugovi nisu podvrgli naučnoj analizi suštinu situacije u celini. Međutim, da se reši pitanje hoće li u Kini uskoro nastupiti period plime revolucije ima samo jedan način: treba brižljivo proučiti situaciju i ispitati da li zaista rastu razne suprotnosti koje dovode do plime revolucije. Ukoliko na međunarodnoj pozornici rastu suprotnosti između raznih imperijalističkih država, između imperijalističkih država i kolonija, između imperijalista i proletarijata njihovih zemalja, utoliko se nužnost vođenja borbe oko Kine postavlja za imperijaliste sve oštije. A čim se borba imperijalista oko Kine zaoštvara, u samoj Kini rastu suprotnosti između imperijalizma i Kine u celini, kao i suprotnosti između pojedinih imperijalističkih država, i to stvara međusobne unutrašnje ratove između različitih grupa vladajućih reakcionarnih snaga u Kini, koji se šire i zaoštrevaju iz dana u dan, što izaziva dalje zaoštrevanje suprotnosti između njih. Zaoštrevanje suprotnosti između raznih grupa vladajućih reakcionarnih snaga, koje se izražava u međusobnim ratovima militarista, dovodi do porasta poreskog nameta. To, opet, pogoduje daljem razvijanju i rašćenju protivrečnosti između širokih masa poreskih obveznika i reakcionarnih vladajućih krugova.

Protivrečnosti između imperijalizma i kineske nacionalne industrije dovode do toga da kineska nacionalna industrija ne može da dobije ustupke od strane imperijalizma; usled toga produbljuju se protivrečnosti između kineske buržoazije i kineske radničke klase, pošto kineski kapitalisti traže izlaz u nemilosrdnoj eksploraciji radnika, a kineski radnici ustaju protiv toga. Prodiranje robe iz imperijalističkih zemalja, pljačkaška delatnost kineskog trgovackog kapitala, porast poreza itd., prati dalje produbljavanje protivrečnosti između zemljoposedničke klase i seljaštva, to jest jačanje eksploracije seljaštva putem povećanja zakupnine i zeleničkog interesa na zajam, a to još više povećava mržnju seljaka prema zemljoposednicima. Navala inostrane robe na tržište, iscrpljivanje kupovne moći širokih masa radnika i seljaka i povećanje poreza sve više upropošćuju trgovce koji trguju domaćom robom i sitne samo-

stalne proizvođače. Beskrajno povećavanje armije, koje vrši reakcionarna vlada u uslovima nedostatka hrane i novca, i usled toga učestali međusobni ratovi osuđuju vojničke mase na stalna teška lišavanja. Povećanje poreza, povećanje zakupnine i interesa na zajam od strane zemljoposednika, kao i ratne nevolje koje se iz dana u dan povećavaju, dovodi u čitavoj zemlji do gladi i banditizma, i zbog svega toga široke mase seljaštva i gradske sirotinje dolaze u bezizlazan položaj. Nemanje sredstava za izdržavanje škola preti mnogim učenicima da ostanu bez obrazovanja, a zaostalom proizvodnje lišava mnoge ljudi, koji su stekli obrazovanje, nade da dobiju posao.

Kad se uvide sve navedene protivrečnosti, može se razumeti koliko su haotične prilike, koliko je uz nemiravajuća situacija u kojoj se nalazi Kina; i to dozvoljava da se shvati da je plima revolucije, uperene protiv imperializma, militarista i zemljoposednika, neizbežna i da ona mora uskoro nastupiti. Čitava Kina puna je zapaljivog materijala koji mora ubrzo da se zapali. »Iz iskre može da bukne požar« — ta izreka može tačno da okarakteriše današnju situaciju. Dovoljno je da se pogleda na štrajkove radnika koji se u mnogim mestima šire, na ustanke seljaka, vojničke pobune i studentske demonstracije, pa da se razume da od »iskre« do »požara«, besumnje, nije više daleko.

Osnovne misli koje su napred izložene nalazile su se već u pismu Frontovskog komiteta upućenom Centralnom komitetu 5 aprila prošle godine. U tom pismu je bilo rečeno:

»U svom pismu (od 9 februara) Centralni komitet je dao isuviše pesimističku ocenu objektivne situacije i stanja subjektivnih snaga. Treća »kaznena ekspedicija« Kuomintanga na Čingkangšan bila je izraz najvišeg uspona kontrarevolucije. Ali to je bila granica posle koje počinje postepena oseka kontrarevolucije i postepena plima revolucije. Istina, borbene i organizacijske snage Partije oslabile su, kako to primećuje Centralni komitet, ali, ipak, u uslovima postepene oseke kontrarevolucije njihovo obnavljanje, naravno, ići će vrlo brzo i pasivnost partiskih kadrova može biti ubrzo likvidirana. Mase će, besumnje, poći za nama. Metod krvavih obračuna ne označava ništa drugo nego »navođenje vode na našu vodenicu«; reformizam takođe ne može više da privuče mase. Iluzije masa u odnosu na Kuomintang, besumnje, vrlo brzo se gube. U uslovima koji se stvaraju nijedna partija neće biti u stanju da meri snage sa Komunističkom partijom u borbi za mase. Politička i organizacijska linija, koju je VI kongres Partije⁸⁾ odredio, pravilna je: u sadašnjoj etapi revolucija je demokratska, a ne socijalistička; u datom momentu zadatak Partije (trebalo bi dodati: »u velikim gradovima«) sastoji se u borbi za mase, a ne u brzom organizovanju ustanka. Ali revolucija će se razvijati vrlo brzo i u propagandi i pripremi oružanog ustanka mi moramo da zauzmemо aktivni stav. U današnjoj situaciji potpunog haosa masama se može rukovoditi samo pomoću

borbenih parola, aktivnih dejstava, zauzimajući aktivan stav. Obnavljanje borbenih snaga Partije mogućno je isključivo pod uslovom takvog aktivnog stava... Jedini ključ za pobedu revolucije jeste rukovodstvo proletarijata. Stvaranje proleterske osnove Partije, organizovanje čelija u proizvodnji u gradskim centrima — to je sada najvažniji od svih organizacijskih zadataka Partije; ali u isto vreme širenje borbe na selu, stvaranje crvene vlasti u manjim rejonima, formiranje Crvene armije i širenje njenih redova jesu glavni uslovi koji potpomažu borbu u gradovima i koji ubrzavaju plimu revolucije. Zato odricanje od borbe u gradovima pretstavlja grešku; ali mi bismo smatrali za grešku i strah od širenja seljačkog pokreta iz bojazni (ako takva bojazan postoji kod članova Partije) da brzo širenje pokreta seljaštva ne potopi snagu radničke klase i da se ne odrazi nepovoljno na revoluciju; u toku revolucije, u uslovima polukolonijalne Kine, mogućno je samo da borba seljaka doživi poraz zbog otsustva radničkog rukovodstva, a nemoguće je da sve šira borba seljaštva potopi snagu radničke klase i da se nepovoljno odrazi na samu revoluciju».

O pitanju taktike koje treba da se pridržava Crvena armija, mi smo dali u tom pismu sledeći odgovor:

»Centralni komitet predlaže: ne davati neprijatelju krupne mete; podeliti vojsku na sitnije delove; rasturiti je po selima. Ču De i Mao Ce Tung treba da napuste vojsku. Sve se to nama predlaže u cilju očuvanja Crvene armije i mobilizacije masa. Takvo postavljanje pitanja nema ni najmanje veze sa stvarnošću. Još od zime 1927 godine mi smo određivali i mnogo puta na praksi sprovodili deljenje četa i bataljona na odvojene delove radi samostalnih dejstava, rasturali ih po selima, primenjivali partizansku taktiku za mobilizaciju masa radi toga da ne bismo davali neprijatelju krupne mete, — ali redovno smo doživljavali poraz. To se objašnjava sledećim uzrocima: 1) za razliku od lokalnih odreda Crvene garde, glavne snage Crvene armije se u većini ne sastoje od mesnih stanovnika; 2) rasturanjem jedinica slabí se rukovođenje njima, one gube sposobnost da nalaze izlaz iz nepovoljnih situacija i trpe poraze; 3) neprijatelj nas može bez teškoća počesno razbijati; 4) što je situacija nepovoljnija, to je potrebnije da vojska bude koncentrisana, da rukovodioci čvrsto stoje na svojim borbenim mestima, — samo se tako može postići unutrašnje zbijanje redova i savladati neprijatelj. Dekoncentracija snaga radi partizanskih akcija mogućna je samo u povoljnoj situaciji u kojoj rukovodioci nisu tako vezani kao u nepovoljnoj situaciji, kada ne smeju napuštati vojsku ni za jedan trenutak.«

Izložene misli imaju sledeći nedostatak: svi izneseni dokazi o nemogućnosti dekoncentracije vojske imaju negativan karakter, a to je potpuno nedovoljno. Evo pozitivnog dokaza u korist koncentracije oružanih snaga: uništavati krupnije snage neprijatelja i zauzimati gradove moguće je samo prikupljenim snagama. Tek kad se

unište krupnije snage neprijatelja i zauzmu gradovi, mogu se podići široke mase naroda i stvoriti organi vlasti na teritoriji koja obuhvata nekoliko okruga. Samo se na taj način može uticati na mišljenje i osećanje čitavog naroda (to se i zove proširiti politički uticaj) i postići praktični rezultati u smislu ubrzanja revolucionarne plime. Rezultat politike koncentracije oružanih snaga jeste, naprimjer, naše organizovanje vlasti u rejonu na granici provincija Hunana i Kjangsija 1928 godine ili u zapadnom delu provincije Fukiena 1929 godine⁹). To su opšti principi. Ali, ima li slučajeva kad je potrebno dekoncentrisati vojsku? Da, ima. U onom delu pisma Fron-tovskog komiteta Centralnom komitetu, gde se govori o taktici partizanske borbe Crvene armije, nalazi se ukazivanje na to kako je dopuštena dekoncentracija vojske na malom rastojanju od baza.

»Taktika, koju smo mi izgradili u borbi za poslednje tri godine, zaista se razlikuje od taktike svih vremena i svih naroda. Pri primenjivanju naše taktike borba masa svakog dana uzima sve veći mah, i najjači protivnik ne može da nas savlada. Naša taktika je taktika partizanske borbe. U osnovi ona se svodi na sledeće: »dekoncentrisati vojsku da bi se podizale mase i koncentrisati vojsku da bi se obračunavalo sa neprijateljem«; »neprijatelj napada — mi se povlačimo, neprijatelj se zaustavio — mi ga uz nemiravamo, neprijatelj se zamorio — mi ga tučemo, neprijatelj otstupa — mi ga gonimo«; »pri stvaranju stabilnih baza u otetom rejonu¹⁰) primenjivati taktiku napredovanja u vidu talasa; u slučaju gonjenja od strane jakog neprijatelja ići u krugu, ne odlažeći daleko od baze«; »u najkraćem vremenu, primenjujući najbolje metode, podići najšire mase«. Ova taktika slična je ribarskoj mreži, koja se može u potrebnom momentu baciti i bačena raširiti i u potrebnom momentu opet skupiti: baciti — radi zadobijanja masa, skupiti — radi borbe sa neprijateljem. U toku poslednje tri godine mi smo stalno prime-njivali upravo takvu taktiku«.

Ovde »baciti mrežu« znači rasturiti vojsku na malom rastojanju od baze. Tako, naprimjer, kad smo prvi put zauzeli grad Jungsin u pograničnom rejonu Hunan — Kjangsi, 29 i 31 puk bio je rasturen u predelu okruga Jungsina; kad smo zauzeli Jungsin treći put, 28 puk bio je upućen ka granici okruga Anfua, 29 puk — prema Ljenhuau, 31 puk — ka granici okruga Kjana. Kao primer može se navesti isto tako rasturanje vojske po okruzima južnog dela provincije Kjangsija u aprilu-maju prošle godine ili jula po okruzima zapadnog dela provincije Fukiena. Što se tiče dekoncentrisanja vojske na velikom rastojanju od baze, ono je mogućno samo pod dva uslova: kad je situacija dosta povoljna i kad postoje relativno čvrsti rukovodeći organi. Cilj dekoncentrisanja vojske saстојi se u tome da se što uspešnije zadobiju mase, da se produbi agrarna revolucija i da se stvaraju organi vlasti, da se proširuju redovi Crvene armije i lokalnih oružanih snaga. Ako se ti ciljevi ne mogu postići ili ako dekoncentrisanje vojske ima za posledicu

poraz i slabljenje Crvene armije (kao što se to desilo, naprimjer, avgusta 1928 godine, kad je deo vojske pograničnog rejona Hunan — Kjangsi bio upućen da udari na grad Čenčou), onda je bolje nikako i ne pribegavati dekoncentrisanju. Ako postoji napred navedena dva uslova, onda bez ikakve sumnje treba sprovoditi dekoncentrisanje vojske, pošto je u tom slučaju ono korisnije od koncentrisanja.

Februarsko pismo Centralnog komiteta po svom duhu bilo je nepravilno; ono je negativno uticalo na neke drugove iz partiske organizacije 4 korpusa. Osim toga, Centralni komitet je u to vreme u jednoj od svojih okružnica govorio da rat između Čang Kaj Šeka i kuangsiske grupe možda i neće izbiti. Ali ostale ocene Centralnog komiteta i njegovu uputstva bili su, uglavnom, pravilni. U nameri da ispravi pogrešnu ocenu situacije koju je učinio u navedenoj okružnici, Centralni komitet je razaslaо drugu okružnicu koja je sadržala ispravke u odnosu na prvu. I mada pismo upućeno Crvenoj armiji nije bilo ispravljeni, u kasnijim uputstvima Centralnog komiteta nije više bilo pesimističnih nota, a njegovo gledište o pitanju dejstva Crvene armije počelo se poklapati sa našim. Ipak, negativni uticaj koji je pismo Centralnog komiteta imalo na izvesne drugove nije izglađen. Zato mislim da još i danas postoji potreba da se ovo pitanje objasni.

Aprila 1929 godine Frontovski komitet poslao je Centralnom komitetu plan zauzimanja, u toku jedne godine, provincije Kjangsija. Kasnije je o tome bila doneta odluka u Jutuu. Argumenti koji su bili tada izneseni izloženi su u sledećem pismu upućenom Centralnom komitetu:

»Vojske Čang Kaj Šekove i kuangsiske klike približavaju se jedna drugoj u rejonu Kjukjanga; velike borbe mogu otpočeti svakog momenta. Obnavljanje borbe narodnih masa zajedno sa porastom protivrečnosti u vladajućem reakcionarnom taboru pokazuje da uskoro treba da nastupi plima revolucije. Određujući svoje planove u toj situaciji, mi polazimo od toga da su u dvema južnim provincijama — Kuangtungu i Hunanu — oružane snage kompradora i zemljoposednika vrlo velike, i da su još, usled pučističkih grešaka koje je učinila Partija u provinciji Hunanu, njeni kadrovi razbijeni i da je ona skoro potpuno izgubila svoju masovnu bazu. Druga situacija se stvorila u provincijama Fukienu, Kjangsiju i Čekjangu. Prvo, oružane snage neprijatelja u te tri provincije najslabije su. U provinciji Čekjangu nalaze se samo malobrojni lokalni garnizoni vojske Čjang Po Čenga¹¹). Mada u provinciji Fukienu ima 5 viših taktičkih jedinica koje imaju 14 pukova, ipak je brigada Kuo Feng Minga¹²) već razbijena; jedinice Čen Kuo Huja i Lu Sing Panga¹³) sastavljene su od bandita, i njihova borbena sposobnost je vrlo mala; dve brigade mornaričke pešadije koje se nalaze na obali nikad nisu učestvovale u borbama i njihova borbena sposobnost sigurno nije velika; relativno je sposobna samo vojska Čang Čena¹⁴),

ali po podacima Fukienskog provinciskog komiteta Partije i kod Čang Čena samo dva puka imaju relativno visoku borbenu sposobnost. Osim toga, u provinciji Fukienu danas vlada potpuni haos, nema jedinstva. U provinciji Kjangsiju vojske Šu Pej Teha¹⁵⁾ i Sjung Ših Jua¹⁶⁾ broje samo 16 pukova. Njihove snage su veće od vojnih snaga u provincijama Fukien i Čekjangu, ali znatno zaostaju za snagama koje se nalaze u provinciji Hunanu. Drugo, pučističkih grešaka u te tri provincije, relativno, nije bilo mnogo. Ne govoreći o provinciji Čekjangu, u kojoj nam situacija nije sasvim jasna, ukazujemo na to da su partiske organizacije i njihova masovna baza u provincijama Kjangsiju i Fukienu unekoliko jače nego u provinciji Hunanu. Što se tiče provincije Kjangsija, u njenom severnom delu — u okruzima Tejanu, Sjušjuu i Tungkuu — postoji izvesna masovna baza. U zapadnom delu te provincije — u okruzima Ningkangu, Jungsinu, Ljenhuau i Suičuanu — snage Partije i odreda Crvene garde drže se kao i ranije; u južnom delu provincije Kjangsija perspektive su za nas još bolje: snage 2 i 4 puka Crvene armije u okruzima Kjanu, Jungsinu i Singkuou rastu iz dana u dan; Fang Čih Minove jedinice Crvene armije uopšte nisu uništene. Na taj način, stvaraju se preduslovi za okruženje Nančanga.

Iznosimo sledeći predlog Centralnom komitetu: za vreme dugog rata između kuomintanških militarista mi ćemo otpočeti borbu sa Čang Kaj Šekom i kuangsiskom klikom za zauzimanje provincije Kjangsija i zapadnih delova provincije Fukien i Čekjanga, povećaćemo brojnost jedinica Crvene armije u te tri provincije, stvorićemo ovde revolucionarnu bazu i učvrstićemo je snagama stanovništva. Rok za ispunjenje toga plana je — jedna godina».

U napred izloženom planu za zauzimanje provincije Kjangsija nepravilno je postavljanje godine dana kao roka za ispunjenje toga plana. Što se pak tiče mogućnosti zauzimanja provincije Kjangsija, mi smo tu mogućnost uslovjavali, pored situacije u samoj provinciji, još i brzim nastupanjem revolucionarne plime u čitavoj zemlji; da nije postojalo ubedjenje da period plime revolucije treba ubrzo da nastupi, nikako se ne bi moglo doći do zaključka da je moguće zauzeti provinciju Kjangsi u toku jedne godine. Slaba strana našeg predloga sastoji se u tome što nije trebalo određivati jednogodišnji rok — to je moralno dati rečima »uskoro treba«, u rečenici: »uskoro treba da nastupi plima revolucije«, izvesnu nijansu nestrpljivosti.

Što se tiče subjektivnih i objektivnih uslova u provinciji Kjangsiju, oni zasluzuju ozbiljnu pažnju. Pored subjektivnih uslova, o kojima se govori u pismu upućenom Centralnom komitetu, ovde postoje objektivni uslovi od kojih se sada mogu navesti sledeća tri: 1) privreda u provinciji Kjangsiju uglavnom je feudalna, uticaj trgovackog kapitala ovde je relativno slab, a zemljoposedničke oružane snage u Kjangsiju slabije su nego u bilo kojoj drugoj južnoj provinciji; 2) provincija Kjangsi nema svoju lokalnu vojsku i uvek

su je branile vojske iz drugih provincija; a vojske iz drugih provincija, prebačene radi »pohoda protiv komunista«, »pohoda protiv bandita«, nisu upoznate sa mesnim uslovima i ni izbliza nisu zainteresovane u tim operacijama kao vojska koja dejstvuje u svojim provincijama, — one često ne pokazuju naročiti entuzijazam; 3) uticaj imperijalizma ovde je slabiji nego u provinciji Kuangtungu, koja se nalazi u susedstvu Hongkonga i u kojoj se skoro čitav život nalazi pod engleskom kontrolom.

Uzimajući u obzir te tri okolnosti, možemo objasniti zašto seljački ustanci u provinciji Kjangsiju imaju širi karakter nego u bilo kojoj drugoj provinciji, i zašto su jedinice Crvene armije i partizanska vojska ovde brojnije nego ma gde.

Mnoge drugove uz nemirava pitanje kako zapravo treba razumeti reči »uskoro treba« u formulaciji »uskoro treba da nastupi plima revolucije«. Marksisti nisu proroci: kad je reč o budućem razvitku i promenama, oni mogu i moraju da pokazuju samo opšti pravac, ali ne mogu i ne treba mehanički da određuju čas i dan. Ali moja formulacija: »u Kini uskoro treba da nastupi plima revolucije« nikako nije prazna fraza kao formulacije izvesnih drugih ljudi: »postoji mogućnost nastupanja revolucionarne plime«, koja uopšte ne izražava težnju akciji i koja plimu revolucije pretstavlja kao nešto varljivo i nedostižno.

Plima revolucije nalik je na brod koji plovi i čiji se vrhovi jarbola već naziru na dalekom horizontu; nalik je na sunčevu kuglu čiji se blistavi zraci već probijaju obasjavajući tamu na istoku, već se vide sa vrha visoke planine; nalik je na dete koje se već javlja u materinoj utrobi i uskoro će se pojaviti na svetu.

NAPOMENE

1. — Drug Fang Čih Min, rodom iz okruga Jijanga provincije Kjangsija, član je Centralnog komiteta Komunističke partije Kine 6 saziva, osnivač crvenog rejona u severoistočnom delu provincije Kjangsija i tvorac 10 korpusa Crvene armije. 1934 godine poveo je avangardne delove Crvene armije na sever Kine u borbu sa japanskim zavojevačima. Januara 1935 godine bio je zarobljen u borbi sa kontrarevolucionarnom kuomintanškom vojskom. Jula te iste godine herojski je poginuo — pogubili su ga kuomintangovci u Nančangu.

2. — Pod »subjektivnim snagama revolucije« drug Mao Ce Tung u ovom slučaju podrazumeva organizovane snage revolucije.

3. — Lu Ti Ping, kuomintanški militarista; 1928 godine bio je guverner provincije Hunana.

4. — Misli se na treći po redu napad kuomintanških militarista provincija Hunana i Kjangsija na Čingkangšan, bazu Crvene armije, krajem 1928 i početkom 1929 godine.

5. — Misli se na rat koji se vodio marta-aprila 1929 godine između kuomintanških militarista, nankinške klike Čang Kaj Šeka i kuangsiske klike Li Cung Jena i Baj Čun Sija.

6. — Februarsko pismo CK je pismo Centralnog komiteta Komunističke partije Kine od 9 februara 1929 godine Frontovskom komitetu Partije. Odlomci

iz pisma upućenog Centralnom komitetu od strane Frontovskog komiteta 5 aprila 1929 godine, citirani u ovom članku, u glavnim crtama saopštavaju sadržaj navedenog pisma Centralnog komiteta, najviše o pitanjima ocene tadašnje situacije i taktike dejstava Crvene armije. Mišljenje Centralnog komiteta, izloženo u tome pismu, bilo je nepravilno, i zato je u pismu Frontovskog komiteta Centralnom komitetu bilo izneseno drugo gledište.

7. — Misli se na krvave metode koje su primenjivale kontrarevolucionarne vlasti radi ugušivanja revolucionarnih snaga naroda.

8. — Misli se na VI svekineski kongres Komunističke partije Kine, održan jula 1928 godine. Kongres je ukazao na to da posle poraza Revolucije 1927 godine, Kineska revolucija ostaje kao i ranije po svome karakteru anti-imperialistička i antifeudalna buržoasko-demokratska revolucija, i ukazao je na neizbežnost nastupanja nove plime revolucije; ali, s obzirom da ta nova plima revolucije nije još nastupila, generalnu liniju Partije u to vreme predstavlja borba za mase. VI kongres okončao je sa desnoопортунистичким kapitulantstvom Čen Tu Siua, koje je postojalo 1927 godine, i podvrgao je kritici levičarski pučizam koji se ispoljavao u Partiji krajem 1927 i početkom 1928 godine posle poraza Revolucije 1927 godine. Vidi treći deo »Rezolucije o izvenskim pitanjima istorije naše Partije«, priložen uz treći tom*) ovog izdanja.

9. — 1929 godine Crvena armija krenula je u pohod iz Čingkangšana na provinciju Fukien, gde je stvorila novu revolucionarnu bazu i uvela narodno-revolucionarnu vlast u okruzima Lungjenu, Jungtingu i Šanganu u zapadnom delu Fukiena.

10. — Pod »otetim rejonima« misli se na relativno stabilne revolucionarne baze koje je stvorila Crvena armija.

11. — Čjang Po Čeng, tadašnji komandant kuomintanške vojske »odbrane mira« u provinciji Čekjangu.

12. — Misli se na brigadu kuomintanške vojske koja se nalazila u provinciji Fukienu.

13. — Poznati banditi u provinciji Fukienu, čiji su odredi bili preformirani u kuomintanške jedinice.

14. — Čang Čen, komandant divizije kuomintanške vojske.

15. — Šu Pej Teh, kuomintanški militarista, tadašnji guverner provincije Kjangsija.

16. — Sjung Ših Ju, u to vreme komandant divizije kuomintanške vojske koja se nalazila u provinciji Kjangsiju.

* * *

*) Druga knjiga našeg izdanja. — Prim. red.

MI MORAMO OBRATITI PAŽNJU NA PRIVREDU

(20 avgusta 1933 godine)

Gовор друга Мао Це Тунга о питањима привредне изградње, одржан avgusta 1933 na саветovanju представника 17 okruga јуžног дела провинције Кјангсија.

Burni razvitak revolucionarnog rata zahteva od nas mobilizaciju masa za neodložno širenje akcije na privrednom frontu i sprovodenje mnogih neophodnih a mogućih mera u oblasti privredne izgradnje. Zašto? Celokupan naš rad danas treba da bude usmeren na zadobijanje pobeđe u revolucionarnom ratu i, pre svega, konačne pobeđe u borbi za razbijanje petog »pohoda« neprijatelja¹⁾, na stvaranje materijalnih uslova koji obezbeđuju izdržavanje i snabdevanje Crvene armije, na poboljšavanje životnih uslova narodnih masa, da bi se time još više potstakla njihova aktivnost u revolucionarnom ratu; na organizovanje širokih narodnih masa za borbu na privrednom frontu, na njihovo vaspitavanje koje bi uticalo da nam u ratu priteknu u pomoć nove narodne snage; na to da na bazi privredne izgradnje učvrstimo savez radnika i seljaka, da učvrstimo demokratsku diktaturu radnika i seljaka i pojačamo rukovodstvo proletarijata. Radi svega ovoga potrebno je raditi u oblasti privredne izgradnje. Potrebno je da to bude jasno svakome ko radi za stvar revolucije.

Ranije su neki drugovi smatrali da oni i ovako jedva svršavaju zadatke koje im postavlja revolucionarni rat, a gde će oni onda, kažu, naći još vremena za privrednu izgradnju? Zato su oni svakoga ko je govorio o privrednoj izgradnji pogrdno nazivali »desničarem«. Oni su smatrali da je u situaciji revolucionarnog rata nemoguća privredna izgradnja, da će tek posle konačne pobeđe u tom ratu, tek u mirnodopskim uslovima, biti mogućno baviti se privrednom izgradnjom. Drugovi, ta su shvatanja nepravilna. Oni, koji misle ovako, ne shvataju da, ako se mi ne budemo bavili privrednom izgradnjom, nećemo moći da stvorimo materijalne uslove za vođenje revolucionarnog rata, i da snage naroda u toku dugog rata mogu tada da presuše. Ustvari, neprijatelj sprovodi ekonomsku blokadu, špeku-

lanti i reakcionari podrivaju naše finansije i trgovinu, spoljna trgovina u našim crvenim rejonima nailazi na najveće prepreke. Zar neće sve te teškoće nepovoljno uticati na revolucionarni rat, ako ih ne savladamo? So je jako skupa, a ponekad se uopšte ne može ni dobiti. Ujesen i uzimu pirinač je jevtin, a uproleće i uleto strašno je skup. Sve se to odmah odražava na životnim uslovima radnika i seljaka i ne dozvoljava da se oni poboljšaju. Zar to ne nanosi štetu savezu radnika i seljaka čija snaga pretstavlja jednu od osnovnih linija naše politike? Zar na razvoj naše Crvene armije i na mobilizaciju masa za učešće u revolucionarnom ratu neće nepovoljno uticati ta činjenica, što će mase radnika i seljaka biti nezadovoljne uslovima svoga života?

Zato je potpuno pogrešno mišljenje da se, tobože, u prilikama revolucionarnog rata ne treba baviti privrednom izgradnjom. Ljudi koji zastupaju ovo mišljenje u isti mah često tvrde da sve treba da bude podređeno ratu; ali oni ne shvataju da odricanje od privredne izgradnje nikako neće značiti »potčinjavanje svega ratu«, već, naprotiv, slabljenje naših ratnih npora. Samo šireći rad na privrednom frontu i razvijajući ekonomiku crvenih rejona možemo postići stvaranje neophodne materijalne baze za revolucionarni rat, možemo postići uspešno širenje naših ofanzivnih borbenih dejstava i nanošenje jakih udara neprijatelju u njegovim »pohodima«; samo se tako mogu naći snage za povećavanje Crvene armije i može razviti naš front na nekoliko hiljada liga, postići da naša Crvena armija može, u povoljnim uslovima, bez drugih briga voditi borbe za Nanchang i Kjukjang, da se naša Crvena armija više ne brine o pronašlaženju hrane za sebe, nego da usret sredi svu svoju pažnju na borbu sa neprijateljem; samo se tako može postići da široke narodne mase budu, manje ili više, zadovoljne uslovima svoga života i da s još većim poletom stupaju u Crvenu armiju ili da izvršavaju zadatke revolucije. Samo takvo postavljanje stvari može se nazvati »potčinjavanje svega ratu«.

Danas mnogi revolucionarni radnici na terenu ne shvataju koliko je važna privredna izgradnja u revolucionarnom ratu, a mnogi lokalni organi vlasti još nisu ozbiljno analizirali ovo pitanje. Otseci za narodnu privреду na terenu još su organizacijski slabi. Ponegde nema čak ni načelnika otseka, ili se u te otseke šalju ljudi nedovoljno sposobni za rad, — samo da se popuni mesto. Razvitak zadrugarstva nalazi se još u početnom stadijumu, a rad na regulisanju snabdevanja hranom započeo je tek u nekim mestima. Propaganda zadatka privredne izgradnje u širokim masama (a to je veoma važan zadatak) još nije uzela maha na terenu, još nije probuđen duh borbe za privrednu izgradnju. Sve je to posledica potcenjivanja značaja privredne izgradnje.

Kad izvedemo analizu svih ovih pitanja na ovom savetovanju i objasnimo ih na terenu posle povratka kući, mi moramo stvoriti atmosferu poleta, s tim da se svi radnici upravnih ustanova i široke

mase radnika i seljaka ispune željom da učestvuju u privrednoj izgradnji. Potrebno je da svi shvate značaj privredne izgradnje za revolucionarni rat, da energično rade na upisivanju obveznica zajma privredne izgradnje, da šire zadružni pokret, da grade svuda magacine za žito i stvaraju rezerve u žitu za slučaj elementarnih nesreća. Svaki okrug mora da osnuje otsek za snabdevanje prehranbenim artiklima, a u oblastima koje imaju posebno važan značaj, i u pijačnim mestima²⁾ — odeljenja za snabdevanje prehranbenim artiklima. S jedne strane, treba na teritoriji crvenih rejona obezbediti da prehranbeni artikli stižu iz krajeva gde ih ima u viškovima u one krajeve gde ih nema dovoljno, i ne dozvoliti da u jednom mestu ima hrane u izobilju, a da se u drugom ne može dobiti, ili da su u jednom mestu cene proizvoda preterano niske, a u drugom preterano visoke. S druge strane, treba obezbediti da se ona vrsta prehranbenih artikala kojih imamo u izobilju planski izvozi (ali ne bez ograničenja), bez posredstva špekulanata koji time žele da steknu kapital, tako da možemo uvoziti potrebnu robu iz belih rejona. Mi moramo energično da razvijamo poljoprivredu i domaću zanatsku proizvodnju, da proizvodimo više poljoprivrednih alata i kreča, da povećamo prinos žetve u sledećoj godini i da postignemo raniji nivo proizvodnje volframove rude, drvnog materijala, komfora, hartije, duvana, običnih tkanina, zejtina od metvice i drugih vrsta lokalne proizvodnje, kao i pripremanje pečurki i gajenje lokalnih kultura, i svu tu robu u velikim količinama izvoziti u bele rejone.

Ako je reč o obimu naše spoljne trgovine, treba reći da osnovnu stavku u našem izvozu čine prehranbeni artikli. Mi svake godine izvozimo oko tri miliona dana pirinča; to znači da svaki čovek od tri miliona našeg stanovništva daje na izvoz, prosečno, u najmanju ruku, po jedan dan pirinča za godinu u zamenu za uvezene predmete široke potrošnje. Ko se bavi tom trgovinom? Isključivo trgovci koji istupaju u svojstvu posrednika i bez milosti pljačkaju narod. U prošloj godini su seljaci iz okruga Vanana i Tajhoa prodavali trgovcima pirinč po 1/2 juana za dan, a trgovci su odmah preprodavali tu robu u Kančou po 4 juana za dan, dobijajući na tom poslu 700% zarade. Ili i ovaj primer: naših tri miliona stanovnika svake godine troše soli približno za 9 miliona juana i tkanina za sumu od 6 miliona juana. Ranije su se uvozom tih tkanina i soli, u iznosu od 15 miliona juana, ražume se, bavili trgovci, a mi se u to uopšte nismo mešali. Baveći se tim posredničkim poslovima, trgovci su nečuveno pljačkali stanovništvo. Tako, naprimjer, kad kupe so u Meju po ceni 7 cina³⁾ za 1 juan, trgovci dovoze tu istu so u naš rejon i prodaju je po ceni 3/4 cina za 1 juan. Zar to nije gadna i strašna pljačka? Sad se mi moramo prihvati toga posla, i ubuduće ćemo se mi sami, svakako, njime baviti, a naša Uprava za spoljnu trgovinu treba time temeljno da se pozabavi.

²⁾ Cin = 596,8 gr. — Prim. prev.

Kako će se iskoristiti zajam privredne izgradnje, raspisan na sumu od 3 miliona juana? Mi planiramo da ga iskoristimo na sledeći način: 1 milion juana odvojiti za potrebe rata koji vodi Crvena armija, a 2 miliona odrediti za potrebe zadrugarstva, Uprave za ishranu i Uprave za spoljnju trgovinu. Od njih će manji deo otići na unapređenje proizvodnje, a veći deo na unapređenje spoljne trgovine. Naš cilj nije samo unapređenje proizvodnje, nego i to da se izvezena roba prodaje po povoljnim cenama, a roba koja se uvozi iz belih rejona — so i tkanine — da se kupuje po niskim cenama i da se daje narodnim masama. Na taj način mi ćemo probiti blokadu neprijatelja i učinićemo kraj pljačkanju stanovništva od strane trgovaca. Mi treba da se borimo za neprekidni razvoj narodne privrede i da stvorimo pravu materijalnu bazu revolucionarnog rata i privredne izgradnje, znatno poboljšavajući uslove života masa i povećavajući naše novčane prihode.

To je veliki zadatak, to je ozbiljan sukob sa klasnim neprijateljem. Da li je taj zadatak ostvarljiv u prilikama surovog rata? Ja smatram da je ostvarljiv. Ta ne govorimo mi o izgradnji železničke pruge do Lungjena ili asfaltiranog puta do Kančoua. Mi ne govorimo o uvođenju potpunog monopolja na trgovinu prehranbenim artiklima, ne zahtevamo da se trgovina solju i tkaninama s obrtom od 15 miliona juana potpuno nalazi u rukama vlade i da se trgovci sa svim isključe iz nje. Ne govorimo o tome i ne pokušavamo to da sprovedemo. To o čemu govorimo i što sprovodimo, to je unapređivanje poljoprivrede i domaćeg zanatstva, izvoz prehranbenih artikala i volframove rude, uvoz soli i tkanina; mi pristupamo poslu počinjući zasada sa investicijama od 2 miliona juana i akciskim udelima stanovništva. Zar to ne treba raditi, zar se to ne može raditi, zar se to neće moći uraditi? Mi smo pristupili tom poslu i već smo postigli izvesne uspehe. Sadašnja jesenja žetva je za 20—25 procenata veća od prošlogodišnje, što premašuje 20-procentno povećanje prinosa koji smo planirali. U oblasti domaćeg zanatstva obnavlja se proizvodnja poljoprivrednog inventara i kreča; počinje se obnavljati proizvodnja volframove rude. Oživila je i proizvodnja duvana, hartije, drvne mase. U oblasti snabdevanja prehranbenim artiklima ove godine su postignuti veliki uspesi. Delimično je počeo i uvoz soli. Ovi uspesi stvaraju osnovu za našu čvrstu veru u to da je mogućno dalje kretanje napred. Zar nije očigledna greška onih koji tvrde da je, tobože, privredna izgradnja mogućna tek posle završetka rata i da je, tobože, ona danas nemogućna?

Isto tako je razumljivo da u današnjoj etapi treba celokupnu privrednu izgradnju podrediti osnovnom zadatku: vođenju revolucionarnog rata. Danas je glavni zadatak — revolucionarni rat, a privredna izgradnja treba da mu bude stavljena u službu, da se vodi u ime rata, da mu se potčinjava. U istoj meri pogrešna su shvatanja onih koji smatraju da je privredna izgradnja danas naš

glavni zadatak i zanemaruju revolucionarni rat, baveći se privrednom izgradnjom odvojeno od revolucionarnog rata. Tek posle završetka građanskog rata može se i treba reći da glavni zadatak pretstavlja privredna izgradnja. Bilo bi nerazborito pokušavati da se u toku građanskog rata sprovodi takva mirnodopska privredna izgradnja koja će postati potrebna tek u budućnosti, a ne sada, koja će biti mogućna tek u budućoj, a ne u sadašnjoj situaciji. Danas je potreban samo onaj rad koji rat neodložno zahteva. Sav taj rad treba da služi ratu, a ne da bude mirnodopsko zanimanje, odvojeno od rata. Ako izvesni drugovi smatraju da treba privrednu izgradnju voditi bez ikakve veze sa ratom, njihovu pogrešku treba odmah ispraviti.

Ne može se postići brzo širenje akcije na privrednom frontu ako se ne primenjuju pravilni oblici rukovođenja i pravilni metodi rada. To je takođe važno pitanje koje mi moramo rešavati na ovom našem sastanku. Jer, kada se drugovi vrati na teren, moraće ne samo da odmah pristupe velikom poslu, nego i da rukovode mnogim radnicima sa kojima će ga zajedno i sprovoditi. Ovo naročito vredi za drugove koji rade u opštinskim i gradskim ustanovama, a isto tako i u zadružarstvu, Upravi za ishranu, Upravi za trgovinu i u Otseku za snabdevanje. Oni su aktivisti koji neposredno mobilišu mase za organizovanje zadruga, regulisanje snabdevanja prehranbenim artiklima i regulisanje transporta, oni upravljaju uvozom i izvozom. Ako oni ne nađu pravilne oblike rukovođenja, pravilne i efikasne metode rada, onda će to odmah uticati na rezultate rada i doveće do toga da naš rad neće imati podršku širokih masa i u toku ove jeseni i zime, a isto tako i sledećeg proleća i leta, mi nećemo moći u potpunosti da ispunimo plan Centralne vlade u oblasti privredne izgradnje. S tim u vezi ja želim da ukažem drugovima na sledeće momente:

1. — Potrebno je mobilisati narodne mase preko društvenih organizacija. Pre svega, prezidijumi izvršnih odbora svih stepena i drugovi koji rade u otsecima za narodnu privrodu i finansije moraju sistematski stavljati na dnevni red, analizirati, kontrolisati i proveravati sav rad na upisivanju zajma, unapređenju zadružarstva, regulisanju snabdevanja prehranbenim artiklima, unapređenju proizvodnje i trgovine. Dalje, potrebno je mobilisati masovne organizacije, pre svega sindikate i saveze seoske sirotinje. Potrebno je da sindikati mobilišu mase svojih članova za rad na privrednom frontu. Savezi seoske sirotinje pretstavljaju moćno oružje u mobilizaciji masa za unapređenje zadružarstva i realizovanje zajma; rejonski i opštinski organi vlasti moraju energično da rukovode njima. Dalje, na konferencijama i sastancima koji se sazivaju po selima ili kućama treba propagirati privrednu izgradnju, podrobno objašnjavajući vezu između revolucionarnog rata i privredne izgradnje, objašnjavajući kako da se poboljšaju životni uslovi masa, kako da se povećaju naše borbene snage. Pozivajte ljudе da uzimaju obveznice

zajma, da razvijaju zadružarstvo, da poboljšavaju snabdevanje prehranbenim artiklima, da učvršćuju finansije, proširuju trgovinu; pozivajte ih da se bore za ostvarivanje tih parola, podižite oduševljenje narodnih masa. Ako se ne mobilišu mase preko društvenih organizacija i ako se sa njima ne radi, to jest ako prezidijumi izvršnih odbora svih stepena i otseci narodne privrede i finansija ne stave u centar svoje pažnje rad na privrednoj izgradnji, i ako ga ne budu podvrgavali analizi i proveravanju, ako ne budu obraćali pažnju na mobilizaciju masovnih organizacija i održavanje propagandnih konferencijskih sastanaka, mi onda nećemo moći da postignemo svoj cilj.

2. — Metodi mobilizacije masa ne smeju biti birokratski. Birokratski metodi rukovođenja su nedopustivi u bilo kom revolucionarnom radu; oni ne vrede ni za privrednu izgradnju. Takvu gadost kao što je birokratizam treba izbaciti napolje, ona nikome nije potrebna. Naši drugovi treba da vole masovne oblike rada, to jest oblike koji se dopadaju svakom radniku i seljaku. Jedna od manifestacija birokratizma jeste nemaran odnos prema radu, kad je čovek ravnodušan prema svemu, kad radi kako bilo, da se održi samo forma. Mi moramo voditi ozbiljnu borbu protiv tih pojava. Druga manifestacija birokratizma jeste golo administriranje. Spolja gledano ovakav radnik ne pokazuje lenjost u radu, i ima se utisak kao da taj čovek radi marljivo. Uspešno razvijati zadružarstvo metodima golog administriranja faktički je nemoguće. Ako bi se čak ono za izvesno vreme formalno i razvijalo, takav razvoj ne može biti trajan; na kraju krajeva mase će izgubiti poverenje u njega, i usled toga će se zaustaviti njegov razvitak. Upisivanje zajma administrativnim putem — putem proizvoljnog raspoređivanja na osnovu sopstvenih cifara i računa, ne uzimajući u obzir da li je ta mera razumljiva masama, mogu li ljudi da pristanu na izvesnu sumu ili ne — može samo dovesti do nezadovoljstva masa, zbog čega će biti nemoguće realizovati zajam kao što bi trebalo. Golo administriranje apsolutno ne vodi ničemu. Nama je potrebna uporna agitacija, potrebno je mase ubedivati. Mi moramo da razvijamo zadružarstvo, da popularišemo zajam i da sprovodimo sav rad na mobilizaciji ekonomskih izvora za snabdevanje, vodeći računa o konkretnim uslovima i o konkretnom raspoloženju masa.

3. — Za unapredivanje privredne izgradnje potrebni su mnogobrojni rukovodeći kadrovi. Nije reč o desetinama ili o stotinama, nego o hiljadama i desetinama hiljada ljudi, koji treba da se organizuju, nauče i upute na front privredne izgradnje. Oni će postati komandanti na privrednom frontu, a široke mase naroda biće njihovi borci. Ljudi često kukaju zbog nedostatka kadrova. Ali zar mi zaista nemamo kadrova, drugovi? Iz mase je dobijen ogroman broj radnika prekaljenih u borbi za zemlju, u ekonomskoj borbi i u revolucionarnom ratu, i onda kako se može govoriti da nema kadrova? Treba se samo odreći pogrešnih nazora, i kadrovi će se odmah naći.

4. — Privredna izgradnja se ne može odvajati ne samo od glavnog, ratnog zadatka, nego ni od drugih zadataka. Samo temeljitim sprovođenjem kampanje za proveravanje raspodele zemlje³⁾ može se do kraja iskoreniti feudalno i polufeudalno zemljoposedištvo, podići proizvodna aktivnost seljaka i postići brzo uključivanje širokih krugova seljaka u privrednu izgradnju. Samo odlučnim sprovođenjem u život zakona o radu može se postići poboljšanje životnih uslova radničkih masa, njihovo aktivno i brzo uključivanje u privrednu izgradnju i jačanje njihove rukovodeće uloge u odnosu na seljaštvo. Samo pravilnim rukovođenjem u izbornoj kampanji i »kampanji za razobličavanje«⁴⁾, koja se sprovodi istovremeno sa kampanjom za proveravanje raspodele zemlje, mogu se izlečiti naši upravni organi i može se stvoriti našoj Vladi mogućnost da još efičasnije rukovodi revolucionarnim ratom, da rukovodi svim granama proizvodnje, da rukovodi privrednom izgradnjom.

Podizanje političkog i kulturnog nivoa narodnih masa putem sprovođenja kulturno-vaspitnog rada isto tako ima ogroman značaj za razvitak narodne privrede. A tim pre ne treba naglašavati da rad na širenju redova Crvene armije ne treba zanemarivati ni za trenutak. Svima je jasno da ako Crvena armija ne bude pobeđivala, ekonomski blokada će se još više pojačati. Sa svoje strane, razvitak narodne privrede i poboljšanje životnih uslova masa, nesumnjivo, mogu mnogo pomoći u radu na umnožavanju redova Crvene armije, a to će dovesti do toga da će široke mase naroda sa oduševljenjem poći na front. Jednom rečju, ako postignemo da se svi navedeni uslovi ostvare, uključujući tu i nov, jako važan uslov — privrednu izgradnju, i ako primoramo sve te faktore da služe revolucionarnom ratu, onda će pobeda u revolucionarnom ratu, besumnje, pripasti nama.

NAPOMENE

1. — U periodu od 1930 do 1934 godine vojska Čang Kaj Šeka preduzimala je pet velikih ofanziva, pod imenom »pohoda«, na Centralni crveni rejon, čiji je centar bio grad Džujkin u provinciji Kjangsiju. Peti »pohod« počeo je oktobra 1933 godine, ali aktivnu pripremu njegovu sproveo je Čang Kaj Šek još uletu 1933 godine.

2. — Mesta u seoskim rejonima, u provinciji Kjangsiju, gde se periodično održavaju pijace.

3. — Kampanja za proveravanje raspodele zemlje vršena je posle podele zemlje na teritoriji crvenih rejona; njen zadatak se sastojao u proveravanju pravilnosti raspodele zemlje.

4. — Misli se na kampanju sprovedenu demokratskim metodama protiv rđavih postupaka pojedinih organa demokratske vlasti koje su prijavljivali široki krugovi stanovništva.

KAKO ODREDITI KLASNU PRIPADNOST NA SELU

(Oktobra 1933 godine)

Ovaj dokumenat, koji je napisao drug Mao Ce Tung oktobra 1933 godine u cilju likvidacije štetnih krajnosti počinjenih prilikom sprovodenja zemljišne reforme, i u cilju pravilnog rešenja agrarnog pitanja, primio je Centralni komitet radničko-seljačke demokratske Vlade kao uputstvo za određivanje klasne pripadnosti na selu.

1. — ZEMLJOPOSEDNICI

Zemljoposednikom se naziva onaj ko ima zemlju, sam ne radi ili se bavi samo onim poslom koji za njega pretstavlja sporedan izvor prihoda i živi od eksploatacije seljaka. Zemljoposednici eksploatišu seljake, uglavnom, uzimajući zakupninu na zemlju. Pored toga, zemljoposednici imaju takođe i dopunske prihode — ili od zelenštva, ili od eksploatacije najamnih radnika, ili od svojih industrijskih ili trgovачkih preduzeća. Ali glavni oblik zemljoposedničke eksploatacije jeste eksploatacija seljaka ubiranjem zakupnine na zemlju. Upravljanje društvenom zemljom i sakupljanje zakupnine na školsku zemlju, takođe, pretstavlja jedan od oblika eksploatacije ubiranjem zakupnine na zemlju¹⁾.

Zemljoposednici koji su bankrotirali pa ipak ne rade nego žive baveći se prevarama i ucenjivanjima, ili žive na račun rođaka i prijatelja (a uslovi života su im bolji nego kod običnih srednjaka), opet se ubrajaju u zemljoposednike.

Militaristi, birokrati, tuhaoi i lešeni, kao politički pretstavnici klase zemljoposednika, najgori su od svih zemljoposednika. Manje uticajni tuhaoi i lešeni često se nalaze i među kulacima.

Lica koja pomažu zemljoposednicima u sakupljanju zakupnine na zemlju i u upravljanju imanjem, i čiji je osnovni izvor sredstava za život eksploatacija seljaka od strane zemljoposednika, i kod kojih su uslovi života bolji nego kod običnih srednjaka, treba izjednačavati sa zemljoposednicima.

Lica kod kojih glavni izvor sredstava za život pretstavlja lihvarstvo i kod kojih su uslovi života bolji nego kod običnih srednjaka, nazivaju se lihvarima (zelenašima) i njih treba izjednačavati sa zemljoposednicima.

2. — KULACI

Kulaci, po pravilu, poseduju zemlju, ali neki od njih poseduju samo jedan deo zemlje koju obrađuju, a ostali deo uzimaju pod zakup; neki uopšte i nemaju svoje zemlje i uzimaju pod zakup svu zemlju koju obrađuju. Kulaci, obično, poseduju u izobilju inventar i obrtni kapital, sami rade, ali jedan deo svoga dohotka, često veći deo, uvek dobijaju od eksploracije. Kulačka eksploracija je, uglavnom, eksploracija najamne radne snage (nadničara). Pored toga, kulaci ili daju pod zakup jedan deo zemlje, i dobijaju zakupninu na tu zemlju, ili daju novac pod interes, ili su vlasnici industrijskih ili trgovачkih preduzeća. Oni, većim delom, upravljaju društvenom zemljom. U kulake treba ubrajati i one koji, imajući relativno veliki komad najbolje zemlje, rade sami na zemlji i ne pribegavaju uzimanju u najam radne snage, ali eksploratišu seljake ubirajući zakupninu na zemlju, zelenštvtom ili koristeći se drugim oblicima eksploracije. Kulačka eksploracija ima stalan karakter, i kod mnogih kulaka prihod od nje pretstavlja osnovni deo celokupnih njihovih prihoda.

3. — SREDNJACI

Srednjaci najčešće imaju sopstvenu zemlju. Neki srednjaci poseduju samo jedan deo zemlje koju obrađuju, a ostatak uzimaju pod zakup; neki uopšte nemaju svoje zemlje i svu zemlju koju obrađuju uzimaju pod zakup. Srednjaci su u izvesnoj meri osigurani sopstvenim inventarom. Izvor sredstava za život srednjacima pretstavlja isključivo, ili uglavnom, njihov sopstveni rad. Srednjaci, po pravilu, ne eksploratišu tuđ rad; mnogi od njih delimično su i sami podvrgnuti eksploraciji, plaćajući zakupninu na zemlju uzetu pod zakup i interes na dug. Ali, srednjaci, po pravilu, ne prodaju svoju radnu snagu. Izvestan deo srednjaka (imućni srednjaci) u malim razmerama eksploratišu tuđ rad, ali ta eksploracija nema stalan karakter i ne pretstavlja za njih glavni izvor prihoda.

4. — SIROMAŠNI SELJACI

Neki siromašni seljaci poseduju jedan deo zemlje koju obrađuju, ali nemaju dovoljnu količinu inventara; drugi uopšte nemaju zemlje, a imaju samo inventar, i to u nedovoljnoj količini. Po pra-

vili, siromašni seljaci su prinuđeni da uzimaju pod zakup zemlju za obrađivanje i da se izlažu eksploataciji, isplaćujući zakupninu na zemlju i interes na zajam i delimično prodajući svoju radnu snagu.

Dok srednjaci, po pravilu, ne moraju prodavati svoju radnu snagu, siromašni seljaci su, po pravilu, prinuđeni da delimično prodaju svoju radnu snagu — to je glavni kriterijum za određivanje razlike između srednjaka i siromašnih seljaka.

5. — RADNICI

Radnici (tu su uračunati i nadničari), po pravilu, uopšte nemaju ni zemlje, ni inventara; samo neki od njih imaju sasvim mali deo zemlje i inventar. Radnici žive isključivo ili uglavnom na račun prodaje svoje radne snage.

NAPOMENE

1. — U kineskom selu bilo je mnogo društvene zemlje. Ona se delila na različite kategorije:

a) zemlja od koje su prihodi išli za administrativne potrebe, kao, naprimer, zemlja koja je pripadala izvesnim rejonskim ili opštinskim organima vlasti;

b) rodovska zemlja, kao, naprimer, zemlja koja je pripadala rodovskim hramovima;

c) zemlja od koje su prihodi išli na religiozne ciljeve, naprimer, zemlja koja je pripadala budističkim, taoskim, katoličkim i muslimanskim hramovima;

d) zemlja od koje su prihodi išli za potrebe društvene uzajamne pomoći, naprimer, zemlja koja je pripadala opštinskim ambarima, ili za druge društvene potrebe, naprimer, zemlja koja je išla u fond za opravku puteva i mostova;

e) zemlja od koje su prihodi išli za potrebe prosvete, naprimer, školska zemlja.

U ogromnoj većini slučajeva tom zemljom raspolagali su zemljoposednici i kulaci, a seljaci su mogli učestvovati samo jednim malim delom u upravljanju tom zemljom.

* * *